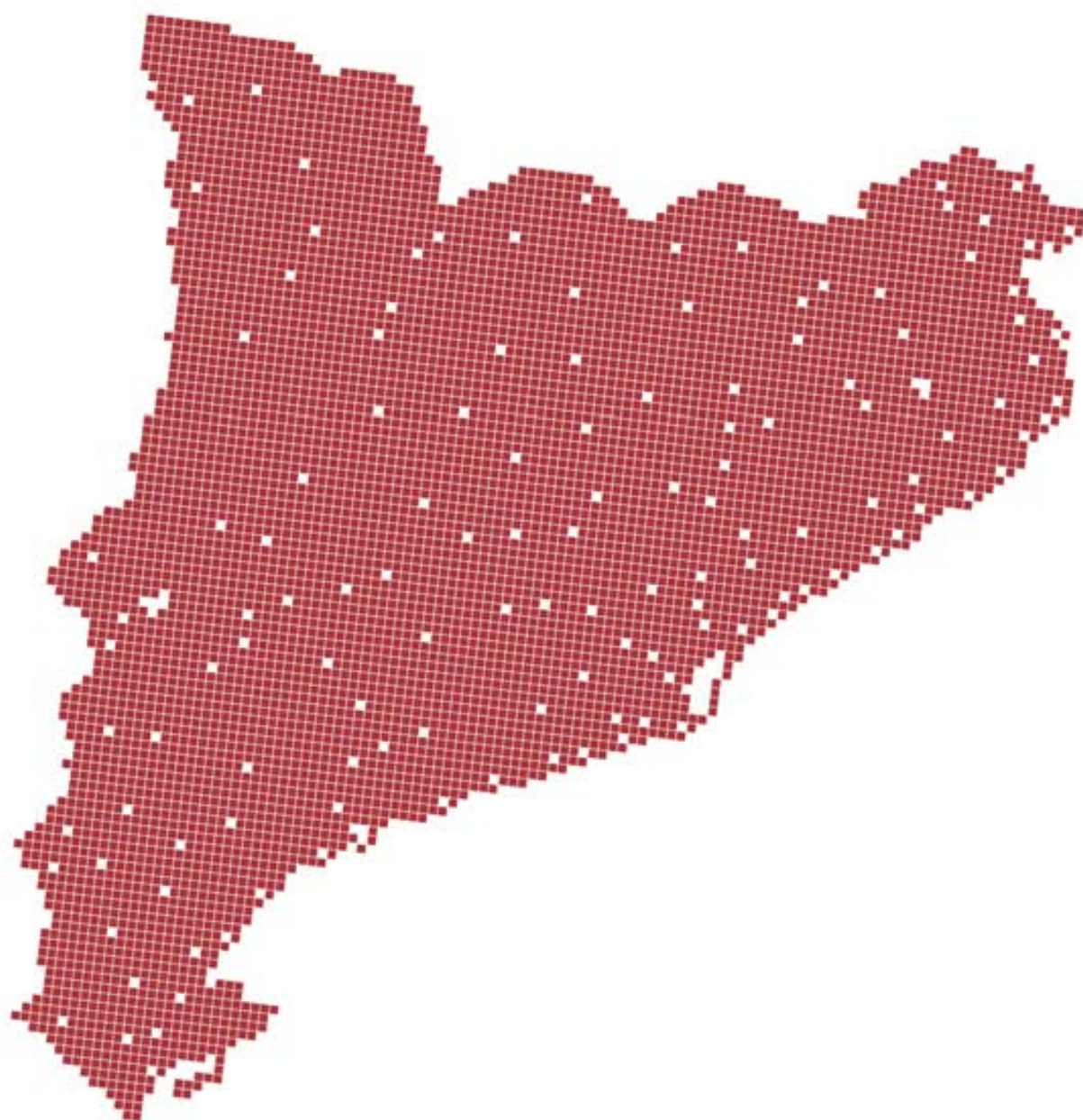

INFORME

SOBRE LA RÀDIO A CATALUNYA

2007-2011

COORDINADORS JOSEP MARIA MARTÍ I BELÉN MONCLÚS

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona

Informe sobre la Ràdio a Catalunya
2007 - 2011

Aquest llibre s'ha editat amb el suport del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya.

Coordinadors: Josep Maria Martí i Belén Monclús
Correcció lingüística: Montserrat Rigol
Disseny de la coberta: enunespai.com
Disseny de l'interior i maquetació: freiredisseny.com

Edició: Servei de Publicacions. Universitat Autònoma de Barcelona

Primera edició: desembre de 2014
Tiratge: 200 exemplars
ISBN 978-84-490-5094-7
Dipòsit legal: B-27.784-2014
Impressió: Gràfiques JOU, SL

ÍNDEX

Presentació: Fi de cycle radiofònic, inici d'una etapa incerta <i>per Josep Maria Martí i Belén Monclús</i>	7
I. Evolució del mapa de la radiodifusió analògica i digital a Catalunya i adequació de l'ús de l'espectre al Pla Tècnic Nacional de Radiodifusió Sonora <i>per Cinto Niqui i Luis Segarra</i>	11
1. Evolució del mapa de la radiodifusió analògica i digital a Catalunya en el període 2007-2011	13
1.1. Evolució dels grups empresarials públics	15
1.2. Evolució dels grups empresarials privats	16
1.3. Evolució del tercer sector	17
1.4. Evolució del mapa de la radiodifusió digital en DAB i TDT	17
1.5. Conclusions del comportament del mapa de la radiodifusió analògica i digital a Catalunya 2007-2011	19
2. Mapa de la radiodifusió analògica i digital terrestre a Catalunya l'any 2011	20
2.1. Estat de la radiodifusió analògica terrestre en FM i OM (2011)	20
2.2. El Pla Tècnic Nacional (PTN) de Radiodifusió Sonora en FM	22
2.3. Grups empresarials	26
2.4. Estat de la radiodifusió digital terrestre en DAB i TDT (2011)	27
2.5. Conclusions	31
3. Fonts d'informació consultades	32
4. Mapa radiofònic analògic de Catalunya 2011	33
4.1. Consideracions prèvies	33
4.2. Ona mitjana	34
4.3. Freqüència modulada	35
5. Mapa radiofònic digital en televisió digital terrestre de Catalunya 2011	71
II. La programació radiofònica i la consolidació dels models generalista i temàtics <i>per Maria Gutiérrez</i>	77
1. Introducció	79
2. Les constants fonamentals de l'oferta generalista en el període 2007-2011	80
2.1. L'homogeneïtzació de l'oferta	80
2.2. L'enfortiment dels gèneres dominants	82
2.3. Els gèneres minoritaris: una reserva per a l'heterogeneïtat?	88
2.4. L'aportació de l'oferta local a les generalistes amb programació estatal i local	90
2.5. Conclusions de l'evolució de la programació de la ràdio a Catalunya en el període 2007-2011	90
3. La programació radiofònica catalana la temporada 2010-2011: la partida de l'Esport	90
3.1. L'oferta de les emissores generalistes d'àmbit català	91
3.2. L'oferta de les ràdios amb programació estatal i local	93
3.3. La ràdio temàtica musical	97
3.4. Les emissores temàtiques no musicals	97
3.5. La ràdio local	98
3.6. Conclusions	99

4. Bibliografia	99
5. Webs de referència	99
III. El consum radiofònic: un creixement que no s'atura	101
<i>per Carles Llorens</i>	
1. Evolució de l'audiència radiofònica a Catalunya en el període 2007-2011	103
1.1. Conclusions de l'evolució del consum radiofònic en el període 2007-2011	106
2. Dades generals del consum radiofònic del 2011	106
2.1. Variables demogràfiques i hàbits de consum	108
2.2. Rutines del consum radiofònic	109
2.3. Rànquings de cadenes	110
2.4. Conclusions	118
3. Fonts d'informació consultades	119
IV. Perspectiva econòmica del sector radiofònic a Catalunya: evolució els darrers anys	121
<i>per Joan Maria Corbella i Xavier Cubeles</i>	
1. Introducció	123
2. Plantejament metodològic de l'estudi	123
2.1. Plantejament general	123
2.2. Univers de l'estudi	124
3. Evolució dels aspectes econòmics del sector radiofònic a Catalunya en el període 2007-2011: balanç de cinc anys	125
3.1. Introducció	125
3.2. El context econòmic de la ràdio a Catalunya	125
3.3. Els recursos públics al sector ràdio	130
3.4. La dimensió econòmica del sector radiofònic de Catalunya durant el període 2007-2011	132
3.5. Conclusions de l'anàlisi de l'economia de la ràdio a Catalunya en el període 2007-2011	135
4. Informe econòmic de la ràdio a Catalunya, 2011	136
4.1. Introducció	136
4.2. Plantejament metodològic de l'estudi	136
4.3. El context econòmic de la ràdio a Catalunya	136
4.4. Els recursos públics al sector ràdio	140
4.5. La dimensió econòmica del sector radiofònic de Catalunya	142
4.6. Conclusions	148
5. Bibliografia i fonts consultades	148
Annex. Relació d'empreses sobre les quals s'ha fet l'estudi econòmic de la ràdio a Catalunya	149
V. Evolució de la ràdio catalana a Internet: nous reptes, vells pressupostos	153
<i>per Xavier Ribes</i>	
1. Introducció	155
2. Plantejament metodològic	155
3. Les emissores de ràdio a la xarxa: de la presència a la web a la ubiqüitat geotemporal	156
3.1. Estadis evolutius de la ràdio a Internet	156
3.2. L'evolució del fenomen	156
4. La ràdio catalana a Internet 2011	157
4.1. La «retransistorització» de l'escolta	157
4.2. Facebook i Twitter: immediatesa, sincronia i relació	157
4.3. L'accés a l'oferta radiofònica a través d'Internet: un producte, moltes finestres	159
4.4. Les eines de participació: l'hegemonia de les xarxes socials	163
4.5. La Publicitat: velles formes en nous mitjans	164
4.6. El vídeo a les <i>bitcasters</i> : mira la ràdio	164
5. On hem arribat: conclusions d'un període	164
6. Una mirada al futur	165
7. Fonts consultades	165

VI. Els fets més rellevants: Les publicacions sobre la ràdio a Catalunya en els últims cinc anys i la repercussió mediàtica en el 2011	167
<i>per Sílvia Espinosa</i>	
1. Fets i normatives que han marcat la ràdio catalana en el període 2007-2011	169
1.1. Durant aquests anys han desaparegut per sempre les mítiques veus, entre d'altres de...	171
2. Els fets més rellevants de la ràdio a Catalunya 2011	171
2.1. Durant l'any 2011 diverses ràdios han celebrat els seus aniversaris	184
3. Fonts documentals	185

PRESENTACIÓ

Fi de cicle radiofònic, inici d'una etapa incerta

L'Informe sobre la ràdio a Catalunya ha estat i és encara avui el primer i únic estudi regular i exhaustiu sobre aquesta indústria cultural que es publica no solament a Catalunya, sinó també a la resta de l'Estat espanyol. Sorgeix com a resultat d'una dinàmica de col·laboració generada fa anys pels operadors públics i privats arran de la celebració dels diferents congressos sectorials, inèdits també fora de casa nostra, i que facilitaren la creació de l'Observatori de la Ràdio a Catalunya (l'OBS), pertanyent al Grup de Recerca en Imatge, So i Síntesi¹ (GRISS) de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), grup que també ha promogut un seguit de recerques especialitzades en el sector.

El primer Informe, que es va centrar en el bienni 2006-2007, va ser publicat l'any 2008; el segon va sortir l'any 2009 i ja a partir d'aleshores l'Informe va tenir un caire anual que es va mantenir fins a l'any 2011.

El llibre que el lector té a les mans ha tornat a canviar el període a estudiar i fa un resum de cinc anys, és a dir, va del 2007 al 2011. Per tant, aquesta edició, en realitat, resumeix i analitza l'evolució soferta pel sector des del primer Informe que vàrem fer fins al que ara presentem. A partir de la propera edició, esperem recuperar el caràcter d'anàlisi biennal.

1. El GRISS és un grup de recerca consolidat de la Universitat Autònoma de Barcelona, creat el 1980, reconegut per la Generalitat de Catalunya (Grup2014SGR1674) i adscrit al Departament de Comunicació Audiovisual i Publicitat.

Els informes i la generació de coneixement sobre la radiodifusió catalana

Des de fa anys hem sostingut de manera reiterada² que la ràdio catalana té una personalitat pròpia i diferenciada, i aquesta característica no és deguda solament al fet que el nostre país tingui una llengua i una cultura pròpies. Hi ha més raons que justifiquen la nostra afirmació. Hem demostrat maintes vegades que aquesta indústria cultural presenta trets específics en diferents aspectes estructurals: primer, pel que fa a la tipologia dels operadors; en segon lloc, per les seves característiques productives específiques, i, finalment, també per les particularitats que presenten els seus mercats d'oferta i consum.

El que resulta més difícil és demostrar d'una manera fefaent totes aquestes particularitats. Com és conegut, des del punt de vista científic, qualsevol tesi sobre un problema de coneixement, a més de ser formulada com és el cas, ha de ser també corroborada amb dades que la facin veraç. I en l'anàlisi d'aquesta indústria això no sempre ha estat fàcil.

2. J. M. MARTÍ (2004), «L'oferta radiofònica a Catalunya, entre la maduresa i la crisi», *Quaderns del CAC*, núm. 18, p. 31-36. J. M. MARTÍ (2008), «Pròleg», a J. M. Martí i B. Monclús (ed.), *Actes del 3r Congrés de la Ràdio a Catalunya*, Barcelona, Departament de Comunicació Audiovisual i de Publicitat, Universitat Autònoma de Barcelona.

Durant dècades, al conjunt de l'Estat espanyol els mitjans de comunicació convencionals, tant privats com públics, han operat en unes certes condicions d'opacitat. La manca de llibertats públiques, sobretot les d'expressió i d'emissió, es va utilitzar per justificar que la poca transparència de les dades econòmiques que reflectien la seva activitat (pretesament aquest silenci era explicat com una mena de mecanisme de defensa enfront del control polític) era una mena de tic adquirit en els anys de la dictadura. Recuperada la democràcia, les coses van seguir més o menys igual en aquesta qüestió. Així doncs, de la ràdio, se n'ha parlat durant molt més temps, a partir més d'estimacions que no pas d'estadístiques que reflectissin la realitat. El pes real d'aquest mitjà en el conjunt de les indústries de la comunicació es va fer a partir d'un repertori de convencions sobre el qual es va anar articulant una mena de relats d'èxit que només feien esment al seu reconeixement social, a la seva qualitat intrínseca o a la seva eficiència com a suport publicitari.

Els diferents congressos celebrats a Catalunya des de 1996³ van anar canviant aquest estat de coses i es va començar a emprar informació real sobre l'espai radioelèctric, sobre els operadors i també sobre el volum publicitari de negoci. Seguint aquest camí obert, l'Observatori de la Ràdio a Catalunya, com a institució de recerca universitària, el que ha intentat fer des d'aleshores és aconseguir tres objectius que ens han semblat importants. Primer, sistematitzar la recollida, el tractament i la lectura de les dades públiques i existents referides a aspectes concrets del sector; segon, a partir d'aquestes dades, construir els repertoris estadístics inèdits que puguin ajudar a donar la dimensió real d'aquesta indústria cultural catalana, i tercer i últim, interpretar tota aquesta informació i convertir-la en coneixement accessible per a tothom.

Pensem, doncs, que l'elaboració continuada des de 2006 dels informes ha ajudat a donar una idea de com ha estat l'evolució del sector radiofònic, quins trets específics d'aquesta indústria s'han anat configurant i quins poden ser alguns dels possibles canvis en el futur. Igualment, la continuïtat de l'equip d'investigadors que ha anat elaborant l'Informe edició rere edició ha permès que la recerca sigui homogènia i fiable.

Un sistema radiodifusor instal·lat en la crisi

El període que comprèn aquest Informe resum recull dos dels moments més importants viscuts per la ràdio catalana

en les darreres dècades: el més àlgid i de màxim creixement pel que fa als indicadors econòmics i també el de màxima davallada. La situació econòmica ha causat grans estralls en aquesta indústria cultural i les coses encara empitjoraran atès que ja es coneixen les dades de 2013, que són negatives i que queden fora del període que tracta aquesta edició.

Tot i els entrebancs econòmics, el sistema radiofònic català continua amb una oferta extremadament saturada en la banda d'FM, on s'exploten unes 897 freqüències tot i que el Plan Técnico Nacional en preveu només 591⁴, la qual cosa vol dir que en tenim més de 300 que estan fora de qualsevol regulació i, dissortadament, sense que hi hagi cap previsió de posar en marxa polítiques que permetin arranjar aquest desfasament i, a la vegada, poder millorar la manca de qualitat tècnica del so difós i el confort d'escolta.

També, des del punt de vista tecnològic, s'està produint una situació que trenca amb una tradició que sempre havia distingit la ràdio catalana: la seva disposició a adoptar nous estàndards tecnològics que suposessin un progrés, tal com va succeir a la dècada dels anys setanta i vuitanta amb l'FM. La difusió digital no avança. El pla d'implementació del DAB o del DAB+ continua parat. L'any 2011 hi havia unes 15 emissores emetent, fet que indica que aquest nou suport porta el camí de no ser mai adoptat⁵, sobretot si com sembla no hi ha ganes de donar-li un vertader impuls governamental, a diferència del que va succeir en el cas de la TDT i la consegüent apagada analògica. A més, paradoxalment, l'únic lloc on progressa la ràdio de qualitat digital és en la nova televisió, on es poden escoltar prop de 70 emissores.

Hi ha, doncs, un estancament tecnològic. La difusió radiofònica convencional continua igual. Com hem vist, no hi ha hagut cap mena de reculada en l'explotació de freqüències d'FM, ni tampoc no s'ha produït cap reducció de quilowatts de potència emesa. El que sí que hi ha hagut en el pla econòmic és una contractació espectacular del mercat radiofònic, que ha provocat un deteriorament dels recursos assignats en la producció de continguts tant en el sector públic com en el privat.

En xifres absolutes, els ingressos d'explotació del conjunt de la ràdio catalana es podrien situar entorn dels cent milions d'euros, ja en plena crisi i després de dos anys de retallades. La xifra pren un valor més negatiu i preocupant si fem l'exercici de repartir aquesta quantitat pel nombre de freqüències en explotació; el magre resultat que dona demostra que, amb ingressos mínims, la supervivència de moltes d'elles només és possible si es transformen

3. El 1r Congrés de la Ràdio a Catalunya, celebrat el 4 i 5 d'octubre de 1996; el 2n Congrés de la Ràdio a Catalunya, celebrat el 24 i 25 de gener de 2003, i el 3r Congrés de la Ràdio a Catalunya, celebrat el 12 i 13 de maig de 2006.

4. Pla Tècnic Nacional de Radiodifusió Sonora en Ones Mètriques amb Modulació de Freqüència, Reial decret 964/2006.

5. Un magre balanç per a un Pla que el 2011 complia onze anys des que fou promulgat (Reial decret 1287/1999).

en estacions repetidores, és a dir, sense continguts propis i, a vegades, ni tan sols amb desconexions publicitàries que obliguin a disposar d'una mínima estructura tècnica i humana.

Si, a més del que hem explicat anteriorment, prenem en consideració altres magnituds econòmiques, ens adonarem que l'empobriment experimentat per la indústria radiofònica catalana és quelcom més que una realitat estadística i que és lícit pensar que aquesta circumstància està afectant la seva qualitat general. No pensem únicament en el fet que s'hagin suprimit molts llocs de treball, sinó que també creiem que ha empitjorat la qualitat de les condicions en les quals els professionals radiofònics porten a terme la seva feina i, sobretot, en la inestabilitat del mercat de treball.

Com ja es coneix, el finançament general del sistema radiofònic català continua depenent en gran part de les aportacions públiques. I això per dos motius: el primer, perquè, tot i que s'han produït alguns tancaments d'emissores, les administracions locals i la catalana continuen sent els titulars més importants de freqüències i en un percentatge superior als privats, i el segon, perquè contribueixen al finançament del mitjà per una doble via: d'una banda, per la publicitat institucional, i de l'altra, amb les ajudes de diferents tipus que atorguen als operadors, sobretot als privats.

Hi ha també un deteriorament no considerat en el nostre Informe: és el de les condicions del mercat publicitari radiofònic. Una realitat a la qual caldrà parar atenció i que caldrà avaluar d'una manera contrastada. De moment, qualsevol persona interessada pot comprovar com el temps d'antena ocupat per la publicitat ha augmentat en el decurs d'aquest període, i ho ha fet en la mesura que, paradoxalment, han disminuït els ingressos per aquest concepte.

Creix el consum radiofònic, pocs canvis en l'oferta

La disminució evident dels recursos emprats en la producció de continguts radiofònics sembla que no és tinguda en compte pel conjunt dels oïdors potencials. En el període 2007-2011, l'audiència radiofònica a casa nostra va créixer un 7,4 %, i més que la mitjana espanyola. Es tracta d'una dada que no és gens negligible, sobretot si tenim en compte el que els ha passat i els està passant a altres mitjans convencionals que estan en franca reculada tant en difusió com en xifra de negocis⁶.

La ràdio, doncs, sembla que suporta millor que la premsa la competència ferotge de l'anomenada *comunicació en xarxa*, tot i que en el període descrit els operadors cata-

lans encara no acaben de trobar ni l'estratègia definitiva ni el model de negoci pel qual cal optar en aquest nou entorn. De moment, el nostre Informe mostra que Internet ha deixat de ser únicament una eina de potenciació de la imatge corporativa de les emissores per convertir-se de manera decidida en un canal de relació amb l'audiència. No es tracta d'un pas petit, ja que des de fa temps els responsables dels programes i dels formats radiofònics de programació creuen que estar en els *social media* no és solament desitjable, sinó també obligatori si es vol que els programes tinguin èxit entre l'audiència.

En el període que basteix el nostre Informe no hi ha hagut gaires canvis substancials en el mercat de l'oferta. No sabem si per naturalesa o per tradició, les graelles de les emissores i cadenes —fins i tot les de les emissores que operen en els mercats més competitius— continuen amb la tendència a l'estabilitat.

Pel que fa a la ràdio generalista, continua el fenomen RAC1, que no solament ha aconseguit el nivell d'audiència absoluta mai assolida a Catalunya per una sola cadena, sinó que de retruc també ha aconseguit millorar una dada important: aturar l'envelliment de l'audiència, situació que fa anys que resulta molt preocupant per al futur de la ràdio generalista. Aquest model programàtic, basat en la diversitat programàtica i de continguts, hauria d'obtenir en conseqüència el favor de públics més variats pel que fa a edat i a altres aspectes sociodemogràfics. I això no és així. En el període que hem estudiat, s'ha fet més evident que mai que el segment de població més majoritari de l'audiència continua estant entre els 55 i els 64 anys. I tot sembla que indica que la tendència continua. Arreu del món és un fet que la ràdio de paraula recull oïdors més grans, i l'especialitzada, més joves, però mai fins a l'extrem que arriba a casa nostra i, sobretot, al conjunt de l'Estat espanyol.

L'infoentreteniment, la informació i l'esport, tractats tots en programes pertanyents al gènere macromagazín, sembla que no resulten gaire atractius per a tots aquells oïdors, sobretot els més joves, que es mouen en escenaris on les coses són més variades, passen més ràpid i permeten la intervenció directa dels qui escolten, utilitzant diferents canals de comunicació, sobretot les xarxes socials.

La ràdio musical també sembla que pateix una situació d'un cert estancament pel que fa a l'estructura de l'oferta. Fa uns anys, l'Observatori va promoure un estudi⁷ en el

6. AEDE (Asociación de Editores de Diarios Españoles) (2013), *Libro Blanco de la Prensa Diaria*, Madrid, AEDE.

7. *Informe sobre la ràdio i els joves. Problemàtica actual i tendències de futur*, encarregat per l'Associació Catalana de Ràdio (ACR) i elaborat per l'Observatori de la Ràdio a Catalunya entre 2008 i 2010. Per a més informació sobre l'estudi, consulteu J. M. MARTÍ, X. RIBES, M. GUTIÉRREZ, L. MARTÍNEZ i B. MONCLÚS (2010), «Apunts sobre la recerca "La ràdio i els joves. Problemàtica actual i tendències de futur"», a J. M. Martí i B. Monclús (coord.), *Informe sobre la ràdio a Catalunya 2009*, Bellaterra, Serveis de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona, p. 99-108.

qual es feia palesa una certa desafecció entre els joves, sobretot pel que fa al temps d'escolta i la valoració interessada que feien del mitjà, però, paradoxalment, també quedava palès que continuaven utilitzant-lo per obtenir informació sobre les novetats musicals. Aquest Informe confirma una part de la recerca prèvia, ja que el segment d'audiència dels 14 als 19 anys ha experimentat un creixement continuat en els darrers cinc anys.

Com dèiem a l'inici d'aquesta presentació, en el període 2007-2011 passen moltes coses, es tanca un període brillant de creixement econòmic i comença una crisi que ha fet baixar la inversió publicitària, els recursos emprats en la producció i l'ocupació laboral de la radiodifusió catalana. Les davallades no sembla que s'hagin acabat. Per això, esperem que en la propera edició de l'Informe podrem elaborar la radiografia definitiva del seu estat.

Josep Maria Martí

Director de l'Observatori de la Ràdio a Catalunya

Membre del GRISS

i

Belén Monclús

Coordinadora de l'Observatori de la Ràdio a Catalunya

Membre del GRISS

CAPÍTOL I

Evolució del mapa de la radiodifusió analògica i digital a Catalunya i adequació de l'ús de l'espectre al Pla Tècnic Nacional de Radiodifusió Sonora

Per **Cinto Niqui**, doctor en Ciències de la Comunicació i professor associat del Departament de Comunicació Audiovisual i de Publicitat de la UAB, i **Luis Segarra**, editor de *La guía de la radio en España* i col·laborador del programa *L'altra ràdio*, de Ràdio 4.

En aquest capítol s'estudia l'evolució del mapa de la radiodifusió analògica i digital terrestre a Catalunya (2007-2011). Pel que fa a les transmissions en freqüència modulada, s'ofereix el mapa de l'any 2011 i es presenten, agrupades per comarques i freqüència d'emissió, totes les ràdios amb llicència o sense —públiques, privades i del tercer sector— que estaven en funcionament a Catalunya el mes de desembre d'aquell any. Per primera vegada, es fa un estudi de quantes emissores d'FM estaven dins de l'ordenament fixat pel darrer Pla Tècnic Nacional (PTN) de Radiodifusió Sonora de 2006. Pel que fa a la ràdio digital, es comptabilitza l'oferta residual en digital audio broadcasting (DAB) i s'actualitza el nombre de ràdios presents als múltiples televisius de la televisió digital terrestre (TDT).

1. Evolució del mapa de la radiodifusió analògica i digital a Catalunya en el període 2007-2011

En el període de 2007 a 2011, en el mapa radiofònic català operaven tres grups públics: Ràdio Nacional d'Espanya (RNE), de la Corporació Ràdio Televisió Espanyola (CRTVE); Catalunya Ràdio SRG, SA, que forma part de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA), i COMRàdio, que depenia del Consorci de Comunicació Local (CCL), format per la Diputació de Barcelona, la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, l'Associació d'Emissores Municipals de Catalunya i l'adhesió de l'Ajuntament de Barcelona i un centenar d'ajuntaments més. Dins del sector públic caldria afegir les 236 ràdios municipals que existien l'any 2011.

En el mateix període, a Catalunya radiaven la seva oferta 18 grups radiofònics privats: 9 basaven el seu negoci en el mercat de Catalunya i 9 tenien interessos comercials a tot l'Estat espanyol. Tret del Grup Flaix, el GrupCat de Comunicació i Ràdio Marina, SA, totes les altres empreses amb concessions de llicències radiofòniques tenien negocis relacionats amb la premsa escrita o amb canals de televisió i se les podia considerar multimèdia. L'any 2011 només hi havia 11 emissores locals comercials independents, amb llicència d'FM. Per tant, un 85% de les ràdios privades estaven integrades en alguna de les 31 cadenes radiofòniques, gestionades pels 15 grups de comunicació existents aquell any.

Junt als grups públics i privats de comunicació en el dial de l'FM catalana, en el període de 2007 a 2011, han funcionat més d'un centenar de ràdios sense regularitzar, que formen el tercer sector. En aquest heterogeni conjunt, s'hi troben les ràdios lliures, ràdios de districte i de barri, emissores religioses, ràdios escolars i educatives, ràdios culturals o associatives, emissores penitenciàries, estacions llatines, emissores esotèriques, fórmules musicals i ràdios que segueixen un model de programació privat.

Durant els cinc anys estudiats, l'oferta radiofònica hertziana havia arribat als oïdors de Catalunya majoritàriament mitjançant les dues bandes analògiques tradicionals: la de freqüència modulada (FM) i la d'ona mitjana (OM).

El mapa de la ràdio analògica en OM només va experimentar un canvi: la compra de Ràdio Terrassa per Ra-

dio Blanca, el mes de febrer de l'any 2010. La desaparició de Ràdio Terrassa va provocar que la Cadena SER perdés una emissora i la seva reconversió primer en Kiss FM i, més endavant, en Hit FM. Al dial d'OM s'han mantingut funcionant 15 emissores: 12 de privades i 3 de públiques.

L'interès dels operadors radiofònics per l'espectre d'FM es constata observant que, entre els anys 2007 i 2011, el nombre total de freqüències ocupades s'havia incrementat en 37 i fregava les 900 al final del període.

En el període de 2007 a 2011, en el mapa radiofònic català en OM i FM han operat: 3 grups públics i prop de 240 ràdios municipals; 18 grups privats (9 presents només en el mercat català i 9 amb interessos a tot l'Estat espanyol) i prop d'una desena de ràdios comercials independents, i un centenar de ràdios del tercer sector

En zones molt poblades, com ara el Barcelonès —amb 82 emissores, la meitat del tercer sector i 4 ràdios privades legals sense autorització per emetre en aquella comarca, l'any 2011—, l'ocupació descontrolada de l'espectre havia provocat que moltes emissores acabessin situant-se només a 200 kc de distància i aquest fet comportava nombroses interferències entre estacions veïnes. Tots els oïdors de l'FM patien aquestes molèsties. Tant els que volien escoltar les emissores autoritzades com els que volien seguir els programes de les petites emissores culturals, de barri o lliures pendents de regulació per l'Administració.

Segons el PTN de Radiodifusió Sonora en Ones Mètriques amb Modulació de Freqüència, el nombre de freqüències reservades per als diferents operadors a Catalunya és de 591. D'aquestes, 199 són per a les persones físiques o jurídiques mitjançant concessió administrativa atorgada pels òrgans competents de la comunitat autònoma, o en el seu cas per l'Estat, per a l'explotació en gestió indirecta —els operadors radiofònics del sector privat. N'hi ha 270 per als municipis —que no significa que tots les fessin servir—, 72 per a les emissores de Ràdio Nacional

GRUPS PRIVATS DE COMUNICACIÓ DEL MERCAT ESPANYOL

PRISA Radio (Grup PRISA i Grup Godó) —abans Unión Radio—, FM i OM

- Cadena SER Catalunya, Los 40 Principales, Cadena Dial, M-80, Máxima, Radio Olé i ONA FM

Radio Popular, SA, FM i OM

- Cadena COPE, Cadena 100 i Rock FM

Grup Antena 3 (Uniprex) —Atresmedia, des de març de 2013—, FM i OM

- Onda Cero Radio, Europa FM i Onda Melodía

Vocento (ABC Punto Radio) —llogades per Radio Popular, des de 2013—, FM i OM

- ABC Punto Radio, Onda Rambla

Grup Radio Blanca, SA, FM i OM

- Kiss FM i Hit FM

Unidad Editorial (Unedisa-Recoletos), FM

- Radio Marca

Grup Intereconomía, FM

- Radio Intereconomía, Radio Inter, Radio Interpop

Gestiona Radio, FM

- Gestiona Radio

Libertad Digital, SA, FM

- esRadio

GRUPS PRIVATS DE COMUNICACIÓ CATALANS D'ABAST NACIONAL

Grup Godó, FM

- RAC1 i RAC105

Grup TeleTaxi, FM

- Radio TeleTaxi i Radio RM

Grup Flaix, FM

- Flaix FM i Ràdio Flaixbac

Cadena Estel, FM

- Ràdio Estel i Ràdio Principat

GRUPS PRIVATS DE COMUNICACIÓ CATALANS SUPRACOMARCALS

GrupCat de Comunicació, FM

- Gum FM

Ràdio Marina, SA, FM

- Ràdio Marina i Top Ten Ràdio

Cadena Pirenaica de Ràdio i Televisió ⁽¹⁾, FM

- Pròxima FM

Ràdio i Televisió de Manresa, SA, FM

- Styl FM Classics i Styl FM

Grup Segre, FM

- Segre Ràdio i Pròxima Lleida (abans Èxits FM)

⁽¹⁾ Cadena Pirenaica té la seu al Principat d'Andorra.

Font: Elaboració pròpia.

d'Espanya, 50 per a l'emissora autonòmica Catalunya Ràdio i cap per a les emissores del tercer sector sense ànim de lucre. Per tant, de les 591 freqüències en la banda d'FM previstes l'any 2011 per a Catalunya, 199 són per al sector privat, i 392, per al públic.

Segons l'estudi que es presenta en el punt 2.2 d'aquest capítol, l'any 2011 existien 388 freqüències no recollides a la regulació vigent. Les irregularitats detectades afectaven, en diferent grau, totes les tipologies d'emissores. La majoria es troben entre les 120 freqüències actives per les emissores del tercer sector (30,8% del total), que el PTN no recollia, i les 186 freqüències de Catalunya Ràdio no recollides a les llistes oficials de l'Estat consultades (48% del total). Actualment (2014), aquesta

darrera xifra és inferior, 127 freqüències, atès que, des de l'1 d'octubre de 2012, iCat FM (ara iCat.cat) només emet per Internet.

Durant el període de 2007 a 2011, la ràdio pública havia utilitzat el 64,5% de les freqüències en FM, amb una tendència a l'alça. La ràdio privada havia ocupat sempre un nombre força estable de freqüències, al voltant del 22%. I les emissores del tercer sector havien fet servir el 13,5% de les freqüències en ús. Aquest conjunt pendent de regulació és el que havia tingut més fluctuacions i va arribar a la màxima ocupació l'any 2008. Justament aquell any l'Administració va tancar un dels punts emissors del sud de Catalunya, des d'on transmetien algunes emissores sense concessió, i, posteriorment, també es van executar alguns

Taula 1. Nombre de freqüències d'FM ocupades (2007-2011)

	2007	2008	2009	2010	2011
Públiques nacionals	308	323	340	346	344
Públiques municipals	240	242	243	235	236
TOTAL PÚBLIQUES	548	565	583	581	580
PRIVADES	196	192	195	194	197
TERCER SECTOR	116	122	108	117	120
TOTAL FREQUÈNCIA FM	860	879	886	892	897

Font: Elaboració pròpia.

tancaments a Barcelona que van comportar la desaparició d'algunes emissores.

Entre 2007 i 2011, la ràdio pública havia utilitzat el 64,5% de les freqüències en FM, amb una tendència a l'alça. La ràdio privada havia ocupat sempre un nombre força estable de freqüències, al voltant del 22%. I les emissores del tercer sector havien fet servir el 13,5% de les freqüències en ús

El sector que va contribuir més a l'increment del nombre de freqüències en ús és el de les emissores de gestió pública. Lleugerament en el cas de Ràdio Nacional d'Espanya i més significativament en els casos de les quatre programacions de Catalunya Ràdio i COMRàdio.

El 30 de març de 2011, la Sala del Contenciós Administratiu del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya va resoldre que COMRàdio havia de deixar d'emetre en 22 freqüències i obligava a retornar-les al sector privat, tal com preveia el PTN de Radiodifusió Sonora en FM. En el moment d'escriure aquest capítol —març de 2014—, les freqüències encara estaven pendents d'adjudicació pel CAC. Cal afegir que, des del mes de setembre de 2012, COMRàdio s'havia reconvertit en La Xarxa i que, un mes després, tal com ja hem apuntat, iCat FM, de Catalunya Ràdio, només es distribuïa per Internet. Per tant, en posteriors recomptes, la ràdio pública probablement perdrà prop d'una vuitantena de freqüències, una vintena de les quals passaran a la ràdio privada.

En el període 2007-2011, el nombre total d'emissores d'FM que radiaven una programació pròpia havia fluctuat poc, un 4%, i estava al voltant de les 420. Es partia d'un

dial força ple, especialment a les zones densament poblades, i, per tant, es van anar produint altes i baixes en tots els sectors, però que no van alterar de manera significativa les xifres finals.

El nombre d'emissores de titularitat pública sempre ha estat el més important, al voltant del 57,5%, seguit del tercer sector, 25,5%, i el de la radiodifusió privada, 17%.

En el període 2007-2011, el nombre total d'emissores d'FM que radiaven una programació pròpia havia fluctuat poc, un 4%, i estava al voltant de les 420. El nombre d'emissores públiques sempre ha estat el més important, al voltant del 57,5%, seguit del tercer sector, 25,5%, i el de la radiodifusió privada, 17%

1.1. Evolució dels grups empresarials públics

Dins dels grups empresarials de gestió pública no hi ha hagut canvis. Sempre han funcionat les cinc emissores de Ràdio Nacional d'Espanya, les quatre programacions de Catalunya Ràdio, que surten en FM, i COMRàdio.

Pel que fa a la ràdio pública municipal, si entre 2003 i 2008 el nombre d'emissores municipals catalanes s'havia incrementat en una desena, un parell d'anys després la xifra havia començat a davallar: entre altes i baixes, el conjunt n'havia perdut 5 i s'havia situat l'any 2011 en 236 emissores —230 amb programació pròpia. Dels 947 municipis catalans, una quarta part, el 25%, tenien emissora municipal pròpia. La comarca que en tenia més, amb 23 emissores, era la del Maresme.

Taula 2. Nombre d'emissores en FM amb programació pròpia (2007-2011)

	2007	2008	2009	2010	2011
Públiques nacionals	10	10	10	10	10
Públiques municipals	236	235	237	229	230
TOTAL PÚBLIQUES	246	245	247	239	240
PRIVADES	67	67	73	72	74
TERCER SECTOR	110	119	103	103	104
TOTAL EMISSORES AMB PROGRAMACIÓ PRÒPIA	423	431	423	414	418

Font: Elaboració pròpia.

L'any 2010 va ser significatiu, perquè van deixar de funcionar 11 emissores municipals. Una baixa destacable, perquè es va produir en una gran ciutat, va ser la de Ràdio Gramenet (Gramà Ràdio). Després d'una etapa sota gestió del Grup TeleTaxi, des del juliol de 2010 va tornar a estar gestionada pel municipi de Santa Coloma de Gramenet, que va decidir que repetís la programació «Latin COM», de COMRàdio, fins a desaparèixer del dial el mes de novembre de 2011. Mig any després, l'1 de juny de 2012, Ràdio L'Hospitalet va posar fi a 30 anys d'emissió en FM.

1.2. Evolució dels grups empresarials privats

En la part de l'espectre assignat a la ràdio privada legalment constituïda, cal destacar que el CAC, el 7 de novembre de 2008, segons l'Acord número 174 d'aquell any, va fer pública l'adjudicació de 83 noves concessions. Però com que la gran majoria de llicències van ser atorgades a les empreses que ja transmetien per aquestes freqüències dins del Pla Pilot, que va començar l'any 2003, les xifres finals tampoc no es van veure gaire afectades.

A la ràdio privada, per tant, entre 2007 i 2011, constatem força estabilitat. L'increment va ser de 7 emissores, com a conseqüència, principalment, de l'aparició de noves estacions locals amb un sol transmissor. El nombre d'emissores independents, que no formaven part de cap cadena de radiodifusió catalana o espanyola, havia passat de 5 a 11. L'any 2011, aquest conjunt suposava el 15% de tota la ràdio privada amb presència al dial d'FM català.

A PRISA Radio (Grup PRISA i Grup Godó)—abans Unión Radio— es van produir alguns petits canvis deguts a la reordenació dels seus «productes» radiofònics. Si ens fixem en la programació, ONA FM, progressi-

vament, va anar suprimint programes i automatitzant l'emissió.

El Grup Antena 3 (Atresmedia, des de març de 2013), a partir de les concessions obtingudes després de la publicació del PTN de Radiodifusió Sonora en FM de 2006, va poder millorar la presència d'Europa FM i va obrir les primeres emissores d'Onda Melodia (des de 2014, Melodia FM), la cadena musical per a una audiència adulta, a Lleida i Girona, el mes de maig de 2011.

Gairebé no trobem novetats a les radiofórmules d'Unidad Editorial (Radio Marca) i del Grup Radio Blanca (Kiss FM) en FM.

El Grup Intereconomía va conèixer el moment de màxima expansió a Catalunya l'any 2009, just després de la compra de Radio Intercontinental, de Madrid. Aquell any, a la rodalia de Barcelona es podien escoltar tres cadenes: Radio Intereconomía, Radio Inter i la cadena musical Interpop. La majoria de freqüències que utilitzaven no estaven regulades. En anys posteriors, les dificultats econòmiques del Grup Intereconomía van fer que a poc a poc tanqués productes i durant l'any 2013 quedés reduït a la mínima expressió.

esRadio va tenir una efímera presència a Catalunya el 2009. Com que no disposava de concessió va ser tancada en poc temps. Aquesta emissora de Libertad Digital sí que tenia llicència a Madrid.

Un cas similar a l'anterior és el de Gestiona Radio que, sense concessió a Catalunya però sí a Madrid, va començar a emetre per a la zona de Barcelona l'any 2011.

Un fet significatiu del període 2007-2011 va ser la creació d'ABC Punto Radio, del grup Vocento, el 24 d'octubre de 2011, com a conseqüència de la refundació de Punto Radio, nascuda el 6 de setembre de 2004. Pocs dies després de començar a funcionar, ABC Punto Radio, el novembre de 2011, va suprimir les programacions locals de

les seves emissions a Girona, Lleida i Tarragona. El personal de Punto Radio a Girona va passar a fer una programació pròpia, com a COMRàdio Girona, des dels mateixos estudis de l'antiga Onda Rambla - Punto Radio. Des del 14 de març de 2013, les emissores d'ABC Punto Radio van deixar d'emetre a tot l'Estat espanyol i van passar a mans de Radio Popular, executant un acord que s'havia signat el 19 de desembre de 2012.

A Catalunya, Onda Rambla, associada a Punto Radio, va haver de canviar el seu nom pel d'ABC Punto Radio, l'any 2011. Aquest fet no va ajudar a millorar els seus resultats econòmics. Posteriorment, la direcció de Vocento va arribar a un acord amb Radio Popular per llogar els seus emissors, la qual cosa, a la pràctica, va suposar la desaparició de la cadena que havia creat Luis del Olmo l'any 1987. Pocs mesos després, totes aquelles freqüències van passar a ser gestionades per Radio Popular.

Com a conseqüència d'aquella operació, el Grup Radio Popular, durant l'any 2013, va experimentar força canvis. A Catalunya va poder regularitzar algunes emissores que funcionaven sense concessió. Va millorar la recepció de la COPE en FM, va consolidar Rock FM (antiga Rock & Gol) i va establir, encara que de moment només a Barcelona, la seva quarta cadena Mega Star Solo Temazos. Un fet força curiós és que COPE Catalunya, l'any 2014, fa dues programacions locals diferenciades, una en les emissores pròpies i l'altra a les ràdios llogades a Vocento.

Seguint amb els grups radiofònics catalans, el Grup Godó (RAC1 i RAC105), el Grup Flaix (Flaix FM i Ràdio Flaixbac) i la Cadena Estel (Ràdio Estel i Ràdio Principat) amb prou feines van registrar novetats en el període 2007-2011. El Grup TeleTaxi (Radio TeleTaxi i Radio RM) va tancar els seus transmissors a Aragó i el País Valencià, i dins del territori català era el grup que tenia més freqüències fora del PTN de Radiodifusió Sonora en FM de 2006.

Després que el CAC adjudiqués noves concessions d'FM a finals de 2008, van aparèixer algunes noves emissores privades independents: Ten Top Ràdio de Ràdio Marina (Blanes), El 9 FM (Vic), Joy FM (Costa Brava), UA1 (Lleida) o Montserrat Ràdio (Bages). En el període estudiat, Hit 103 Ràdio Valls es va separar de RAC105 per oferir una programació pròpia, i Mola FM va canviar el seu nom pel d'Amb2 FM, l'any 2010.

1.3. Evolució del tercer sector

Totes les emissores del tercer sector transmeten fora del PTN de Radiodifusió Sonora. A l'Estat espanyol, la Llei 7/2010, de 31 de març, general de la comunicació audiovisual (LGCA) aprovada pel Ple del Congrés, dedica el seu

article 32 a regular els serveis de comunicació audiovisual comunitaris sense ànim de lucre. Aquesta regulació encara no s'ha portat a la pràctica i, per tant, estava pendent en el període estudiat —i en el moment d'escriure aquest capítol, març de 2014.

L'heterogeni tercer sector en el seu total va perdre, entre 2007 i 2011, 6 emissores. Va ser el conjunt més inestable amb una seixantena de ràdios que van néixer o van desaparèixer durant aquell període. Entre altes i baixes, cada any es van produir una dotzena de canvis. Aproximadament, el 40% del centenar de ràdios catalanes que l'integraven transmetia des del Barcelonès.

Dins del tercer sector, una seixantena de ràdios van néixer o van desaparèixer entre 2007 i 2011. Aproximadament, el 40% del centenar de ràdios catalanes que l'integraven transmetia des del Barcelonès

En l'informe de l'any 2009, al capítol «Mapa de la radiodifusió analògica i evolució històrica del tercer sector (1979-2009)», vam estudiar la tipologia d'aquestes ràdios presents al dial català des de 1979, amb l'aparició d'Ona Lliure. Una de les conclusions era que, del centenar de ràdios existents, una vuitantena oferien una programació ben diferent de la de la ràdio pública i privada, bàsicament cultural sense ànim de lucre. No obstant, dins del tercer sector també hi havia un conjunt d'emissores que suposen una competència deslleial a la ràdio privada que paga les taxes corresponents per les seves llicències d'emissió, principalment es tracta d'emissores de ràdio fórmula musical i llatines.

1.4. Evolució del mapa de la radiodifusió digital en DAB i TDT

A l'Estat espanyol es van iniciar les emissions de ràdio digital de manera regular, amb la tecnologia DAB, l'any 2000. Aquestes emissions mai no han aconseguit incrementar el parc de receptors digitals ni, per tant, el nombre d'òidors. Ràdio Nacional d'Espanya ha portat a terme diverses proves amb la tecnologia *digital radio mondiale* (DRM): en ona mitjana, des de 2005, i en ona curta, des de l'any 2007. Des de Catalunya encara no s'ha fet cap prova en DRM a la banda d'ona mitjana.

De l'any 2007 ençà, la transmissió radiofònica en DAB ha anat de baixa. Les llicències de ràdio digital terrestre atorgades als grups privats catalans de comunicació no s'han activat mai i el grup d'emissores de Catalunya Ràdio

va deixar d'emetre en DAB el 4 de novembre de 2008, quan va tancar el darrer transmissor, el de Collserola, a Barcelona.

Per tant, dels tres centres emissors que estaven en funcionament —Collserola, la Mussara i Rocacorba—, radiant 8 múltiples el 2007, a finals de l'any 2011 només es podien escoltar 3 múltiples estatals —FU-E, MF-I i MF-II— emesos des del centre emissor de Collserola. El mes de juny d'aquell any, el Govern de l'Estat va modificar la cobertura obligatòria de les emissions digitals i la va passar del 50% al 20% de la població per tal de reduir els costos econòmics de les empreses radiofòniques, atesa la quasi nul·la audiència del DAB. A més, la norma proposada va passar a ser el DAB+. Sigui quina sigui la variant del DAB emprada, només amb les emissions fetes des de Barcelona (Collserola) i Madrid (Torrespaña) els operadors ja arriben al mínim de població fixat.

El mes de juny de 2011, el Govern de l'Estat va modificar la cobertura obligatòria de les emissions digitals i la va passar del 50% al 20% de la població per tal de reduir els costos econòmics de les empreses radiofòniques, atesa la quasi nul·la audiència del DAB. A més, la norma proposada va passar a ser el DAB+

El DAB és una modalitat de difusió que es transmet en VHF —en una banda superior a la d'FM—, basada en la compressió MPEG-2, que no té sentit de mantenir. La modalitat DAB+, més evolucionada, està basada en la norma de compressió MPEG-4, més recent. També existeix la tecnologia alternativa DRM+ que està dissenyada per poder digitalitzar l'FM fent servir la mateixa banda de radiodifusió —de 87.5 a 108 MHz— i no haver de fer-ho en una banda superior, com el DAB+. Aquesta tecnologia permetria estalviar costos econòmics als operadors, perquè podrien aprofitar algunes parts de les instal·lacions transmissores actuals.

Tal com afirma Montse Bonet, referint-se al fracàs de la digitalització de la radiodifusió terrestre: «Sense data obligada d'apagada, sense *killer application*, sense diàleg entre les parts, amb cultures radiofòniques distintes, amb un servei públic cada cop més qüestionat, tenint en compte que es necessiten freqüències totalment noves i sense ser una tecnologia de substitució (com es resisteix l'FM a desaparèixer!), l'aplicació d'un nou estàndard d'àudio, per més promeses de multimèdia que hi hagués pel mig, estava abocada al fracàs» (2011, p. 41).

Gairebé una dècada després del llançament de la ràdio digital a l'Estat espanyol, el Govern volia reactivar

el trànsit cap als nous sistemes de transmissió, respectant les actuals concessions de ràdio digitals, en OM i FM. La Llei 7/2010, de 31 de març, general de la comunicació audiovisual incloïa una disposició transitòria que obligava a aprovar, en el termini d'un any i mig, un pla tècnic per a la digitalització integral del servei de radiodifusió sonora terrestre. Seguint l'acord del Consell de Ministres de 10 de juny de 2011, al *Butlletí Oficial de l'Estat* (BOE) de 28 de juny de 2011, el Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç va publicar el Reial decret 802/2011, de 10 de juny, pel qual es modificava el PTN de Radiodifusió Sonora Digital Terrestre, aprovat pel Reial decret 1287/1999, de 23 de juliol. Unes setmanes després, al BOE de 27 de juliol de 2011 es publicava la Resolució de 13 de juliol de 2011 de la Secretaria d'Estat de Telecomunicacions i per a la Societat de la Informació que recollia aquell acord del Consell de Ministres.

Malgrat les directrius estipulades en el Reial decret 802/2011, de 10 de juny, per tal de potenciar la ràdio digital en DAB+ o fer proves en DRM i DRM+, constatem que, tres anys després de la publicació d'aquesta normativa, l'Estat no han adoptat encara cap mesura per fer-ho.

L'any 2011, les 17 emissores residuals en la banda de DAB i les 66 emissores que transmetien dins dels múltiples de la TDT encara suposaven una oferta força inferior a les que ho feien en la banda d'FM, 418. La ràdio distribuïda per Internet guanyava, en audiència i en nombre, la transmesa en qualsevol de les modalitats digitals de radiodifusió hertziana terrestre.

L'any 2011, les 17 emissores residuals en la banda de DAB i les 66 emissores que transmetien dins dels múltiples de la TDT encara suposaven una oferta força inferior a les que ho feien en la banda d'FM, 418

Pel que fa a la ràdio digital transmesa dins dels múltiples de la TDT, s'ha notat un increment en el seu ús i en la seva oferta, a causa del gran nombre de receptors posats en funcionament durant el període de 2007 a 2011, com a conseqüència de l'apagada de la televisió analògica que es va fer el mes d'abril de 2010.

L'any 2007, dins dels múltiples de la televisió digital terrestre, en algunes zones de Catalunya es podien escoltar 16 emissores: 7 eren públiques i 9 privades. Cinc anys després, l'oferta radiofònica havia crescut notablement. A la TDT catalana hi havia una oferta de 66 emissores de ràdio diferents: 33 ràdios públiques, 30 ràdios privades i 3 del tercer sector.

1.5. Conclusions del comportament del mapa de la radiodifusió analògica i digital a Catalunya en el període 2007-2011

- En el període de 2007 a 2011, en el mapa radiofònic català en FM conviuen: 3 grups públics i prop de 240 ràdios municipals; 18 grups privats (9 presents només en el mercat català i 9 amb interessos a tot l'Estat espanyol) i prop d'una desena de ràdios comercials independents, i un centenar de ràdios del tercer sector, sense llicència i pendents de regularització.
- L'interès dels operadors radiofònics per l'espectre d'FM es constata observant que a Catalunya, entre els anys 2007 i 2011, el nombre total de freqüències ocupades s'havia incrementat en 37 i fregava les 900 al final del període. Al Barcelonès, l'existència d'una vuitantena d'emissores, situades a només 200 kc de distància, comportava nombroses interferències entre les estacions veïnes.
- De les 591 freqüències en la banda d'FM previstes pel PTN de Radiodifusió Sonora per a Catalunya de l'any 2006, 199 són per al sector privat i 392 són per al públic. L'any 2011 hi havia 388 freqüències que no constaven a la regulació vigent. Tres quartes parts es repartien entre les 120 freqüències actives del tercer sector, que el PTN no contemplava, i les 186 freqüències de Catalunya Ràdio que no figuraven a les llistes oficials de l'Estat consultades —en el moment de redactar aquest capítol, març de 2014. Després de la reconversió d'iCat FM en emissora on line la xifra era inferior, 127 freqüències.
- Durant el període estudiat, la ràdio pública havia utilitzat el 64,5% de les freqüències en FM, amb una tendència a l'alça. La ràdio privada havia ocupat sempre un nombre força estable de freqüències, al voltant del 22%. I les emissores del tercer sector havien fet servir el 13,5% de les freqüències en ús. Aquest conjunt és el que havia tingut més fluctuacions i havia arribat a la màxima ocupació l'any 2008.
- El sector que va contribuir més a l'increment del nombre de freqüències en ús és el de les emissores de gestió pública. Lleugerament en el cas de Ràdio Nacional d'Espanya i més significativament en els casos de les quatre programacions de Catalunya Ràdio i COMRàdio.
- En la part de l'espectre assignat a la ràdio privada legalment constituïda, les xifres finals varien poc, perquè ni que el CAC, segons l'Acord número 174 de 2008, adjudiqués 83 noves concessions, la gran majoria de les llicències van ser atorgades a les empreses que ja transmetien per aquestes freqüències dins del Pla Pilot, que va començar l'any 2003.
- En el període 2007-2011, el nombre total d'emissores d'FM que radiaven una programació pròpia havia fluctuat poc, un 4%, i estava al voltant de les 420. El nombre d'emissores públiques sempre ha estat el més important, 57,5%, seguit del tercer sector, 25,5%, i el de la radiodifusió privada, 17%.
- Dels 947 municipis catalans, una quarta part, el 25%, tenien emissora municipal pròpia. La comarca que en tenia més, amb 23 emissores, era la del Maresme. L'any 2010 va ser significatiu, perquè van deixar de funcionar 11 emissores municipals.
- A la ràdio privada constatem força estabilitat. L'increment va ser de 7 emissores. El nombre d'emissores independents, que no formaven part de cap cadena de radiodifusió catalana o espanyola, l'any 2011, suposava el 15% de tota la ràdio privada.
- Dins del tercer sector, una seixantena de ràdios van néixer o van desaparèixer entre 2007 i 2011. Aproximadament el 40% de més del centenar de ràdios catalanes que l'integraven transmetia des del Barcelonès.
- El mapa de la ràdio analògica en OM només va experimentar un canvi: la compra de Ràdio Terrassa per Radio Blanca, el mes de febrer de l'any 2010. Al dial d'OM s'han mantingut funcionant 15 emissores: 12 de privades i 3 de públiques.
- Pel que fa al mapa radiofònic digital català, l'any 2011, les 17 emissores residuals en la banda de DAB i les 66 emissores que transmetien dins dels múltiples de la TDT encara suposaven una oferta força inferior a les que ho feien en la banda d'FM, 418. La ràdio distribuïda per Internet guanyava, en audiència i en nombre, la transmesa en qualsevol de les modalitats digitals de radiodifusió hertziana terrestre. El mes de juny de 2011, el Govern de l'Estat va modificar la cobertura obligatòria de les emissions digitals i la va passar del 50% al 20% de la població per tal de reduir els costos econòmics de les empreses radiofòniques, atesa la quasi nul·la audiència del DAB. A més, la norma proposada va passar a ser el DAB+. Tres anys després de la publicació del Reial decret 802/2011, de 10 de juny, per tal de potenciar la ràdio digital en DAB+ o fer proves en DRM i DRM+, constatem que les autoritats de l'Estat no han adoptat encara cap mesura per fer-ho. La ràdio digital transmesa dins dels múltiples de la TDT sí que va incrementar la seva oferta en 50 emissores i va arribar a les 66. El motiu era clar: el gran nombre de receptors posats en funcionament durant el període de 2007 a 2011, com a conseqüència de l'apagada de la televisió analògica que es va fer el mes d'abril de 2010.

2. Mapa de la radiodifusió analògica i digital terrestre a Catalunya l'any 2011

2.1. Estat de la radiodifusió analògica terrestre en FM i OM (2011)

Segons el nostre estudi, fet el mes de desembre de 2011, a Catalunya, el nombre total d'emissores que emetien una programació pròpia en FM, durant tot el dia o en franges diàries, era de 418: 240 públiques (57,4%), 104 del tercer sector (24,8%) i 74 privades (17,8%). En comparació amb les dades de l'any anterior, la xifra havia tingut un increment de 4 emissores.

Entre les emissores de gestió pública tenim les 5 de Ràdio Nacional d'Espanya, 4 programacions de Catalunya Ràdio, COMRàdio i 230 ràdios municipals amb programació pròpia —de les 236 que existeixen. Aquest darrer conjunt s'havia mantingut estable.

L'any 2011 van deixar de funcionar 3 emissores municipals: Fòrum FM, de Sant Adrià de Besòs —posada en marxa l'any anterior—; Ràdio Gramenet, de Santa Coloma de Gramenet, i Ràdio Centre, de Sant Salvador de Guardiola. Pel que fa a les altes, n'hi va haver 3. Les noves EMUN FM Ràdio de Torrefarrera (Segrià) i Tivissa Ràdio (Ribera d'Ebre), i Ràdio Mar d'Amunt, del Port de la Selva, que va tornar a emetre.

L'any 2011 es podien escoltar 74 ràdios privades que emetien una programació pròpia en FM. Tret d'11 casos, totes pertanyien a alguna cadena de radiodifusió. El nombre total de ràdios privades s'havia mantingut estable, respecte de l'any anterior (72).

Els canvis observats al sector privat són els que expliquem a continuació. Havien variat el seu nom 2 emissores: Onda Rambla–Punto Radio va passar a ser ABC Punto Radio, en el moment que Luis del Olmo va vendre la seva cadena catalana al Grup Vocento, i Rock & Gol va passar a identificar-se com a Rock FM. La primera, ABC Punto Radio, va incorporar una freqüència a la Molina. PRISA Radio va afegir SER Pallars, SER Vall d'Aran i les freqüències de Lleida i Girona a Màxima FM, i la de Vall d'Aran, a Los 40 Principales. El 2011 va portar el llançament de la fórmula musical i programació religiosa de Montserrat Ràdio, fruit de la col·laboració entre l'Abadia de Montserrat i el Grup Taelus de Comunicació, també propietari de Ràdio Manresa Cadena SER. Al dial català va aparèixer Gestiona Radio, al Baix Llobregat i al Barcelonès, sense llicència d'emissió. Aquest grup radiofònic sí que tenia llicència a Madrid. Pel que fa a les baixes, Radio Marca va deixar d'emetre des del Garraf.

El recompte de l'FM es completa amb unes 104 ràdios diferents del tercer sector, entre les anomenades ràdios

lliures, ràdios de districte i de barri, emissores religioses, ràdios escolars i educatives, ràdios culturals o associatives, emissores penitenciàries, estacions llatines, emissores esotèriques, fórmules musicals i ràdios que segueixen un model de programació privat sense regularitzar. La xifra del 2011 és molt similar a la de l'any anterior (103). El 41,3% de les ràdios del tercer sector, 43 emissores, transmetien des del Barcelonès.

Durant el 2011 van desaparèixer 8 emissores del tercer sector: Som Ràdio —que oferia una programació generalista al Barcelonès, sense concessió, per dues freqüències—, Radio Pimiento —musical, del Barcelonès—, Radio Algarabía —cultural, de Barcelona—, Ràdio Horta Guinardó —del barri barcelonès—, H Ràdio —d'un barri de Sabadell—, Energía FM —llatina, de Lleida—, Latina Estéreo —Tarragona— i Vaughan Radio —que oferia classes d'anglès i que l'any 2011 sortia per 20 múltiples de la TDT. La petita emissora del Monestir de Montserrat, que transmetia per 107.2 MHz, comptada en informes anteriors com a religiosa del tercer sector, ha desaparegut perquè va començar, a finals d'any, les emissions per 100.6 MHz amb una llicència de ràdio privada.

En el tercer sector, durant l'any 2011 van aparèixer 9 noves emissores: de barri, 7deRàdio (Barcelonès); llatines, La Mega (Barcelonès) —ja existia a Tarragona—, América FM (Barcelonès) —ja existia al Gironès— i Tropic Lleida (Lleida); culturals, Ona Subirats (Baix Llobregat), Fem Ràdio (Badalona), Radar FM (Vallès Occidental) i Ràdio Costa Daurada (Creixell); lliures, Ràdio Bala (Bages), Flipa FM (Baix Llobregat) i Ràdio Top 20 (Vallès Occidental). Entre les fórmules musicals i ràdios que segueixen un model de programació privat sense llicència al dial de Lleida, va començar a emetre Wonder FM, una fórmula de música *dance*. I l'emissora Loca FM va passar de transmetre per tres freqüències a quatre ja que es va fer present a Girona. Després que el grup europeu RTL (Radio TV Luxembourg) entrés a l'accionariat de Loca FM, aquesta emissora va canviar el seu nom pel de Loca Fun Radio i poc després pel de Fun Radio.

A la taula de freqüències per comarques, les emissores del tercer sector que suposen una competència per a les ràdios privades són les identificades com a: Llatina, Esotèrica, F. musical TS i Model privat TS. Els autors desconeixen quines d'aquestes emissores tenen una activitat comercial real, i la catalogació, per tant, és orientativa i està feta en funció de la seva programació. La resta d'emissores, ni que estiguin en una situació d'alegalitat, sembla clar que no tenen afany de lucre.

En ona mitjana, com en els darrers anys, es podien escoltar 15 emissores diferents: 3 de públiques i 12 de privades. Només una emissora, LatinCOM 882, transmetia

Taula 3. Distribució geogràfica de les emissores de freqüència modulada (desembre 2011)

Comarca	Nombre de freqüències			
	Públiques	Privades	Tercer sector	Total
Alt Penedès	8	1	2	11
Anoia	18	2	0	20
Bages	19	13	1	33
Baix Llobregat	18	1	3	22
Barcelonès	14 (23)	25 (33)	43	82 (99)
Berguedà	13	0	1	14
Garraf	14 (20)	9 (17)	3	26 (40)
Maresme	35	4	3	42
Osona	21	11	1	33
Vallès Occidental	16	1	19	36
Vallès Oriental	19	1	6	26
TOTAL FREQUÈNCIES BARCELONA	195 (210)	68 (84)	82	345 (376)
Alt Camp	7	2	0	9
Baix Camp	14	8	3	25
Baix Ebre	16	11	1	28
Baix Penedès	15	2	2	19
Conca de Barberà	8	0	0	8
Montsià	10	1	0	11
Priorat	10	0	0	10
Ribera d'Ebre	9	1	0	10
Tarragonès	9	7	10	26
Terra Alta	2	0	1	3
TOTAL FREQUÈNCIES TARRAGONA	100	32	17	149
Alt Empordà	20	5	1	26
Baix Empordà	23	8	3	34
Cerdanya	10 (14)	12	0	22 (26)
Garrotxa	16 (17)	5	1	22 (23)
Gironès	18	18	7	43
Pla de l'Estany	1	0	1	2
Ripollès	16	5	0	21
Selva	28	5	0	33
TOTAL FREQUÈNCIES GIRONA	132 (137)	58	13	203 (208)
Alt Urgell	9	4	0	13
Alta Ribagorça	19	2	0	21
Garrigues	3	0	0	3
Noguera	24	0	0	24
Pallars Jussà	11	2	0	13
Pallars Sobirà	10	4	0	14
Pla d'Urgell	3	0	0	3
Segarra	1	0	0	1
Segrià	31	19	8	58
Solsonès	12	0	0	12
Urgell	3	0	0	3
Vall d'Aran	27 (28)	8	0	35 (36)
TOTAL FREQUÈNCIES LLEIDA	153 (154)	39	8	200 (201)
TOTAL FREQUÈNCIES CATALUNYA	580 (601)	197 (213)	120	897 (934)

Nota: Les xifres entre parèntesis inclouen les freqüències d'emissió a l'interior dels túnels.

Font: Elaboració pròpia.

una programació diferent de la que es podia sintonitzar simultàniament pel seu canal d'FM —aquesta programació va acabar el mes de maig de 2012. Durant el 2011, Radio Blanca, SA, propietària de Ràdio Terrassa, va retransmetre per la seva freqüència la programació de Hit FM, la segona emissora d'aquest grup radiofònic espanyol, que no tenia presència a l'FM de Catalunya.

Al dial d'FM de Catalunya, 418 emissores transmeten un mínim de programació pròpia: 240 públiques (57,4%), 104 del tercer sector (24,8%) i 74 privades (17,8%). El nombre total de freqüències diferents en ús a totes les comarques catalanes en el dial d'FM era de 897: 580 públiques (64,6%), 197 privades (21,9%) i 120 del tercer sector (13,5%)

L'any 2011 hi havia 897 freqüències en ús a totes les comarques catalanes en el dial d'FM —sense comptar les 37 que es fan servir a dins d'alguns túnels. La xifra s'havia mantingut estable respecte de la de l'any anterior. Per sectors, l'espectre es repartia així: 580 freqüències públiques (64,6%), 197 privades (21,9%) i 120 del tercer sector (13,5%) (vegeu la taula 1).

En la banda d'OM, el repartiment de les freqüències era el mateix el dels darrers anys: un 45,4% (10 freqüències) per al sector públic i un 54,6% (12 freqüències) per al privat.

2.2. El Pla Tècnic Nacional (PTN) de Radiodifusió Sonora en FM

La regulació de l'Estat espanyol estableix que la banda de freqüències 87.5-108 MHz s'utilitzarà exclusivament per les entitats habilitades per a la prestació dels serveis de radiodifusió sonora en FM, d'acord amb el PTN de Radiodifusió Sonora en Ones Mètriques amb Modulació de Freqüència, que va ser aprovat pel Reial decret 964/2006, d'1 de setembre (BOE núm. 223, de 18 de setembre de 2006). En aquest apartat de l'estudi, per determinar si una emissora és o no dins la legalitat vigent, es tindrà en compte el que estableix el PTN, segons la informació facilitada pel web del Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme el desembre de 2011. A les taules de l'espectre d'FM dividit per comarques, aquelles emissores que a la columna de la dreta inclouen la sigla PTN són dins de la regulació vigent. En el cas de les que no tenen aquesta sigla, siguin de la tipologia que siguin, significa que l'or-

denament vigent no preveia que poguessin transmetre en aquella freqüència.

L'any 2011, les entitats habilitades per a la prestació dels serveis de radiodifusió sonora en freqüència modulada, amb llicència del servei, eren:

- La Corporació de Ràdio i Televisió Espanyola, SA, a través de la Societat Mercantil Estatal Ràdio Nacional d'Espanya (RNE).
- Els ens públics amb competència en la matèria de les comunitats autònomes —les emissores autonòmiques.
- Les corporacions locals mitjançant concessió administrativa atorgada pels òrgans competents de les comunitats autònomes —les emissores municipals.
- Les persones físiques o jurídiques mitjançant concessió administrativa atorgada pels òrgans competents de les comunitats autònomes, o si escau per l'Estat, per l'explotació en gestió indirecta —les emissores privades a les quals se'ls ha atorgat una llicència.

És clar, per tant, que segons la regulació vigent, en qualsevol cas, el dret d'ús del domini públic radioelèctric requereix el títol habilitant corresponent.

Si es mira el PTN de l'any 2006, desglossat per sectors al web del Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme, observem que a Catalunya el nombre de freqüències reservades per als diferents operadors és de 591. D'aquestes, 199 són per a les persones físiques o jurídiques mitjançant concessió administrativa atorgada pels òrgans competents de la comunitat autònoma, o en el seu cas per l'Estat, per a l'explotació en gestió indirecta —els operadors radiofònics del sector privat. N'hi ha 270 per als municipis —que no significa que tots les fessin servir—, 72 per a les emissores de Ràdio Nacional d'Espanya, 50 per a l'emissora autonòmica Catalunya Ràdio i cap per a les emissores del tercer sector sense ànim de lucre. Per tant, de les 591 freqüències en la banda d'FM previstes l'any 2011 per a Catalunya, 199 són per al sector privat, i 392, per al públic.

Segons el nostre estudi, l'any 2011 hi havia 388 freqüències que no constaven en la regulació vigent. Les irregularitats detectades afecten, en major o menor grau, totes les tipologies d'emissores. Tres quartes parts es repartien entre les 120 freqüències actives per les emissores del tercer sector (30,8% del total), que el PTN no recull, i les 186 freqüències de Catalunya Ràdio que no figuren a les llistes oficials de l'Estat consultades (48% del total). En el moment de redactar aquest capítol —març de 2014—, aquesta darrera xifra era inferior, 127 freqüències, ja que, des de l'1 d'octubre de 2012, iCat FM només es distribueix per Internet, com a iCat.cat.

Quadre 2. Nombre de freqüències, per demarcacions provincials, que no consten al PTN de Radiodifusió Sonora en Ones Mètriques amb Modulació de Freqüència de l'any 2006, segons les freqüències publicades pel Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme (desembre 2011)

GRUPS PÚBLICS DE COMUNICACIÓ DEL MERCAT ESPANYOL

Corporació Ràdio Televisió Espanyola

Ràdio Nacional d'Espanya, 11 freqüències

- Radio 1, 2 freqüències: 2 a Barcelona
- Radio Clásica, 2 freqüències: 1 a Barcelona i 1 a Lleida
- Radio 3, 2 freqüències: 1 a Barcelona i 1 a Lleida
- Ràdio 4, 1 freqüència: 1 a Barcelona
- Radio 5 Todo Noticias, 4 freqüències: 3 a Barcelona i 1 a Lleida

GRUPS PÚBLICS DE COMUNICACIÓ DEL MERCAT CATALÀ

Catalunya Ràdio, 186 freqüències

- Catalunya Ràdio, 35 freqüències: 7 a Barcelona, 9 a Girona, 11 a Lleida i 8 a Tarragona
- Catalunya Música, 42 freqüències: 7 a Barcelona, 13 a Girona, 14 a Lleida i 8 a Tarragona
- Catalunya Informació, 54 freqüències: 11 a Barcelona, 16 a Girona, 17 a Lleida i 10 a Tarragona
- iCat FM, 55 freqüències: 12 a Barcelona, 16 a Girona, 17 a Lleida i 10 a Tarragona

COMRàdio, 22 freqüències

- COMRàdio, 22 freqüències: 7 a Barcelona, 6 a Girona, 6 a Lleida i 3 a Tarragona

EMISSORES PÚBLIQUES MUNICIPALS

Emissores municipals, 22 freqüències

- 10 a Barcelona, 4 a Girona, 3 a Lleida i 5 a Tarragona. Aquestes emissores no ocupen la freqüència fixada al PTN, però estaven autoritzades per emetre.

GRUPS PRIVATS DE COMUNICACIÓ DEL MERCAT ESPANYOL

Radio Popular, SA, 3 freqüències

- Cadena COPE, 1 freqüència: 1 a Girona
- Cadena 100, 1 freqüència: 1 a Lleida
- Rock FM, 1 freqüència: 1 a Barcelona

PRISA Radio (Grup PRISA i Grup Godó), 2 freqüències

- ONA FM, 2 freqüències: 1 a Barcelona i 1 a Girona

Gestiona Radio, 2 freqüències

- Gestiona Radio, 2 freqüències: 2 a Barcelona

Vocento (ABC Punto Radio), 1 freqüència

- ABC Punto Radio, 1 freqüència: 1 a Girona

Grup Radio Blanca, SA, 1 freqüència

- Kiss FM, 1 freqüència: 1 a Girona

Grup Intereconomía, 1 freqüència

- Radio Intereconomía, 1 freqüència: 1 a Barcelona

GRUPS PRIVATS DE COMUNICACIÓ CATALANS D'ABAST NACIONAL

Grup TeleTaxi, 8 freqüències

- Radio TeleTaxi, 2 freqüències: 2 a Tarragona
- Radio RM, 6 freqüències: 1 a Barcelona i 5 a Girona

Grup Godó, 2 freqüències

- RAC1, 1 freqüència: 1 a Barcelona
- RAC105, 1 freqüència: 1 a Girona

Grup Flaix, 2 freqüències

- Flaix FM, 1 freqüència: 1 a Barcelona
- Ràdio Flaixbac, 1 freqüència: 1 a Barcelona

GRUPS PRIVATS DE COMUNICACIÓ SUPRACOMARCALS

GrupCat de Comunicació, 2 freqüències

- Gum FM, 2 freqüències: 2 a Lleida

RÀDIOS PRIVADES LOCALS

Ràdio i Televisió de Manresa SA, 1 freqüència

- Styl FM 1 freqüència: 1 a Barcelona

Grup Mola, 1 freqüència

- Amb2 FM, 1 freqüència: 1 a Barcelona

Aranesa de Ràdio i TV, 1 freqüència

- Ràdio Aran, 1 freqüència: 1 a Lleida

EMISSORES DEL TERCER SECTOR

- 120 freqüències emprades per 104 emissores.

Font: Elaboració pròpia.

Els autors insisteixen que la comparativa s'ha fet seguint el que es publica en el PTN de l'any 2006 i les freqüències publicades al web del Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme, el desembre de 2011. Tal com es comentarà a continuació, alguns dels organismes públics de radiodifusió tenen en marxa processos administratius i tècnics per poder ampliar el nombre de freqüències concedides per l'Administració. La voluntat dels autors és descriure l'ús que es feia en aquell moment de tot l'espectre, el regulat i el no regulat, sense que això impliqui cap judici a ningú.

L'any 2011 hi havia 388 freqüències fora de la regulació vigent. Tres quartes parts es repartien entre les 120 freqüències actives per les emissores del tercer sector i les 186 freqüències de Catalunya Ràdio que no figuren a les llistes oficials de l'Estat consultades. En el cas de la ràdio pública catalana, segons els seus responsables tècnics, totes aquestes freqüències es troben en el procés burocràtic de concessió —el març de 2014 aquesta darrera xifra és inferior, 127 freqüències, perquè iCat FM només es distribueix per Internet

El CAC, el 7 de novembre de 2008, segons l'Acord número 174 d'aquell any, va fer pública l'adjudicació de 83 noves concessions al sector radiofònic privat. La gran majoria de llicències van ser atorgades a les empreses que ja transmetien per aquestes freqüències dins del Pla Pilot que va començar l'any 2003. A finals de l'any 2011, el nombre de canals pendents de regularització era de 7, en sis comarques. D'aquests canals, 2 estaven inactius i a la resta transmetien emissores privades legalment constituïdes, però que no havien rebut la llicència per transmetre en aquella freqüència. És possible que en algun cas aquestes empreses hagin arribat a algun acord amb l'adjudicatari per seguir transmetent la seva programació, però els autors ho desconeixen. En les taules per comarques d'aquest capítol, aquestes anomalies estan marcades en lletra cursiva, però com que totes aquestes freqüències surten recollides al PTN no s'han inclòs en el quadre anterior.

L'Estat té reservades 199 freqüències per al sector radiofònic privat a Catalunya. Cal precisar el següent: dins d'aquestes freqüències recollides al PTN per a la ràdio privada, n'hi havia 22 que, a finals de l'any 2011, feia servir l'emissora pública COMRàdio i que nosaltres hem classificat dins de la radiodifusió pública. El 30 de març de 2011, la Sala del Contenciós Administratiu del Tribunal Superi-

or de Justícia de Catalunya va resoldre el recurs 765/2006, presentat per l'Associació Catalana de Ràdio (ACR)¹ sobre aquesta qüestió. En la seva sentència número 262, el Tribunal va anul·lar la resolució de la Generalitat de Catalunya que havia concedit 22 freqüències d'FM a COMRàdio i obligava a retornar-les al sector privat, tal com preveia el PTN en FM. A finals d'any, COMRàdio seguia transmetent per aquestes freqüències. El nostre estudi de freqüències per comarques recull tots aquests casos i els identifica amb una nota a peu de taula.

A finals de l'any 2011, el nostre estudi comptabilitza 197 freqüències en ús per ràdios privades amb llicència per emetre a Catalunya o en alguna part de l'Estat espanyol i 2 d'inactives. Això significa que ni que hi hagués 22 freqüències ocupades per COMRàdio —assignades al PTN a la ràdio privada—, n'hi havia 27 més de no recollides per la planificació feta per l'Administració de l'Estat, que les estaven fent servir ràdios privades legalment constituïdes. Per tant, en cas que l'autoritat competent, el CAC, readjudicés les 22 freqüències de COMRàdio a algunes de les ràdios privades que emetien de manera irregular, encara n'hi hauria 5 més que no es podrien incloure dins de la regulació vigent.

Aquestes freqüències que no consten en el que fixa el PTN corresponen a 18 emissores de 13 empreses del sector. Les que tenien més casos eren: Grup TeleTaxi, amb 8 freqüències de 2 emissores, i Ràdio Popular, amb 3 freqüències de 3 emissores —Cadena COPE (Girona), Cadena 100 (Lleida) i Rock FM (Barcelona). De les freqüències de Radio TeleTaxi, 2 serien les que fa servir a Sort i Tortosa. Dins del Pla Pilot va transmetre per unes freqüències que finalment no li van ser assignades i les 2 noves freqüències que fa servir, des de l'any 2009, no tenen concessió. La resta de freqüències correspondrien a RM Ràdio. Tots els casos estan recollits en el quadre 2.

Deixant de banda el cas de COMRàdio, ja comentat, dins de la radiodifusió pública catalana, de les 236 emissores municipals existents només una vintena de freqüències no són les fixades exactament per la regulació de l'Estat, però totes les emissores estarien autoritzades per fer ús de l'espectre. La xifra reservada per l'Estat a aquest conjunt d'emissores catalanes, que van néixer fa més de trenta anys amb Ràdio Arenys de Mar, és de 270 freqüències. Cal tenir en compte que els darrers anys diversos ajuntaments han tancat les seves ràdios.

Les 5 emissores de Ràdio Nacional d'Espanya tenen reservades 72 freqüències d'FM a Catalunya. D'aquestes freqüències, RNE en tenia 1 de cedida a l'emissora

1. L'Associació Catalana de Ràdio (ACR) va ser creada l'any 1992 i integra totes les cadenes i emissores comercials privades que operen a Catalunya. En total, representa 31 empreses del sector.

municipal d'Uldecona, a Tarragona —aquest fet té el seu origen quan l'antiga emissora ECS 22 Radio Costa Dorada de la Cadena Sindical va passar a ser de RNE i, posteriorment, la ràdio pública de l'Estat va signar un conveni de col·laboració amb l'Ajuntament d'Uldecona per tal que pogués fer servir aquella freqüència per a la seva emissora municipal. Per tant, RNE a Catalunya pot emetre per 71 freqüències segons l'assignació del PTN. Realment n'ocupava 82. De les 11 freqüències de més, la gran majoria estaven relacionades amb els repetidors de les emissores de RNE més nous dels centres emissors de Montserrat i Solsona. Aquest conjunt de freqüències és possible que es pugui trobar en fase de tràmits tècnics i administratius.

Finalment, l'emissora pública autonòmica Catalunya Ràdio tindria reservades per l'Estat 50 freqüències. Segons les dades facilitades a l'apartat «Com escoltar-nos» del seu web², constatem que les seves 4 emissores operaven en 186 freqüències que no recull la llista publicada pel web del Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme sota el títol *Emisoras FM Autonómicas de Cataluña*³. L'emissora generalista Catalunya Ràdio transmetia al Principat per 59 freqüències, 24 sortien al PTN i 35 no. Catalunya Música tenia 17 freqüències que figuraven al PTN i 42 que no hi figuraven. Les emissores iCat FM i Catalunya Informació només tenien 4 i 5 freqüències recollides al PTN, de les 59 que feien servir. Observant la llista del Ministeri, es veu que les 50 freqüències assignades, sovint duplicades en la majoria dels centres emissors, estarien pensades, l'any 2006, per radiar només 2 cadenes. Durant els darrers anys, la ràdio pública catalana ha anat ocupant freqüències que no tenien cap assignació per poder completar la xarxa de les seves 2 emissores més antigues i construir-ne 2 més, per a les de més nova creació. Segons l'explicació donada als autors d'aquest capítol per la direcció tècnica de Catalunya Ràdio, la totalitat d'aquestes freqüències estan demanades i acceptades per l'organisme competent del Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme i els tràmits es troben en diferents fases del procés de legalització final —presentació de documents, inspeccions tècniques i concessió final. Com tots els agents del sector coneixen i han experimentat, arribar al final dels tràmits per rebre la concessió d'ús d'una freqüència és un procés llarg. Tal com ja s'ha esmentat, des de l'1 d'octubre de 2012, iCat FM només es distribueix per Internet. Per tant, Catalunya Ràdio, en el moment de redactar aquest capítol —març de 2014— tindria 127 freqüències que no consten al PTN.

2. <http://www.ccma.cat/catrado/comescoltarnos/faq.htm>.

3. <http://www.minetur.gob.es/telecomunicaciones/Espectro/RadioTV/FM/Paginas/FMautonomicas.aspx>. [Consulta: 31 desembre 2011]

A finals del mes de març de 2011, l'ACR va presentar un document al Departament de Presidència de la Generalitat en el qual demanava al Govern que es limités a un 50 % el percentatge de l'espectre corresponent al sector públic. A més, considerava que les emissores del tercer sector haurien de desaparèixer i, en tot cas, incloure l'activitat radiofònica d'aquestes entitats dins de la programació dels mitjans públics. L'ACR també insistia que calia impulsar més mesures legislatives, perquè l'actuació contra la pirateria radiofònica fos més eficaç.

Per defensar aquests criteris, el 26 d'octubre de 2011, el secretari general de l'ACR, Francesc Robert, va comparèixer davant de la Comissió d'Afers Institucionals del Parlament de Catalunya. Concretament, en allò referit a l'ús de l'espectre, l'ACR va demanar al Parlament «l'impuls de mesures legislatives per a una actuació eficaç contra les emissores de ràdio que operen sense la preceptiva llicència» (ACR, 2011, p. 17) i que el percentatge de l'espectre del sector públic, inclòs el tercer sector, es limités al 50%.

A l'Estat espanyol, la Llei 7/2010, de 31 de març, general de la comunicació audiovisual (LGCA), aprovada pel Ple del Congrés, dedica específicament el seu article 32 a regular els serveis de comunicació audiovisual comunitaris sense ànim de lucre⁴. El que expressa la LGCA encara està pendent de planificació i regulació, a través d'un organisme autònom adscrit al Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç, dependent de la Secretaria d'Estat de Telecomunicacions i per a la Societat de la Informació.

Després de la descripció de la situació i a la llum de les dades exposades sobre la dimensió del tercer sector al dial català, els autors d'aquest capítol volem tancar aquest punt amb una opinió personal, exposada ja en algun informe anterior: creiem que l'ocupació regulada d'una part de l'espectre radioelèctric d'FM per emissores de baixa potència dirigides a unes comunitats per raó d'un interès cultural, ètnic o social evitaria les interferències i l'ocupació il·lícita per particulars o empreses amb afany de lucre fora del marc legal. Tal com s'ha puntualitzat anteriorment, a Catalunya una part important de les ràdios del tercer sector fan una programació diferent de la de la ràdio privada i no tenen afany de lucre. Algunes tipologies, com ara les emissores lliures, fa 35 anys que es van fer presents al dial d'FM.

La regulació d'aquestes iniciatives radiofòniques sense ànim de lucre contribuiria també a solucionar un altre fet preocupant. En zones molt poblades, com ara el Barcelonès —amb 82 emissores, la meitat del tercer sector i

4. Per a més informació sobre l'article 32 i la LGCA, consulteu la normativa a: <https://www.boe.es/buscar/pdf/2010/BOE-A-2010-5292-consolidado.pdf>.

4 ràdios privades legals sense autorització per emetre en aquella comarca—, l'ocupació descontrolada de l'espectre ha provocat nombroses interferències entre estacions veïnes. Els operadors de la FM amb llicència d'emissió i els oïdors de la FM pateixen aquestes molèsties.

És evident que l'espectre català accepta més de les 591 freqüències regulades al PTN vigent i que consten a les llistes del Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç. Per encaixar una part de la situació real en el marc normatiu, només falta la voluntat política per regular la vuitantena de ràdios del tercer sector sense afany de lucre; emprendre les accions legals contra aquelles emissores que es constati que competeixen amb la seva programació amb les ràdios privades legals, especialment si tenen publicitat, per tal que deixin d'emetre; i agilitzar els tràmits burocràtics, que segueixen un curs lent, per acabar ampliant el nombre de freqüències reservades a les ràdios públiques de Catalunya i de l'Estat.

Tècnicament, l'espectre en funcionament l'any 2011 demostra que en gran part això és possible. Fora dels grans nuclis de població, en la majoria de casos, l'ocupació no regulada actual de l'espectre no implica interferències en els senyals de les emissores que són dins del PTN vigent.

2.3. Grups empresarials

2.3.1. Grups empresarials públics

Pel que fa a les novetats de l'any 2011 en les freqüències d'FM de la ràdio pública, Ràdio Nacional d'Espanya va afegir Ràdio 3 al seu repetidor del Bages. La Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals va posar en marxa la freqüència de Catalunya Informació de Baqueira i Sant Carles de la Ràpita, i des d'aquest darrer repetidor també van començar a emetre iCat FM, Catalunya Música i Catalunya Ràdio. COMRàdio va incorporar a la seva xarxa d'FM els repetidors de la Segarra i el Vendrell. Cal puntualitzar, també, que l'emissora pública Aragón Radio, que havia deixat d'emetre el 2010 des del centre emissor d'Alpicat i Mont Caro, perquè va traslladar els seus equips repetidors a territori aragonès, el 2011 havia començat a emetre des de l'Alta Ribagorça. Aquesta emissora, com que transmet cap a Aragó, no es comptabilitza en el nostre estudi ni surt a la llista d'aquella comarca.

Tal com ja s'ha apuntat prèviament, el 30 de març de 2011 la Sala del Contenciós Administratiu del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya va anul·lar la resolució de la Generalitat de Catalunya que havia concedit 22 freqüències d'FM a COMRàdio i obligava a retornar-les al sector pri-

Quadre 3. Cadenes radiofòniques dels grups empresarials públics que operen a Catalunya i nombre real de freqüències analògiques en OM i FM (desembre 2011)

GRUPS PÚBLICS DE COMUNICACIÓ DEL MERCAT ESPANYOL

Corporació Ràdio Televisió Espanyola
Ràdio Nacional d'Espanya, 82 emissores en FM i 9 en OM (total, 91)

- Radio 1, 18 en FM i 5 en OM: 5 en FM i 1 en OM a Barcelona, 4 en FM i 1 en OM a Girona, 7 en FM i 1 en OM a Lleida, 2 en FM i 2 en OM a Tarragona
- Radio Clásica, 18 en FM: 5 en FM a Barcelona, 4 en FM a Girona, 7 en FM a Lleida, 2 en FM a Tarragona
- Radio 3, 15 en FM: 5 en FM a Barcelona, 1 en FM a Girona, 7 en FM a Lleida, 2 en FM a Tarragona
- Ràdio 4, 18 en FM: 5 en FM a Barcelona, 4 en FM a Girona, 7 en FM a Lleida, 2 en FM a Tarragona
- Radio 5 Todo Noticias, 13 en FM i 4 en OM: 4 en FM i 1 en OM a Barcelona, 1 en FM i 1 en OM a Girona, 3 en FM i 1 en OM a Lleida, 5 en FM i 1 en OM a Tarragona

(A Tarragona, RNE té una freqüència del PTN cedida a l'emissora municipal d'Ulldecona)

GRUPS PÚBLICS DE COMUNICACIÓ DEL MERCAT CATALÀ

Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals
Catalunya Ràdio, 236 en FM

- Catalunya Ràdio, 59 en FM: 12 en FM a Barcelona, 17 en FM a Girona, 20 en FM a Lleida, 10 en FM a Tarragona
- Catalunya Música, 59 en FM: 12 en FM a Barcelona, 17 en FM a Girona, 20 en FM a Lleida, 10 en FM a Tarragona
- Catalunya Informació, 59 en FM: 12 en FM a Barcelona, 17 en FM a Girona, 20 en FM a Lleida, 10 en FM a Tarragona
- iCat FM, 59 en FM: 12 en FM a Barcelona, 17 en FM a Girona, 20 en FM a Lleida, 10 en FM a Tarragona

COMRàdio

- COMRàdio, 26 en FM i 1 en OM: 8 en FM i 1 en OM a Barcelona, 7 en FM a Girona, 7 en FM a Lleida, 4 en FM a Tarragona

Font: Elaboració pròpia.

vat, tal com preveia el PTN de Radiodifusió Sonora en FM. A finals d'any, COMRàdio seguia transmetent per aquestes freqüències pendents de readjudicar: Berga (90.9), Guardiola (98), Igualada (97.9), Manresa-Montserrat (88.1), Sant Celoni (91.3), Sant Pere de Ribes (89.9), Vic-Collspina (95.7), Calonge - Platja d'Aro (90.8), Lloret de Mar (93.7), Olot (92.9), Portbou (89.6), Puigcerdà-Alp (94.2), Ripoll (91), Cervera (88.1), el Pont de Suert (91), Solsona (88.2), Sort (91.7), Tremp (88.1), Vielha (91.7), Montblanc (87.6), Tortosa (99) i el Vendrell (89.6).

A finals del mes de març, l'ACR, en el document que va presentar al Departament de Presidència de la Generalitat, demanava al Govern que les ràdios públiques locals es limitessin a les funcions de comunicació local. Segons l'ACR, COMRàdio actuava com una «cadena pública pseudomunicipal» d'abast català i, per tant, complia les mateixes funcions que les altres emissores públiques: Catalunya Ràdio i Ràdio 4 (*Ara.cat*, 2011).

2.3.2. Cadenes radiofòniques dels grups empresarials privats que operen a Catalunya en FM i OM

L'any 2011 només hi havia 11 emissores locals comercials independents, amb llicència d'FM, que no pertanyien a cap cadena radiofònica: Ràdio Vic, d'Osonenca de Ràdio i TV; El 9 FM, a Vic, de Premsa d'Osona; Ràdio Aran, d'Aranesa de Ràdio i TV —que opera tres freqüències—; Imagina Ràdio, de Tortosa, del diari *La Veu de l'Ebre*; Ràdio Valira, a la Seu d'Urgell, amb estudis al Principat d'Andorra, on disposa d'una altra freqüència; Amb2 FM, del Grup Mola, amb una llicència a Terrassa (89.4 MHz), però transmetent des de Sabadell i Barcelona en unes altres freqüències; Montserrat Ràdio

—col·laboració entre l'Abadia de Montserrat i el Grup Taelus de Comunicació—; Joy FM, de TV Costa Brava; Hit 103 Ràdio Valls, de Ràdio i Televisió de la Catalunya Nova, i UA1, de l'empresa editora Grup SIMALRO. A més, cal afegir Ràdio i Televisió de Manresa, que té una llicència al Bages, llogada a Radio Intereconomía, que transmet Styl FM per una freqüència adjudicada al Sistema Català de Radiodifusió, SL (Grup Flaix). Com que transmet només per una única freqüència, a diferència dels anys anteriors, ha passat a ser comptabilitzada dins de les ràdios privades locals catalanes —Styl FM també s'ofereix en TDT.

2.4. Estat de la radiodifusió digital terrestre en DAB i TDT (2011)

2.4.1. Ràdio en digital audio broadcasting (DAB)

En el moment de fer el nostre estudi, el total d'emissores diferents que es podien escoltar en DAB, únicament des de la torre de comunicacions de Collserola, era de 17: 5 públiques, de Ràdio Nacional d'Espanya —totes les del Grup, tret de Ràdio 4—, i 12 privades, pertanyents als 7 grups radiofònics estatals presents a l'FM catalana.

La ràdio distribuïda per Internet guanya, en audiència i en nombre, la transmissió en qualitat de les modalitats digitals de radiodifusió hertziana terrestre: TDT, 66 emissores, i DAB, 17

Quadre 4. Cadenes radiofòniques dels grups empresarials privats que operen a Catalunya i nombre real de freqüències analògiques en OM i FM (desembre 2011)

GRUPS PRIVATS DE COMUNICACIÓ DEL MERCAT ESPANYOL

PRISA Radio (Grup PRISA i Grup Godó)

56 emissores (5 en OM)

- Cadena SER Catalunya, 20 emissores: Ràdio Barcelona (OM i FM), Ràdio Girona (OM i FM), Ràdio Reus (OM), Ràdio Lleida (OM i FM), Ràdio Manresa (OM i FM), SER Penedès-Garraf, SER Osona, SER Costa Brava, SER La Garrotxa, SER La Selva, Ràdio Ebre, Ràdio Mora d'Ebre, SER Tarragona, SER Pallars, SER Vall d'Aran i Ràdio Pirineus

- Los 40 Principales, 12 emissores: Barcelona, Catalunya Central, Garraf, Vic, Girona, Ripoll, Reus, Ebre, Ràdio Costa Brava, Puigcerdà, Vall d'Aran i Lleida
- Cadena Dial, 7 emissores: Barcelona, Garraf, Girona, Lleida, Salou, Ebre i Catalunya Central
- M-80, 3 emissores: Barcelona, Lleida i Tarragona
- MÀxima, 3 emissores: Barcelona, Lleida i Girona
- Radio Olé, 1 emissora: Barcelona
- ONA FM, 10 emissores: Manresa, Barcelona, Maçanet de Cabrenys, Figueres, Ràdio Olot, Girona, Ràdio Ripoll, el Vendrell, Tarragona i Lleida

Radio Popular, SA

16 emissores (4 en OM)

- Cadena COPE, 11 emissores: Miramar (OM), Reus (OM), Lleida (OM i FM), Figueres (OM), Manresa, Barcelona, la Cerdanya, Girona, Lleida i Tarragona
- Cadena 100, 4 emissores: Barcelona, Lleida, Reus i Girona
- Rock FM, 1 emissora: Barcelona

Grup Antena 3 (Uniprex) —Atresmedia, des de març de 2013

15 emissores (1 en OM)

- Onda Cero Radio, 7 emissores: Barcelona (OM i FM), Penedès, Calella, Girona, Lleida i Tarragona
- Europa FM, 6 emissores: Barcelona, Sitges, Girona, Lleida, Vielha i la Mussara
- Onda Melodía, 2 emissores: Girona i Lleida

Vocento (ABC Punto Radio) —Ilogades per Radio Popular, des de 2013

12 emissores (1 en OM)

- ABC Punto Radio, 9 emissores: Vilanova i la Geltrú (OM), Centre, Barcelona, la Molina, Girona, Lleida, Tortosa, Tarragona i Figueres

Grup Radio Blanca, SA

3 emissores (1 en OM)

- Kiss FM, 3 emissores: Terrassa (OM), Barcelona i la Bisbal (des de Girona)

Unidad Editorial (Unedisa-Recoletos)

2 emissores

- Radio Marca, 2 emissores: Barcelona i Tortosa

Grup Intereconomía

2 emissores

- Radio Intereconomía, 2 emissores: Barcelona i Manresa. Només Manresa, llogada a RTV Manresa, disposa de concessió administrativa

Gestiona Radio

2 emissores

- Gestiona Radio, 2 emissores: Baix Llobregat i Barcelonès. Sense llicència d'emissió (a Madrid, sí que en té)

GRUPS PRIVATS DE COMUNICACIÓ CATALANS D'ABAST NACIONAL

Grup Godó

28 emissores

- RAC1, 17 emissores: Igualada, Barcelona, Sitges,

Tavèrnoles, Sant Celoni, Castell d'Aro, Puigcerdà, Olot, Rocacorba, Ripoll, Lloret de Mar, la Seu d'Urgell, Tremp, Sort, Lleida, Sant Carles de la Ràpita i Tarragona

- RAC105, 11 emissores: Montserrat, Barcelona, Tavèrnoles, Castell d'Aro, Puigcerdà, Olot, Banyoles, Ripoll, Alpocat, la Mussara i Tortosa

Grup TeleTaxi

23 emissores

- Radio TeleTaxi, 14 emissores: Montserrat, Barcelona, Sant Pere de Ribes, Tavèrnoles, la Molina, Olot, Rocacorba, Ripoll, Tremp, Alpocat, la Mussara, el Vendrell, Sort i Tortosa
- Radio RM, 9 emissores: Montserrat, Barcelona, Mataró, Calella, Tavèrnoles, Maçanet de Cabrenys, Alt Empordà, Platja d'Aro i Lloret de Mar

Grup Flaix

16 emissores

- Flaix FM, 7 emissores: Montserrat, Barcelona, Garraf, Collsuspina, Girona, Lleida i Ebre
- Ràdio Flaixbac, 9 emissores: Montserrat, Barcelona, Montgròs, Vic, Tossa d'Alp, Rocacorba, Lleida, la Mussara i Tortosa

Cadena Estel

12 emissores

- Ràdio Estel, 9 emissores: Barcelona, Montserrat, Osona, Tossa d'Alp, Rocacorba, Alpocat, la Mussara, Tortosa i Sant Pere de Ribes
- Ràdio Principat, 3 emissores: la Seu d'Urgell, Tossa d'Alp, Alpocat (Segrià)

GRUPS PRIVATS DE COMUNICACIÓ SUPRACOMARCALS

GrupCat de Comunicació

6 emissores

- Gum FM, 6 emissores: Garraf, la Seu d'Urgell, Boí, el Pont de Suert, Soriguera i Vielha

Ràdio Marina SA

2 emissores

- Ràdio Marina, 1 emissora: Blanes
- Top Ten Ràdio, 1 emissora: Calella

Cadena Pirenaica de Ràdio i Televisió ⁽¹⁾

1 emissora

- Pròxima FM, 1 emissora pròpia: Tossa d'Alp

⁽¹⁾ Cadena Pirenaica té la seu al Principat d'Andorra.

Font: Elaboració pròpia.

2.4.2. Radiodifusió a la televisió digital terrestre (TDT)

Com a conseqüència de l'apagada de la televisió analògica, que es va fer el mes d'abril de 2010, la ràdio digital transmesa dins dels múltiples de la TDT d'aleshores ençà ha tingut un increment en la seva oferta i en la seva audiència potencial, gràcies al gran nombre de receptors posats en funcionament.

L'any 2011, a la TDT catalana hi havia una oferta de 66 emissores de ràdio diferents: 33 ràdios públiques (51,5%), 30 ràdios privades (44%) i 3 del tercer sector (4,5%). El nombre de freqüències actives als múltiples de Catalunya era de 492. La distribució era la següent: 226 freqüències per a la ràdio privada (45,8%) (167 d'abast estatal, 47 d'abast català, 4 d'abast supracomarcal i 8 d'abast

local), 223 per a la ràdio pública (45,4%) (22 de les quals corresponien a emissores municipals) i 43 per a les emissores del tercer sector de l'FM (8,8%).

Comparant les dades anteriors amb les de l'informe de l'any 2010, s'observa un lleuger increment en el nombre d'emissores, a causa de noves ràdios locals privades i municipals que havien aparegut als múltiples de la TDT. Tot i aquest augment, es comptabilitza una pèrdua de 33 freqüències —el nombre de freqüències actives als múltiples de Catalunya era de 525 l'any 2010— com a conseqüència de la desaparició de la majoria de l'oferta de la Cadena SER en TDT, que estava associada als múltiples de la televisió privada estatal Cuatro, després que PRISA i Mediaset acordessin el mes de desembre de 2009 fusionar les seves cadenes de televisió en obert.

Quadre 5. Emissores que transmeten en DAB des de Barcelona (desembre 2011)

Freqüència	Múltiplex	Bitrate	Emissora
8 A 195,936 MHz	MF2	160 kbit/s	SER
		160 kbit/s	Onda Cero Radio
		160 kbit/s	Kiss FM
		160 kbit/s	Europa FM
		160 kbit/s	ABC Punto Radio
		160 kbit/s	Onda Melodía (Radio España)
10 A 209,936 MHz	MF1	192 kbit/s	RNE Radio 1
		192 kbit/s	RNE Radio 5
		160 kbit/s	Cadena Cope
		160 kbit/s	Radio Intereconomía
		160 kbit/s	Radio Marca Digital
		160 kbit/s	El Mundo Radio
11 B 218,64 MHz	FU-E	192 kbit/s	RNE Radio 1
		224 kbit/s	RNE Radio Clásica
		192 kbit/s	RNE Radio 3
		160 kbit/s	Radio Exterior de España
		160 kbit/s	Vocento (Fórmula Musical)
		160 kbit/s	M-80

Font: DAB Barcelona (desembre 2011) i audició de Francisco Rubio, president d'honor de l'Associació de Radioescoltes de Barcelona.

L'any 2011 a la TDT catalana hi havia una oferta de 66 emissores de ràdio diferents: 33 ràdios públiques (51,5%), 30 ràdios privades (44%) i 3 del tercer sector (4,5%). El nombre de freqüències actives als múltiples de Catalunya era de 492: 226 freqüències per a la ràdio privada (45,8%), 223 per a la ràdio pública (45,4%) i 43 per a les emissores del tercer sector de l'FM (8,8%)

L'any 2011, l'oferta radiofònica en TDT a Catalunya es repartia tal com s'explica a continuació. Es podien escoltar 33 emissores públiques: 5 de Ràdio Nacional d'Espanya (Radio 1, Radio Clásica, Radio 3, Ràdio 4 —l'oferta en català de RNE es va afegir a la TDT el 2011— i Radio 5 Todo Noticias), 4 de Catalunya Ràdio (Catalunya Ràdio, iCat FM, Catalunya Informació i Catalunya Música), IB 3 Ràdio (Balears), COMRàdio i 22 emissores municipals.

Pel que fa als grups privats de comunicació, del mercat espanyol n'hi havia 8. presents a la TDT de Catalunya. PRISA Radio (amb molt poca oferta): Ràdio Manresa (SER), Ràdio Lleida (SER), Los 40 Principales, ONA FM - Ràdio Olot; Grup Antena 3 (Uniprex) —Atresmedia, des de març de 2013—: Onda Cero

Radio, Europa FM i Onda Melodía; Unidad Editorial (Unedisa-Recoletos): Radio Marca; Grup Intereconomía: Radio Intereconomía; Libertad Digital: esRadio; Radio Popular: Cadena COPE; Vocento: ABC Punto Radio i ABC Punto Radio Barcelona —propietat de la COPE des de març de 2013—, i Grup Radio Blanca: Kiss FM. El conjunt d'empreses radiofòniques de l'Estat operava 12 cadenes. Tots els grups esmentats, tret de Libertad Digital, també estaven presents a l'FM catalana.

Dels grups privats radiofònics catalans d'abast nacional en FM, 3 tenien presència a la TDT: el Grup Godó (RAC1 i RAC105), el Grup TeleTaxi (Radio TeleTaxi i Radio RM) i la Cadena Estel (amb Ràdio Principat de la Seu d'Urgell) —que s'havia incorporat aquell any 2011. Es podien escoltar, per tant, 5 cadenes radiofòniques catalanes. El Grup Flaix seguia absent de la TDT del país.

Els grups privats de comunicació supracomarcals presents en algun múltiplex de la TDT eren 2 i operaven 2 emissores: el Grup Mola (Amb2 FM) i la Cadena Pirenaica de Ràdio i Televisió (Pròxima FM). D'aquest conjunt, tenien presència en l'FM, però no a la TDT: el GrupCat de Comunicació (Gum FM) i Ràdio Marina SA (Ràdio Marina i Top Ten Ràdio).

Pel que fa als grups locals privats d'abast local, n'hi havia 7, amb un total de 9 emissores actives a la TDT: TV Costa Brava (Joy FM, Joy 24 H i Joy SomReggae), Grup Segre (Segre Ràdio), Imagina Ràdio, Ràdio i Televisió de

Quadre 6. Grups públics i emissores municipals que transmeten en els múltiples de la televisió digital terrestre i nombre de freqüències (desembre 2011)

GRUP PÚBLIC DE COMUNICACIÓ ESTATAL

- **Ràdio Nacional d'Espanya, 100:** Radio 1, 20; Radio Clásica, 20; Radio 3, 20; Ràdio 4, 20; Radio 5 Todo Noticias, 20

GRUPS PÚBLICS DE COMUNICACIÓ D'ABAST CATALÀ

- **Catalunya Ràdio, 80:** Catalunya Ràdio, 20; iCat FM, 20; Catalunya Informació, 20; Catalunya Música, 20
- **IB 3 Ràdio (Balears), 20**
- **COMRàdio, 1**

EMISSORES PÚBLIQUES LOCALS (MUNICIPALS), 22

- **Canal Blau Ràdio, Mataró Ràdio, Noucinc.2 Ràdio (Terrassa), Ràdio Ciutat de Badalona, Ràdio Cubelles, Ràdio L'Hospitalet, Ràdio Mollet del Vallès, Ràdio Montornès, Ràdio Ribes, Ràdio Sellarès, Ràdio Silenci, Ràdio Vilafranca, Rap 107, Nova Ràdio Lloret, Ràdio L'Escala, Ràdio Ripoll, Altafulla Ràdio, Constantí Ràdio, Ona La Torre, Ràdio Montblanc, Ràdio Sant Pere i Sant Pau i Tarragona Ràdio**

Font: Elaboració pròpia a partir de la informació de TDT1.com.

Quadre 7. Grups privats i emissores que transmeten en els múltiples de la televisió digital terrestre i nombre de freqüències (desembre 2011)

GRUPS PRIVATS DE COMUNICACIÓ DEL MERCAT ESPANYOL

- **Grup Antena 3 (Uniprex) (Atresmedia, des de març de 2013), 60:** Onda Cero Radio, 20; Europa FM, 20; Onda Melodía, 20
- **Vocento (ABC Punto Radio), 22:** ABC Punto Radio, 20; ABC Punto Radio Barcelona, 2
- **Unidad Editorial (Unedisa-Recoletos), 20:** Radio Marca, 20
- **Grup Intereconomía, 20:** Radio Intereconomía, 20
- **Libertad Digital, SA, 20:** esRadio, 20
- **Radio Popular, SA, 20:** Cadena COPE, 20
- **PRISA Radio (Grup PRISA i Grup Godó), 4:** Cadena SER Catalunya (Ràdio Manresa i Ràdio Lleida), 2; Los 40 Principales, 1; ONA FM, 1 — Ràdio Olot
- **Grup Radio Blanca, 1:** Kiss FM, 1

GRUPS PRIVATS DE COMUNICACIÓ CATALANS D'ABAST NACIONAL

- **Grup Godó, 40:** RAC1, 20; RAC105, 20
- **Grup TeleTaxi, 6:** Radio TeleTaxi, 3; Radio RM, 3
- **Cadena Estel, 1:** Ràdio Principat, 1

GRUPS PRIVATS DE COMUNICACIÓ SUPRACOMARCAL

- **Grup Mola, 1:** Amb2 FM, 1
- **Cadena Pirenaica de Ràdio i Televisió ⁽¹⁾, 3:** Pròxima FM, 3

⁽¹⁾ Cadena Pirenaica té la seu al Principat d'Andorra.
Font: Elaboració pròpia a partir de la informació de *TD1.com*.

Manresa (Styl FM), Costa Brava Global Media —Empordà TV— (Empordà Ràdio), Llobregat TV —E TV— (E Ràdio) i Canal 21 Ebre (21 FM). Les tres últimes emissores només es podien escoltar en TDT, no transmetien en FM i s'havien incorporat als múltiples televisius el 2011.

Finalment, cal ressenyar que 2 emissores que formaven part del tercer sector radiofònic de l'FM catalana, sense llicència d'emissió, estaven presents a l'oferta radiofònica de la TDT: Radio María, l'estació religiosa que sortia per una vintena de freqüències digitals, i Cooltura FM, que en tenia 3 —2 a Barcelona i 1 a Tarragona. També operava en una vintena de múltiples Vaughan Radio, l'emissora que fa classes d'anglès, que l'any 2011 no sortia en FM, cosa que sí que havia fet, sense llicència, l'any 2010.

2.5. Conclusions

- Segons el nostre estudi, fet el mes de desembre de 2011, a Catalunya, el nombre total de freqüències di-

ferents en ús a totes les comarques catalanes en el dial d'FM era de 897: 580 en ús per les emissores públiques (64,6%), 197 per les privades (21,9%) i 120 per les ràdios del tercer sector (13,5%). Les xifres són quasi idèntiques que les de l'any anterior.

- El nombre total d'emissores que emetien una programació pròpia en FM, durant tot el dia o en franges diàries, era de 418: 240 públiques (57,4%), 104 del tercer sector (24,8%) i 74 privades (17,8%). En comparació amb les dades de l'any anterior, la xifra havia tingut un increment de 4 emissores.
- Dels grups radiofònics privats existents, a finals de l'any 2011, 7 basaven el seu negoci en el mercat de Catalunya i 8 tenien interessos comercials a tot l'Estat espanyol. Només hi havia 11 emissores locals comercials independents, amb llicència d'FM, que no pertanyien a cap de les 31 cadenes radiofòniques.
- Dels 947 municipis existents a Catalunya, una quarta part (25%) tenien emissora municipal i 230 ràdios oferien una programació local pròpia.

- El nombre de ràdios del tercer sector es mantenia estable respecte a l'any anterior, 104, perquè 8 emissores van deixar d'emetre, i en van començar a operar 9.
- Si es mira el PTN de Radiodifusió Sonora en Ones Mètriques amb Modulació de Freqüència de l'any 2006, desglossat al web del Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme, observem que a Catalunya el nombre de freqüències reservades per als diferents operadors és de 591. D'aquestes, 199 són per a les persones físiques o jurídiques mitjançant concessió administrativa atorgada pels òrgans competents de la comunitat autònoma, o en el seu cas per l'Estat, per a l'explotació en gestió indirecta —aquí s'inclourien els operadors del sector privat. N'hi ha 270 per als municipis —que no significa que tots les facin servir—, 72 per a les emissores de Ràdio Nacional d'Espanya, 50 per a l'emissora autonòmica Catalunya Ràdio i cap per a les emissores del tercer sector sense ànim de lucre. Per tant, de les 591 freqüències en la banda d'FM previstes l'any 2011 per a Catalunya, 392 són per al sector públic, i 199, per al privat.
- Observant els ocupants reals de l'espectre radiofònic català, hi havia 388 freqüències en funcionament que no estaven recollides al PTN. Tres quartes parts dels casos es repartien entre les 120 freqüències actives per les emissores del tercer sector (30,8% del total), pendents de regulació tal com fixa l'article 32 de la Llei 7/2010, de 31 de març, general de la comunicació audiovisual (LGCA), i les 186 freqüències de Catalunya Ràdio, que no figuren a les llistes oficials de l'Estat consultades (48% del total). Segons la direcció tècnica de Catalunya Ràdio, la totalitat d'aquestes freqüències estan demanades i acceptades per l'organisme competent del Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme, i els tràmits es troben en diferents fases del procés de legalització final. Les irregularitats detectades afectaven, en major o menor grau, totes les tipologies d'emissores. COMRàdio havia d'abandonar 22 freqüències perquè poguessin ser reassignades a la ràdio privada. Les emissores privades legalment constituïdes operaven 27 freqüències que no constaven al PTN.
- Tret de les zones molt poblades, com ara el Barcelonès —amb 82 emissores, la meitat del tercer sector i quatre ràdios privades legals sense autorització per emetre en aquella comarca—, en les quals l'ocupació descontrolada de l'espectre ha provocat moltes interferències, l'espectre català accepta més de les 591 freqüències regulades al PTN vigent. Tècnicament, l'espectre en funcionament l'any 2011 demostra que

seria possible acceptar un nombre més gran d'emissores, especialment de baixa potència, en gran part del territori català. En aquest sentit, el diàleg entre els sectors privat, públic i de mitjans socials per arribar a una entesa que respecti els seus drets i funcions, i que l'Administració vetlli pel bon ús col·lectiu de l'espectre radioelèctric, seria desitjable.

- Pel que fa a la banda d'ona mitjana, la situació es manté igual que els darrers anys, es poden escoltar 15 emissores diferents: 3 de públiques i 12 de privades. El repartiment de les freqüències és el mateix que els últims anys: un 45,4% (10 freqüències) per al sector públic i un 54,6% (12 freqüències) per al privat.
- El nombre de ràdios que transmetia dins dels múltiples de la TDT a Catalunya, a finals de l'any 2011, era de 66 emissores: 33 ràdios públiques (51,5%), 30 ràdios privades (44%) i 3 del tercer sector (4,5%). El nombre de freqüències actives als múltiples de Catalunya era de 492. La distribució era la següent: 226 freqüències per a la ràdio privada (45,8%) (167 d'abast estatal, 47 d'abast català, 4 d'abast supracomarcal i 8 d'abast local), 223 per a la ràdio pública (45,4%) (22 de les quals corresponien a emissores municipals) i 43 per a les emissores del tercer sector de l'FM (8,8%). Comparant les dades anteriors amb les de l'informe de l'any 2010, s'observa un lleuger increment en el nombre d'emissores a causa de les noves ràdios locals privades i municipals que havien aparegut als múltiples de la TDT. Tot i aquest augment, es comptabilitza una pèrdua de 33 freqüències —el nombre de freqüències actives als múltiples de Catalunya era de 525 l'any 2010— com a conseqüència de la desaparició de la majoria de l'oferta de la Cadena SER en TDT, que estava associada als múltiples de la televisió privada estatal Cuatro, després que PRISA i Mediaset acordessin el mes de desembre de 2009 fusionar les seves cadenes de televisió en obert.
- Les emissions en DAB segueixen en via morta, amb només 17 emissores estatals en funcionament des d'un únic centre transmissor, el de Barcelona.

3. Fonts d'informació consultades

- ASSOCIACIÓ CATALANA DE RÀDIO (ACR) [en línia]. <<http://www.acradio.org/>> [Consulta: desembre 2011]
— (2011). *Compareixença ACR al Parlament 2011* [en línia]. <http://www.acradio.org/index_original.php?id=premsa> [Consulta: desembre 2011]

- «L'Associació Catalana de Ràdio demana al Govern la supressió de COMRàdio» [en línia]. *Ara.cat* (31 març 2011). <http://www.ara.cat/media/ACR-com-radio-supressio-radio-cac-publicitat_0_454155357.html> [Consulta: desembre 2011]
- BONET, M. (2011). «DAB: Llarga vida a la ràdio analògica». A: FERNÁNDEZ-QUIJADA, D. [ed.]. *Medi@tic. Anàlisi de casos de tecnologia i mitjans*. Barcelona: Editorial UOC, p. 21-45.
- DAB Barcelona [en línia]. <<http://www.dabbarcelona.info>> [Consulta: desembre 2011]
- *Guia de la radio* [en línia]. <<http://www.guiadelaradio.com>> [Consulta: desembre 2011]
- IDESCAT [en línia]. <<http://www.idescat.cat/pub/?id=aec&n=924>> [Consulta: desembre 2011]
- *Llei 7/2010, de 31 de març, general de la comunicació audiovisual* [en línia]. *Butlletí Oficial de l'Estat* (BOE), núm. 79 (1 abril 2010), 30157-30209. <http://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2010-5292> [Consulta: desembre 2011].
- MINISTERI D'INDÚSTRIA, ENERGIA I TURISME [en línia]. <<http://www.minetur.gob.es/telecomunicaciones/espectro/radiotv/fm/paginas/radiodifusionfm.aspx>> [Consulta: desembre 2011]
- NIQUI, C.; SEGARRA, L.; FÁBREGAS, J. (2008). «Mapa de la radiodifusió analògica i digital». A: MARTÍ, J. M.; MONCLÚS, B. [ed.]. *Informe sobre la ràdio a Catalunya 2006-2007*. Barcelona: Departament de Comunicació Audiovisual i de Publicitat. Universitat Autònoma de Barcelona, p. 9-49.
- NIQUI, C.; SEGARRA, L. (2009). «Mapa de la radiodifusió analògica i evolució històrica de les concessions d'FM al sector privat (1978-2008)». A: MARTÍ, J. M.; MONCLÚS, B. [coord.]. *Informe sobre la ràdio a Catalunya 2008*. Bellaterra: Servei de Publicacions. Universitat Autònoma de Barcelona, p. 7-70.
 - (2010). «Mapa de la radiodifusió analògica i evolució històrica del tercer sector (1979-2009)». A: MARTÍ, J. M.; MONCLÚS, B. [coord.]. *Informe sobre la ràdio a Catalunya 2009*. Bellaterra: Servei de Publicacions. Universitat Autònoma de Barcelona, p. 8-68.
 - (2011). «Mapa de la radiodifusió analògica i digital (2010)». A: MARTÍ, J. M.; MONCLÚS, B. [coord.]. *Informe sobre la ràdio a Catalunya 2010*. Bellaterra: Servei de Publicacions. Universitat Autònoma de Barcelona, p. 7-64.
- «Reial decret 964/2006, d'1 de setembre, pel qual s'aprova el Pla Tècnic Nacional de Radiodifusió Sonora en Ones Mètriques amb Modulació de Freqüència» [en línia]. *Butlletí Oficial de l'Estat* (BOE), núm. 223 (18 setembre 2006), 32718-32760. <http://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2006-16285> [Consulta: desembre 2011]
- «Reial decret 802/2011, de 10 de juny, pel qual es modifica el Pla Tècnic Nacional de la Radiodifusió Sonora Digital Terrestre, aprovat pel Reial decret 1287/1999, de 23 de juliol» [en línia]. *Butlletí Oficial de l'Estat* (BOE), núm. 153 (18 juny 2011), 68702-68704. <http://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2011-11109> [Consulta: desembre 2011]
- «Resolució de 13 de juliol de 2011, de la Secretaria d'Estat de Telecomunicacions i per a la Societat de la Informació, per la qual es publica l'Acord de Consell de Ministres de 10 de juny de 2011 pel qual s'aprova el Pla de Digitalització del Servei de Radiodifusió Sonora Terrestre» [en línia]. *Butlletí Oficial de l'Estat* (BOE), núm. 179 (27 juliol 2011), 84258-84262. <http://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2011-12913> [Consulta: desembre 2011]
- TDT1 [en línia]. <<http://www.tdt1.com>> [Consulta: desembre 2011]

4. Mapa radiofònic analògic de Catalunya 2011

4.1. Consideracions prèvies

Actualitzat a 31 de desembre de 2011.

Altes i novetats. Les noves freqüències i els canvis de nom i freqüència en cada comarca s'han marcat en negreta.

- **PTN.** La regulació de l'Estat espanyol estableix que la banda de freqüències 87.5-108 MHz s'utilitzarà exclusivament per les entitats habilitades per a la prestació dels serveis de radiodifusió sonora en FM, d'acord amb el PTN de Radiodifusió Sonora en Ones Mètriques amb Modulació de Freqüència, que va ser aprovat pel Reial decret 964/2006, d'1 de setembre (BOE núm. 223, de 18 de setembre de 2006). Per determinar si una emissora és o no dins la regulació vigent, es té en compte el que estableix el PTN, segons la informació desglossada per sectors del web del Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme, a data de 31 de desembre de 2011. A les taules de l'espectre d'FM dividit per comarques, aquelles emissores que a la columna de la dreta inclouen la sigla PTN són dins de la regulació vigent. Les que no tenen aquesta sigla, siguin de la tipologia que siguin, significa que la regulació vigent no preveu que puguin transmetre en aquella freqüència.

- **Concurs de 2008.** El CAC, el 7 de novembre de 2008, segons l'Acord número 174 d'aquell any, va fer pública l'adjudicació de 83 noves concessions al sector privat. La gran majoria van ser atorgades a les empreses que ja transmetien per aquestes freqüències dins del Pla Pilot que va començar l'any 2003. S'ha posat en *cursiva* quan la ràdio que ocupa una de les freqüències atorgades no pertany a l'empresa privada que ha obtingut l'adjudicació del CAC i es fa constar el nom de l'empresa adjudicatària a la línia inferior o bé quan la freqüència està sense ocupar.
- **Potències.** La dada relativa a la potència d'emissió es pot considerar orientativa. En el cas de les emissores amb concessió administrativa, s'indica la potència concedida. En el cas de les que no la tenen, és impossible conèixer-la amb exactitud atès que escapen a tot control. És molt freqüent que les que emeten amb potències reduïdes, quan informen dels watts, l'exagerin per no semblar «massa petites», i les que emeten amb potències superiors també és freqüent que declarin potències inferiors perquè no resultin «massa cridaneres». A les concessions municipals, freqüentment se'ls assignen potències molt petites que, en el cas que es respectessin, les faria passar desapercebudes en un dial saturat. A les emissores municipals de la llista, quan hi apareixen dues potències, primer hi figura la concedida i després la que en teoria utilitzen.
- **Tercer sector (TS).** El tercer sector radiofònic engloba, bàsicament, emissores sense concessió administrativa. Dins d'aquesta categoria, s'han fet les subcategories següents: lliures, escolars i educatives, penitenciàries, culturals, religioses, de barri i de districte,

internacionals i megafonia en FM. Totes aquestes emissores no serien una competència per a les ràdios privades. Les emissores del tercer sector llatines, esotèriques, fórmules musicals i les que segueixen un model de programació de la ràdio privada sense tenir llicència s'han identificat com a: Llatina, Esotèrica, F. musical TS i Model privat TS. Els autors desconeixen si mantenen activitat comercial i si tenen guanys econòmics. La classificació s'ha fet en funció de la programació.

- **Municipals de districte.** Algunes emissores de la ciutat de Barcelona s'autodefineixen com a «municipals de districte». Aquesta és una figura legalment inexistente atès que cada municipi només pot disposar d'una concessió que, en el cas de Barcelona, és el 91.0 de Freqüència Barcelona que utilitza com a pròpia COMRàdio. En aquest treball les catalogarem com a emissores de districte, dins del tercer sector.
- **COMRàdio.** Es defineix com a «emissora pública». Si ho analitzem des del punt de vista de la titularitat i el finançament, és pública. No obstant això, cal fer notar que la seva freqüència pròpia, l'EAJ 20 d'OM, és una concessió de ràdio privada. En aquest treball la considerarem com a pública. La seva xarxa d'emissores té unes característiques especials perquè es basa en emissores municipals amb la seva identitat i programació. Tot i així, comptarem com a pròpies Freqüència Barcelona, Freqüència Lleida, Freqüència Girona i Freqüència Camp de Tarragona. Les 22 freqüències restants per on transmet, que haurien de ser reassignades a la ràdio privada, s'han marcat amb una nota a peu de taula.

4.2. Ona mitjana

Freqüència	Emissora	Estudis	Centre emissor	Watts	Cadena
540	Onda Cero Barcelona	Barcelona	Badalona	50.000	Onda Cero
576	RNE Radio 5 Todo Noticias	Barcelona	Palau-solità i Plegamans	100.000	RNE
612	RNE Radio 1	Lleida	Alcoletge	10.000	RNE
666	Ràdio Barcelona	Barcelona	Sant Boi	50.000	SER
693	RNE Radio 1	Tortosa	Tortosa	10.000	RNE
738	RNE Radio 1	Barcelona	Palau-solità i Plegamans	600.000	RNE
783	COPE Miramar	Barcelona	Badalona	50.000	COPE
801	RNE Radio 1	Girona	Campllong	10.000	RNE

Frequència	Emissora	Estudis	Centre emissor	Watts	Cadena
828	Hit FM	Terrassa	Terrassa	2.000	Hit FM
855	RNE Radio 1	Reus	Reus	20.000	RNE
882	Latin COMRàdio ⁽¹⁾	Barcelona	Palau-solità i Plegamans	10.000	COMRàdio
1.008	Ràdio Girona	Girona	Girona	2.000	SER
1.026	Ràdio Reus	Reus	Reus	10.000	SER
1.143	COPE Reus	Reus	Reus	2.000	COPE
1.152	RNE Radio 5 Todo Noticias	Lleida	Alcoletge	10.000	RNE
1.224	COPE Lleida	Lleida	Lleida	2.000	COPE
1.269	COPE Figueres	Girona	Figueres	2.000	COPE
1.287	Ràdio Lleida	Lleida	Lleida	5.000	SER
1.314	RNE Radio 5 Todo Noticias	Reus	Reus	20.000	RNE
1.413	RNE Radio 5 Todo Noticias	Girona	Campllong	10.000	RNE
1.485	ABC Punto Radio ⁽²⁾	Vilanova i la Geltrú	Vilanova i la Geltrú	5.000	ABC Punto Radio
1.539	Ràdio Manresa	Manresa	Manresa	8.000	SER

⁽¹⁾ Concessió a Sabadell.

⁽²⁾ Antiga Onda Rambla - Punto Radio.

4.3. Freqüència modulada

BARCELONA

ALT PENEDÈS

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
88.6	Ràdio Ràpia	Santa Margarida i els Monjos	20	Escolar	
90.1	Ràdio Vilafranca ⁽¹⁾	Vilafranca del Penedès	50	Municipal	
97.9	Ràdio Estalella	Vilafranca del Penedès	20	Escolar	
103.1	SER Penedès Garraf	Vilafranca del Penedès	1.200	SER	PTN
107.0	Canal 20 Ràdio Olèrdola	Moja-Olèrdola	10 / 100	Municipal	PTN
107.0	Ona Bitlles	Sant Pere de Riudebitlles	50	Municipal	PTN
107.2	Ràdio Sant Sadurní	Sant Sadurní d'Anoia	150	Municipal	PTN
107.5	Sarroca Ràdio	Sant Martí Sarroca	80	Municipal	PTN
107.6	Ràdio Gelida	Gelida	27 / 50	Municipal	PTN
107.7	Ràdio Mediona	Mediona	50 / 200	Municipal	PTN (107.4)
107.8	Ràdio Vilafranca ⁽¹⁾	Vilafranca del Penedès	25 / 50	Municipal	PTN

Freqüència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
107.9	Ràdio Foix	Torrelles de Foix	10 / 20	Municipal	PTN

(1) Provisionalment fa servir les freqüències de 90.1 i 107.8, tot i que té previst deixar de fer servir els 90.1.

ANOIA

Freqüència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
87.9	iCat FM	Igualada		CCMA	
89.4	RNE Radio 1	Igualada	2.000	RNE	PTN
90.0	Montbui Ràdio	Santa Margarida de Montbui	50	Municipal	PTN (91.7)
90.9	RNE Radio Clásica	Igualada	2.000	RNE	PTN
91.3	Ràdio Piera	Piera	20 / 50	Municipal	PTN
91.4	COMRàdio	Santa Margarida de Montbui		COMRàdio	
91.6	Ràdio Masquefa	Masquefa	50	Municipal	PTN
92.2	ABC Punto Radio ⁽¹⁾	Igualada	2.000	ABC Punto Radio	PTN
97.9	COMRàdio ⁽²⁾	Igualada	2.000	COMRàdio	PTN
99.2	Catalunya Ràdio	Igualada		CCMA	
101.1	RAC1	Igualada	2.000	RAC1	PTN
101.8	RNE 5 Todo Noticias	Igualada		RNE	
102.2	Catalunya Música	Igualada		CCMA	
103.2	Ràdio Igualada	Igualada	150 / 500	Municipal	PTN
104.0	Catalunya Informació	Igualada		CCMA	
104.7	Ràdio Capellades	Capellades	10	Municipal	PTN
105.1	RNE Radio 3	Igualada	2.000	RNE	PTN
106.9	RNE Ràdio 4	Igualada	2.000	RNE	PTN
107.2	Ràdio Altiplà	Calonge de Segarra	25	Municipal	PTN
107.7	Ràdio Nova	Vilanova del Camí	50 / 250	Municipal	PTN

(1) Antiga Onda Rambla - Centre Punto Radio.

(2) Pendent de readjudicació.

BAGES

Freqüència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
88.1	COMRàdio ⁽¹⁾	Montserrat	2.000	COMRàdio	PTN
88.5	Radio TeleTaxi	Montserrat	2.000	RTT-RM	PTN
88.8	Ràdio Zènit	Sant Vicenç de Castellet	50 / 250	Municipal	PTN (88.9)

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
90.0	Ràdio Santpedor	Santpedor	50 / 1.000	Municipal	PTN
90.3	RNE Radio Clásica	Montserrat		RNE	
91.5	Ràdio TV Artés	Artés	50	Municipal	PTN
91.7	Los 40 Principales Catalunya Central	Manresa	4.000	Los 40 Principales	PTN (91.8)
92.7	COPE Manresa	Manresa	4.000	COPE	PTN
93.7	Ràdio Estel	Montserrat	1.000	Ràdio Estel	PTN
94.3	RNE Radio 1	Montserrat	2.000	RNE	
95.2	<i>Styl FM</i>	<i>Manresa Bufalvent</i>	4.000	<i>Styl FM</i>	<i>PTN</i>
<i>Adjudicada al Sistema Català de Radiodifusió, SL (Grup Flaix)</i>					
95.8	Ràdio Manresa FM ⁽²⁾	Manresa	1.200	SER	PTN (95.7)
96.5	iCat FM	Montserrat	2.000	CCMA	
97.3	Catalunya Ràdio	Montserrat	10.000	CCMA	PTN
98.3	Catalunya Informació	Montserrat	2.000	CCMA	
98.8	RNE Radio 5 Todo Noticias	Montserrat		RNE	
99.8	Ràdio Flaixbac	Montserrat	2.000	Grup Flaix	PTN
100.2	RNE Radio 3	Montserrat		RNE	
100.6	Montserrat Ràdio	Manresa Bufalvent	4.000		PTN
101.7	Radio Intereconomía	Montserrat	4.000	Intereconomía	PTN
102.4	Catalunya Música	Montserrat	10.000	CCMA	PTN
103.8	RNE Ràdio 4	Montserrat	2.000	RNE	
104.4	ONA FM ⁽³⁾	Manresa	1.200	ONA FM	
104.8	RAC105	Montserrat	2.000	RAC105	PTN
105.4	Ràdio RM	Montserrat		RTT-RM	
105.9	Flaix FM	Montserrat		Grup Flaix	
106.4	Ràdio Bala	Manresa		Ràdio lliure	
106.8	<i>Cadena Dial Catalunya Central</i>	<i>Manresa Bufalvent</i>	4.000	<i>Cadena Dial</i>	<i>PTN</i>
<i>Adjudicada a Edicions Intercomarcals, SA (Regió 7)</i>					
107.1	Ràdio Balsareny	Balsareny	50	Municipal	PTN
107.2	Ràdio Cardona	Cardona	50	Municipal	PTN
107.2	Ràdio Vilomara	El Pont de Vilomara	50	Municipal	PTN
107.5	Ràdio Sant Fruitós	Sant Fruitós de Bages	80	Municipal	PTN

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
107.6	Ràdio Sallent	Sallent	50	Municipal	PTN
107.8	Ràdio Moià	Moià	50	Municipal	PTN
107.8	Ràdio Súria FM ⁽⁴⁾	Súria	20	Municipal	PTN
107.9	La Veu de Navàs	Navàs	50	Municipal	PTN
107.9	Ràdio Sant Joan	Sant Joan de Vilatorrada	50 / 600	Municipal	PTN

⁽¹⁾ Pendent de readjudicació.

⁽²⁾ Concessió a Berga.

⁽³⁾ Concessió a Solsona (Lleida).

⁽⁴⁾ Connectada les 24 h a COMRàdio.

BAIX LLOBREGAT

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
88.0	Ràdio Sant Esteve - RTV 10	Sant Esteve Sesrovires	50	Municipal	PTN
89.4	Ràdio Esparreguera	Esparreguera	120	Municipal	PTN
89.4	Ràdio Sant Boi	Sant Boi de Llobregat	30 / 500	Municipal	PTN
89.6	Ona Subirats	Subirats		Cultural	
90.1	Olesa Ràdio	Olesa de Montserrat	150	Municipal	PTN
90.1	Atlàntida FM	Castelldefels		Cultural	
90.2	Ràdio Sant Vicenç	Sant Vicenç dels Horts	12 / 500	Municipal	PTN
91.2	Ràdio Molins de Rei	Molins de Rei	22 / 1.000	Municipal	PTN
91.2	Ràdio Martorell	Martorell	150	Municipal	PTN
91.2	Ràdio Sellarès ⁽¹⁾	Gavà	34	Municipal	PTN
91.6	El Prat Ràdio	El Prat de Llobregat	500	Municipal	PTN
94.4	Gestiona Radio ⁽²⁾	Baix Llobregat		Gestiona	
97.3	Flipa FM	Viladecans		Ràdio lliure	
98.0	Ràdio Castelldefels	Castelldefels	37 / 250	Municipal	PTN
98.0	Ràdio Sant Andreu	Sant Andreu de la Barca	150	Municipal	PTN
101.2	Papiol FM	El Papiol	50	Municipal	PTN
104.6	Ràdio Cornellà	Cornellà Llobregat	500	Municipal	PTN
105.3	Ràdio Sant Feliu	Sant Feliu de Llobregat	62 / 190	Municipal	PTN
107.0	Ràdio Corbera	Corbera de Llobregat	10	Municipal	PTN
107.0	Ràdio Torrelles ⁽³⁾	Torrelles de Llobregat	50 / 200	Municipal	PTN (98.3)
107.2	Ràdio Despí	Sant Joan Despí	250	Cultural	
107.6	Ràdio Cervelló ⁽⁴⁾	Cervelló	50	Municipal	PTN (107.4)

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
107.8	Ràdio Pallejà	Pallejà	50	Municipal	PTN
107.9	Ràdio Abrera	Abrera	50	Municipal	PTN

(1) Municipal mancomunada de Gavà i Viladecans.

(2) A l'anterior informe: Som Ràdio.

(3) Frequència assignada: 98.3.

(4) Frequència assignada: 107.4.

BARCELONÈS

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
87.7	RAC1 ⁽¹⁾	Barcelona	20.000	RAC1	PTN
87.7	RAC1	Túnel de Vallvidrera		RAC1	
88.0	Ràdio Sant Josep	L'Hospitalet de Llobregat		Barri	
88.3	RNE Radio 1	Barcelona Collserola	100.000	RNE	PTN
88.5	Radio Primavera	Santa Coloma de Gramenet		Escolar	
88.7	Ràdio RM ⁽²⁾	Barcelona-Mataró	20.000	RTT-RM	PTN
89.1	Radio Marca Barcelona ⁽³⁾	Barcelona	20.000	Radio Marca	PTN
89.4	Ràdio Gaudí	Santa Coloma de Gramenet		Escolar	
89.5	Fem Ràdio	Badalona		Cultural	
89.8	ABC Punto Radio ⁽⁴⁾	Barcelona	20.000	ABC Punto Radio	PTN
89.8	ABC Punto Radio ⁽⁴⁾	Túnel de Vallvidrera		ABC Punto Radio	
90.1	Boca Ràdio	Barcelona	600	Cultural	
90.1	Ona Badal - Ona Dance	Badalona		Cultural	
90.3	Radio Kairos	Sant Adrià de Besòs		Religiosa	
90.5	M-80 Radio	Barcelona	8.000	M-80 Radio	PTN
90.8	Radio Unió Catalunya	Barcelona	3.000	Model privat TS	
91.0	Frequència Barcelona	Barcelona	1.000	COMRàdio / Municipal	PTN
91.0	Frequència Barcelona	Túnel de Vallvidrera		COMRàdio / Municipal	
91.4	Contrabanda FM	Barcelona	500	Ràdio lliure	
91.6	Aula Ràdio	Barcelona	120	Escolar	
91.6	Ràdio Trinitat Vella	Barcelona		Barri	
91.6	Ràdio Urgell	Barcelona		Escolar	
91.7	7 de Ràdio	Barcelona		Barri	
92.0	Catalunya Informació	Barcelona Collserola	20.000	CCMA	

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
92.0	Catalunya Informació	Barcelona Túnel Vallvidrera	40	CCMA	
92.0	Catalunya Informació	Túnel de la Rovira		CCMA	
92.2	BBC World Service	Barcelona	25	Internacional	
92.3	Éxito Radio	Barcelona		Esotèrica	
92.5	iCat FM	Barcelona Collserola		CCMA	
92.5	iCat FM	Túnel de Vallvidrera		CCMA	
92.5	iCat FM	Túnel de la Rovira		CCMA	
92.8	La Mega ⁽⁵⁾	Barcelona		Llatina	
93.0	RNE Radio Clásica	Barcelona Collserola	100.000	RNE	PTN
93.2	Onda Paz	Barcelona		Religiosa	
93.5	Onda Cero Barcelona ⁽⁶⁾	Barcelona	20.000	Onda Cero Radio	PTN
93.9	Los 40 Principales	Barcelona	8.000	Los 40 Principales	PTN
94.2	Gestiona Radio ⁽⁷⁾	Barcelona		Gestiona	
94.4	Ràdio Ciutat de Badalona	Badalona	158 / 200	Municipal	PTN
94.6	COMRàdio ⁽⁸⁾	Esplugues de Llobregat	150	COMRàdio	PTN
94.6	Ona de Sants Montjuïc	Barcelona	200	Barri	
94.9	Europa FM	Barcelona	20.000	Europa FM	PTN
95.2	Latino 98	Esplugues de Llobregat		Llatina	
95.5	Kiss FM ⁽⁹⁾	Barcelona Terrassa	20.000	Kiss FM	PTN
95.7	América FM	Barcelona		Llatina	
96.0	Radiolé ⁽¹⁰⁾	Barcelona	20.000	Radio Olé	PTN
96.0	Radiolé	Túnel de Vallvidrera		Radio Olé	
96.3	Ràdio L'Hospitalet	L'Hospitalet de Llobregat	500	Municipal	PTN
96.6	Ràdio Pica (14.00-00.00)	Barcelona	150	Ràdio lliure	
96.6	Radio Bronka (14.00-00.00)	Barcelona	150	Ràdio lliure	
96.6	Amb2 FM	Barcelona		Grup Mola	
96.9	Ràdio Barcelona FM	Barcelona	8.000	SER	PTN
97.2	RKM	Barcelona		Religiosa	
97.7	Radio TeleTaxi ⁽¹¹⁾	Santa Coloma de Gramenet	20.000	RTT-RM	PTN
97.7	Radio TeleTaxi	Túnel de Vallvidrera		RTT-RM	
98.0	Ràdio La Mina ⁽¹²⁾	Sant Adrià de Besòs		Cultural	PTN

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
98.1	Ràdio Desvern	Sant Just Desvern	100 / 200	Municipal	PTN
98.3	Radio Intereconomía	Barcelona		Intereconomía	
98.6	RNE Radio 3	Barcelona Collserola	100.000	RNE	PTN
99.0	RNE Radio 5 Todo Noticias	Barcelona Collserola	20.000	RNE	PTN
99.4	Cadena Dial Barcelona	Barcelona	8.000	Cadena Dial	PTN
99.7	Ona Mar	Badalona	500	Model privat TS	
99.7	Radio Florida	L'Hospitalet de Llobregat	125	Barri	
100.0	Cadena 100 Barcelona	Barcelona	20.000	Cadena 100	PTN
100.3	La Bomba	Barcelona		Llatina	
100.4	Districte 9 Ràdio	Barcelona		Districte	
100.5	Ràdio Ciutat Vella	Barcelona		Barri	
100.8	RNE Ràdio 4	Barcelona Collserola	100.000	RNE	PTN
101.2	Ràdio Pomar	Badalona		Model privat TS	
101.5	Catalunya Música	Barcelona Collserola	8.000	CCMA	PTN
101.5	Catalunya Música	Túnel de Vallvidrera	40	CCMA	
101.5	Catalunya Música	Túnel de la Rovira		CCMA	
102.0	COPE Barcelona	Barcelona	20.000	COPE	PTN
102.5	Alternativa Barcelona ⁽¹³⁾	Barcelona	600	Districte	
102.5	Ràdio La Mina	Sant Adrià de Besòs		Cultural	
102.8	Catalunya Ràdio	Barcelona Collserola	100.000	CCMA	PTN
102.8	Catalunya Ràdio	Túnel de Vallvidrera	40	CCMA	
102.8	Catalunya Ràdio	Túnel de la Rovira		CCMA	
103.2	Sants 3 Ràdio	Barcelona	125	Barri	
103.5	ONA FM	Barcelona	20.000	ONA FM	PTN
103.5	ONA FM	Túnel de Vallvidrera		ONA FM	
103.8	Rock FM	Barcelona		Rock FM	
104.2	Màxima FM	Barcelona	20.000	Màxima FM	PTN
104.5	Radio Bronka	Barcelona	600	Ràdio lliure	
104.7	Barcelona Latina FM	Barcelona	1.000	Llatina	
105.0	RAC105	Barcelona	20.000	RAC105	PTN
105.0	RAC105	Túnel de Vallvidrera		RAC105	

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
105.3	Radio France Internationale	Barcelona		Internacional	
105.7	Flaix FM ⁽¹⁴⁾	Barcelona	20.000	Grup Flaix	PTN (105.6)
105.7	Flaix FM	Túnel de Vallvidrera		Grup Flaix	
106.1	Ràdio Flaixbac ⁽¹⁵⁾	Barcelona	20.000	Grup Flaix	PTN
106.1	Ràdio Flaixbac	Túnel de Vallvidrera		Grup Flaix	
106.4	Radio María	Barcelona		Religiosa	
106.6	Ràdio Estel	Barcelona	20.000	Ràdio Estel	PTN
106.9	Ràdio Kanal Barcelona	Barcelona	150	Model privat TS	
107.1	Ràdio Bona Nova	Barcelona		Religiosa	
107.2	Ràdio RSK	Barcelona	25	Ràdio lliure	
107.1	Radio Voz Buen Pastor	Barcelona		Barri	
107.7	Ràdio Gràcia	Barcelona	400	Districte	
107.8	Radio Modelo	Barcelona	15	Penitenciària	
107.8	Pubilla Ràdio	L'Hospitalet de Llobregat			

⁽¹⁾ Concessió al Masnou.

⁽²⁾ Concessió i estudis a Mataró i centre emissor a Collserola.

⁽³⁾ Concessió a Sabadell.

⁽⁴⁾ Antiga Onda Rambla - Punto Radio.

⁽⁵⁾ A l'anterior informe: Vaughan Radio.

⁽⁶⁾ Concessió a Granollers.

⁽⁷⁾ A l'anterior informe: Som Ràdio.

⁽⁸⁾ Antiga Ràdio Estudi Esplugues que l'Ajuntament manté les 24 hores connectada a COMRàdio.

⁽⁹⁾ Concessió a Terrassa, centre emissor a Collserola i estudis a Barcelona.

⁽¹⁰⁾ Concessió a Martorell.

⁽¹¹⁾ Concessió a Rubí, estudis a Santa Coloma de Gramenet i centre emissor a Collserola.

⁽¹²⁾ Utilitza la freqüència assignada a l'emissora municipal de Sant Adrià de Besòs.

⁽¹³⁾ L'any 2012 va passar a dir-se Sants Montjuïc Ràdio.

⁽¹⁴⁾ Concessió a Terrassa a 105.6.

⁽¹⁵⁾ Concessió a Sant Feliu de Llobregat.

BERGUEDÀ

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
88.6	iCat FM	Guardiola de Berguedà	200	CCMA	
89.5	Catalunya Ràdio	La Figuerassa		CCMA	
90.1	Catalunya Ràdio	Guardiola de Berguedà	200	CCMA	
90.6	Ràdio Pinsania	Berga		Ràdio lliure	
90.9	COMRàdio ⁽¹⁾	Puig-reig	250	COMRàdio	PTN
91.3	Catalunya Música	La Figuerassa		CCMA	
93.3	Catalunya Música	Guardiola de Berguedà		CCMA	

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
94.6	Catalunya Informació	Guardiola de Berguedà	200	CCMA	
97.6	Ràdio Lillet FM ⁽²⁾	La Pobla de Lillet	50	Municipal	PTN (107.4)
98.0	COMRàdio ⁽¹⁾	Guardiola de Berguedà		COMRàdio	PTN
101.0	iCat FM	La Figuerassa		CCMA	
106.4	Catalunya Informació	La Figuerassa		CCMA	
107.3	Ràdio Puig-reig	Puig-reig	50	Municipal	PTN
107.6	Ràdio Berga	Berga	150 / 400	Municipal	PTN

⁽¹⁾ Pendent de readjudicació.

⁽²⁾ Té assignada la freqüència de 107.4.

GARRAF

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
87.7	RAC1	Túnel Garraf		RAC1	
88.2	Ràdio Flaixbac	Montgròs		Grup Flaix	
89.0	Los 40 Principales	Sant Pere de Ribes	2.000	Los 40 Principales	PTN
89.5	Xtreme FM	Vilanova i la Geltrú		Cultural	
89.8	ABC Punto Radio	Túnel Garraf		ABC Punto Radio	
89.9	COMRàdio ⁽¹⁾	Sant Pere de Ribes	2.000	COMRàdio	PTN
90.2	Ràdio Vilafranca	Túnel Garraf		Municipal	
90.6	Europa FM	Sitges - Sant Pere de Ribes	2.000	Europa FM	PTN
91.0	Freqüència Barcelona	Túnel Garraf		Municipal COMRàdio	
91.2	RAC105	Sant Pere de Ribes	2.000	RAC105	PTN
91.9	Catalunya Música	Sant Pere de Ribes	1500	CCMA	PTN
92.0	Catalunya Informació	Túnel Garraf		CCMA	
92.7	RNE 5	Sant Pere de Ribes		RNE	
93.3	iCat FM	Sant Pere de Ribes	200	CCMA	
93.5	Onda Cero Barcelona	Túnel Garraf		Onda Cero Radio	
94.1	RAC1			RAC1	
94.7	Catalunya Informació	Sant Pere de Ribes		CCMA	
94.7	Catalunya Informació	Túnel Garraf		CCMA	
95.2	RNE Radio Clásica	Sant Pere de Ribes	2.000	RNE	PTN
95.6	Catalunya Ràdio	Sant Pere de Ribes	1500	CCMA	PTN

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
95.6	Catalunya Ràdio	Túnel del Garraf		CCMA	
96.3	Onda Cero Penedès	Vilanova i la Geltrú	2.000	Onda Cero Radio	PTN
96.8	Ràdio Estel	Montgròs	2.000	Ràdio Estel	PTN
96.9	Ràdio Barcelona	Túnel Garraf		SER	
97.5	RNE Radio 3	Sant Pere de Ribes	2.000	RNE	PTN
97.7	Radio TeleTaxi	Túnel Garraf		RTT-RM	
98.8	Cadena Dial Garraf	Sant Pere de Ribes	2.000	Cadena Dial	PTN
100.4	Canal Blau FM	Vilanova i la Geltrú	4.000	Municipal	PTN
100.9	Gum FM ⁽²⁾	Montgròs	2.000	Gum FM	PTN
101.3	RNE 1	Sant Pere de Ribes		RNE	
101.9	Radio TeleTaxi	Sant Pere de Ribes	2.000	RTT-RM	PTN
102.8	Catalunya Ràdio	Túnel Garraf		CCMA	
104.5	RAC1	Sitges	1.200	RAC1	PTN
104.7	Nova FM	Vilanova i la Geltrú	15	Cultural	
105.0	RAC105	Túnel Garraf		RAC105	
105.2	Ràdio Olivella	Olivella		Cultural	
105.7	Flaix FM	Túnel Garraf		Grup Flaix	
106.1	Ràdio Flaixbac	Túnel Garraf		Grup Flaix	
106.3	RNE Ràdio 4	Sant Pere de Ribes	2.000	RNE	PTN
107.2	Ràdio Ribes	Sant Pere de Ribes	50	Municipal	PTN
107.5	Ràdio Cubelles	Cubelles	150	Municipal	PTN
107.8	Ràdio Maricel	Sitges	150	Municipal	PTN

⁽¹⁾ Pendent de readjudicació.

⁽²⁾ Adjudicada a Publicacions Penedès SA. Reemet el senyal de Gum FM.

MARESME

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
88.0	Catalunya Ràdio	Arenys de Munt		CCMA	
89.3	Mataró Ràdio	Mataró	500	Municipal	PTN
89.5	Catalunya Informació	Arenys de Munt		CCMA	
90.2	Ràdio RM	Mataró-Cabrils	500	RTT-RM	PTN
90.7	Catalunya Ràdio	Calella	200	CCMA	

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
91.2	Ràdio Arenys	Arenys de Mar	150	Municipal	PTN
91.4	Premià de Dalt Ràdio	Premià de Dalt	50	Municipal	PTN
91.7	Catalunya Ràdio	Cabrils	500	CCMA	PTN
91.7	Ràdio Santa Susanna	Santa Susanna	50	Municipal	PTN
92.3	Caldetes Ràdio	Caldes d'Estrac	50	Municipal	PTN
94.2	Ràdio RM	Calella	250	RTT-RM	PTN
94.2	Radio Maria	Mataró		Religiosa	
94.6	Ràdio Pineda	Pineda de Mar	150	Municipal	PTN
95.2	Ràdio Premià de Mar	Premià de Mar	150	Municipal	PTN
96.2	Top Ten Ràdio	Calella	250	Ràdio Marina	PTN
96.4	Catalunya Música	Cabrils	500	CCMA	PTN
97.2	Catalunya Informació	Calella	200	CCMA	
97.4	Ràdio Vilassar de Dalt	Vilassar de Dalt	50 / 400	Municipal	PTN
98.1	Vilassar Ràdio	Vilassar de Mar	150	Municipal	PTN
98.4	Catalunya Música	Arenys de Munt		CCMA	
99.1	Catalunya Música	Calella		CCMA	
99.7	iCat FM	Arenys de Munt		CCMA	
100.5	Clap FM	Mataró		Cultural	
101.0	Duba FM	Argentona		Cultural	
102.4	Onda Cero Radio	Calella	250	Onda Cero Radio	PTN
103.1	Catalunya Informació	Cabrils	500	CCMA	PTN
103.2	Ràdio SCV	Sant Cebrià de Vallalta	50	Municipal	PTN
103.9	iCat FM	Calella	200	CCMA	
104.6	Ràdio Argentona	Argentona	50	Municipal	PTN
105.4	iCat FM	Cabrils	200	CCMA	
107.0	Ràdio Arenys de Munt	Arenys de Munt	50	Municipal	PTN
107.1	Ràdio Cabrera	Cabrera de Mar	50	Municipal	PTN
107.1	Ràdio Tordera	Tordera	50 / 300	Municipal	PTN
107.2	Ràdio Litoral	Sant Pol de Mar	50	Municipal	PTN
107.2	Ràdio Tiana	Tiana	50	Municipal	PTN
107.4	Ona Malgrat	Malgrat de Mar	150	Municipal	PTN

Freqüència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
107.4	Ràdio Sant Vicenç (Santvi)	Sant Vicenç de Montalt	50	Municipal	PTN
107.5	Ràdio Vallalta	Sant Iscle de Vallalta	50	Municipal	PTN
107.6	Ràdio Canet	Canet de Mar	50	Municipal	PTN
107.7	Ràdio Palafolls	Palafolls	50	Municipal	PTN
107.8	Ràdio Llavanes	Sant Andreu de Llavanes	50	Municipal	PTN
107.9	Ràdio Calella	Calella	150	Municipal	PTN

OSONA

Freqüència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
87.9	iCat FM	Collsuspina	5.000	CCMA	
88.7	Ràdio RM	Tavernoles (els Munts)		RTT-RM	
89.3	iCat FM	Tavernoles (els Munts)		CCMA	
89.6	Los 40 Principales	Vic	2.000	Los 40 Principales	PTN
90.3	Ràdio Vic	Vic	2.000	Ràdio Vic	PTN
91.8	RAC105	Tavernoles (els Munts)	2.000	RAC105	PTN
92.3	SER Osona	Vic	2.000	SER	PTN (92.1)
92.8	El 9 FM	Santuari dels Munts	2.000	El 9 FM	PTN
93.2	Ràdio Flaixbac	Vic	2.000	Grup Flaix	PTN
93.5	Ràdio Vedruna Tona	Tona		Escolar	
94.5	Catalunya Informació	Collsuspina	5.000	CCMA	
95.7	COMRàdio ⁽¹⁾	Collsuspina	2.000	COMRàdio	PTN
96.2	Catalunya Ràdio	Tavernoles (els Munts)		CCMA	
97.9	RNE Radio Clásica	Collsuspina	5.000	RNE	PTN
98.4	Ràdio Estel	Collsuspina	2.000	Ràdio Estel	PTN
99.2	RNE Radio 1	Collsuspina	5.000	RNE	PTN
99.7	Catalunya Ràdio	Collsuspina	5.000	CCMA	PTN
100.5	Catalunya Música	Collsuspina	5.000	CCMA	PTN
101.2	RAC1	Tavernoles (els Munts)	2.000	RAC1	PTN
102.0	Catalunya Música	Tavernoles (els Munts)		CCMA	
103.1	RNE Radio 3	Collsuspina	5.000	RNE	PTN
103.8	Catalunya Informació	Tavernoles (els Munts)		CCMA	

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
104.7	RNE Ràdio 4	Collsuspina	5.000	RNE	PTN
105.3	Radio TeleTaxi	Tavernoles	2.000	RTT-RM	PTN
105.9	Flaix FM	Collsuspina	2.000	Grup Flaix	PTN
106.7	Ràdio Taradell	Taradell	10 / 50	Municipal	PTN (107.7)
107.0	Ràdio Manlleu	Manlleu	150	Municipal	PTN
107.1	Ràdio Troka	Prats de Lluçanès		Municipal	
107.4	Ràdio Ona	Torelló	150	Municipal	PTN
107.4	Ràdio Pista	Els Hostalets de Balenyà	50	Municipal	PTN
107.6	Ràdio Roda	Roda de Ter	50	Municipal	PTN
107.8	Ràdio Voltregà	Sant Hipòlit de Voltregà	50	Municipal	PTN
107.9	Ràdio Montesquiu	Montesquiu	50	Municipal	PTN

(1) Pendent de readjudicació.

VALLÈS OCCIDENTAL

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
88.1	Sonrisa FM	Sabadell		Ràdio Lliure	
89.3	Cooltura FM	Sabadell		Cultural	
89.4	<i>Adjudicada a Metropolitana Audiovisuals, SL</i>	Terrassa			PTN
89.5	Ràdio Sant Quirze ⁽¹⁾	Sant Quirze del Vallès	150	Municipal	PTN (90.9)
90.0	Radio Onda 2000	Polinyà		Ràdio Lliure	
90.1	Ràdio Castellar	Castellar del Vallès	15 / 150	Municipal	PTN
90.1	Radio Kaos	Terrassa	60	Ràdio Lliure	
90.8	Ràdio Vila	Viladecavalls	50	Municipal	PTN
91.3	Ripollet Ràdio	Ripollet	150	Municipal	PTN
91.4	Ràdio Trama	Sabadell		Ràdio Lliure	
91.5	Cugat Ràdio	Sant Cugat del Vallès	150	Municipal	PTN
91.7	Ràdio Palau	Palau-solità i Plegamans	50	Municipal	PTN
92.8	Amb2 FM ⁽²⁾	Sabadell		Grup Mola	
94.6	Ràdio Sabadell	Ràdio Sabadell	500	Municipal	PTN
95.2	Ràdio Municipal de Terrassa	Terrassa	500	Municipal	PTN
96.2	ABN FM Cultural Station	Castellar del Vallès		Cultural	
96.7	Can 10 FM	Sabadell	2.000	Cultural	

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
98.0	Ràdio 7 (Ràdio Adventista)	Terrassa		Religiosa	
98.1	Ràdio Barberà	Barberà del Vallès	100	Municipal	PTN
99.7	Ràdio Rubí	Rubí	500	Municipal	PTN
100.3	Ràdio Adventista	Sabadell		Religiosa	
100.5	Radio Star	Terrassa	20	Cultural	
101.3	Ràdio Nadal	Terrassa		Cultural	
101.3	Torrente FM	Sabadell		Barri	
102.3	Ràdio Polinyà	Polinyà		Municipal	
104.6	Montcada Ràdio	Montcada i Reixac	125	Municipal	PTN
104.6	Euro Top FM	Terrassa	25	F. musical TS	
105.3	Cerdanyola Ràdio	Cerdanyola Vallès	125	Municipal	PTN
105.5	Cooltura FM	Sabadell		Cultural	
106.4	Ràdio Sentmenat	Sentmenat		Cultural	
106.4	Radio María	Terrassa		Religiosa	
107.0	Ràdio Santa Perpètua	Santa Perpètua de Mogoda	150	Municipal	PTN
107.1	Matadepera Ràdio	Matadepera	10 / 200	Municipal	PTN
107.4	Radio Top 20	Terrassa		Ràdio lliure	
107.6	Radar FM	Rubí		Cultural	
107.8	Ràdio Rellinars	Rellinars		Municipal	
107.9	Radio Amistad ⁽³⁾	Castellar del Vallès		Religiosa	

⁽¹⁾ Té assignada la freqüència de 90.9.

⁽²⁾ Té assignada pel CAC 89.4 MHz a Terrassa / Antiga Mola FM.

⁽³⁾ Centre emissor a Cerdanyola del Vallès.

VALLÈS ORIENTAL

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
90.2	iCat FM	Sant Celoni	250	CCMA	
90.7	Ràdio Cardedeu	Cardedeu		Cultural	
91.2	Ràdio Montornès	Montornès Vallès	150	Municipal	PTN
91.3	COMRàdio ⁽¹⁾	Sant Celoni	500	COMRàdio	PTN
91.5	Ràdio Vitamènia	Santa Maria de Palautordera	50	Municipal	PTN
92.7	Aktiva Radio	La Roca del Vallès		Penitenciària	
93.2	Ràdio Circuit	Montmeló		Megafonia	

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
94.2	Catalunya Informació	Sant Celoni	250	CCMA	
94.2	Ràdio Vallromanes	Vallromanes	20 / 50	Municipal	PTN (94.4)
96.3	Ràdio Mollet del Vallès	Mollet del Vallès	500	Municipal	PTN
97.2	Catalunya Ràdio	Sant Celoni	250	CCMA	
98.0	Ràdio Vilamajor	Sant Antoni de Vilamajor	50	Municipal	PTN
99.7	Radio Ska	Granollers		Ràdio lliure	
99.7	Rap 107	Parets del Vallès		Municipal	
100.4	Emissora de la RAM Ràdio Adventista ⁽²⁾	Cardedeu		Religiosa	
100.4	Ràdio La Llagosta	La Llagosta	150	Municipal	PTN
101.2	Ràdio L'Ametlla	L'Ametlla del Vallès	10	Municipal	PTN
102.5	RAC1	Sant Celoni	500	RAC1	PTN
103.2	Ràdio Circuit	Montmeló		Megafonia	
103.9	Catalunya Música	Sant Celoni	250	CCMA	
107.2	Ona Codinenca	Sant Feliu de Codines	25 / 50	Municipal	PTN
107.2	Rap 107	Parets del Vallès	82 / 400	Municipal	PTN
107.4	Ràdio Silenci	La Garriga	100	Municipal	PTN
107.6	Ràdio Granollers	Granollers	50 / 500	Municipal	PTN
107.7	Punt 7 Ràdio Sant Celoni	Sant Celoni	75	Municipal	PTN
107.8	Ràdio Caldes	Caldes de Montbui	150	Municipal	PTN

⁽¹⁾ Pendent de readjudicació.

⁽²⁾ Megafonia de la residència d'avis Maranatha.

GIRONA

ALT EMPORDÀ

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
87.6	Catalunya Música	Portbou	1.000	CCMA	PTN
87.8	ABC Punto Radio	Figueres		ABC Punto Radio	PTN (88.0)
88.7	Ràdio Cap de Creus	Cadaqués	50	Municipal	PTN (88.8)
89.6	COMRàdio	Portbou-Colera	250	COMRàdio	PTN
90.8	Catalunya Música	Maçanet de Cabrenys		CCMA	
91.6	Catalunya Informació	Cadaqués		CCMA	
92.7	Catalunya Ràdio	Portbou	1.000	CCMA	PTN

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
93.5	Radio RM	Maçanet de Cabrenys		RTT-RM	
93.7	Catalunya Música	Cadaqués	20	CCMA	
97.5	Ràdio RM			RTT-RM	
97.6	iCat FM	Portbou		CCMA	
99.4	Catalunya Informació	Maçanet de Cabrenys		CCMA	
101.1	Ràdio Cabanes	Cabanes	50	Municipal	PTN
102.8	iCat FM	Maçanet de Cabrenys		CCMA	
104.0	ONA FM	Maçanet de Cabrenys		ONA FM	
104.1	Catalunya Ràdio	Cadaqués	20	CCMA	
104.4	ONA FM	Figueres	2.000	ONA FM	PTN
105.5	Catalunya Ràdio	Maçanet de Cabrenys	1.000	CCMA	PTN
105.7	iCat FM	Cadaqués	20	CCMA	
105.8	Catalunya Informació	Portbou	200	CCMA	
106.5	Xtra FM	Costa Brava		F. musical TS (Xtra FM)	
107.0	Ràdio Mar d'Amunt	Port de la Selva	50	Municipal	PTN
107.0	Ràdio Vila-sacra - Cent 7 Música	Vila-sacra	50	Municipal	PTN
107.3	Ràdio Vilafant	Vilafant	50	Municipal	PTN
107.6	Ràdio L'Escala	L'Escala	50 / 80	Municipal	PTN
107.9	Ona Vilamalla	Vilamalla	50	Municipal	PTN

(1) Pendent de readjudicació.

BAIX EMPORDÀ

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
87.8	Catalunya Música	Calonge	2.000	CCMA	PTN
88.4	Ràdio RM	Platja d'Aro		RTT-RM	
89.6		Castell d'Aro	600	Grup Flaix	PTN
<i>Adjudicada a RM Radio, SA</i>					
90.1	ABC Punto Radio	Calonge		ABC Punto Radio	
90.8	COMRàdio (1)	Calonge	600	COMRàdio	PTN
91.4	RAC105	Castell d'Aro	1.200	RAC105	PTN
92.5	Catalunya Ràdio	Calonge	2.000	CCMA	PTN

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
92.9	Catalunya Ràdio	Palafrugell	200	CCMA	
93.0	Catalunya Ràdio	Sant Feliu de Guíxols		CCMA	
93.6	Capital Ràdio	Pals	500	F. musical TS	
94.1	Catalunya Informació	Calonge	600	CCMA	
95.6	Joy FM	S'Agaró	600	Privada	PTN
96.3	Ràdio Costa Brava - 40 Principales	Palamós	1.200	Los 40 Principales	PTN
97.0	iCat FM	Palafrugell	200	CCMA	
97.1	Catalunya Música	Sant Feliu de Guíxols		CCMA	
97.7	Ràdio Begur	Begur	10 / 500	Municipal	PTN
98.2	RNE Ràdio 4	Palafrugell	1.000	RNE	PTN
99.2	iCat FM	Calonge	600	CCMA	
99.9	RAC1	Castell d'Aro	600	RAC1	PTN
100.4	Catalunya Música	Palafrugell	200	CCMA	
101.0	RNE Radio Clásica	Palafrugell	1.000	RNE	PTN
101.3	Xtra FM	Sant Feliu de Guíxols		F. musical TS (Xtra FM)	
101.3	Kiss FM	La Bisbal d'Empordà		Kiss FM	
101.4	Catalunya Informació	Sant Feliu de Guíxols		CCMA	
101.9	SER Costa Brava	Palamós	600	SER	PTN
102.7	Ràdio Platja d'Aro ⁽²⁾	Platja d'Aro	300	Municipal	PTN (107.3)
103.0	RNE Ràdio 1	Palafrugell	1.000	RNE	PTN
103.3	Radio María	Costa Brava		Religiosa	
103.7	Ràdio Santa Cristina ⁽³⁾	Santa Cristina d'Aro	20 / 250	Municipal	PTN (107.7)
104.1	iCat FM	Sant Feliu de Guíxols		CCMA	
104.8	Catalunya Informació	Palafrugell	200	CCMA	
107.0	Ràdio Sant Feliu	Sant Feliu de Guíxols	78 / 500	Municipal	PTN
107.1	Ràdio Montgrí	Torroella de Montgrí	50	Municipal	PTN
107.4	Ràdio Bisbal	La Bisbal d'Empordà	50 / 200	Municipal	PTN
107.5	Ràdio Palamós	Palamós	60 / 150	Municipal	PTN
107.8	Ràdio Palafrugell	Palafrugell	15 / 150	Municipal	PTN

⁽¹⁾ Pendent de readjudicació.

⁽²⁾ Té assignada la freqüència de 107.3.

⁽³⁾ Connectada a Xtra FM.

CERDANYA

Freqüència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
87.7	RAC1	Puigcerdà	1.200	RAC1	PTN
88.4	Catalunya Música	La Molina	1.000	CCMA	PTN
88.4	Catalunya Música	Túnel del Cadí		CCMA	
89.1	Pròxima FM ⁽¹⁾	Tossa d'Alp	1.200	Cadena Pirenaica	PTN
89.8	Ràdio Pirineus	Puigcerdà	1.200	SER	PTN
90.3	Radio TeleTaxi	La Molina - Tossa	1.200	RTT-RM	PTN
90.8	RNE Ràdio 4	La Molina	1.000	RNE	PTN
91.4	RAC105	Puigcerdà	1.200	RAC105	PTN
92.0	COPE La Cerdanya	Puigcerdà	1.200	COPE	PTN
93.3	Amb2 FM	Tossa d'Alp	1.200		PTN
93.4	ABC Punto Radio	La Molina		ABC Punto Radio	
94.2	COMRàdio ⁽²⁾	Puigcerdà-Alp	1.200	COMRàdio	PTN
94.8	Catalunya Informació	La Molina	200	CCMA	
94.8	Catalunya Informació	Túnel del Cadí		CCMA	
96.1	Ràdio Flaixbac	Tossa d'Alp	1.200	Grup Flaix	PTN
97.0	RNE Radio Clásica	La Molina	1.000	RNE	PTN
99.1	Los 40 Principales	Puigcerdà-Tossa	1.200	Los 40 Principales	PTN
100.4	iCat FM	La Molina	200	CCMA	
100.4	iCat FM	Túnel del Cadí		CCMA	
104.0	RNE Radio 1	La Molina	1.000	RNE	PTN
104.4	Ràdio Principat	Tossa d'Alp	1.200	Ràdio Estel	PTN
105.3	Catalunya Ràdio	La Molina	1.000	CCMA	PTN
105.3	Catalunya Ràdio	Túnel del Cadí		CCMA	
106.6	Flaix FM Girona	Puigcerdà	1.200	Grup Flaix	PTN
107.1	Ràdio Bellver ⁽³⁾	Bellver de Cerdanya	50	Municipal	PTN
107.6	Ràdio Alp	Alp	50	Municipal	PTN

⁽¹⁾ Estudis al Principat d'Andorra.

⁽²⁾ Pendent de readjudicació.

⁽³⁾ El municipi és a la província de Lleida.

GARROTXA

Freqüència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
88.5	Catalunya Ràdio	Olot	500	CCMA	PTN
88.5	Catalunya Ràdio	Túnel de Bracons		CCMA	
91.5	Catalunya Ràdio	Montagut		CCMA	
92.1	RAC105	Olot	500	RAC105	PTN
92.9	COMRàdio ⁽¹⁾	Olot	500	COMRàdio	PTN
93.8	RNE Radio 1	Olot	500	RNE	PTN
94.2	Radio TeleTaxi	Olot	500	RTT-RM	PTN
94.7	RNE Radio Clásica	Olot	500	RNE	PTN
95.5	SER La Garrotxa	Olot	500	SER	PTN
97.1	Catalunya Música	Olot	200	CCMA	
98.1	Ràdio Olot	Olot	2.000	ONA FM	PTN
99.2	iCat FM	Montagut		CCMA	
100.3	RAC1	Olot	500	RAC1	PTN
101.4	Ràdio 90	Olot		Cultural	
102.6	iCat FM	Olot	500	CCMA	PTN
103.2	Catalunya Informació	Montagut		CCMA	
104.8	Catalunya Música	Montagut		CCMA	
105.4	Catalunya Informació	Olot	200	CCMA	
106.6	RNE Ràdio 4	Olot	500	RNE	PTN
107.0	Ràdio Sant Joan	Sant Joan les Fonts	50 / 600	Municipal	PTN
107.6	Ràdio La Vall	Les Preses	50	Municipal	PTN
107.7	Ràdio Les Planes	Les Planes d'Hostoles	50	Municipal	PTN
107.8	Ràdio Besalú	Besalú	50	Municipal	PTN
107.9	Bas Ràdio	La Vall d'en Bas	600	Municipal	PTN

⁽¹⁾ Pendent de readjudicació.

GIRONÈS

Freqüència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
87.6	Ràdio Sarrià	Sarrià de Ter	25 / 150	Municipal	PTN
88.1	Los 40 Principales	Girona	10.000	Los 40 Principales	PTN
88.6	Tropicana FM	Girona		Llatina	

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
88.9	iCat FM	Rocacorba	2.500	CCMA	
89.4	Cadena 100 Girona ⁽¹⁾	Rocacorba	10.000	Cadena 100	PTN
89.9	ABC Punto Radio	Girona	10.000	ABC Punto Radio	PTN
90.4	Onda Melodía	Girona	1.200	Onda Melodía	PTN (90.3)
91.1	RNE Radio Clásica	Rocacorba Girona	70.000	RNE	PTN
91.9	RAC105	Banyoles-Girona	10.000	RAC105	PTN (91.8)
92.7	COM Girona ⁽²⁾	Girona	500	COMràdio	PTN
93.3	RNE Radio 1	Rocacorba Girona	70.000	RNE	PTN
94.0	RNE Radio 5 Todo Noticias	Rocacorba Girona	10.000	RNE	PTN
94.4	Máxima FM ⁽³⁾	Girona	10.000	Máxima FM	PTN
95.1	Cadena Dial Girona	Girona	10.000	Cadena Dial	PTN
95.9	RNE Radio 3	Rocacorba Girona	70.000	RNE	PTN
96.3	América FM	Salt		Llatina	
96.7	Catalunya Música	Rocacorba	25.000	CCMA	PTN
97.7	Ràdio Salt	Salt	50 / 500	Municipal	PTN
97.4	ONA FM ⁽⁴⁾	Rocacorba Girona	10.000	ONA FM	PTN
97.9	Radio María	Girona		Religiosa	
98.5	Ràdio Girona FM	Girona	10.000	SER	PTN
98.9	Onda Cero Girona	Rocacorba Girona	10.000	Onda Cero Radio	PTN
99.2	Loca FM Girona	Girona		F. musical TS (Loca FM)	
99.6	Flaix FM Girona	Girona	10.000	Grup Flaix	PTN
100.1	RAC1	Rocacorba	10.000	RAC1	PTN
100.7	Ràdio Flaixbac	Rocacorba Girona	10.000	Grup Flaix	PTN
101.0	Quart FM	Quart	50	Municipal	PTN
101.3	Kiss FM	Girona		Kiss FM	
101.7	Catalunya Informació	Rocacorba	2.000	CCMA	
102.2	Catalunya Ràdio	Rocacorba	25.000	CCMA	PTN
103.1	Ràdio Cassà	Cassà de la Selva	9 / 1.000	Municipal	PTN
103.4	Ràdio Estel	Rocacorba Girona	10.000	Ràdio Estel	PTN
103.9	COPE Girona ⁽⁴⁾	Girona		COPE	
104.5	Elim Stereo	Girona		Religiosa	

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
104.8	Son Latino ⁽⁵⁾	Girona		Llatina	
105.1	Radio TeleTaxi	Rocacorba Girona	10.000	RTT-RM	PTN
105.7	Llagostera Ràdio	Llagostera	25 / 150	Municipal	PTN
106.2	RNE Ràdio 4	Rocacorba Girona	70.000	RNE	PTN
106.8	Europa FM	Rocacorba Girona	10.000	Europa FM	PTN
107.5	Ràdio Vilablareix	Vilablareix	15	Municipal	PTN
107.5	Ràdio Circuit Tancat	Girona		Penitenciària	
107.7	Ràdio Celrà	Celrà	50	Municipal	PTN
107.9	Ràdio Sant Gregori	Sant Gregori	25	Municipal	PTN

(1) A l'anterior informe: COPE Girona. Concessió a Figueres.

(2) A l'anterior informe: Frequència Girona COMRàdio.

(3) Concessió a Roses, antiga SER Empordà i M-80 Radio a Figueres.

(4) A l'anterior informe: Cadena 100 Girona.

(5) A l'anterior informe era a 104.2.

PLA DE L'ESTANY

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
94.8	Ona Pau	Banyoles		Religiosa	
107.3	Ràdio Banyoles	Banyoles	150 / 250	Municipal	PTN

RIPOLLÈS

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
87.6	iCat FM	Camprodon		CCMA	
87.7	RAC1	Ripoll	400	RAC1	PTN
88.8	Catalunya Informació	Ripoll	500	CCMA	PTN
90.1	Catalunya Informació	Ribes de Freser		CCMA	
90.6	Ràdio Ripoll	Ripoll	4.000	ONA FM	PTN (90.5)
91.0	COMRàdio ⁽¹⁾	Ripoll	400	COMRàdio	PTN
91.4	iCat FM	Ripoll	200	CCMA	
92.6	Catalunya Ràdio	Camprodon		CCMA	
94.9	Los 40 Principales	Ripoll	400	Los 40 Principales	PTN
95.3	Catalunya Ràdio	Ripoll	500	CCMA	PTN
96.7	iCat FM	Ribes de Freser		CCMA	
97.6	Radio TeleTaxi	Ripoll	400	RTT-RM	PTN

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
98.7	Live FM ⁽²⁾	Campdevàrol	50 / 80	Municipal	PTN (107.8)
98.8	Catalunya Música	Camprodon		CCMA	
101.4	Catalunya Ràdio	Ribes de Freser		CCMA	
103.5	Catalunya Informació	Camprodon		CCMA	
104.3	Catalunya Música	Ribes de Freser		CCMA	
105.0	RAC105	Ripoll	400	RAC105	PTN
105.8	Catalunya Música	Ripoll	200	CCMA	
107.4	La Veu Ràdio	Sant Joan de les Abadesses	10 / 500	Municipal	PTN
107.9	Ràdio Camprodon	Camprodon	10 / 80	Municipal	PTN

⁽¹⁾ Pendent de readjudicació.

⁽²⁾ Antiga Ràdio Campdevàrol. Té assignada la freqüència de 107.8.

SELVA

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
87.6	RAC1	Lloret de Mar	500	RAC1	PTN
88.5	Catalunya Ràdio	Arbúcies	20	CCMA	
89.0	RAC105	Lloret de Mar	500	RAC105	PTN
90.2	Nova Ràdio Lloret	Lloret de Mar	93 / 100	Municipal	PTN
90.7	Catalunya Ràdio	Sant Hilari Sacalm	200	CCMA	
91.6	Ràdio Santa Coloma	Santa Coloma de Farners	10 / 300	Municipal	PTN
92.3	SER La Selva	Lloret de Mar	500	SER	PTN
93.7	COMRàdio ⁽¹⁾	Lloret de Mar	500	COMRàdio	PTN
93.7	iCat FM	Sant Hilari Sacalm	200	CCMA	
94.7	Catalunya Ràdio	Tossa de Mar		CCMA	
94.7	iCat FM	Arbúcies	20	CCMA	
97.1	Catalunya Música	Sant Hilari Sacalm	200	CCMA	
97.7	Ràdio Blanes	Blanes	150	Municipal	PTN
97.9	Catalunya Informació	Tossa de Mar		CCMA	
98.2	Catalunya Informació	Lloret de Mar	200	CCMA	
99.0	Catalunya Música	Arbúcies	200	CCMA	
99.8	iCat FM	Tossa de Mar		CCMA	
100.3	Ràdio Marina	Blanes	1.200	Ràdio Marina	PTN

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
101.1	Selva FM	Riells i Viabrea	50	Municipal	PTN
101.2	iCat FM	Lloret de Mar	200	CCMA	
103.7	Ràdio RM	Lloret de Mar		RTT-RM	
104.4	Catalunya Informació	Arbúcies	20	CCMA	
104.6	Catalunya Ràdio	Lloret de Mar	250	CCMA	PTN
105.2	Catalunya Música	Lloret de Mar	200	CCMA	
105.5	Catalunya Informació	Sant Hilari Sacalm		CCMA	
105.8	Ràdio DOS 84	Hostalric	10	Municipal	PTN
106.4	Catalunya Música	Tossa de Mar		CCMA	
107.1	Ràdio Bonmatí	Sant Julià de Llor i Bonmatí	50	Municipal	PTN
107.3	Ràdio Sant Hilari	Sant Hilari Sacalm	10	Municipal	PTN
107.6	Ràdio Arbúcies	Arbúcies	50	Municipal	PTN
107.8	Nova Ràdio Tossa	Tossa de Mar	12	Municipal	PTN
107.9	Caldes FM	Caldes de Malavella	50	Municipal	PTN
107.9	Ràdio Breda	Breda	50	Municipal	PTN

(1) Pendent de readjudicació.

LLEIDA

ALT URGELL

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
90.2	iCat FM	Oliana		CCMA	
90.9	iCat FM	Les Valls de Valira		CCMA	
91.4	Catalunya Informació	Cogulló-Organyà	200	CCMA	
92.9	RAC1	La Seu d'Urgell	1.200	RAC1	PTN
96.4	Gum FM Pirineus	La Seu d'Urgell		Gum FM	
96.9	Catalunya Ràdio	Oliana		CCMA	
98.1	Ràdio Valira (1)	La Seu d'Urgell	1.200	Ràdio Valira	PTN
98.9	Catalunya Música	Oliana		CCMA	
101.0	iCat FM	Cogulló-Organyà		CCMA	
102.0	Catalunya Ràdio	Cogulló-Organyà	250	CCMA	PTN
103.0	Catalunya Música	Cogulló-Organyà	200	CCMA	
104.0	Catalunya Informació	Oliana		CCMA	

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
105.0	Ràdio Principat	La Seu d'Urgell	1.200	Ràdio Estel	PTN
107.2	Ràdio Seu	La Seu d'Urgell	150	Municipal	PTN

⁽¹⁾ Estudis al Principat d'Andorra.

ALTA RIBAGORÇA

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
88.2	RNE Radio 1	El Pont de Suert	300	RNE	PTN
88.6	Catalunya Informació	Boí	200	CCMA	PTN
89.0	iCat FM	Vilaller		CCMA	
90.0	Catalunya Ràdio	El Pont de Suert	200	CCMA	
91.0	COMRàdio ⁽¹⁾	El Pont de Suert	250	COMRàdio	PTN
91.5	Catalunya Música	El Pont de Suert	200	CCMA	
93.0	iCat FM	Boí		CCMA	PTN
93.9	<i>Gum FM Pirineus</i>	<i>Boí</i>	<i>50</i>	<i>Gum FM</i>	<i>PTN</i>
<i>Adjudicada a Llegeix, Escriu i Escola, SL (La Mañana)</i>					
94.9	RNE Radio Clásica	El Pont de Suert	300	RNE	PTN
95.4	Catalunya Ràdio	Boí	200	CCMA	PTN
96.8	RNE Radio 3	El Pont de Suert	300	RNE	PTN
97.6	Aragón Radio	El Pont de Suert		CARTV	
98.0	Catalunya Informació	Vilaller		CCMA	
99.3	Gum FM Pirineus	El Pont de Suert	250	Gum FM	PTN
101.2	Catalunya Música	Vilaller		CCMA	
102.9	Catalunya Informació	El Pont de Suert	200	CCMA	
104.7	Catalunya Ràdio	Vilaller		CCMA	
104.9	RNE Ràdio 4	El Pont de Suert	300	RNE	PTN
105.5	Catalunya Música	Boí	200	CCMA	PTN
105.9	iCat FM	El Pont de Suert		CCMA	
107.4	Ràdio Alta Ribagorça	El Pont de Suert	50	Municipal	PTN

⁽¹⁾ Pendent de readjudicació.

GARRIGUES

Freqüència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
107.1	Ràdio Les Borges	Les Borges Blanques	25 / 50	Municipal	PTN
107.6	Ràdio Juneda	Juneda	20 / 200	Municipal	PTN
107.8	Ràdio Arbeca	Arbeca	50 / 120	Municipal	PTN

NOGUERA

Freqüència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
88.3	Catalunya Ràdio	Ponts		CCMA	
88.7	Catalunya Ràdio	Balaguer		CCMA	
89.3	iCat FM	Bellmunt d'Urgell		CCMA	
89.5	Catalunya Ràdio	Artesa de Segre	20	CCMA	PTN
90.9	Catalunya Informació	Ponts		CCMA	
91.2	Ràdio Artesa	Artesa de Segre	10	Municipal	PTN (90.2)
93.0	iCat FM	Ponts		CCMA	
93.8	Catalunya Música	Artesa de Segre	20	CCMA	PTN
95.1	Catalunya Música	Ponts		CCMA	
95.7	Catalunya Informació	Artesa de Segre	20	CCMA	PTN
96.2	Catalunya Ràdio	Bellmunt d'Urgell		CCMA	
97.5	iCat FM	Artesa de Segre	20	CCMA	PTN
98.9	Catalunya Música	Balaguer		CCMA	
99.4	Emun FM Albesa ⁽¹⁾	Albesa	50	Municipal	PTN
100.3	iCat FM	Balaguer		CCMA	
101.9	Catalunya Informació	Balaguer		CCMA	
102.0	Catalunya Música	Bellmunt d'Urgell		CCMA	
103.8	Catalunya Informació	Bellmunt d'Urgell		CCMA	
107.1	Ràdio Ponts	Ponts	50	Municipal	PTN
107.2	Ràdio Alfarràs	Alfarràs	50	Municipal	PTN
107.4	Ràdio Balaguer	Balaguer	30 / 150	Municipal	PTN
107.6	Ràdio Foradada	Foradada	50	Municipal	PTN
107.7	Ràdio Vacalgorges	Menàrguens	50	Municipal	PTN
107.9	Vallfogona Ràdio	Vallfogona de Balaguer	50	Municipal	PTN

⁽¹⁾ Fa la programació conjunta d'Emun FM Ràdio amb les emissores municipals Ràdio Alguaire, Ràdio Rosselló i Ràdio Almenar.

PALLARS JUSSÀ

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
88.1	COMRàdio ⁽¹⁾	Tremp		COMRàdio	PTN
89.8	Radio TeleTaxi	Tremp	400	RTT-RM	PTN
92.0	Catalunya Ràdio	Senterada		CCMA	
93.2	iCat FM	Castell de Mur	250	CCMA	PTN
93.6	Catalunya Informació	Senterada		CCMA	
97.4	Catalunya Música	Castell de Mur	250	CCMA	PTN
97.5	iCat FM	Senterada		CCMA	
98.8	RAC1	Tremp	400	RAC1	PTN
100.5	Catalunya Informació	Castell de Mur	250	CCMA	PTN
102.0	Catalunya Música	Senterada		CCMA	
103.0	Catalunya Ràdio	Castell de Mur	250	CCMA	PTN
107.1	Emissora Municipal de la Poble de Segur	La Poble de Segur	50	Municipal	PTN
107.4	Ràdio Tremp - La Veu de la Conca	Tremp	50	Municipal	PTN

⁽¹⁾ Pendent de readjudicació.

PALLARS SOBIRÀ

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
87.6	Catalunya Informació	Soriguera	1.000	CCMA	
88.6	Catalunya Música	Soriguera	2.000	CCMA	PTN
89.6	SER Pallars ⁽¹⁾	Sort	400	SER	PTN
90.1	RAC1	Sort	400	RAC1	PTN
90.6	RNE Ràdio 4	Soriguera	20.000	RNE	PTN
91.1	Radio TeleTaxi ⁽²⁾	Soriguera		RTT-RM	
91.7	COMRàdio ⁽³⁾	Soriguera	400	COMRàdio	PTN
94.5					PTN
<i>Adjudicada a Llegeix, Escriu i Escolta, SL (La Mañana)</i>					
95.4	Catalunya Ràdio	Soriguera	2.000	CCMA	PTN
95.8	Gum FM Pirineus	Soriguera	200	Gum FM	
97.2	RNE Radio 5 Todo Noticias	Soriguera	20.000	RNE	PTN
99.9	RNE Radio 1	Soriguera	20.000	RNE	PTN
103.6	RNE Radio Clásica	Soriguera	20.000	RNE	PTN

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
105.5	iCat FM	Soriguera	1.000	CCMA	
106.4	RNE Radio 3	Soriguera	20.000	RNE	PTN

⁽¹⁾ A l'informe anterior: Gum FM Pirineus. Repeteix la programació de Ràdio Lleida.

⁽²⁾ Abans dins del Pla Pilot sortia per 90.1 MHz. En aquesta freqüència emet sense concessió.

⁽³⁾ Pendent de readjudicació.

PLA D'URGELL

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
95.7	Ràdio Torregrossa	Torregrossa	50	Municipal	PTN
104.8	Extreme FM	Linyola	50	Municipal	PTN
106.8	Ràdio Ponent ⁽¹⁾	Mollerussa	50	Municipal	PTN

⁽¹⁾ Municipal sota gestió privada.

SEGARRA

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
88.1	COMRàdio ⁽¹⁾	Cervera		COMRàdio	PTN

⁽¹⁾ Pendent de readjudicació.

SEGRIÀ

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
87.5	Ponent FM	Lleida		Religiosa	
87.9	RNE Ràdio 4	Alpicat-Lleida	80.000	RNE	PTN
88.8	E. Parroquial de Llardecans	Llardecans		Religiosa	
88.9	Catalunya Ràdio	Almacelles		CCMA	
89.2	RNE Radio Clásica	Alpicat-Lleida	80.000	RNE	PTN
89.7	Catalunya Ràdio	Almenar	200	CCMA	
89.8	Radio TeleTaxi ⁽¹⁾	Alpicat	1.200	RTT-RM	PTN
90.3	RAC1	Lleida	4.000	RAC1	PTN
90.6	Loca FM	Lleida		F. musical TS (Loca FM)	
90.8	Ràdio Ona-One	Lleida		Penitenciària	
91.1	Catalunya Ràdio	Puigdevall		CCMA	
91.5	Ràdio Principat	Alpicat	4.000	Ràdio Estel	PTN
91.9	Catalunya Música	Alpicat	15.000	CCMA	PTN

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
92.6	Los 40 Principales	Lleida	1.000	Los 40 Principales	PTN
93.4	Ràdio Lleida	Lleida	4.000	SER	PTN
93.7	Catalunya Música	Almacelles		CCMA	
94.1	Onda Cero Lleida	Lleida	4.000	Onda Cero Radio	PTN
94.6	RNE Radio 1	Alpicat-Lleida	80.000	RNE	PTN
94.9	Loca FM	Lleida		F. musical TS (Loca FM)	
95.2	Freqüència Lleida	Lleida	500	COMRàdio	PTN
95.6	Catalunya Informació	Puigdevall		CCMA	
96.0	COPE Lleida	Lleida	4.000	COPE	PTN
96.5	Emun FM Alguaire ⁽²⁾	Alguaire	10	Municipal	PTN
97.0	Catalunya Informació	Alpicat	2.500	CCMA	
97.4	Cadena 100	Lleida	4.000	Cadena 100	
97.8	RNE Radio 3	Alpicat-Lleida	80.000	RNE	PTN
98.1	Sonora FM	Lleida		F. musical TS	
98.4	RAC105 ⁽³⁾	Alpicat	1.200	RAC105	PTN
99.2	ONA FM ⁽⁴⁾	Lleida	1.200	ONA FM	PTN
99.0	Catalunya Música	Almenar	200	CCMA	
99.1	EMUN FM Ràdio	Torrefarrera	50	Municipal	PTN
99.7	Onda Melodía	Lleida	4.000	COPE	PTN
100.2	ABC Punto Radio ⁽⁵⁾	Lleida		ABC Punto Radio	PTN (105.8)
100.7	Catalunya Ràdio	Alpicat	30.000	CCMA	PTN
101.3	Cadena Dial Lleida	Lleida	4.000	Cadena Dial	PTN
101.6	Wonder FM	Lleida		F. musical TS	
101.7	Catalunya Informació	Almacelles		CCMA	
102.2	M-80 Radio	Lleida	4.000	M-80 Radio	PTN
102.7	Europa FM	Lleida	4.000	Europa FM	PTN
103.0	iCat FM	Almenar		CCMA	
103.1	iCat FM	Puigdevall		CCMA	
103.2	iCat FM	Almacelles		CCMA	
103.6	Màxima FM ⁽⁶⁾	Lleida	4.000	Màxima FM	PTN
104.1	Flaix FM	Lleida	4.000	Grup Flaix	PTN

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
104.5	UA 1	Lleida	4.000		PTN
104.8	Tropic Lleida	Lleida		Llatina	
105.0	Catalunya Informació	Almenar	200	CCMA	
105.2	Ràdio Flaixbac	Lleida	4.000	Grup Flaix	PTN
105.6	Catalunya Música	Puigdevall		CCMA	
106.1	iCat FM	Alpicat		CCMA	
106.6	RNE Radio 5 Todo Noticias	Alpicat-Lleida	80.000	RNE	PTN
107.1	EMUN FM Ràdio Corbins	Corbins	50	Municipal	PTN
107.2	Ràdio Alfarràs	Alfarràs		Municipal	PTN
107.2	Ràdio Torres de Segre	Torres de Segre	25	Municipal	
107.5	Emun FM Rosselló ⁽²⁾	Rosselló de Segrià	12	Municipal	PTN
107.7	Emun FM Almenar ⁽²⁾	Almenar	10	Municipal	PTN
107.9	Alpicat Ràdio	Alpicat	10 / 20	Municipal	PTN
107.9	Ràdio Almacelles	Almacelles	50	Municipal	PTN

⁽¹⁾ Concessió a Tàrraga.

⁽²⁾ Les emissores municipals Ràdio Alguaire, Ràdio Rosselló, Ràdio Almenar i Emun FM Albesa fan una programació pròpia sota el nom d'Emun FM Ràdio.

⁽³⁾ Concessió a Miralcamp.

⁽⁴⁾ Concessió a Cervera.

⁽⁵⁾ Concessió a Balaguer.

⁽⁶⁾ Antiga Pròxima FM.

SOLSONÈS

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
88.2	COMRàdio ⁽¹⁾	Solsona	500	COMRàdio	PTN
89.0	RNE Radio 1	Solsona	1.000	RNE	PTN
89.7	Catalunya Música	Solsona	250	CCMA	PTN
92.4	RNE Radio Clásica	Solsona		RNE	
92.7	RNE Radio 5 Todo Noticias	Solsona		RNE	
93.1	iCat FM	Solsona		CCMA	
93.7	RNE Ràdio 4	Solsona	1.000	RNE	PTN
96.1	Catalunya Ràdio	Solsona	250	CCMA	PTN
99.5	RNE Radio 3	Solsona		RNE	
101.3	Catalunya Informació	Solsona	250	CCMA	
107.0	Ràdio Pinós	Pinós	50	Municipal	PTN

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
107.5	Solsona FM	Solsona	50	Municipal	PTN

(1) Pendent de readjudicació.

URGELL

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
92.3	Ràdio Tàrrega	Tàrrega	50 / 180	Municipal	PTN (107.5)
107.3	Ràdio Bellpuig	Bellpuig	10 / 80	Municipal	PTN
107.9	Ràdio Sió	Agramunt	50	Municipal	PTN

VALL D'ARAN

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
87.7	RNE Radio Clásica	Baqueira	1.000	RNE	PTN
88.2	Los 40 Principales (1)	Bossòst	250	Los 40 Principales	PTN
89.0	iCat FM	Portilló		CCMA	
89.0	RNE Radio 3	Baqueira	1.000	RNE	PTN
89.5	Catalunya Ràdio	Vielha		CCMA	
90.0	RNE Radio 1	Vielha	100	RNE	PTN
91.0	Ràdio Aran	Baqueira	1.200	Ràdio Aran	PTN
91.7	COMRàdio (2)	Vielha	400	COMRàdio	PTN
92.2	RNE Radio 1	Baqueira	1.000	RNE	PTN
92.8	Catalunya Música	Baqueira	1.000	CCMA	
93.3	RNE Ràdio 4	Baqueira	1.000	RNE	PTN
93.9	Gum FM Pirineus	Vielha	1.200	Gum FM	PTN
94.4	RNE Radio 1	Bossòst	500	RNE	PTN
95.0	Catalunya Informació	Vielha		CCMA	
96.2	RNE Radio Clásica	Vielha	100	RNE	PTN
97.2	SER Vall d'Aran	Vielha	400	SER	PTN
97.6	Catalunya Ràdio	Baqueira	2.000	CCMA	PTN
97.6	Catalunya Ràdio	Túnel de Vielha		CCMA	
98.0	Catalunya Informació	Portilló	200	CCMA	
98.4	Catalunya Informació	Baqueira	1.000	CCMA	
99.3	Europa FM	Vielha	1.200	Europa FM	PTN

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
100.0	iCat FM	Vielha		CCMA	
100.3	Ràdio Aran	Vielha		Ràdio Aran	
100.5	RNE Radio Clásica	Bossòst	500	RNE	PTN
101.2	Catalunya Música	Portilló	200	CCMA	
102.3	RNE Ràdio 4	Bossòst	500	RNE	PTN
102.6	RNE Ràdio 4	Vielha	100	RNE	PTN
103.0	Ràdio Aran	Vielha-Baqueira	400	Ràdio Aran	PTN
<i>Adjudicada a Llegeix, Escriu i Escolta, SL (La Mañana)</i>					
103.4	iCat FM	Baqueira		CCMA	
104.4	RNE Radio 3	Vielha	100	RNE	PTN
104.7	Catalunya Ràdio	Bossòst	500	CCMA	PTN
105.2	RNE Radio 3	Bossòst	500	RNE	PTN
105.5	Catalunya Música	Vielha		CCMA	
106.0	Ràdio Aran	Bossòst	250	Ràdio Aran	PTN
<i>Adjudicada a Ens de Comunicacions, SL - Ràdio Principat</i>					
107.5	Ràdio Les	Les	50	Municipal	PTN (107.9)

⁽¹⁾ Antiga Gum FM.

⁽²⁾ Pendent de readjudicació.

TARRAGONA

ALT CAMP

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
88.4	Catalunya Ràdio	Cabra del Camp		CCMA	
95.0	Catalunya Música	Cabra del Camp		CCMA	
98.1	Catalunya Informació	Cabra del Camp		CCMA	
101.8	Flaix FM ⁽¹⁾	Valls	1.000	Grup Flaix	PTN
103.3	Hit 103 Ràdio Valls	Valls	400	RAC105	PTN (103.2)
104.9	iCat FM	Cabra del Camp		CCMA	
107.0	Ràdio Jove del Pla de Santa Maria	El Pla de Santa Maria	50	Municipal	PTN
107.1	Alcover Ràdio ⁽²⁾	Alcover	50	Municipal	PTN (107.3)
107.8	Ràdio Aiguamúrcia	Aiguamúrcia	50	Municipal	PTN

⁽¹⁾ La concessió és a Montblanc.

⁽²⁾ Té assignada la freqüència de 107.3.

BAIX CAMP

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
88.0	iCat FM	La Mussara	2.500	CCMA	
88.8	RNE Ràdio 4	La Mussara	40.000	RNE	PTN
89.3	RAC105	La Mussara	4.000	RAC105	PTN
89.7	Cadena 100 Reus	Reus	4.000	Cadena 100	PTN (89.6)
90.0	Ràdio TV Cambrils	Cambrils	150	Municipal	PTN
90.4	Ràdio Flaixbac	La Mussara	4.000	Grup Flaix	PTN
91.5	RNE Radio Clásica	La Mussara	40.000	RNE	PTN
91.8	RNE Radio 5 Protecció Civil	Vandellòs	100	RNE	PTN
92.4	Cadena Dial Costa Daurada ⁽¹⁾	Reus-Salou	1.200	Cadena Dial	PTN (92.5)
92.9	Radio TeleTaxi	La Mussara	4.000	RTT-RM	PTN
94.0	RNE Radio 5 Todo Noticias	La Mussara	40.000	RNE	PTN
94.5	RNE Radio 3	La Mussara	40.000	RNE	PTN
99.5	Radio María	La Selva del Camp		Religiosa	
99.8	Punt 6 Ràdio ⁽²⁾	Reus	50	Municipal	PTN
100.2	Catalunya Ràdio	La Mussara	35.000	CCMA	PTN
100.6	Ràdio Estel	La Mussara	4.000	Ràdio Estel	PTN
101.4	Los 40 Principales	Reus	4.000	Los 40 Principales	PTN
102.1	Loca FM	La Selva del Camp		F. musical TS (Loca FM)	
102.7	Europa FM	La Mussara	4.000	Europa FM	PTN
104.5	Catalunya Informació	La Mussara	2.500	CCMA	
105.4	Catalunya Música	La Mussara	20.000	CCMA	PTN
105.8	Frequència Camp de Tarragona	La Mussara	10	Municipal -COMRàdio ⁽³⁾	PTN
106.5	RNE Radio 1	La Mussara	40.000	RNE	PTN
107.5	Ràdio Jove Reus	Reus	250	Cultural	
107.9	Ràdio L'Hospitalet de l'Infant	L'Hospitalet de l'Infant	50	Municipal	PTN

⁽¹⁾ També s'identifica com a Ràdio Salou.

⁽²⁾ Correspon a la concessió municipal a Castellvell del Camp, sota gestió privada.

⁽³⁾ Municipal de la Selva del Camp.

BAIX EBRE

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
88.4	Catalunya Ràdio	Mont Caro	25.000	CCMA	PTN
89.1	Ràdio Flaixbac	Tortosa	1.000	Grup Flaix	PTN
90.1	Ràdio Estel	Mont Caro	1.000	Ràdio Estel	PTN
90.7	RNE Ràdio 4	Mont Caro	30.000	RNE	PTN
93.2	Cadena Dial Ebre ⁽¹⁾	Tortosa	1.200	Cadena Dial	PTN
94.2	RAC105	Tortosa	1.000	RAC105	PTN
95.7	Ràdio Ebre SER	Tortosa	1.000	SER	PTN
96.0	Antena Caro	Roquetes	50	Municipal	PTN
96.6	RNE Radio Clásica	Mont Caro	30.000	RNE	PTN
98.0	ABC Punto Radio	Tortosa	500	ABC Punto Radio	PTN
98.5	Catalunya Informació	Mont Caro	2.500	CCMA	
99.0	COMRàdio ⁽²⁾	Mont Caro	500	COMRàdio	PTN
99.6	RNE Radio 3	Mont Caro	30.000	RNE	PTN
101.9	Radio Marca ⁽³⁾	Tortosa	2.000	Radio Marca	PTN
102.5	Catalunya Música	Mont Caro	10.000	CCMA	PTN
102.9	Flaix FM Ebre	Deltebre Tortosa	1.000	Grup Flaix	PTN
103.3	Ràdio Tortosa	Tortosa	150	Municipal	PTN
103.9	Imagina Ràdio	Tortosa	1.000	Imagina Ràdio	PTN
104.3	RNE Radio 1	Mont Caro	30.000	RNE	PTN
104.6	Cam Ràdio	Camarles	50	Municipal	PTN
104.9	iCat FM	Mont Caro	2.500	CCMA	
105.6	Ràdio Ebre - 40 Principales	Tortosa	2.000	Los 40 Principales	PTN
106.0	Radio TeleTaxi ⁽⁴⁾	Roquetes	500	RTT-RM	
106.4	Loca FM Ebre			F. musical TS (Loca FM)	
106.7	RNE Radio 5 Protecció Civil	El Perelló	50	RNE	PTN
107.0	Antena Aldaia	L'Aldea	50	Municipal	PTN
107.3	La Cala Ràdio	L'Ametlla de Mar	50	Municipal	PTN
107.6	Ràdio Delta	Deltebre	150	Municipal	PTN

⁽¹⁾ Concessió a Amposta.

⁽²⁾ Pendent de readjudicació.

⁽³⁾ A l'anterior informe: Ràdio Ebre Cadena SER.

⁽⁴⁾ Abans dins del Pla Pilot sortia per 103.9 Mhz. En aquesta freqüència emet sense concessió.

BAIX PENEDEÈS

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
87.7	iCat FM	El Vendrell	200	CCMA	
88.5	Radio TeleTaxi	El Vendrell		RTT-RM	
89.6	COMRàdio ⁽¹⁾	El Vendrell		COMRàdio	PTN
91.2	Maná Radio	El Vendrell		Religiosa	
93.1	iCat FM	Pujalt		CCMA	
93.8	Catalunya Informació	Pujalt		CCMA	
97.9	Catalunya Ràdio	Pujalt		CCMA	
98.2	Catalunya Ràdio	El Vendrell	200	CCMA	
99.7	Catalunya Informació	El Vendrell	200	CCMA	
101.2	Ràdio Banyeres	Banyeres del Penedès	50	Municipal	PTN
104.0	ONA FM	El Vendrell	1.000	ONA FM	PTN
104.7	Ràdio Bellvei	Bellvei	50 / 2.000	Municipal	PTN
105.1	Catalunya Música	Pujalt		CCMA	
105.9	Catalunya Música	El Vendrell	200	CCMA	
106.8	Ràdio L'Arboç ⁽²⁾	L'Arboç	50	Municipal	PTN (107.3)
107.0	Ràdio Cunit	Cunit	50	Cultural	PTN
107.1	Ràdio El Vendrell	El Vendrell	150	Municipal	PTN
107.6	Ràdio Domenys	Sant Jaume dels Domenys	50	Municipal	PTN
107.9	Calafell Ràdio	Calafell	15 / 200	Municipal	PTN

⁽¹⁾ Pendent de readjudicació.

⁽²⁾ Té assignada la freqüència de 107.3.

CONCA DE BARBERÀ

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
87.6	COMRàdio ⁽¹⁾	Montblanc	300	COMRàdio	PTN
90.5	iCat FM	Montblanc		CCMA	
93.9	Catalunya Informació	Montblanc		CCMA	
97.5	Catalunya Ràdio	Montblanc		CCMA	
106.4	Catalunya Música	Montblanc		CCMA	
107.0	Ràdio Montblanc	Montblanc	50	Municipal	PTN
107.4	L'Espluga FM Ràdio	L'Espluga de Francolí	50	Municipal	PTN

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
107.5	Ràdio Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	50	Municipal	PTN

(1) Pendent de readjudicació.

MONTSIÀ

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
87.8	Amposta Ràdio	Amposta	150 / 300	Municipal	PTN
89.7	iCat FM	Sant Carles de la Ràpita		CCMA	
92.0	Catalunya Informació	Sant Carles de la Ràpita		CCMA	
93.7	Catalunya Música	Sant Carles de la Ràpita		CCMA	
95.0	Ràdio Ulldecona (1)	Ulldecona	4.000	Municipal	PTN (RNE)
96.3	Ràdio Joventut a Masdenverge	Masdenverge	50 / 250	Municipal	PTN
97.4	Catalunya Ràdio	Sant Carles de la Ràpita		CCMA	
100.6	La Plana Ràdio	Santa Bàrbara	50 / 250	Municipal	PTN
101.0	RAC1	Sant Carles de la Ràpita	500	RAC1	PTN
107.5	Alcanar Ràdio	Alcanar	20	Municipal	PTN
107.9	Ràdio Ràpita	Sant Carles de la Ràpita	150	Municipal	PTN

(1) Té el seu origen a l'antiga emissora ECS 22 Radio Costa Dorada de la Cadena Sindical que va passar a ser de RNE. Actualment és propietat de l'Ajuntament i té un conveni de col·laboració amb RNE.

PRIORAT

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
89.4	Catalunya Informació	Falset		CCMA	
90.0	Catalunya Ràdio	Ulldemolins		CCMA	
92.2	Catalunya Música	Falset	250	CCMA	
93.8	Catalunya Ràdio	Falset	250	CCMA	
95.5	Catalunya Informació	Ulldemolins		CCMA	
99.8	iCat FM	Ulldemolins		CCMA	
102.0	Catalunya Música	Ulldemolins		CCMA	
104.9	iCat FM	Falset		CCMA	
106.7	Ràdio La Vilella Alta	La Vilella Alta	50	Municipal	PTN (107.9)
107.6	Ràdio Falset	Falset	50 / 500	Municipal	PTN

RIBERA D'EBRE

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
87.6	Ràdio Móra d'Ebre	Móra d'Ebre	1.200	SER	PTN
90.0	Catalunya Informació	Flix		CCMA	
94.3	Catalunya Ràdio	Flix	200	CCMA	
97.3	Catalunya Música	Flix	200	CCMA	
99.9	RNE Radio 5 Protecció Civil	La Torre de l'Espanyol	100	RNE	PTN
102.8	RNE Radio 5 Protecció Civil	Móra la Nova	50	RNE	PTN
103.2	Tivissa Ràdio	Tivissa	50	Municipal	PTN
106.3	iCat FM	Flix	200	CCMA	
107.3	Ràdio Móra la Nova	Móra la Nova	50	Municipal	PTN
107.4	Ràdio Flix	Flix	50	Municipal	PTN

TARRAGONÈS

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
87.5	Ona Pau	Tarragona		Religiosa	
87.5	Ràdio Costa Daurada	Creixell		Cultural	
91.0	ABC Punto Radio	Tarragona	4.000	ABC Punto Radio	PTN
92.1	Éxito Radio	Tarragona		Esotèrica	
93.5	COPE Tarragona	Tarragona	4.000	COPE	PTN
94.8	La Mega Tarragona	Tarragona		Llatina	
95.0	Ràdio Costa Daurada	Creixell		Cultural	
95.3	Onda Cero Tarragona	Tarragona	4.000	Onda Cero Radio	PTN
95.9	Éxito Radio	Tarragona		Esotèrica	
96.1	M-80 Radio	Tarragona	4.000	M-80 Radio	PTN (96.2)
96.7	Tarragona Ràdio	Tarragona	500	Municipal	PTN
97.1	ONA FM	Tarragona	4.000	ONA FM	PTN
97.7	SER Tarragona ⁽¹⁾	Tarragona	500	SER	PTN (97.6)
97.9	Constantí Ràdio	Constantí	35 / 40	Municipal	PTN
98.3	Ràdio Morell	El Morell	50	Municipal	PTN
99.2	RAC1	Tarragona	4.000	RAC1	PTN
101.0	Ràdio Sant Pere i Sant Pau	Tarragona		Barri	

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
102.3	Ràdio La Canonja	La Canonja		Municipal	
102.4	La Super Estación Latina	Tarragona		Llatina	
102.9	Bonavista Ràdio ⁽²⁾	Tarragona		Barri	
104.0	Antena Nord - Ràdio Sant Salvador	Sant Salvador		Municipal	
105.1	Tot Música	Tarragona		F. musical TS	
106.8	Fórmula Hit	Tarragona		F. musical TS	
107.0	Ona La Torre	Torredembarra	50	Municipal	PTN
107.4	Altafulla Ràdio	Altafulla	50	Municipal	PTN
107.7	Roda de Berà Ràdio	Roda de Berà	50	Municipal	PTN
107.9	Ràdio FM	La Pobla de Mafumet	50	Municipal	PTN

⁽¹⁾ Concessió a Cambrils.

⁽²⁾ Irregular.

TERRA ALTA

Frequència	Emissora	Població	Watts	Cadena	
107.1	Ràdio Batea	Batea	50	Municipal	PTN
107.2	Ràdio Fatarella	La Fatarella	50	Cultural	PTN
107.9	Ràdio Gandesa	Gandesa	50	Municipal	PTN

5. Mapa radiofònic digital en televisió digital terrestre de Catalunya 2011

Actualitzat a 31 de desembre de 2011. Sota el nom del centre emissor de cada demarcació provincial, es posa el número del canal per on s'emet el múltiplex del qual forma part cada emissora. La font d'informació emprada ha estat el web *TDT1.com*.

BARCELONA

	Collserola	Cornellà	Granollers	Igualada	Manresa	Mataró	Sabadell	Vic	Vilanova
ABC Punto Radio	27	27	27	27	27	27	27	27	27
ABC Punto Radio Barcelona	48			37					
Amb2 FM							39		
Canal Blau Ràdio									30
Catalunya Informació	61	61	61	61	61	61	61	61	61

	Collserola	Cornellà	Granollers	Igualada	Manresa	Mataró	Sabadell	Vic	Vilanova
Catalunya Música	44	44	44	44	44	44	44	44	44
Catalunya Ràdio	61	61	61	61	61	61	61	61	61
Cadena COPE	34	34	34	34	34	34	34	34	34
COMRàdio	26								
Cooltura FM	48		40						
E Radio		36							
esRadio	68	68	68	68	68	68	68	68	68
Europa FM	34	34	34	34	34	34	34	34	34
IB3 Ràdio	44	44	44	44	44	44	44	44	44
iCat FM	44	44	44	44	44	44	44	44	44
Kiss FM							39		
Los 40 Principales Catalunya Central					49				
Mataró Ràdio						24			
Noucinc.2 Ràdio							45		
Onda Cero Radio	34	34	34	34	34	34	34	34	34
Onda Melodía	34	34	34	34	34	34	34	34	34
RAC1	33	33	33	33	33	33	33	33	33
RAC105	33	33	33	33	33	33	33	33	33
Ràdio Ciutat de Badalona	26								
Ràdio Cubelles									30
Ràdio Intereconomia	68	68	68	68	68	68	68	68	68
Ràdio L'Hospitalet	26								
Ràdio Manresa					49				
Radio Marca	69	69	69	69	69	69	69	69	69
Radio María	34	34	34	34	34	34	34	34	34
Ràdio Mollet del Vallès			40						
Ràdio Montornès			40						
RNE Radio Nacional	64	64	64	64	64	64	64	64	64
RNE Radio Clásica	31	31	31	31	31	31	31	31	31

	Collserola	Cornellà	Granollers	Igualada	Manresa	Mataró	Sabadell	Vic	Vilanova
RNE Radio 3	31	31	31	31	31	31	31	31	31
RNE Ràdio 4	64	64	64	64	64	64	64	64	64
RNE Radio 5 Todo Noticias	64	64	64	64	64	64	64	64	64
Ràdio Ribes									30
Radio RM		36					45		
Ràdio Sellarès		46							
Ràdio Silenci			40						
Radio TeleTaxi		36					45		
Ràdio Vilafranca									30
Rap 107			40						
Styl FM					49				
Vaughan Radio	69	69	69	69	69	69	69	69	69

GIRONA

	Girona	Blanes	Figueres	Olot	Palafrugell
ABC Punto Radio	32	32	32	32	32
Cadena COPE	35	35	35	35	35
Catalunya Informació	60	60	60	60	60
Catalunya Música	52	52	52	52	52
Catalunya Ràdio	60	60	60	60	60
Empordà Ràdio			26		
esRadio	68	68	68	68	68
Europa FM	35	35	35	35	35
IB3 Ràdio	52	52	52	52	52
iCat FM	52	52	52	52	52
Joy FM					25
Joy Somreggae					25
Joy 24 H					25
Nova Ràdio Lloret		42			

	Girona	Blanes	Figueres	Olot	Palafrugell
Onda Cero Radio	35	35	35	35	35
Onda Melodía	35	35	35	35	35
RAC1	36	36	36	36	36
RAC105	36	36	36	36	36
Radio Intereconomía	68	68	68	68	68
Ràdio L'Escala			26		
Radio Marca	69	69	69	69	69
Radio María	35	35	35	35	35
RNE Radio Nacional	64	64	64	64	64
RNE Radio Clásica	45	45	45	45	45
RNE Radio 3	45	45	45	45	45
RNE Ràdio 4	64	64	64	64	64
RNE Radio 5 Todo Noticias	64	64	64	64	64
Ràdio Olot				51	
Ràdio Ripoll				51	
Vaughan Radio	69	69	69	69	69

LLEIDA

	Lleida	Balaguer	La Seu d'Urgell	Vielha
ABC Punto Radio	32	32	32	32
Cadena COPE	35	35	35	35
Catalunya Informació	58	58	58	58
Catalunya Música	52	52	52	52
Catalunya Ràdio	58	58	58	58
esRadio	68	68	68	68
Europa FM	35	35	35	35
IB3 Ràdio	52	52	52	52
iCat FM	52	52	52	52
Onda Cero Radio	35	35	35	35
Onda Melodía	35	35	35	35
Pròxima FM	50	24	55	

	Lleida	Balaguer	La Seu d'Urgell	Vielha
RAC1	53	53	53	53
RAC105	53	53	53	53
Radio Intereconomía	68	68	68	68
Ràdio Lleida	50			
Radio Marca	69	69	69	69
Radio María	35	35	35	35
RNE Radio Nacional	64	64	64	64
RNE Radio Clásica	49	49	49	49
RNE Radio 3	49	49	49	49
RNE Ràdio 4	64	64	64	64
RNE Radio 5 Todo Noticias	64	64	64	64
Ràdio Principat			55	
Segre Ràdio		24		
Vaughan Radio	69	69	69	69

TARRAGONA

	Tarragona	Reus	Tortosa
ABC Punto Radio	40	40	40
Altafulla Ràdio	54		
Cadena COPE	35	35	35
Catalunya Informació	59	59	59
Catalunya Música	36	36	36
Catalunya Ràdio	59	59	59
Constantí Ràdio	54		
Cooltura FM	54		
esRadio	68	68	68
Europa FM	35	35	35
IB3 Ràdio	36	36	36
iCat FM	36	36	36
Imagina Ràdio			34
Ona La Torre	54		

	Tarragona	Reus	Tortosa
Onda Cero Radio	35	35	35
Onda Melodía	35	35	35
RAC1	51	51	51
RAC105	51	51	51
Radio Intereconomía	68	68	68
Radio Marca	69	69	69
Radio María	35	35	35
Ràdio Montblanc	54		
RNE Radio Nacional	64	64	64
RNE Radio Clásica	57	57	57
RNE Radio 3	57	57	57
RNE Ràdio 4	64	64	64
RNE Radio 5 Todo Noticias	64	64	64
Radio RM	54		
Ràdio Sant Pere i Sant Pau	54		
Radio TeleTaxi	54		
Tarragona Ràdio	54		
Vaughan Radio	69	69	69
21 FM			34

CAPÍTOL II

La programació radiofònica i la consolidació dels models generalista i temàtics

Per **Maria Gutiérrez**, professora titular del Departament de Comunicació Audiovisual i Publicitat de la UAB.

L'anàlisi retrospectiva de l'oferta radiofònica permet detectar quins han estat els elements que s'han mantingut en el temps i quins han desaparegut definitivament. La incertesa i la crisi econòmica, que no només afecta el sector, han estat factors que han influenciat en la presa de decisions sobre unes propostes programàtiques tendents a reforçar el caràcter conservador de les graelles. Majoritàriament, s'ha defugit de projectes que comportessin un cert risc pel que fa a l'antena convencional, mentre que s'ha anat aprofundint en la utilització de les eines 2.0 amb l'objectiu d'atreure el sector més jove de l'audiència.

1. Introducció

Al llarg de les diferents edicions de l'*Informe sobre la ràdio a Catalunya*, l'estabilitat dels models de programació ha estat l'eix fonamental d'aquest capítol. Si l'anàlisi dels continguts de cada temporada radiofònica ha permès oferir la instantània de l'oferta i detectar algunes tendències, la mirada retrospectiva en els últims cinc anys d'aquest estudi dona la possibilitat d'analitzar l'evolució dels models i avaluar com el mitjà radiofònic s'adapta a l'entorn digital. Ara bé, en aquest capítol també es presta atenció a les dades més significatives de la temporada 2010-2011.

Com en els informes precedents, l'anàlisi comprèn l'oferta de continguts de les emissores generalistes en funció de tres variables principals: el gènere programàtic¹, el format i la temàtica; així com l'estudi de l'oferta de continguts de les emissores temàtiques especialitzades. Una de les particularitats d'aquest capítol és que les dades presentades sempre fan referència a temporades radiofòniques i no a anys naturals. Respecte a l'oferta generalista, s'aborda de nou la de les emissions amb freqüència a Barcelona. A fi de distingir entre l'OM i l'FM, s'utilitza el terme *emissora*, mentre que es fa ús del nom de la cadena quan l'oferta és simultània en ambdues freqüències. La mostra d'emissores analitzades és la següent:

Amb programació d'abast català:

- Catalunya Ràdio
- COMRàdio
- RAC1

Amb programació en cadena i local:

- COPE OM i COPE FM
- Onda Cero OM i Onda Cero FM
- Onda Rambla–Punto Radio²

1. Les abreviatures aplicades als gèneres programàtics són: IN (Informació), IN/EN (Infoentreteniment), ES (Esport), MU (Música), CU (Cultura), HU (Humor), PA (Participació), EN (Entreteniment), RE (Religió), CO (Concurs), NF (Infantil), JU (Juvenil) i OP (Opinió).

2. Aquest és el nom que s'aplica en aquest informe, ja que no és fins al 24 d'octubre de 2012 que comencen les emissions d'ABC Punto Radio.

En l'apartat dedicat a la revisió del model de programació generalista, s'ha deixat de banda la pública Ràdio 4. La situació crítica que va viure l'emissora entre el període 2006 i 2008 va comportar transformacions també en l'àmbit dels continguts i de l'organització de la graella. La temporada 2008-2009 va endegar el projecte *La ràdio dels sentits*, una radiofórmula en la qual es combinava continguts musicals, programes de curta durada i audio-clips, produccions d'uns 2 minuts amb recomanacions i consells. Des de llavors, els canvis s'han anat succeint a la recerca d'un model propi que la distingeixi de les seves competidores directes. En aquest temps, pocs són els programes que han sobreviscut a les modificacions de la graella. Des d'aquesta perspectiva, cal ressaltar el magazín *Matí a 4 bandes* (Toni Marín), *Va de cine* (Conxita Casanovas) i *L'altra ràdio* (Cinto Niqui), a banda dels serveis principals de notícies que nodreixen la desconexió local de RNE. Aquesta evolució és la raó per la qual s'ha exclòs de l'anàlisi retrospectiva del model de programació generalista. Els seus alts índexs de continguts musicals, per exemple, haurien esbiaixat els resultats finals. Després de 35 anys de vida de Ràdio 4³, resulta delicat classificar-la en una o altra tipologia de programació. Molt probablement, aquesta situació s'arreglarà aviat atès que els problemes que la van perjudicar durant aquests últims anys sembla que han finalitzat. Cal recordar que, com a centre de producció, Ràdio 4 proveeix altres canals radiofònics de RTVE.

En aquest capítol, en una primera part se segueix l'estructura d'informes anteriors, però abordant el més destacat i significatiu de l'oferta de continguts des de la temporada 2006-2007 fins a la 2010-2011. En aquest cas, les emissores temàtiques i també les locals són tractades en epígrafs diferenciats, però sota la mateixa perspectiva. D'aquesta manera, el lector obté una fotografia de com ha evolucionat l'oferta de continguts. Tot i que la temporada 2010-2011 s'ha inclòs en aquesta visió global, s'ha considerat necessari dedicar-li un apartat específic per tal d'aprofundir en els aspectes més innovadors que poden marcar estratègies de futur.

3. Ràdio 4 va néixer el setembre de 1976.

2. Les constants fonamentals de l'oferta generalista en el període 2007-2011

2.1. L'homogeneïtzació de l'oferta

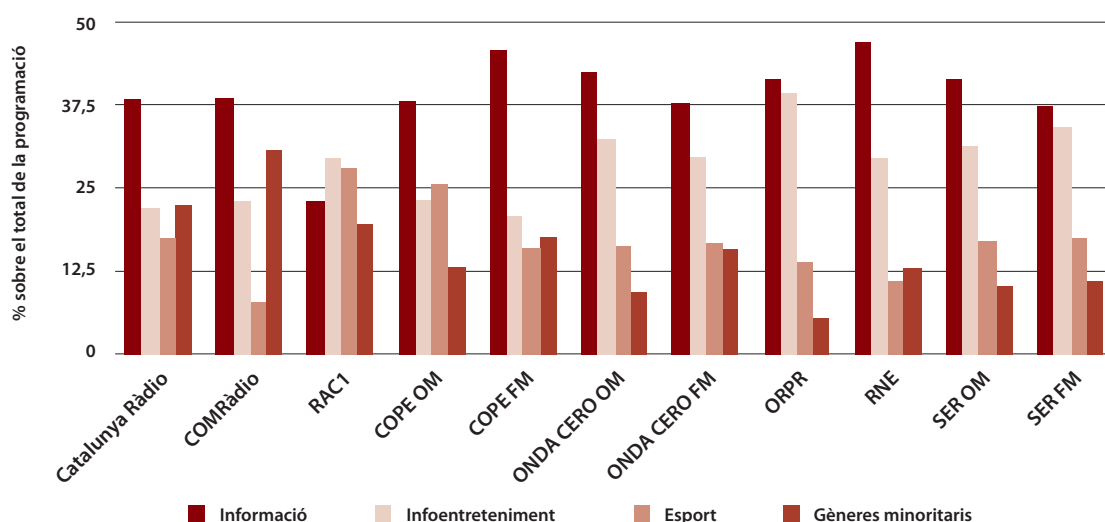
Des de la temporada 2006-2007, la programació generalista ha basat la seva construcció en tres gèneres (Informació, Infoentreteniment i Esport) que gestionen, com a mínim, el 75% dels continguts de l'oferta a cada emissora. El 25% restant ha estat fonamentalment el resultat d'una aposta per la incorporació d'altres formes d'expressió radiofònica lligades, en la majoria de casos, a un únic títol per gènere. En general, aquesta circumstància ha provocat una significativa absència de gèneres minoritaris, que quan hi són incorporats presenten índexs baixos de presència. Si bé s'han detectat alguns matisos diferents en funció de l'abast de la programació, el cert és que els paràmetres que han regit l'elaboració de les graelles en els últims cinc anys han seguit directrius força similars, tal com es pot observar en el gràfic 1 (per veure el detall de l'evolució de cada temporada, vegeu gràfics 2 i 3). Cal aclarir que les dades presentades resulten de la mitjana de cada gènere programàtic des de la temporada 2006-2007 fins a la de 2010-2011.

A jutjar per les dades, la consolidació d'Informació, Infoentreteniment i Esport com a gèneres dominants és a hores d'ara inqüestionable. Tal com s'ha comentat anteriorment, una conseqüència lògica d'aquesta estratègia ha estat la baixa presència dels gèneres minoritaris programàtics en la configuració general de l'oferta. Ara bé, tal com

mostra el gràfic 1, l'índex ha estat major entre les ràdios d'àmbit català, amb una mitjana de 24,6% liderada per les emissores públiques, enfront del 12,5% de les que emeten en l'àmbit estatal i local. És de destacar que, en aquest cas, la incidència dels gèneres minoritaris en la pública RNE (12,1%) se situa per sota de COPE OM (17,7%), COPE FM (17,3%) i Onda Cero FM (13,9%).

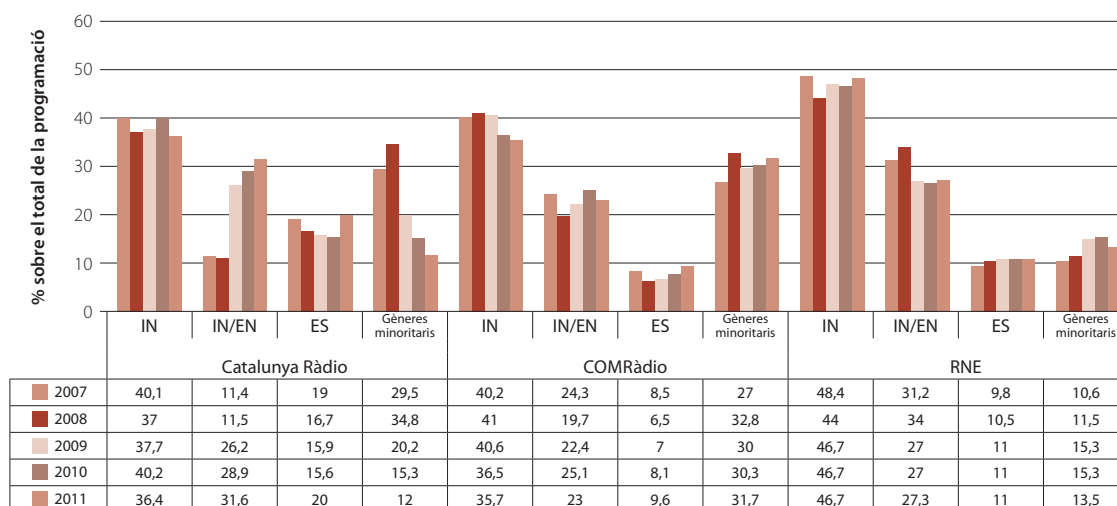
Des de la perspectiva de l'àmbit de difusió, el model de programació generalista conté trets diferencials, tal com es pot observar en el gràfic 1. En primer lloc, l'oferta de les ràdios catalanes apareix més equilibrada, ja que la mitjana de presència dels gèneres minoritaris (24,2%) és lleugerament superior a la d'Infoentreteniment (24,7%). Aquesta circumstància pot suposar d'entrada un major grau de varietat. En canvi, les ràdios d'àmbit estatal i local tendeixen a reforçar la seva oferta en Informació (41,3%) i Infoentreteniment (30%), i deixen, consegüentment, poc espai per als gèneres minoritaris (12%). De fet, la suma d'aquests últims amb Esport (16,7%) a penes assoleix el 30% sobre el total dels continguts. En segon lloc, el gènere Esport és l'únic que aconsegueix una presència similar en tots dos tipus de propostes generalistes. Si en l'oferta d'àmbit estatal i local se situa en el 16,7%, a les emissores d'àmbit català assoleix un 17,7%, un punt percentual de diferència. De fet, aquesta coincidència revela un interès compartit per la presència de continguts esportius, que s'incrementa quan s'afegeixen les transmissions i els programes generats entorn de les competicions internacionals que tenen lloc entre setmana, continguts no establerts en la graella que defineix de manera general la temporada.

Gràfic 1. Evolució de la classificació per gèneres programàtics de la ràdio generalista (temporades 2007-2011)

Nota: Dades corresponen a la mitjana de les 5 temporades analitzades. ORPR és l'abreviatura d'Onda Rambla-Punto Radio. Font: Elaboració pròpia.

Gràfic 2. Evolució de la classificació per gèneres programàtics de la ràdio pública generalista (temporades 2007-2011)

Font: Elaboració pròpia.

La distinció entre l'oferta generalista pública i privada també presenta elements diferenciadors. Des de l'òptica de la presència dels gèneres programàtics al llarg de les temporades analitzades, s'observa que cadascuna de les tres emissores públiques aplica estratègies pròpies en la gestió de la graella. Així, mentre que per Catalunya Ràdio l'Esport s'ha consolidat com el tercer gènere pilar de la seva oferta, COMRàdio ha posat l'èmfasi en els gèneres minoritaris i RNE en la Informació, tal i com mostra el gràfic 2.

Una mirada similar sobre l'oferta de la ràdio privada posa en evidència que les directrius que regeixen la proposta de continguts de la ràdio privada d'àmbit català varien de les d'àmbit estatal i local, segons les dades recollides en el gràfic 3. Al llarg de les cinc temporades analitzades, RAC1 ha mantingut un cert equilibri de presència entre els gèneres pilars, una estratègia que l'ha convertida en l'emissora que major atenció ha prestat a Esport i gèneres minoritaris, representats fonamentalment per Humor i Entreteniment. Per a la resta d'emissores privades, tant a OM com a FM, han estat Informació i Infoentreteniment els gèneres que han liderat les corresponents ofertes. Des d'aquesta òptica, COPE FM ha assolit l'índex més alt en l'apartat Informació i Onda Rambla-Punto Radio en Infoentreteniment. D'altra banda, com a conseqüència de l'aposta de l'emissora privada catalana per a una oferta més equilibrada, el gènere Informació és, en general, el que presenta els índexs percentuals més baixos en el conjunt de l'oferta de continguts d'emissores generalistes, públiques i privades.

Un altre factor per avaluar la semblança de l'oferta és l'organització i distribució dels continguts radiofònics a la graella segons les franges horàries⁴ i el període set-

manal⁵. L'anàlisi de les cinc temporades compreses entre 2006-2007 i 2010-2011 mostra un alt grau d'homogeneïtzació en la triangulació gènere programàtic, període setmanal i franja horària, circumstància que comporta un alt grau de competència per confrontació directa. Aquesta és, en part, una conseqüència del predomini de l'estructura en bloc que s'ha aplicat de manera generalitzada en el conjunt de la setmana. És durant el cap de setmana que encara es mantenen àrees d'emissió organitzades en forma de mosaic per donar entrada a programes de menor durada que bé aborden algun assumpte des de l'especialització o bé són la representació d'algun gènere minoritari. Justament aquesta última circumstància ha convertit en excepció part de la franja migdia dels dies feiners a les ràdios d'àmbit català⁶. Tot i així, el model de programació generalista que s'ha definit a partir de l'esmentada triangulació és el que es pot veure a la taula 1 de la pàgina següent.

Revisant aquesta taula, es pot observar que no s'ha inclòs el tram comprès entre la 01.00 i les 06.00 hores. La raó principal rau en el fet que s'ha detectat que la majoria de les modificacions a les graelles en termes de títols, de gèneres programàtics i de flexibilitat horària s'han introduït a les emissions de matinada. Al llarg de les cinc temporades analitzades, aquestes accions han atorgat a la franja un índex de variabilitat més alt que el descobert en altres moments del continuïum radiofònic. Malgrat això,

16.00 a 20.00 h) i nit (de 20.00 a 24.00 h).

5. La setmana es divideix en dies feiners, de dilluns a divendres, i cap de setmana, de dissabte a diumenge.

6. Algunes temporades les ràdios catalanes entre les 12.00 i les 14.00 hores dels dies feiners han presentat propostes programàtiques mitjançant Humor, Entreteniment i/o Concurs.

4. S'ha dividit la jornada en cinc franges: matinada (de 00.00 a 06.00 h), matí (de 06.00 a 13.00 h), migdia (de 13.00 a 16.00 h), tarda (de

Taula 1. Distribució de gèneres programàtics segons franja horària i període setmanal (temporades 2007-2011)

De dilluns a divendres		Cap de setmana	
De 06.00 a 10.00	Informació	De 10.00 a 13.00	Infoentreteniment
De 10.00 a 14.00	Infoentreteniment	De 13.00 a 16.00	Informació
De 16.00 a 19.00	Infoentreteniment	De 17.00 a 00.00	Esport
De 20.00 a 24.00	Informació	De 00.00 a 01.00	Esport
De 00.00 a 01.30	Esport		

Font: Elaboració pròpia.

apareixen dues constants que no poden ser deixades al marge. La primera està relacionada amb el gènere Participació, que ha predominat en l'oferta dels dies feiners, i la segona revela que el misteri o els assumptes paranormals han estat quasi exclusius a les emissions del cap de setmana. En ambdós casos, la competència per confrontació directa només ha afectat una part de les emissores, per la qual cosa no es pot parlar d'associació entre gènere, període i franja.

2.2. L'enfortiment dels gèneres dominants

Al llarg de les cinc temporades analitzades, la presència d'Informació, Infoentreteniment i Esport ha mantingut unes constants que han consolidat una programació generalista basada majoritàriament en el desenvolupament del submodel bloc. Aquest és el resultat d'haver afavorit la producció de programes de llarga durada que poden, fins i tot, ocupar la totalitat d'una franja horària. Una altra conseqüència ha estat l'alt índex de competència per confrontació directa a partir de la triangulació gènere programàtic, franja horària i temàtica. Aquesta última, generalment definida per la tipologia variat, atès l'ampli assortiment de temàtiques abordades sota un mateix títol de programa. L'assumpció d'aquestes estratègies com a naturals en l'elaboració de les graelles generalistes ha repercutit negativament en l'àmbit de les novetats que, si n'hi ha hagut, s'han detectat entre els gèneres minoritaris.

Detenir-se en l'evolució de la presència de cadascun dels gèneres dominants des de la temporada 2006-2007 fins a la 2010-2011 permet observar la fermesa de l'oferta en general. Però també permet detectar si un canvi particular d'estratègia ha esdevingut una acció seguida per la resta d'emissores fins a l'extrem d'alterar de manera significativa la presència d'un gènere.

2.2.1. Informació

L'estabilitat és un bon adjectiu per definir la situació del gènere Informació al llarg d'aquestes cinc temporades radiofòniques (gràfic 4). Fora dels puntuals butlletins horaris i serveis principals de notícies, han estat els magazins matí, en el punt de mira del *prime time*, i els magazins nit, com a espais per a la reflexió de la jornada, els programes *flagship* de l'oferta informativa. La seva rellevància en el conjunt de l'oferta queda demostrada en el fet que formen part de la programació en cadena en les emissores amb programació estatal i local. La majoria de títols s'han mantingut al llarg del període 2007-2011, encara que s'hagin produït canvis en la direcció. Aquesta última circumstància resulta de summa importància, ja que el rol dels presentadors dota d'estil propi aquests programes. Pel que fa al *prime time*, l'anàlisi mostra tres situacions diferenciades:

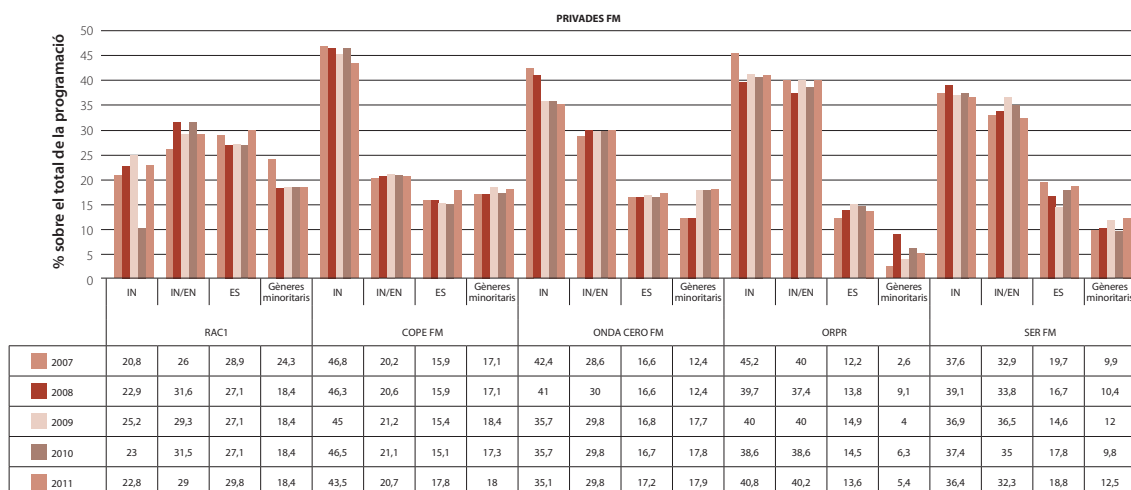
1. L'estabilitat representada per la cadena Onda Cero (*Herrera en la Onda*, amb Carlos Herrera)⁷ i la cadena SER (*Hoy por hoy*, amb Carles Francino)⁸, que han mantingut els títols i els directors de programa. En el cas de Catalunya Ràdio i RAC1, la marca del programa, o dit d'una altra manera, el títol, s'ha mantingut encara que la direcció ha estat renovada. A la primera emissora, després de la marxa d'Antoni Bassas⁹ i del pas de Neus Bonet, Manel Fuentes ha estat

7. El programa, que va iniciar l'emissió a la franja de la tarda, es va incorporar a la franja del matí la temporada 2004-2005. Amb aquesta operació, se substituïa *Protagonistas*, amb Luis del Olmo, promotor i executor del projecte Punto Radio. Així, un dels programes degans de la ràdio espanyola va passar a formar part de la graella d'aquesta nova cadena radiofònica.

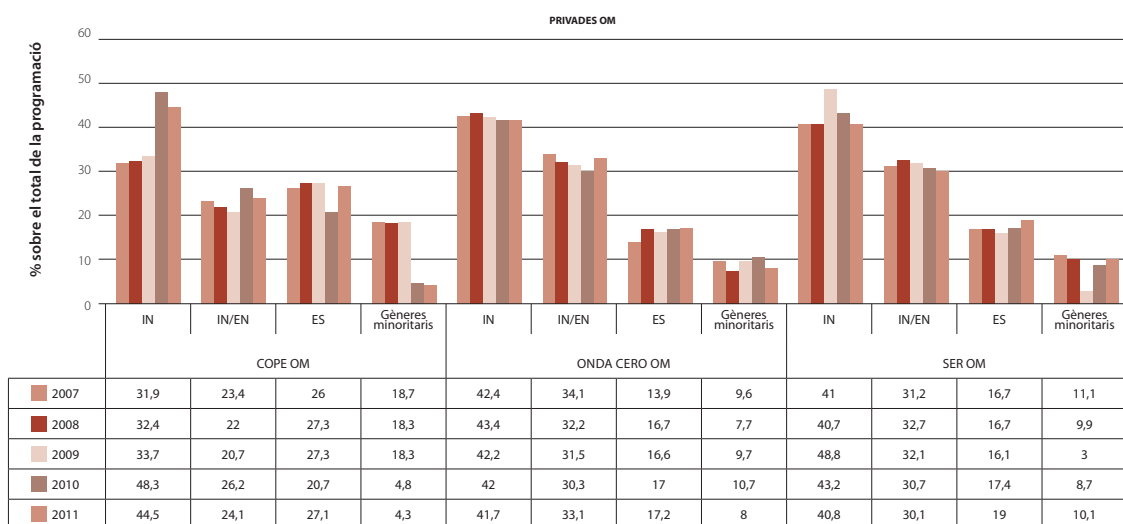
8. Justament la temporada 2005-2006, punt de partida d'aquesta anàlisi, Carles Francino es va incorporar a la direcció d'*Hoy por hoy* substituint Iñaki Gabilondo, que el va posar en antena la temporada 1986-1987.

9. La temporada 1995-1996 Antoni Bassas va assumir la direcció

Gràfic 3. Evolució de la classificació per gèneres programàtics de la ràdio privada generalista (temporades 2007-2011)

ORPR és l'abreviatura d'Onda Rambla–Punto Radio.

Font: Elaboració pròpia.

qui finalment ha dirigit *El matí de Catalunya Ràdio*. A la segona, la temporada 2007-2008 Jordi Basté va passar a dirigir *El món a RAC1*, programa que des de la seva emissió a la temporada 2004-2005 havia estat conduït per Xavier Bosch.

- La recerca d'un model, que defineix les diferents situacions viscudes a Onda Rambla–Punto Radio, RNE i COMRàdio durant el període d'anàlisi. A la primera, *Protagonistas*, amb Luis del Olmo, la marca més representativa de la cadena Punto Radio, ha experimentat fórmules diverses amb l'objectiu de separar continguts i estils sota el paraigua del títol del programa. Així, Luis del Olmo passa el testimoni, primer, a Júlia Otero (2006-2007) i després a M.

Teresa Campos (2007-2008) per liderar l'emissió des de les 10.00 hores fins al final del programa. La temporada 2009-2010, Félix Madero s'ocupa de la part més informativa (de 06.00 a 10.00 hores), mentre que Luis del Olmo ho fa de la resta del programa. Pel que fa a RNE, fins a la temporada 2008-2009, la franja compresa entre les 06.00 i les 12.00 hores ha contingut dos programes diferenciats per títol i persona responsable. Mentre que el primer tenia un caràcter eminentment informatiu (*Espanya a las 6, a las 7 i a las 8*), el segon incorporava continguts més laxos. L'estrena d'*En días como hoy*, amb Juan Ramón Lucas (2007-2008), substituint *Las mañanas de Radio 1* (Olga Viza), va iniciar el procés de canvi, ja que després d'una temporada d'emissió va acabar ocupant la totalitat de la franja. La temporada 2007-2008, COMRàdio estrena *Com t'ho diria* (Oriol Soler), que

del programa *El matí de Catalunya Ràdio*, responsabilitat que va abandonar la temporada 2007-2008.

rellevava *Matins.Com* (Glòria Serra) i que només va romandre en antena una temporada. La següent, l'emissora incorpora a la graella el magazín matinal *El dia a la COM*, conduït per Jordi Duran.

3. L'estil en la presentació i el tractament de la informació ha esdevingut un conflicte que va provocar la marxa de Federico Jiménez Losantos de la cadena COPE la temporada 2008-2009¹⁰. Les desavinences amb la Conferència Episcopal, accionista majoritari de la cadena COPE, la baixada d'audiència i un nombre significatiu de processos judicials oberts van ser factors que van trencar la continuïtat de *La mañana*, fórmula molt personalista liderada pel periodista Losantos. La direcció de la cadena va optar per mantenir el títol, però reduint-ne la durada, fins les 10.00 hores, i atorgant la direcció a Nacho Villa, càrrec que compaginava amb el de director d'informatius de la cadena COPE. Ara bé, aquesta estratègia només va tenir vigència una temporada, ja que el setembre de 2009 Ernesto Sáenz de Buruaga estrenava el magazín matinal *Así son las mañanas*.

Pel que fa al magazín nit, també s'ha observat el desenvolupament d'estratègies diferents però amb una finalitat comuna, la de convertir la franja compresa entre les 20.00 i les 24.00 hores en eminentment informativa. En el cas de les emissores amb programació d'àmbit català, la temporada 2007-2008 va suposar el punt d'inflexió. Mentre que Catalunya Ràdio continuava emetent *El café de la República*, dirigit per Joan Barril, COMRàdio va decidir incorporar *Tots x tots*, un informatiu que abordava qüestions de caràcter sociohumanitari i que fins al moment s'emetia el cap de setmana. Aquest títol, que inicialment ocupava 30 minuts de la franja, ha acabat sent el magazín nit de l'emissora, presentat per Ramon Company. La privada RAC1 va substituir el servei principal de notícies *Última hora* per *La nit a RAC1*, dirigit pel Xavi Freixes. És important destacar que, malgrat les modificacions, l'organització de la franja ha continuat reservant espai per al magazín esportiu, una peculiaritat que no es dona a les emissores amb programació estatal i local. En aquestes, la tendència observada ha estat la d'ocupar amb un únic títol les quatre hores de la franja. La més immobiliària de les propostes pertany a Onda Cero amb *La brújula*, dirigit i presentat per Carlos Alsina des de la temporada 2005-2006¹¹.

10. Federico Jiménez Losantos liderava el projecte EsRadio que va iniciar les seves emissions el setembre de 2009 amb la voluntat d'esdevenir cadena radiofònica.

11. *La brújula* va néixer la temporada 2003-2004 de la mà del periodista Juan Pablo Colmenarejo, que va passar el relleu a Carlos Alsina dues temporades després.

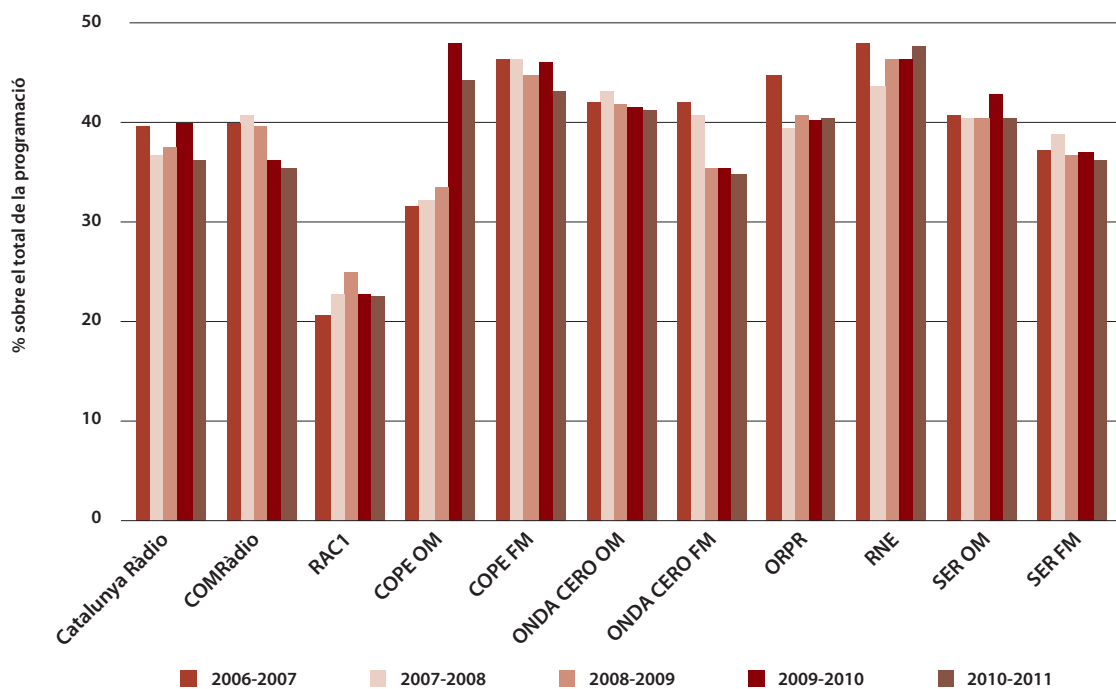
Altres títols que han continuat en antena però que han experimentat un canvi en la direcció són: *La linterna* (COPE), que va passar a mans de Juan Carlos Colmenarejo la temporada 2009-2010 després de la marxa de César Vidal, i *De costa a costa* (Punto Radio), dirigit per Félix Madero fins a la temporada 2008-2009, que va ser substituït per Pepa Sastre i Rafael Martínez Simancas. Pel que fa a la cadena SER, la incorporació d'Àngels Barceló¹² la temporada 2008-2009 va implicar l'avançament d'una hora en l'inici del programa *Hora 25*, fins a l'absorció del radiodiari *Hora 20* la temporada següent. Diferent ha estat la trajectòria de la pública RNE que en les contínues remodelacions de la franja va acabar convertint el radiodiari *24 horas* en magazín nit, primer dirigit per Raúl Heitzmann i després per Rafa Bermejo, que a diferència de la resta començava la seva emissió a les 22.00 hores. En aquesta franja, Onda Cero FM, Onda Rambla-Punto Radio i SER FM interrompien la programació en cadena per oferir continguts locals d'informació especialitzada o esports (vegeu el gràfic 4).

Els magazins matinals i nocturns d'Informació han esdevingut marca radiofònica a la qual els seus conductors doten de personalitat pròpia

També el gènere Informació implica un alt grau d'homogeneïtzació en el conjunt de l'oferta generalista. L'actualitat ha figurat com la temàtica dominant en el conjunt de la setmana i ha deixat un estret marge per a la presència d'assumptes especialitzats abordats de manera exclusiva mitjançant un programa monogràfic. Però fins i tot en aquesta àrea, s'ha constatat una tendència a fixar-se en temàtiques idèntiques, encara que la variable àmbit de la programació ha aparegut com un element diferenciador. Així, la història, la solidaritat, l'autoajuda o el creixement personal, les TIC i la ciència i tecnologia han estat temes recurrents al llarg d'aquestes cinc temporades a les emissores d'àmbit català; la tauromàquia, la caça, la pesca, el món rural, la salut, els viatges, els misteris i els assumptes paranormals han estat una constant a les emissores amb programació estatal i local. Tot i que pel nombre de temàtiques anomenades pugui semblar que la informació especialitzada té una incidència percentual diferent segons l'àmbit de difusió, no és així. La majoria de vegades, l'element determinant és la curta durada del programa, fet que permet encabir més programes diferenciats en una franja horària.

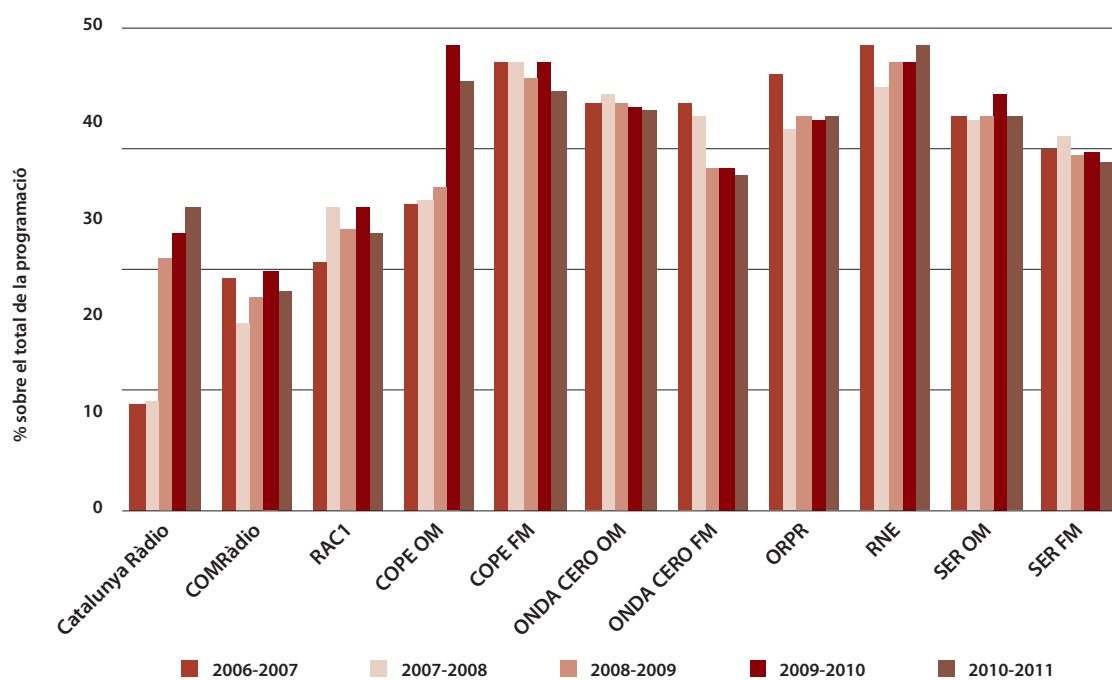
12. El canvi en la direcció es va produir un cop iniciada la temporada com a conseqüència del decés del periodista Carlos Llamas.

Gràfic 4. Evolució de la presència del gènere Informació en la ràdio generalista (temporades 2007-2011)

ORPR és l'abreviatura d'Onda Rambla–Punto Radio.
Font: Elaboració pròpia.

Gràfic 5. Evolució de la presència del gènere Infoentreteniment a la ràdio generalista (temporades 2007-2011)

ORPR és l'abreviatura d'Onda Rambla–Punto Radio.
Font: Elaboració pròpia.

Entre els títols consolidats, s'ha de destacar: *L'internauta* (TIC), *En guàrdia* (història), *Eureka* (ciència i tecnologia), *La rebotica* (salut)¹³, *Gente viajera*, *Milenio 3* (parapsicologia), *La rosa de los vientos* (misteris), *Agropopular* (món rural), *Nómadas* (viatges), *Hablemos de caza y pesca*, *La trilla* (món rural), entre d'altres.

2.2.2. Infoentreteniment

Aproximadament un terç de l'oferta de continguts radiofònics es gestiona des del gènere Infoentreteniment, que, per la seva idiosincràsia, pot combinar diferents estils en el tractament d'assumptes de caire informatiu i de divertiment. Justament la seva flexibilitat el converteix en l'ídoni per a programes de llarga durada que evolucionen hora a hora al llarg de la franja horària alternant continguts. Aquesta circumstància pot trobar-se tant en l'oferta d'emissores públiques com privades (vegeu el gràfic 5).

Al llarg de les cinc temporades analitzades, el magazín ha estat l'exponent més clar del gènere i ha estat present en la majoria de franges horàries que divideixen la jornada radiofònica. Des del primer informe, i amb l'objectiu de facilitar la identificació dels programes de llarga durada, es va establir una associació entre el format i la franja horària. De tal manera que en relació amb l'Infoentreteniment es pot parlar de magazín matí, magazín tarda i magazín matinal. Cal afegir que cadascuna d'aquestes tipologies presenta trets propis ja que les temàtiques i el seu tractament varien segons quin sigui el moment de l'emissió.

Els dies laborables la presència d'Infoentreteniment és substancialment major que la del cap de setmana. Gairebé un 75% sobre el total del gènere s'emet de dilluns a divendres, mentre que la resta queda circumscrita al cap de setmana. L'aplicació d'estratègies conservadores, tant en relació amb el seu valor en termes de presència com de títols, ha estat la tendència més generalitzada en el conjunt de les emissores. En relació amb el magazín matí, el gènere està representat en la segona part del programa. En termes generals, la innovació més destacada ha estat la codirecció, una estratègia que ha permès diferenciar també en la presentació les dues parts en què es divideix aquest llarg magazín. Aquesta fórmula va ser estrenada per *Protagonistas* a Onda Rambla-Punto Radio. Primer amb Júlia Otero i després amb M. Teresa Campos, que van prendre el relleu a Luis del Olmo a partir de les 10.00 del matí. Més tard s'hi va apuntar la cadena COPE. Lluny de definir aquesta estratègia com a positiva o negativa, el que sembla més evident és que la personalitat del conductor del programa és fonamental per a l'emissora a l'hora de fomentar una di-

recció centralitzada en un únic professional o implementar una codirecció.

Des de la perspectiva de l'audiència, els magazins tarda són programes també importants per als índexs d'audiència. Tant la cadena SER amb *La ventana* (amb Gemma Nierga) com RAC1 amb *Versió RAC1* (amb Toni Clapés) presenten l'oferta més estàtica al llarg de les cinc temporades analitzades, una circumstància que té molt a veure amb els índexs d'audiència. Amb no tan bons resultats, la resta d'emissores/cadenes ha temptejat diverses opcions a la recerca d'una proposta més eficaç. Aquest ha estat el cas de la cadena Onda Cero amb *Júlia en la onda* (amb Júlia Otero), un programa que s'emet des de la temporada 2007-2008. A la resta d'emissores/cadenes, circumstàncies de diferent índole han anat alterant l'oferta com ara:

1. La recerca d'un model a la ràdio pública. La temporada 2006-2007, Catalunya Ràdio va optar per abandonar el gènere Infoentreteniment com a fórmula per conduir el magazín tarda a favor de l'Entreteniment. Aquest experiment va durar dues temporades i va acabar amb el retorn de l'Infoentreteniment amb *Hem de parlar*, una proposta que no va reeixir ja que només va estar en antena una temporada. Així que a la temporada 2008-2009 va estrenar *El secret* (amb Sílvia Coppulo), un títol que refermava el gènere a l'oferta de tarda d'aquesta emissora pública. El cas de RNE és diferent perquè quan es va iniciar aquesta perspectiva hi havia dos magazins d'Infoentreteniment que omplien la franja tarda. En realitat, feia diverses temporades que aquesta ràdio pública estatal buscava una proposta més eficaç per a les tardes dels dies laborables. L'estabilitat va arribar amb l'estrena d'*Asuntos propios* (amb Toni Garrido), un magazín amb entitat pròpia que es distingia de la resta per la forma particular d'abordar els assumptes tractats i que va retornar RNE al punt de mira de les tardes radiofòniques. Per la seva banda, el 2008-2009 COMRàdio amb el magazín *Extraradi* va incorporar la coproducció de programes entre dues emissores locals alhora que assajava una fórmula per afavorir la participació d'altres que formaven part del consorci.
2. Les turbulències de diferent índole a la cadena COPE i a la cadena Punto Radio, representada en aquest estudi per Onda Rambla-Punto Radio. A la primera, el desembarcament de Federico Jiménez Losantos i dels seus acòlits també va afectar l'oferta de la tarda. Així, el consolidat *La tarde con Cristina* (amb Cristina López Schlichting) va donar pas a *La atalaya*, un magazín que, tot i que s'ajustava als paràmetres de l'Infoentreteniment, s'allunyava de la forma i de l'estil que impregnava l'oferta de la tarda a la ràdio es-

13. *La rebotica* ha esdevingut marca radiofònica que, des de la seva posada en marxa, ha mantingut un estil propi que ha desenvolupat en la programació en cadena de diferents emissores d'àmbit estatal.

panyola. Pel que fa a Onda Rambla–Punto Radio, la necessitat de posicionar-se en aquesta franja amb una proposta va provocar canvis en la seva oferta. Així, va deixar l'antena *La tarde con Ramon García* i es va estrenar *Queremos hablar* (amb Albert Castellón), un programa en el qual es van introduir continguts més laxos, com ara la premsa del cor, i es va optar per la polèmica com a estratègia en el tractament dels continguts.

La idiosincràsia del gènere Infoentreteniment el converteix en l'idoni per a programes de llarga durada

Però l'Infoentreteniment també és present als matins del cap de setmana, període que es caracteritza per una significativa diversitat de formes i propostes, tal com s'ha pogut observar en el període analitzat. Mentre que durant els dies laborables un mateix títol de programa es divideix clarament en dues parts gestades a partir de gèneres diferents, durant el cap de setmana la majoria de graells presenten dos programes, un d'Informació i un altre d'Infoentreteniment. Tot i que l'estabilitat ha estat també el vocable que defineix la presència de l'Infoentreteniment en les temporades analitzades, s'han detectat algunes situacions que mereixen ser comentades.

Si a la temporada 2006-2007 la cadena Onda Cero (*Te doy mi palabra*, amb Isabel Gemio) i la cadena SER (*A vivir que son dos días*, amb Àngels Barceló) eren les úniques que iniciaven els seus magazins matinals a les 8 del matí, en temporades següents la resta ha anat adoptant aquesta estratègia. Així, la temporada 2007-2008, RNE avançava una hora *No es un día cualquiera* (amb Pepa Fernández) i, un any després, feia el mateix el nou magazí matinal *Protagonistas fin de semana* (amb Ramón García). En general, i encara que hagin estat precedits per serveis principals de notícies, aquesta maniobra ha implicat la inclusió d'informació d'actualitat en la majoria d'aquests magazins d'Infoentreteniment. Pel que fa la cadena COPE, els canvis en l'oferta han afectat l'àmbit de la programació en cadena, que a Catalunya es difonen per l'OM, i es deixa l'FM per a l'oferta local. Així, després d'unes quantes temporades *Al sur de la semana* va ser substituït per *Dos días contigo*, una proposta liderada per Cristina López Schlichting i que es va estrenar la temporada 2010-2011.

La ràdio catalana ha mantingut la seva oferta pel que fa a títols i horaris. L'excepció es troba a la temporada 2010-2011 a COMRàdio que, en deixar d'emetre *Serendípiya*, va optar per organitzar el matí amb dos progra-

mes: *Maneres de viure* (amb Jordi Sacristán) i *Eureka* (amb Mónica López).

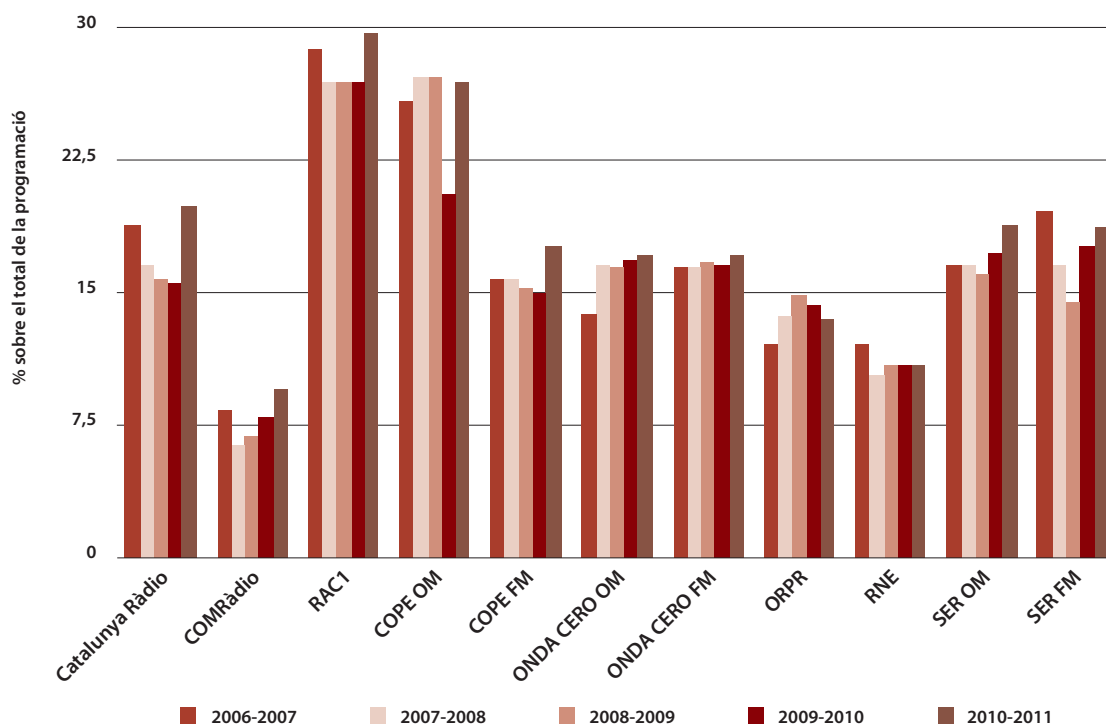
Tot i que tradicionalment s'ha associat la matinada amb el gènere Participació, aquesta franja ha començat a ser objecte d'interès per a la programació d'Infoentreteniment. Potser l'aposta més innovadora va ser l'estrena d'*Afectos matinales* (amb Sílvia Tarragona) a RNE la temporada 2007-2008. Des de la perspectiva dels continguts, el programa estava dividit en dues parts i ocupava l'antena des de la mitjanit fins a les 6.00 del matí. Amb aquesta estratègia competia amb el magazí de matinada *A cielo abierto* (amb Enrique Campo) que la cadena COPE OM emetia darrere del programa d'esports des de feia unes quantes temporades. Els trasbalsaments en què ha estat sumida la cadena durant el període analitzat han afectat el programa en qüestió fins a reduir-lo a una hora d'emissió. Tot i així, la matinada a COPE OM continua gestionada per l'Infoentreteniment. També cal ressaltar *Si amanece nos vamos* (amb Roberto Sánchez), una proposta consolidada de la cadena SER i amb una especial estructura que el permetia actuar de pont entre els gèneres Participació i Informació. Així, en la primera hora provocava la presència via telefònica dels oients que demanaven o responien preguntes d'altres oients, mentre que a la segona hora s'abordava l'actualitat informativa amb humor i ironia.

2.2.3. Esport

En termes generals, RAC1 i COPE OM són les que, al llarg de les temporades analitzades, han presentat els índexs més alts de presència del gènere Esport (gràfic 6). Hi ha dues raons que expliquen aquesta circumstància. En el cas de la privada catalana, la política de redifusió també ha afectat el magazí esportiu de la nit *Tu diràs* (amb Jordi Basté fins la temporada 2007-2008, que va ser substituït per Joan M. Pou), i que ha tornat a ser emès durant la matinada. Pel que fa a la privada d'àmbit estatal, el fet de reconvertir-se en altaveu de la temàtica especialitzada Rock & Gol durant determinades franges horàries va afavorir l'increment de l'índex de presència de continguts esportius.

Ara bé, l'Esport dominava la nit i la matinada dels laborables i bona part de les emissions del cap de setmana a la majoria de les emissores. L'excepció ha estat COMRàdio que, per la seva idiosincràsia, s'ha plantejat un enfocament local que ha facilitat la concurrència de les emissores del Consorci de Comunicació Local (CCL) en la producció de continguts esportius. Amb aquesta estratègia es desmarcava de la resta, però no només pel que fa al volum de presència del gènere, sinó també en termes de competitivitat. La coincidència horària dels programes de COMRàdio amb els d'altres emissores és menor i els temes tractats són força diferents (vegeu el gràfic 6).

Gràfic 6. Evolució de la presència del gènere Esport a la ràdio generalista (temporades 2007-2011)

ORPR és l'abreviatura d'Onda Rambla-Punto Radio.
Font: Elaboració pròpia.

La competitivitat en el segment horari comprès entre les 23.00 i la 1.30 hores és intensa. La primera fase s'iniciava a les 23.00 hores, moment en què els programes de Catalunya Ràdio i RAC1 començaven les seves emissions. La segona se situava a la mitjanit, on les emissores privades d'àmbit estatal amb programació local oferien els seus magazins esportius. Es produïa un encavalcament entre l'oferta catalana i la de cadena de les privades. La temporada 2009-2010, Catalunya Ràdio, amb l'estrena d'*El club de la mitjanit* (amb Pere Escobar), va buscar competir per confrontació directa amb els magazins de matinada d'àmbit estatal endarrerint una hora l'inici del programa i abandonant, d'alguna manera, la confrontació amb l'esportiu de RAC1. Probablement l'èxit en termes d'audiència no va acompanyar aquesta operació i, una temporada després, l'emissora pública catalana tornava a situar en l'horari habitual el magazí esportiu. Sembla, doncs, que els hàbits de l'audiència estan força consolidats i, el més important, que les seves expectatives sobre els continguts varien segons l'àmbit de difusió, consegüentment marcant diferències entre el públic català i el d'arreu de l'Estat espanyol. És obvi que la proximitat emocional als equips de futbol, objecte d'atenció d'aquests programes, és un factor de pes en l'interès per aquests programes.

El gènere Esport s'ha centrat fonamentalment en el futbol i, en especial, en els grans clubs catalans i espanyols

que també competeixen en torneigs internacionals. Fora de la Fórmula 1, poques són les modalitats esportives que han aconseguit tenir programa propi. Un altre aspecte important és el grau de vinculació emocional de l'audiència a un club. En aquesta línia, s'ha detectat la presència de programes dedicats monogràficament al RCD Espanyol que han estat en antena poc més d'una temporada. L'única proposta consolidada és *Hablemos del Espanyol*, que ha emès la cadena COPE en l'àmbit de programació local.

2.3. Els gèneres minoritaris: una reserva per a l'heterogeneïtat?

Atenent a la presència en termes de nombre de gèneres programàtics minoritaris percentatge i percentatge al llarg d'aquestes cinc temporades, es pot concloure que l'oferta en conjunt de les ràdios catalanes ha resultat més diversa que la de les emissores d'àmbit estatal amb desconnexió local. Tot i això, també en aquesta àrea de la programació es pot detectar una tendència cap a l'homogeneïtzació. L'anàlisi de les temporades compreses entre 2006-2007 i 2010-2011 ha permès extreure una sèrie de factors que així ho evidencien:

- L'aplicació d'una estratègia de reducció de l'oferta. L'heterogeneïtat en l'àmbit de les ràdios catalanes,

com a conseqüència d'un índex percentual significatiu de presència i una representació més ampla de gèneres minoritaris a les graelles, s'ha anat esvainent producte de la desaparició d'alguns gèneres i/o de l'escurçament del temps d'antena. Lògicament, aquesta circumstància, ha acabat per equiparar la oferta en aquesta àrea de continguts amb independència del àmbit de difusió. En la temporada 2008-2009, el punt d'inflexió es va situar a COMRàdio, que va passar de cinc gèneres a programar-ne tres (Música, Participació i Cultura). A Catalunya Ràdio, en la temporada 2009-2010 van desaparèixer de la graella com a gèneres programàtics Humor, Concurs i Entreteniment mentre que romangueren en antena Participació, Música, Cultura i Religió. Pel que fa a RAC1, els canvis han estat menors i han afectat més la tipologia de gènere¹⁴ que l'índex presencial des de la temporada 2006-2007 a 2010-2011 tal i com es pot observar en el gràfic 3. En l'àmbit de les ràdios catalanes, l'anàlisi d'aquestes cinc temporades permet entreveure una tendència segons la qual Música i Cultura són proclius a inserir-se a les graelles públiques, mentre que Entreteniment i Humor a la privada. Pel que fa a les emissores amb programació estatal i local, l'estabilitat de l'oferta en aquest àmbit ha estat també la tònica general d'aquestes cinc temporades amb les excepcions de COPE OM i RNE. En la primera, pel fet d'assumir parcialment l'emissió dels continguts de Rock & Gol¹⁵ Música ha assolit significatius índexs, seguida molt de prop per COMRàdio. Per que fa a RNE, la remodelació de la graella la temporada 2008-2009, va permetre la irrupció del gènere Entreteniment, al temps que es reduïa Música. Ambdós gèneres han consolidat la seva posició en temporades posteriors.

La crisi econòmica ha afavorit l'estratègia de la redifusió en la franja matinal

- La política de redifusió. El reaprofitament de la producció ha estat i continua sent una estratègia catalana. Encara que la situació de crisi econòmica ha pogut incentivar la seva adopció per part de les emissores amb programació estatal i local, aquestes,

14. La temporada 2008-2009, Entreteniment es va incorporar a l'oferta provocant el descens d'Humor.

15. La freqüència de COPE OM ha estat utilitzada per les emissions de Rock & Gol, especialitzada en Música i Esport, des de la temporada 2004-2005 fins al setembre de 2009.

en general, han fet escàs ús de la fórmula a l'hora d'elaborar les graelles. Les emissores amb programació d'abast català han mantingut criteris propis per determinar quin títol era susceptible de ser redifós, en la seva totalitat o parcialment, com a continguts d'altres programes o magazins contenidors. Des d'aquesta perspectiva, tot i les modificacions que s'han pogut produir en algunes temporades, gèneres com ara Cultura, Humor, Música, Entreteniment i Participació han format part de la redifusió¹⁶. Ara bé, la producció de grans contenidors, definits des de l'Infoentreteniment, com ara *El visitant* (Catalunya Ràdio) i *Rac1centrat* (RAC1), que han inclòs part dels continguts emesos al llarg de la setmana en els programes gestats des d'aquests gèneres, han accentuat la davallada de cadascun d'ells en el conjunt de l'oferta¹⁷.

- Participació: gènere minoritari, però consolidat. Malgrat l'alta incidència dels gèneres pilars Informació, Infoentreteniment i Esport sobre el total de la programació, la majoria d'emissores han coincidit en la consolidació de Participació. Aquesta línia d'actuació es pot observar a COPE FM i Onda Cero OM i Onda Cero FM, que han focalitzat principalment en un únic gènere representat per un únic programa la seva oferta en l'àmbit de gèneres minoritaris. En el cas d'Onda Cero FM, les modificacions en la gestió dels continguts, que no del títol, han provocat que el mateix programa hagi estat tipificat de forma diferent en algunes temporades. Així, podria dir-se que *No són hores* (Onda Cero FM) ha fluctuat entre la Participació i l'Entreteniment. A banda d'aquesta circumstància, el més significatiu és que l'emissora ha gestionat mitjançant un títol i un gènere els continguts no adscrits als gèneres programàtics pilars de la seva graella.

El reconeixement de la potenciació de Participació, com un quart gènere, ha estat avalat per la seva relació amb la franja horària d'emissió. Aquesta associació s'ha conjugat a: Catalunya Ràdio, amb *La nit dels ignorants*; COMRàdio, amb *COM llevar-se*, RAC1, amb *Tot és possible*, COPE FM, amb *Moments*; Onda Cero FM, amb *No són hores*; SER OM, amb *Hablar por hablar*; SER FM, amb *Parlar per parlar*, i, finalment, Onda Cero OM, amb *La parroquia del*

16. En aquest punt, només s'aborda la presència o no de gèneres minoritaris en l'àmbit de la redifusió. Tampoc no s'ha considerat necessari per a aquest epígraf destacar el percentatge de programació en redifusió, que en el cas de RAC1 assoleix gairebé el 25% sobre el total.

17. També s'ha detectat la transformació d'algun programa en secció d'un magazín d'Infoentreteniment, com per exemple *Problemes domèstics*, que ara forma part d'*El matí de Catalunya Ràdio*.

monaguillo. Es podria deduir que aquests són els únics programes gestats des del gènere Participació que s'han emès al llarg de les cinc temporades analitzades, però n'hi ha hagut d'altres. L'anterior relació recull exclusivament els títols que han funcionat com un element més de l'estabilitat de l'oferta de les emissores generalistes. És significatiu que, al marge del cas puntual i ja comentat d'Onda Cero FM, tots són representatius del gènere Participació.

2.4. L'aportació de l'oferta local a les generalistes amb programació estatal i local

L'homogeneïtzació és també un atribut de l'oferta local en l'àmbit de les emissores privades amb programació estatal i local, encara que en cadascuna el volum de continguts de caràcter local hagi estat diferent. Així, els gèneres Informació, Infoentreteniment i Esport han conformat la base de la programació local al llarg de les cinc temporades analitzades. Ara bé, des de les desconexions locals també s'han incorporat gèneres minoritaris a la graella general, no considerats en la programació en cadena com ara la Participació a COPE FM, l'Entreteniment a Onda Cero FM i l'Humor a la cadena SER, entre d'altres. Si bé és cert que la influència d'aquests com a factor d'heterogeneïtat en el conjunt de l'oferta ha estat baixa, mereix ser destacat pel seu caràcter local.

Les cadenes que emeten a través de l'ona mitjana i la freqüència modulada han desplaçat la programació local a l'FM

En aquelles cadenes que emeten a través de l'ona mitjana i la freqüència modulada, ressalta com a tendència consolidada el desplaçament de la totalitat de la programació local a l'FM. Aquesta acció ha suposat deixar l'OM com a altaveu de les emissions locals fonamentalment ubicades a les franges de migdia i tarda. D'una banda, aquesta estratègia ha posat punt final a la diferenciació de propostes locals segons la freqüència d'emissió, i de l'altra, ha reforçat el segell de l'oferta local. Des d'aquesta perspectiva, s'ha de recordar l'escàs interès de l'audiència pel seguiment de l'OM¹⁸.

Pel que fa a la pública, RNE s'ha desmarcat de les estratègies aplicades per les privades. Tan sols destina un 4,2% sobre el total de la programació a les desconexions locals, que majoritàriament ofereixen continguts informatius d'actualitat.

18. Actualment, la majoria de receptors radiofònics no incorporen l'ona mitjana.

2.5. Conclusions de l'evolució de la programació de la ràdio a Catalunya en el període 2007-2011

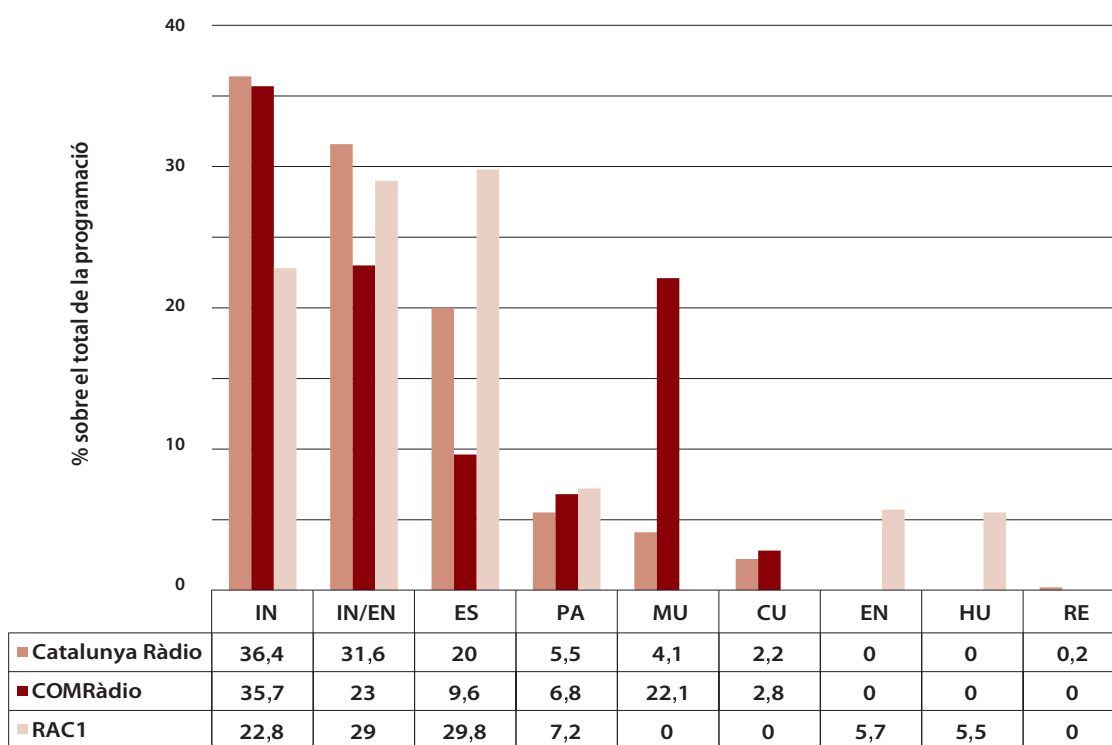
- S'ha refermat el títol de programa com a una estratègia de marca radiofònica. Així es canvien conductors que impregnen amb el seu estil els continguts respectant títols, en la majoria de casos, ja consolidats en les graelles. Aquesta estratègia ha estat aplicada no només als programes *flagships* matinals sinó també als magazines informatius de nit.
- S'observa una clara associació entre el gènere programàtic i la franja horària que a excepció de l'emissió diürna afecta els programes representatius de la marca. D'aquesta manera, la matinada esdevé el període en el que les emissores poden explorar noves formes comunicatives. Tot i això, l'anàlisi mostra que aquesta no ha estat la tendència més generalitzada i que el sector continua optant per una oferta sense riscos.
- Encara que el seguiment de l'actualitat és la clau per a entendre el sentit dels continguts radiofònics, és en l'àmbit del gènere Informació on assoleix els percentatges més alts. Tant és així que l'especialització abordada de manera exclusiva en programes monogràfics resulta minoritària. També a aquesta àrea de continguts ha arribat l'homogeneïtzació encara que la variable àmbit de la programació esdevé un factor diferenciador.

3. La programació radiofònica catalana la temporada 2010-2011: la partida de l'Esport

La característica més destacable d'aquesta temporada és l'enfortiment d'Esport a la majoria de les emissores generalistes. Des d'una perspectiva mediàtica, la notícia ha estat l'abandó de l'equip de *Carrusel deportivo* i d'una part de la redacció d'esports de la cadena SER per incorporar-se a la cadena COPE. Aquesta operació ha provocat canvis globals, però també particulars en la gestió dels continguts esportius i ha accentuat la competència per confrontació directa. Des de l'òptica del gènere, COPE OM és la que presenta l'ascens més alt (6,4 punts) seguida a distància de COPE FM (2,1 punts), SER OM (1,6 punts) i SER FM (1 punt).

Ara bé, l'impuls d'Esport també s'ha detectat a les emissores amb programació d'àmbit català. Així, Catalunya Ràdio presenta un increment de 4,4 punts percentuals, RAC1 de 2,7 punts i COMRàdio d'1,5 punts. L'increment ha afectat els gèneres pilars Informació, que ha disminuït la seva presència (3,8 punts) a Catalunya Ràdio, i Infoentreteniment, que també s'ha reduït a COMRàdio (2,1 punt) i a RAC1 (2,5 punts). Encara que aquest últim gènere ha augmentat el seu índex percentual a Catalunya Ràdio (2,7 punts), aquesta cir-

Gràfic 7. Classificació per gèneres programàtics de la ràdio d'àmbit català (temporada 2010-2011)

Font: Elaboració pròpia.

cumstància no ha estat més que una conseqüència indirecta del decreixement dels gèneres minoritaris.

A les emissores amb programació d'àmbit estatal i local, fonamentalment les cadenes COPE i SER, el reforç dels continguts esportius ha estat en detriment del descens d'Informació i d'Infoentreteniment. La similitud de les estratègies obeeix al desembarcament de la quasi totalitat de la redacció d'esports de la cadena SER a la cadena COPE, que ha deixat marxar José Antonio Abellán, fins ara responsable d'aquesta àrea de continguts. Com es podrà veure en l'epígraf corresponent, aquesta situació ha desencadenat també canvis en l'organització i estructura de les graelles. Ara bé, la tendència a programar continguts esportius en les mateixes franges horàries fent-los coincidir amb els de la competència havia estat una característica observada en passades temporades.

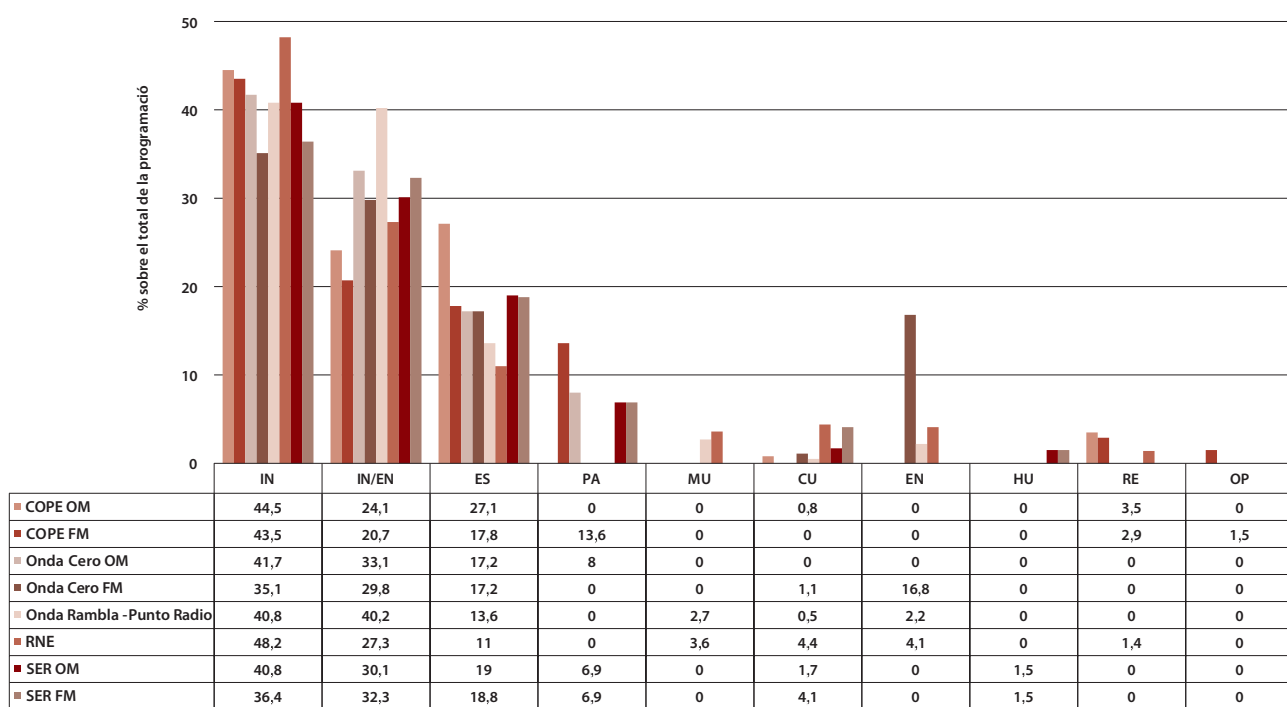
L'interès de COPE i SER pels continguts esportius ha facilitat el naixement de projectes que únicament es desenvolupen en l'entorn *on line*. Així, *cope.es* ha estrenat *De rosca COPE*, especialitzat en handbol i dirigit per Luis Malvar, i *Futsal*, presentat per Santi Duque, que aborda les vicissituds del futbol sala. Per la seva banda, *cadener.com* ha estrenat *Playbasket*, amb Francisco José Delgado i patrocinat per BBVA Official Bank, i *Playfutbol* amb Bruno Alemany. De moment, es tracta de l'edició setmanal de *podcasts* que els cibernoients poden descarregar. Entre els aspectes de caràcter

global interessants de ser destacats, s'ha observat que només a RNE ha crescut Informació (1,5 punts), fet que ha provocat el descens de Música (1,2 punts); Infoentreteniment ha pujat a Onda Cero OM (2,8 punts) i ha provocat la reducció de Participació (2,7 punts), i finalment, SER FM ha impulsat Cultura (3,3 punt) de la mateixa manera que ho ha fet també SER OM (1,4 punts). Encara que no afecta la conformació de l'oferta, mereix ser comentada la proposta de la cadena SER *IxD*, *Ideas por descubrir*. Sota el paraigua d'aquesta iniciativa, els programes insígnia de la cadena, durant aproximadament dues setmanes, van recórrer el territori espanyol amb l'objectiu de recollir les millors idees per al progrés de la societat espanyola. Que les emissions dels programes es facin fora de l'estudi habitual és una fórmula explotada per la majoria de les ràdios generalistes; en aquest cas, la novetat rau en la creació d'un projecte entorn d'un eix temàtic i que té una durada limitada en el temps.

3.1. L'oferta de les emissores generalistes d'àmbit català

Com es pot observar en el gràfic 8, les constants que defineixen el model de programació s'han reforçat també durant la temporada 2010-2011. Els gèneres pilars continuen

Gràfic 8. Classificació per gèneres programàtics de la ràdio d'àmbit estatal amb desconnexions locals (temporada 2010-2011)

Font: Elaboració pròpia.

articulant al voltant del 81,6% dels continguts a RAC1, mentre que la seva incidència ha assolit el 88%, 3,3 punts per sobre de la passada temporada, a Catalunya Ràdio i ha minvat 1,4 punts a COMRàdio (68,3%).

A banda de l'impacte generat per l'enfortiment d'Esport en el conjunt de la graella, també s'observa el descens de la majoria dels gèneres minoritaris a excepció de Música a COMRàdio, que ha continuat aplicant un increment (5,8 punts), fet que ha provocat el descens de Participació (2,8 punts) i Cultura (1,6). En aquesta ocasió, COMRàdio torna a impulsar el gènere Música amb l'estrena de *Generació analògica* (Christian Serrano i Ismael Agudo), que des d'una perspectiva històrica recupera els orígens i el desenvolupament del rock i el pop, i de *Segona educació* (Salva López), un programa d'entrevistes a compositors, cantants, etc., que pretén ampliar la formació musical de l'audiència. A més, ha ampliat la durada de *Buda club*, que ara monopolitza la matinada, fins les 05.00 hores. El canvi de gènere de *La nit*, ara Informació, és la causa de la davallada de Participació (vegeu gràfic 7).

Cultura continua sent patrimoni de les emissores públiques que proposen temàtiques especialitzades, com ara cinema amb *La finestra indiscreta* a Catalunya Ràdio, cultura popular amb *Amunt i avall* i còmic amb *Més enllà de la vinyeta*, tots dos a COMRàdio. Aquest últim ha reduït la seva durada i ha passat a ser emès diumenge a la nit, un

cop desaparegut el magazín cultural *Exquisit*, accions que han provocat el descens del gènere a COMRàdio. D'altra banda, Humor amb *La competència* i Entreteniment amb *La segona hora* continuen sent una exclusivitat de RAC1.

Tornant a Esport, el gènere que totes tres han reforçat aquesta temporada, s'ha constatat que les estratègies aplicades han seguit directrius diferenciades. Sens dubte, COMRàdio és la més discrepant, no només per l'índex de presència, sinó també perquè presta una atenció particular a l'esport local, gràcies a la participació de les emissores municipals, i desestima com a contingut la transmissió dels encontres dels grans clubs de futbol català. Bàsicament, manté els títols de programes i la seva ubicació a la graella, però l'ampliació de la durada de *Què has dinat?* (amb Sergi Mas) és la raó de l'increment del gènere en el conjunt de l'oferta.

Tot i la distància percentual entre la pública Catalunya Ràdio i la privada RAC1, comparteixen en bona part objectius de caràcter similar que les condueixen cap a la competència per confrontació directa. Potser l'evidència més clara d'aquesta situació és la recuperació de l'horari original i la incorporació a l'emissió del cap de setmana del magazín nit *El club de la mitjanit* (amb Pere Escobar) a Catalunya Ràdio, que aquesta temporada tornarà a trobar-se entre les 23.00 i la 01.00 hores amb *Tu diràs* (amb Dani Sanabre) a RAC1. Una altra operació que ha incidit en

l'augment de la presència del gènere a la pública catalana ha estat la rehabilitació de *L'informatiu migdia. Esports*, absorbit la passada temporada pel servei principal de notícies i que recupera l'entitat pròpia dels continguts esportius en aquesta franja, i l'extensió horària fins a la 01.00 hores del magazín del cap de setmana *Tot gira*. Trencar la programació dels dies feiners per emetre transmissions esportives dels equips catalans és una de les estratègies principals que apliquen totes dues emissores i que, lògicament, eleva l'índex de competència.

Si bé resulta indiscutible la força del gènere Esport en la configuració de les graelles, tot i tenint present els matisos de l'oferta a cada emissora, mereix una especial reflexió l'alta atenció que gaudeix l'esport d'elit, sobretot el futbol i, en especial, el FC Barcelona, enfront de la presència escassa de modalitats no tan populars i el gairebé nul·l interès per l'esport femení mediàticament parlant¹⁹.

RAC1 continua sent l'emissora que menys espai dedica al gènere Informació, que ocupa la tercera posició en el rànquing dels gèneres pilars. Aquesta condició la perd els dies feiners, període en el qual l'atenció a l'actualitat el col·loca en el primer lloc, i assoleix el 29,9% de presència sobre el total del període. Per contra, el cap de setmana queda reduïda a un 5%. A les públiques, Informació és el gènere que lidera la graella també els dies feiners (41,4% a Catalunya Ràdio i 40,7% a COMRàdio), mentre que el cap de setmana queda relegat a segon lloc a Catalunya Ràdio (24%), que cedeix la posició a Esport (35,9%), i a COMRàdio, on Música (29%) sobrepassa Informació (23,3%).

En general, els paràmetres que han definit la presència d'Informació continuen sent vàlids també aquesta temporada. De fet, l'única emissora que ha aplicat una estratègia global de reducció és Catalunya Ràdio (3,8 punts), resultat d'haver limitat la durada de *L'informatiu del migdia* i del canvi de període d'emissió de *L'ofici de viure*, un programa especialitzat en autoajuda. Aquesta última acció ha accentuat la competència directa també entre els magazins nit *El cafè de la República* (Joan Barril) de Catalunya Ràdio i *La nit a RAC1* (Xavi Freixes). Encara que COMRàdio destina el 100% de la franja compresa entre les 20.00 i les 24.00 hores a Informació, la seva proposta *Tots x tots* (Ramon Company) s'aproxima a l'actualitat donant veus a col·lectius i institucions de caràcter social, un tractament que contraresta amb els altres dos programes.

El cap de setmana, cal destacar algunes particularitats diferenciant entre Informació d'actualitat i especialitzada. La primera tipologia roman amb uns índexs més o

menys constants temporada rere temporada, encara que és particularment significatiu que des de les 16.00 hores la seva presència s'articuli de manera exclusiva a través dels butlletins horaris, que en cap cas interrompen la transmissió esportiva. La segona, la informació especialitzada, continua majoritàriament circumscrita a la franja migdia de les públiques que han desenvolupat estratègies pròpies de no-confrontació directa. De fet, les TIC, l'única temàtica compartida, és abordada en horaris diferents: *Generació digital*²⁰ de 16.00 a 17.30 hores dissabte a Catalunya Ràdio²¹, i *Tertúlia digital* de 22.00 a 23.00 hores diumenge a COMRàdio. En la temporada 2010-2011 ha desaparegut Història i Personal (Catalunya Ràdio), Gastronomia i Municipi (COMRàdio) i s'ha incorporat Autoajuda (Catalunya Ràdio) i Economia (COMRàdio).

El gènere Infoentreteniment únicament ha incrementat la seva presència a l'oferta de Catalunya Ràdio (2,7 punts), mentre que ha descendit a COMRàdio (2,1 punts) i a RAC1 (2,5 punts). Aquestes variacions respecte de la temporada passada més aviat són conseqüència d'estratègies destinades a gèneres minoritaris i que l'han acabat afectant. Així a Catalunya Ràdio, el magazín de matinada *El visitant* ha passat de dues a tres hores de durada, una acció que ha repercutit en l'augment del gènere Infoentreteniment, però també ha incrementat el percentatge de la redifusió (2,8 punts). A COMRàdio, ha reduït la seva presència el cap de setmana amb la desaparició de *Com viure en un galliner* i *Digues Com*, tots dos dedicats al món de la família i l'educació, que han estat substituïts per una proposta musical amb format de música programàtica (*Generació analògica*). La davallada a RAC1 ha estat provocada per la reserva de part del vespre nit de dissabte per a la transmissió dels encontres a la Lliga Professional del FC Barcelona o del RCD Espanyol. *De facto*, aquesta situació ja s'havia produït en altres temporades, la diferència és que en aquesta apareix planificat a la graella estàndard.

3.2. L'oferta de les ràdios amb programació estatal i local

La temporada 2010-2011, el gènere Informació continua encapçalant el rànquing de gèneres programàtics que conformen el prototipus d'oferta generalista, tal com mostra el gràfic 9. De fet, la majoria d'emissores ha continuat aplicant estratègies programàtiques similars almenys des de

19. En aquest sentit, el tractament dels esdeveniments esportius a la ràdio coincideix força amb el de la televisió. Per aprofundir en aquesta qüestió, es recomana consultar l'informe elaborat pel CAC *Pluralisme en la informació esportiva*, gener-març 2010. Cal avançar que la documentació aportada és fonamentalment televisiva.

20. El programa ha rebut el Premi Europeu de Podcàsting, segona posició, apartat professional, concedit per European Podcast Award.

21. Aquesta temporada *L'internauta* ha desaparegut de l'oferta de Catalunya Ràdio, fet que no ha suposat en cap cas un decreixement de l'especialització.

l'òptica del gènere. Respecte de la temporada passada, la mitjana general d'Informació sobre el total de l'oferta setmanal presenta una davallada d'1,2 punts percentuals, fonamentalment conseqüència del descens generalitzat que ha patit durant el cap de setmana.

En aquest període, la caiguda ha estat de 3,8 punts percentuals i és que la totalitat de les emissores ha reduït la presència d'Informació, principalment a favor d'Esport, amb l'excepció de la pública RNE, que ha incrementat Cultura. De fet, aquesta emissora és també l'única que ha incrementat la presència del gènere en el conjunt de la seva graella (1,5 punts percentuals) (vegeu gràfic 8).

A excepció de la pública RNE, que ha mostrat una tàctica conservadora, i la privada Onda Rambla–Punto Radio, el gènere Esport ha incrementat la seva incidència en les graelles de la resta d'emissores amb programació d'àmbit estatal i desconnexió local. A la primera, es constata un posicionament consolidat del gènere després de tres temporades, aquesta inclosa, ja que manté la mateixa oferta en termes percentuals, però també pel que fa als títols i a la ubicació horària. Quant a la segona, la reducció (0,9 punts) obeeix, d'una banda, a la desaparició d'*Onda Perica*, la tertúlia de dilluns centrada en el RCD Espanyol, i de l'altra, a la reducció de 30 minuts de l'edició de dissabte d'*El mirador*, efecte que en part ha quedat pal·liat perquè es va avançar l'inici a les 17 hores, també dissabte, d'*El mirador de la Liga*. Amb aquesta operació Onda Rambla–Punto Radio entra en competència directa amb la resta d'emissores privades, que han optat per aquesta modificació horària.

Si bé la tendència a programar continguts esportius en les mateixes franges horàries ha estat una característica observada en passades temporades, enguany s'ha accentuat com una reacció a les estratègies desenvolupades per les cadenes COPE i SER, ambdues confrontades pel desembarcament a la primera de l'equip de *Carrusel deportivo*, un títol veterà de la cadena SER. Aquesta operació ha provocat canvis globals, però també particulars en la gestió dels continguts esportius.

La mitjana general de la presència del gènere Esport a les emissores privades augmenta en 1,4 punts percentuals els dies feiners i en 2,1 el cap de setmana. Els dies feiners, les modificacions més significatives afecten majoritàriament COPE i, en menor grau, SER. La cadena de la Conferència Episcopal ha reestructurat la franja migdia per dotar de major presència el gènere, i al mateix temps ho ha aprofitat per homogeneïtzar l'oferta OM i FM amb l'estrena d'*Esports COPE*. Una conseqüència d'aquesta operació ha estat la reducció de la durada del servei principal de notícies, que aquesta temporada finalitza a les 14.30 hores. En paral·lel, en l'àmbit de la programació en cadena, COPE OM emetia el religiós *El espejo* i *Los decanos* (salut) i, a més, reservava l'edició de divendres pel local *El mirall*

de l'Església. Pel que fa a l'oferta local de SER, s'ha incrementat la durada de *SER esports*, fet que ha provocat la desaparició del programa informatiu *L'economia al dia*. Amb aquestes operacions, *Esports COPE* i *SER esports* generen un efecte de competència per confrontació directa amb el programa *Ona esportiva*, d'Onda Cero, que s'emet des de fa unes quantes temporades en simultaneïtat OM/FM, de 15.00 a 16.00 hores.

L'impuls que ha rebut el gènere a la cadena COPE es reflecteix també en l'estratègia aplicada sobre l'inici de la franja matinada que esdevé un punt de competència per confrontació directa entre les privades. En primer lloc, s'ha substituït *El tirachinas* (José Antonio Abellán, director del programa)²² per *El partido de las 12*, dirigit i presentat per Joseba Larrañaga i Juan Antonio Alcalá, periodistes que també provenen de la SER. En segon lloc, s'ha optat per redifondre'l a COPE OM de 04.30 a 06.00 hores, aplicant així una estratègia ja consolidada en la privada catalana RAC1. A més, ha incorporat continguts esportius en el magazín informatiu *La linterna*, encara no diferenciats com a programa, però de la mateixa manera que fa *Hora 25* a SER OM (*Los deportes en Hora 25*) i SER FM (*Els esports a Hora 25*).

Lògicament, l'expansió del gènere Esport també ha afectat el cap de setmana, en el qual cal distingir entre dissabte, període en què totes les emissores privades han coincidit a avançar l'inici dels programes a les 17.00 hores, i diumenge, en què COPE ha optat per reforçar la competència amb SER. Així, la cadena de la Conferència Episcopal comença l'emissió del gènere a les 15.00 hores, una fórmula que implica competència directa amb la cadena SER, no només d'horari, sinó també de temàtica. Tradicionalment, de 15.00 a 16.00 hores, la SER ha ofert un programa dedicat a l'esport de motor amb *Fórmula 1*. Enguany, la COPE s'estrena en aquest punt horari i aborda la mateixa modalitat esportiva amb *COPE GP*.

Respecte de les modalitats esportives, el futbol professional continua sent la principal, tot i que el bàsquet també ha guanyat un espai al llarg de les últimes temporades. Ara bé, només el motor compta amb programes propis, com els ja esmentats de COPE i SER, i *Radioestadio del motor*, a Onda Cero, que s'emet la nit de diumenge. Tots pertanyen a l'àmbit de la programació en cadena i s'emeten en simultaneïtat per l'OM i l'FM.

Aquest gènere també ha estat l'embrió d'una oferta creada exclusivament per a *on line*. Aquesta estratègia ha permès a les cadenes COPE i SER ampliar la dimensió dels continguts esportius incorporant extres sobre espe-

22. Fins a aquest moment, José Antonio Abellán era també director d'esports a la cadena COPE, un càrrec que va passar a ocupar Juan Carlos González, popularment conegut com *Xuanca*.

cialitats esportives que tenen escassa presència en antena. Potser és aquesta la raó que pot explicar l'absència de competitivitat directa. Així *cope.es* focalitza la seva atenció en l'handbol amb *De rosca COPE* i en el futbol sala amb *Futsal COPE*, mentre que *cadener.com* se centra en el futbol internacional amb *Playfutbol* i en el bàsquet amb *Playbasket*, l'únic contingut que compta amb patrocini (BBVA Bank). A banda de la difusió en *streaming* i *podcast*, l'oferta de la cadena SER inclou blocs especialitzats.

El gènere Esport inaugura els continguts extra en l'entorn on line

Dels tres gèneres pilars, Informació continua sent el que assoleix major presència en el conjunt de la programació, tot i l'enfortiment d'Esport en aquesta temporada. De fet, la pública RNE és l'única que ha incrementat la seva presència (1,5 punts). Aquest augment no ha estat el resultat de noves propostes de programes, sinó fruit principalment de dues accions concretes. La primera és la reestructuració de la franja nit (de 20.00 a 24.00 hores) com a conseqüència de l'ampliació de la durada del magazín nit *24 hores*. La segona se situa en l'àmbit de les redifusions ubicades en la matinada de diumenge a dilluns, període en el qual s'emeten tres programes informatius: *Documentos RNE* (història), *Nómadas* (viatges) i *RNE en primera persona*, reportatges de temes variats que tenen com a finalitat situar l'oient en la situació dels protagonistes. Pel que fa al cap de setmana, la davallada generalitzada del gènere Informació ha estat una conseqüència directa del reforç d'Esport, particularment a les privades. L'efecte més immediat ha estat la desaparició de la cadena COPE de *La rebotica*, una marca radiofònica especialitzada en salut que enguany emet Onda Rambla-Punto Radio dissabte de 15.00 a 17.00 hores i l'escurçament d'*En buenas manos* (Onda Cero OM) i *En bonas mans* (Onda Cero FM), ambdós de salut, i de *Ser aventureros* a SER OM (viatges).

Les modificacions més significatives s'han localitzat a COPE OM, que ha minvat el temps destinat a Informació especialitzada també a la franja matinada, els dies feiners 4,7 punts percentuals i 19,4 punts el cap de setmana. De dilluns a divendres, s'ha deixat d'emetre a meitat de temporada *El albero* (tauromàquia) i *La estrella polar* (variat)²³. Ara bé, l'efecte de l'absència d'ambdós programes ha quedat mitigada pel canvi de gènere, ara Informació, d'*A cielo abierto*, tot i que aquest ha tornat a reduir la seva durada,

23. S'ha qualificat en aquesta tipologia perquè aborda qüestions històriques, culturals i, fins i tot, ètiques sempre des de la òptica catòlica.

i per la incorporació de *Los decanos* a aquesta franja. La davallada significativa del cap de setmana ha estat fruit de la desaparició de *Noche de cometas*, *El laboratorio* i *Hablemos de caza y pesca*.

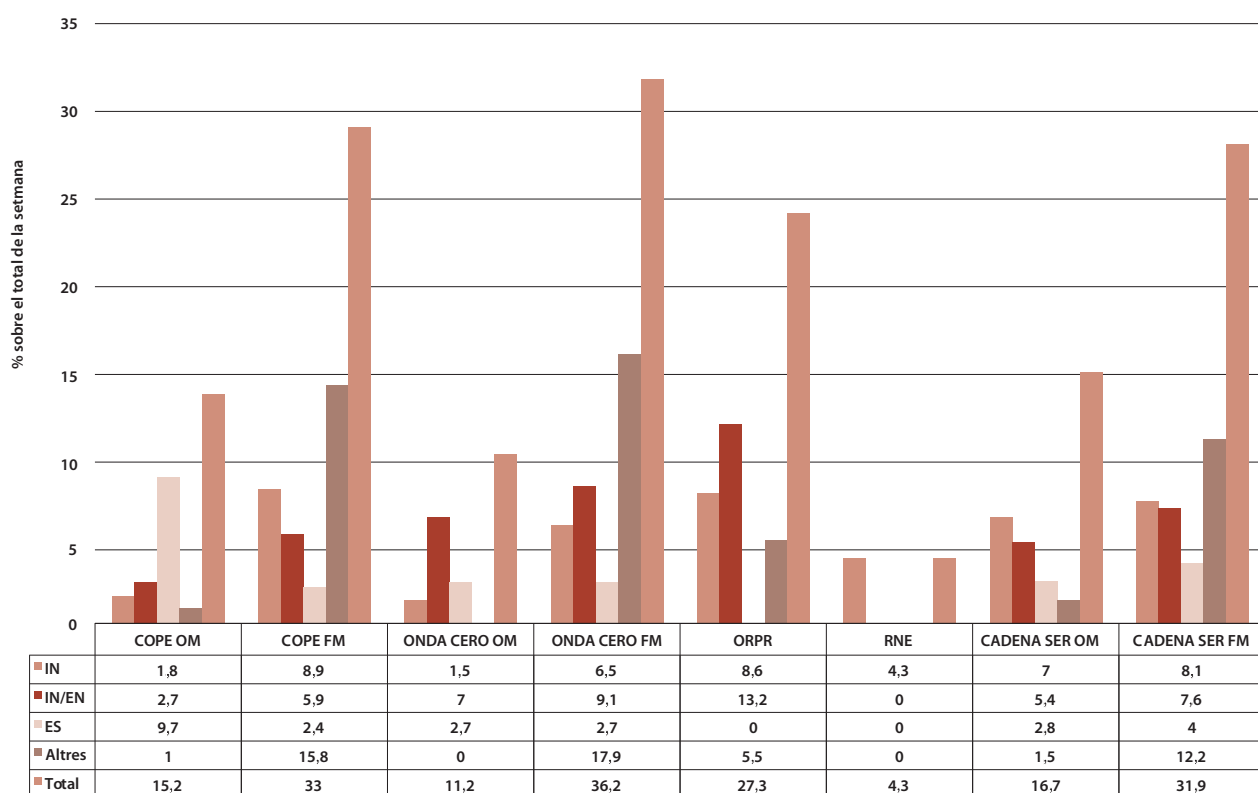
La principal temàtica abordada des del gènere Informació continua sent l'actualitat. La seva presència, sobre el total de la programació, assoleix aproximadament un terç de l'oferta. Com ja s'ha comentat en informes anteriors, el seu comportament varia en funció del període setmanal: de dilluns a divendres pot superar fàcilment el 40% a la majoria de les emissores, mentre que el cap de setmana no arriba el 20%. Aquesta situació és lògica ja que els fets més rellevants de la vida política i socioeconòmica es generen entre dilluns i divendres, i en baixa la intensitat durant el cap de setmana. Aquest període és aprofitat per l'abordatge d'altres temàtiques mitjançant programes monogràfics sobre altres assumptes com ara salut, economia, etc. La informació d'actualitat es produeix en el marc dels radiodiaris, però també dels magazins matinals i magazins nocturns, programes considerats vaixell insígnia de la programació. Des d'aquesta perspectiva, la seva consolidació resulta fonamental en tant que com a transmissors de la línia editorial de les emissores estimulen la creació d'opinió pública. Naturalment, qui els coordinen i presenten esdevenen la seva cara visible.

Un terç dels continguts sobre el total de l'oferta s'articula a partir de l'actualitat, que es manté com a principal temàtica en el marc del gènere Informació

La temporada 2010-2011 es mantenen en antena *Hoy por hoy*, amb Carles Francino (SER); *Herrera en la Onda*, amb Carlos Herrera (Onda Cero); *En días como hoy*, amb Juan Ramón Lucas (RNE); i *Protagonistas*, amb Luis del Olmo i Félix Madero. La remodelació de COPE també ha afectat el magazín matí. De fet, s'ha reestructurat la franja compresa de 06.00 a 10.00 hores que ara estarà ocupada exclusivament pel programa *Así son las mañanas*, conduït per Ernesto Sáenz de Buruaga.

Pel que fa a Infoentreteniment, el gènere ha consolidat la seva presència a la ràdio pública RNE, ja que després de la significativa davallada que va patir la temporada 2008-2009 ha mantingut els mateixos valors percentuals. Una circumstància que es repeteix a la privada Onda Cero FM on, de nou, assoleix el 29,8% de presència sobre el total de la programació. Aquesta situació es visualitza també en l'oferta dels dies feiners i del cap de setmana, períodes en els quals el gènere manté els seus índexs de presència, però també els títols i la seva ubicació horària. Atendre aquests factors resulta fonamental per qualificar la situació del gènere a COPE

Gràfic 9. Classificació dels gèneres programàtics a la programació local de les ràdios amb desconexions (temporada 2010-2011)

ORPR és l'abreviatura d'Onda Rambla–Punto Radio.

Font: Elaboració pròpia.

FM i SER OM com a estable, tot i que presenta lleugeres diferències percentuals globals respecte de la temporada passada, i detectar en l'anàlisi el descens d'Infoentreteniment el cap de setmana: 1,3 punts a la primera i 1,9 a la segona. Ara bé, ambdues davallades responen a estratègies diferents. En el cas de COPE FM, ha estat la reestructuració horària del magazín matí *L'alternativa*, que pertany a l'àmbit de la programació local, mentre que a SER FM la desaparició de la redifusió de *Si amaneece nos vamos* ha estat la causa del descens. Malgrat això, no s'ha modificat l'essència del gènere a les corresponents graelles, ja que els programes principals es mantenen en els horaris habituals. Tot el contrari del que passa a la resta, COPE OM, Onda Cero OM, Onda Rambla Punto Radio i SER FM.

La remodelació de l'oferta de COPE OM és la causa de la davallada del gènere (2,1 punts) en el conjunt de la setmana. Així, malgrat que s'ha enfortit el cap de setmana (4,6 punts) amb la reorientació del programa de matinada *De sábado a domingo*, abans Informació, i l'ampliació horària del nou magazín matí *Dos días contigo* (Cristina López Schlichting), que substitueix *Al sur de la semana*. Ara bé, aquesta estratègia no ha contrarestat el descens d'1,9 punts els dies feiners, com a conseqüència de la desaparició del magazín despertador *Al alba*, el can-

vi de gènere d'*A cielo abierto*, que a més ha reduït la seva durada, i el nou magazín *El plan C*, tots situats a la franja matinada.

A la cadena Onda Cero OM, l'emissió íntegra del magazín *La ciutat* s'ha traduït en un increment (3,8 punts) d'Infoentreteniment els dies feiners. En temporades anteriors, l'emissió d'aquest magazín local quedava reduïda a 30 minuts per donar pas a dos programes centrats en la clarividència com ara *Gabinete Iris* i *Consultorio Luz*. Pel que fa al cap de setmana, l'oferta es manté seguint els paràmetres de temporades passades. L'augment d'1,6 punts percentuals a Onda Rambla–Punto Radio és també resultat de l'ampliació horària de *Luces en la oscuridad*, acció que ha eliminat de la graella la redifusió de *La sexta luna*²⁴ i *Salimos de pesca*.

En l'àmbit de la programació local, tot i les alteracions ja explicades en termes percentuals, la majoria d'emissores mantenen les seves propostes programàtiques. Potser la tendència més significativa ha estat el reforç a l'Esport a la cadena COPE i la cadena SER. La primera ha estrenat

24. Es tracta d'un programa en cadena que s'emet les matinades dels dies feiners i que a Catalunya no se sintonitza perquè s'ofereix programació local.

Esports COPE, amb Dani Sanabre, periodista d'ONA FM la temporada anterior. Aquest programa ha modificat l'oferta local de la franja migdia perquè ha augmentat la incidència d'Esport en un 1 punt percentual en detriment d'Informació, que ha descendit 0,5 punts. Pel que fa a la segona, l'ampliació de la durada de *SER esports*, que també s'emet al migdia, és la conseqüència de l'enfortiment del gènere en l'àmbit de l'oferta local. Amb aquesta estratègia es provoca una competitivitat per confrontació directa entre les 15.00 i les 15.30 hores, aproximadament (vegeu gràfic 9).

També a la franja migdia, entre les 12.00 i les 16.00 hores, els dies feiners s'ha detectat a Onda Rambla–Punto Radio un increment (3,2 punts) del gènere Informació. Aquest ha estat un efecte de la presència com a fonts d'informació dels patrocinadors de les edicions de dimarts a dijous de *La ciutat de tots*, que ha generat programes d'informació especialitzada. Com ja s'ha comentat en informes anteriors, aquesta estratègia és habitual de l'àmbit local d'algunes emissores generalistes privades i es concentra especialment a la franja migdia.

3.3. La ràdio temàtica musical

Pel que fa a continguts, la temporada 2010–2011 presenta poques novetats en l'oferta de les emissores i cadenes que ocupen els primers llocs dels rànquings d'audiència: 40 Principales, Flaix FM, RAC105, Ràdio Flaixbac, Cadena 100, Dial, Europa FM, Kiss FM, Màxima. En termes generals, els dies feiners la franja corresponent al *prime time* està ocupada per *morning shows* que combinen música, informació de servei i entreteniment. Durant la resta de la jornada, cadascuna produeix el seu *hot clock*, que s'atura cap al vespre i/o la nit, segons els casos, per oferir programes en els quals la Participació és l'eix principal.

A aquesta homogeneïtat en l'estructura dels continguts, ja comentada en altres informes, s'ha afegit l'alta presència del format AC (*Adult Contemporary*). Ambdós factors han conduït a una alta competitivitat i a una pèrdua d'impacte de la marca. Una de les conseqüències d'aquesta situació ha estat la desafecció de l'audiència més jove cap a la ràdio musical comercial (Gutiérrez, Ribes i Monclús, 2011). Aquesta és, sens dubte, una situació preocupant atès que la vinculació a l'oferta radiofònica musical condueix a la sintonització de les generalistes.

Amb l'ànim de conèixer les causes del desinterès dels més joves per la ràdio musical, l'Associació Catalana de la Ràdio (ACR) va encarregar a l'OBS l'estudi *La ràdio i els joves. Problemàtica actual i tendències de futur*. La recerca va mostrar que la ràdio havia perdut el seu paper de prescriptora encara que els continguts preferents continuaven sent els musicals (Martí *et al.*, 2010). De nou, va aparèixer

la xarxa com a espai on convergeixen els interessos i les expectatives d'aquest sector de l'audiència. És, doncs, en aquest àmbit on s'han introduït millores que han afectat l'apropiació de continguts i la presència de les emissores a les xarxes socials²⁵.

A Catalunya hi ha ràdios temàtiques musicals centrades en el territori, com ara GUM FM, que cobreix l'àrea del Pirineu català i aranès. A més, compta amb tres canals *on line* lligats a espais geogràfics (Baqueira-Beret, Pirineu, Garraf-Penedès) que anomena GUMWEB. En aquest apartat, mereix una especial atenció Ràdio Marina, un projecte que abasteix l'Alt Maresme i la Selva, i que ofereix informació de proximitat i estils musicals que l'aproximen al format AC (*Adult Contemporary*). Justament per la connexió amb l'entorn i el seu tractament informatiu, el 2010 Ràdio Marina va estar guardonada amb el Premi Nacional de Comunicació de Proximitat que atorga la Generalitat. Per la seva banda, Radio TeleTaxi continua en la seva línia argumental que la categoritza com a musical especialitzada en música flamenca i cobla.

Pel que fa a la ràdio pública musical, la seva evolució ha comportat l'existència de canals *on line* en el cas de les públiques catalanes. Així entorn de Catalunya Música (clàssica) va néixer CatClàssica (www.catclassica.cat), centrada en música clàssica d'autors i intèrprets catalans, a principi de 2008. Per la seva banda, iCat fm, reconeguda com el primer projecte Ràdio-Internet, va ser el centre neuràlgic d'altres propostes especialitzades com ara iCatJazz, Musicatles (músiques del món), TotCat (en català), Mediterràdio (música de països mediterranis) i Sherezade (música de dones). La novetat més destacada d'aquesta temporada ha estat l'estrena del programa despertador *5 minuts +*, a iCat fm, conduït per Mireia Mallol, que ofereix actualitat informativa, propostes d'oci i música.

Tot i el desenvolupament del nou portal RTVE, l'oferta musical pública estatal se circumscriu a l'antena convencional amb Radio Clásica i Radio 3, un projecte radiofònic que gira entorn de la música i la cultura, i que s'articula en forma de programes especialitzats. Des d'aquesta perspectiva, es diferencia de l'oferta d'iCat fm en el fet que al centre de la jornada presenta una fórmula tipus *hot clock*.

3.4. Les emissores temàtiques no musicals

La relació de tipologies en l'àrea del model de programació temàtic no musical no ha variat des que l'Observatori de la Ràdio a Catalunya va publicar el seu primer informe. En

25. Per aprofundir en aquesta qüestió, es recomana consultar el capítol referit a Internet.

aquest sentit, la temporada 2010-2011 mostra signes de continuïtat en relació amb els submodels, però també es detecten factors de retraïment probablement com a conseqüència de la crisi econòmica global que lògicament també afecta el sector.

Catalunya Informació i Radio 5 Todo Noticias segueixen sent les dues úniques propostes *all news*. Tot i que comparteixen l'objectiu de mantenir l'audiència informada les 24 hores del dia, aquests dos projectes de radiodifusió pública s'articulen de diferent manera. Mentre la catalana continua fidel a l'estructura *hot clock*, que únicament es trenca a partir de les 19 hores per oferir en simultaneïtat amb Catalunya Ràdio el radiodiari *Catalunya vespre* i després continuar amb programes propis com ara *Polièdric*, *Mapamundi*, *Economia i empresa* i d'altres, l'estatal organitza des de la temporada 2008-2009 els continguts seguint una estructura mixta que combina dos magazins informatius, *La mañana en vivo* i *La tarde en vivo*, amb programes d'una hora de durada com ara *Tolerancia cero, 2.0* i *Reserva natural*, entre d'altres, però també amb microespais de menys de 5 minuts com ara *Miniaturas*, *De película* i d'altres. Malgrat que han apostat per formats diferents, ambdues fórmules informatives coincideixen en l'establiment de sinergies entre l'oferta generalista i la temàtica. *Generació digital*, en el cas de Catalunya Informació, i *De película*, a Radio 5 Todo Noticias, en són bons exemples.

La necessitat d'establir sinergies entre canals d'un mateix grup esdevé una tendència a la qual se sumen cada cop més emissores. La temporada 2010-2011, Radio Marca, que continua emetent en simultaneïtat el magazín matinal d'Onda Cero *Al primer toque*, s'ha fixat entre els seus objectius aplicar estratègies que connectin l'oferta radiofònica amb la televisiva, arran de la posada en marxa del canal TV Marca l'agost de 2010. Des d'aquesta perspectiva, el plantejament estratègic d'ONA FM, nascuda la temporada 2007-2008, ha seguit una altra trajectòria. De fet, a excepció de l'apropiació de *La graderia*, que anteriorment s'emetia en la programació local de la cadena SER, no s'ha detectat altres vinculacions entre ambdues ofertes. Actualment, ONA FM continua centrada en la línia argumental del seu projecte: esport i diversió. Des de la seva posada en marxa, aquesta emissora ha hagut de competir amb l'oferta local de Radio Marca Barcelona.

Com s'ha comentat anteriorment, la cadena COPE ha patit una reestructuració de la seva oferta, una circumstància que ha afectat l'emissora Rock & Gol. Fins a la temporada 2009-2010, COPE OM ha esdevingut l'altaveu d'aquesta temàtica esportiva. Actualment, aquesta proposta temàtica esportiva és exclusivament *on line*²⁶.

26. <http://rockandgolradio.com>.

L'entorn digital és fonamental per a Radio Intereconomía, que des dels seus inicis va utilitzar el portal com un espai que li permetia complementar la informació econòmica radiofònica. En l'àmbit hertzià és l'única temàtica especialitzada en economia i finances. Des d'aquesta perspectiva, es diferencia de Gestiona Ràdio que ja neix com a ciberràdio www.gestionaradio.com la temporada 2008-2009.

Ràdio Estel, de temàtica religiosa, ha mantingut en aquests anys l'articulació de la seva oferta de continguts que resulta de la combinació del format *Beautiful Music* amb programes tan diversos com *Punt ORG* (solidaritat), *Ara va de bo* (infantil) i *Plusvàlua*²⁷, entre d'altres. Tot i que s'ha modificat el *site*, aquest no permet descarregar-se *podcasts*. Qui tingui interès en un contingut determinat ha d'anar a la fitxa del programa des d'on es pot accedir al web de l'entitat o associació que el produeix i des d'allà fer una escolta a la carta. Cal ressaltar que aquesta estratègia no és majoritària i que el *site* únicament reserva una pestanya per a les transmissions, generalment de missa i/o espectacle religiós.

La temporada 2008-2009 va néixer LatinCOM, que combinava la programació musical de COMRàdio amb programes propis que estimulaven la participació de l'audiència. L'objectiu era convertir-se en una emissora que promogués la interculturalitat. Per aquesta raó, català i castellà van esdevenir llengües vehiculars de la mateixa manera que era notable la presència de música sobretot llatinoamericana. Un any després de la seva inauguració, es va reformular la graella reforçant continguts que vincuessin la població autòctona amb la nouvinguda i incorporant programes produïts per emissores municipals. Això últim no hauria estat possible sense el concurs de la Sindicada.

Sindicada.cat és un projecte liderat per COMRàdio que neix durant el 2009 amb la finalitat de facilitar l'elaboració de les graelles de les emissores municipals, posant al seu abast una potent intranet on les emissores podien intercanviar àudios i informacions produïdes des d'altres municipis. El 2010, va rebre el premi BDigital a la Innovació Digital que atorga Barcelona Digital Centre Tecnològic.

3.5. La ràdio local

El desenvolupament de l'entorn digital ha estat un objectiu permanent en la comunicació radiofònica local. Si bé el projecte de la Sindicada es pot considerar el més potent, els treballs en la línia d'aprofundir en les eines 2.0 han estat una constant que s'ha reflectit en els informes anteriors. Per exemple, durant la temporada 2006-2007, la Federació

27. És un nou programa, produït pel Centre d'Estudis Econòmics i Socials (CEES), versat en assumptes econòmics i valors humans, que substitueix *Cinc cèntims*.

Local de Ràdios de Catalunya (FRLC) amb el suport de Comunicàlia va organitzar un seminari titulat *La ràdio local en l'entorn multimèdia*. Paral·lelament, s'assistia a la creació d'una productora multimèdia a Sant Cugat que englobava la ràdio municipal i, fins i tot, al naixement de Ràdio Mataró, emmarcada en el projecte multimèdia Mataró Audiovisual.

L'esforç de la ràdio local per vincular-se a l'entorn digital es posa de manifest en els seus *sites*. Si bé és cert que alguns continuen sent un aparador de l'oferta de continguts de l'emissora, d'altres permeten la descàrrega i interacció amb l'audiència.

Un altre aspecte interessant en l'àmbit de la ràdio local és la necessitat de continguts informatius de difícil producció per a una emissora municipal. Aquesta ha estat tradicionalment una demanda que tant la FRLC com COMRàdio han intentat sufragar. Així, la primera ha posat a disposició de les seves associades *La caixa dels trons*, *Antena local informatiu* i *Cultura viva*, mentre que la segona, a banda dels radiodiaris, ofereix un altre tipus de continguts propis.

Finalment, cal destacar que gràcies al *Llibre blanc de la ràdio local pública a Catalunya*²⁸ els actors principals han pogut disposar d'una instantània del sector que els ha permès projectar línies d'actuació. Òbviament, el finançament ha estat un factor determinant en el desenvolupament i, no cal dir que, tenint en compte la crisi actual, el futur d'algunes iniciatives és incert.

3.6. Conclusions

- El model de programació generalista sostingut per tres gèneres pilars, Informació, Infoentreteniment i Esport, es consolida com la fórmula més atractiva per a la gestió dels continguts adreçats al conjunt de l'audiència. Aquesta aposta implica la creació d'un continuum radiofònic diürn fonamentat en blocs articulats amb magazins, un format que facilita el tractament de temàtiques diverses conduïdes per un presentador que, en la majoria dels casos, esdevé un element identificador de la marca radiofònica. A més, aquests macromagazins faciliten les sinergies amb programes de l'àmbit dels gèneres minoritaris a través de seccions especialitzades que amplien la presència en el conjunt de la setmana.
- De fet, l'enfortiment que ha rebut l'Esport en aquesta temporada ha conduït a la desaparició total o parcial de programes informatius especialitzats i/o d'aquells emmarcats en gèneres minoritaris. El cap de setmana ha esdevingut bàsicament esportiu i caldrà observar

què passarà en pròximes edicions en relació amb les transmissions, cavall de batalla mediàtic. L'impuls que ha rebut el gènere s'ha vist reflectit també en l'entorn *on line* amb l'estrena de continguts extres. De moment, l'estat d'aquest tipus de propostes és bàsic i en pròximes edicions es podrà observar la més que probable multiplicació i la incorporació d'altres recursos.

- L'anàlisi retrospectiva ha permès observar les escasses diferències entre la ràdio pública i la privada. L'excepció és COMRàdio que, atesa la seva pròpia idiosincràsia, manté algunes propostes que l'allunyen de Catalunya Ràdio i RNE. Per contra, l'homogeneïtzació de les privades va *in crescendo*, de la mateixa manera que ho fa la recerca de la competència per confrontació directa. Tot i aquestes apreciacions, s'han pogut observar matisos que introdueixen vectors que encara marquen alguna línia diferencial entre les graelles des de l'òptica de l'àmbit de difusió.
- El desenvolupament de l'entorn 2.0 és, sens dubte, el punt en el qual conflueix el sector en el seu conjunt. Les temàtiques musicals han donat un impuls significatiu als seus *sites* com una estratègia per atreure públic més jove. També les emissores locals, entre les quals s'inclouen les municipals, ho han fet. En aquest cas, l'objectiu és reforçar el vincle emocional amb la seva audiència natural. Ara bé, aquest esforç de caràcter més tecnològic necessita anar acompanyat de noves formulacions en l'àmbit de continguts, una circumstància encara absent en l'oferta radiofònica d'aquesta temporada.

4. Bibliografia

- GUTIÉRREZ, M.; RIBES, X.; MONCLÚS, B. (2011). «La audiencia juvenil y el acceso a la radio musical de antena convencional a través de Internet». A: *Comunicación y Sociedad*, vol. XXIV, núm. 2, p. 305-331.
- MARTÍ, J.M.; GUTIÉRREZ, M.; RIBES, X.; MONCLÚS, B.; MARTÍNEZ, L. (2010). «La crisis del consumo radiofónico juvenil a Catalunya». A: *Quaderns del CAC*, núm. 34, p. 67-77.

5. Webs de referència

- <http://www.cadenadial.com>
- <http://www.cadenaser.com>
- <http://www.cadena100.es>
- <http://www.catràdio.com/pcatràdio/crHome.jsp>
- http://www.comràdio.com/flash/index.asp?anchor=&programa_detall=&data_prog=&id_cerca=&cerca=

28. L'elaboració d'aquest document va ser un acord del III Congrés de la Ràdio Local a Catalunya (Barcelona, 2006).

- <http://www.cope.es>
- <http://www.europafm.com>
- <http://www.flaixfm.cat>
- <http://www.intereconomia.com/programas>
- <http://www.los40.com>
- <http://www.maxima.fm/maxima/index.html>
- <http://www.m80radio.com>
- <http://www.ondacero.es>
- http://www.ondarambla.es/emissores/barcelona-89-8?ctl02_ctl03_ctl01_inklstweekdays=0
- <http://www.puntoradio.com>
- <http://www.rac1.org>
- <http://www.radiomarcabarcelona.com/home.php?video=1>
- http://www.rne.es/page?HOME_RNE
- <http://www.radioflaixbac.net>
- <http://www.radiolocal.cat>
- <http://www.radiole.com>
- <http://www.gestionaradio.com>
- http://www.comunicalia.cat/cat/clcc/antena_local

CAPÍTOL III

El consum radiofònic: un creixement que no s'atura

Per **Carles Llorens**, professor titular del Departament de Comunicació Audiovisual i Publicitat de la UAB i membre del Grup de Recerca en Imatge, So i Síntesis (GRISS)*.

El consum radiofònic a Catalunya segueix creixent i s'apropa al 60% de la població. La principal responsable d'aquest augment és la ràdio temàtica musical, que també explica l'atractiu creixent que té el mitjà entre els joves. Les cadenes generalistes també creixen. Tant RAC1 com Catalunya Ràdio superen ja el mig milió d'oients, mentre que la SER s'allunya de la lluita pel lideratge de la ràdio a Catalunya. Les dades també mostren que continua la tendència a l'alça de l'escolta de la ràdio en català. Si s'analitzen els darrers cinc anys, destaca el creixement lent però constant de l'audiència del mitjà, derivada sobretot de l'èxit de la ràdio musical entre els més joves i les dones, el canvi de lideratge a la ràdio generalista a favor de RAC1 i el desafiament al lideratge de Los 40 Principales pel que fa a la ràdio temàtica musical.

* Grup de recerca reconegut per la Generalitat de Catalunya (Grup2014SGR1674).

1. Evolució de l'audiència radiofònica a Catalunya en el període 2007-2011

Els darrers cinc anys han estat testimoni de canvis importants en l'audiència de la ràdio a Catalunya. El més bàsic, potser, és el creixement lent però constant de l'escolta de la ràdio a casa nostra. L'any 2007, el 52,3% de la població de més de 14 anys resident a Catalunya escoltava la ràdio, segons les dades de l'*Estudi General de Mitjans (EGM) Ràdio Catalunya*, de l'Associació per a la Investigació dels Mitjans de Comunicació (AIMC). Cinc anys més tard, s'arribava al 59,7%, un augment de 7,4 punts. En xifres absolutes, suposa la incorporació de 560.000 oients des del 2007; tanmateix, aquesta xifra cal contextualitzar-la tenint en compte que l'univers de la mostra també ha crescut en 276.000 persones en aquests cinc anys a causa del creixement demogràfic. Amb aquest creixement, la ràdio s'ha apropat a la televisió i és el segon mitjà més seguit pels catalans. L'escletxa entre la penetració de la ràdio i la televisió és ara de 27,5 punts, mentre que el 2007 la distància entre ambdós mitjans era de 32,6 punts. Són fets, per tant, que demostren una tendència a l'alça, lenta, però sostinguda en el temps, i manifesten la fortalesa de la ràdio competint per l'audiència amb altres mitjans.

Pel que fa a la contribució de cada tipus de ràdio (generalista, musical i informatiu) en aquest augment, la ràdio generalista ha crescut de manera moderada i ha pujat 3,1 punts, del 25,4% al 28,5% de penetració entre 2007 i 2011; la ràdio musical, en canvi, ha crescut una mica més del doble, ja que ha augmentat la seva penetració en 7 punts, del 26% el 2007 al 33% el 2011. La ràdio informativa només ha crescut 1,4 punts i ha passat del 3% de penetració el 2007 al 4,3% el 2011. Per tant, l'augment de l'audiència de la ràdio és degut, en gran part, al creixent seguiment de la ràdio temàtica musical, i en menor grau, a l'augment moderat d'escolta de la ràdio generalista i de la ràdio temàtica informativa.

Pel que fa a les franges d'edat, destaca un augment molt important de l'audiència més jove, la compresa entre els 14 i els 19 anys. En aquesta franja d'edat, s'ha passat del 39,3% de penetració del 2007 al 60,1% de l'any 2011, un augment de 20,8 punts! Tanmateix, les xifres absolutes entre 2007 i 2011 suposen només un augment de 5.000 oients

d'aquesta franja d'edat a causa del descens demogràfic i del poc pes d'aquesta franja en la distribució poblacional de l'univers. Tot i així, és un fet que la ràdio, i especialment la ràdio temàtica musical, conserva i augmenta el seu atractiu entre el públic jove. Aquesta situació albira un futur positiu per al mitjà, perquè un percentatge creixent de l'audiència més jove s'està acostumant a escoltar la ràdio, tot i l'abundor de dispositius i serveis alternatius per escoltar música. La franja d'edat on també creix per sobre de la mitjana és en la franja poblacional de més edat, de 65 i més anys, on es guanyen 8,6 punts de penetració, ja que es passa del 37,5% d'escolta l'any 2007 al 46,1% el 2011, fruit de l'envelliment natural de l'audiència radiofònica. El creixement més baix ha estat entre la població dels 25 als 34 anys, que només ha crescut 4,5 punts, del 60,2% al 64,7%.

Pel que fa al gènere, la dona guanya presència i redueix la tradicional distància amb l'home: s'ha passat del 46,5% de les dones al 55,7%, un guany de 9,2 punts, mentre que l'home només n'ha guanyat 5,5 punts entre el 2007 i el 2011, del 58,4% al 63,9%. Aquest creixement de l'audiència femenina dels últims cinc anys és degut exclusivament a la ràdio temàtica musical, perquè a la ràdio generalista l'audiència femenina ha crescut 3 punts entre 2007 i 2011 i, en canvi, a la musical l'augment ha estat de 8,2 punts.

Pel que fa a les categories econòmiques, el principal augment de l'escolta de la ràdio s'ha donat entre el nivell econòmic baix (11,9 punts), mitjà (7,3 punts), alt (7,2 punts) i mitjà-alt (6,7 punts), mentre que entre la classe mitjana-baixa (3,3 punts) ha crescut menys. No obstant, en xifres absolutes s'han perdut oients entre 2007 i 2011 en aquests nivells socioeconòmics: 43.000 oients en el mitjà-baix i 151.000 en el baix, a causa de la reducció de la població encabida en aquests trams econòmics.

Pel que fa a la llengua, el nivell de penetració de la ràdio entre les persones de la mostra que parlen preferentment català ha crescut més que entre les que parlen castellà de manera preferent. Així, es constata un augment de 7,6 punts de l'escolta de la ràdio de les persones amb el català com a llengua familiar preferent (del 55,6% al 63,2%) entre 2007 i 2011, mentre que el percentatge de persones amb el castellà com a llengua preferent que escolten la ràdio creix menys, uns 6,3 punts (del 50% al 56,3%) durant el mateix període.

Taula 1. Evolució de l'audiència de ràdio a Catalunya, per gènere, nivell econòmic, edat, llengua familiar preferent i nacionalitat (2007-2011)

	Població 2007	Població 2011	Variació absoluta 2007-2011 (en milers)	Variació en punts (2007-2011)
UNIVERS (000)	6.038	6.228	+190	+3,1
Total ràdio	3.166	3.718	+560	+7,4
Gènere				
Home	2.954	3.041	+87	+5,5
Dona	3.084	3.187	+103	+9,2
Nivell econòmic				
Alt	679	808	+129	+7,2
Mitjà-alt	997	1.188	+191	+6,7
Mitjà	2.791	2.854	+63	+7,3
Mitjà-baix	1.288	1.245	-43	+3,3
Baix	284	133	-151	+11,9
Edat				
14-19	395	400	+5	+20,8
20-24	374	379	+5	+5,9
25-34	1.143	1.120	-23	+4,5
35-44	1.173	1.229	+56	+6,2
45-54	939	1.022	+83	+6,8
55-64	803	827	+24	+6,6
65 i més	1.210	1.252	+42	+8,6
Llengua familiar preferent				
Català	2.166	2.260	+94	+7,6
Indistintament	866	1.071	+205	+9
Castellà	2.845	2.680	-165	+6,3
Altres	160	217	+57	+10,8
Nacionalitat				
Espanyola	5.513	5.701	+188	+7,4
Resta	525	527	+2	+7,3

Dades: Percentatge sobre el total de l'univers en sentit horitzontal.

Univers: Persones de 14 anys o més, residents a Catalunya.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'EGM Ràdio Catalunya i Informes sobre la ràdio a Catalunya 2007-2010.

Si s'analitzen les xifres sobre l'idioma en què s'escolta la ràdio, es pot observar un creixement clar de l'escolta de la ràdio en català, que gairebé equilibra el consum de ràdio en castellà (33,1% catalana *vs.* 34,6% en castellà). Segons l'informe *El català, al 2011: capacitat d'atracció i llengua de consum als mitjans*, elaborat per la Fundació Audiències de la Comunicació i la Cultura (FUNDACC) i l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), el creixement entre 2008 i 2011

dels que escoltaven ràdio en català ha estat de 6,1 punts (del 27% al 33,1% de la població), la qual cosa representa un augment del 22,7% i s'apropa a l'índex d'escolta de la ràdio en castellà. Així, el castellà encara és la llengua més escoltada a la ràdio, tot i que el mateix informe constata un descens del consum de ràdio en castellà de 2,4 punts (del 36,2% al 34,6%), la qual cosa representa un descens del 4,4%.

Respecte al consum per dia de la setmana, cal destacar que, malgrat que el consum radiofònic general continua concentrant-se durant els dies feiners, el cap de setmana augmenta l'audiència. Aquesta tendència es detecta principalment el dissabte, quan el 52% de la població escolta la ràdio el 2011, una xifra que suposa un augment de 6,8 punts en comparació amb l'any 2007, mentre que el creixement d'oients durant els diumenges entre 2007 i 2011 ha crescut també de forma significativa, 8,2 punts (de 38,4% al 2007 a 46,6% al 2011). Pel que fa als dies feiners, l'escolta de ràdio ha progressat 7,3 punts durant en els últims cinc anys, arribant al 63,8% al 2011.

Si analitzem en detall aquest augment, cal destriar entre la ràdio generalista i la temàtica. Pel que fa a la ràdio generalista, es constata un creixement constant en totes les franges dels dies feiners entre 2007 i 2011: la franja de la tarda acumula un creixement de 5,6 punts (del 24% al 29,6%); el migdia, 4,5 punts (del 30,5% al 35%); el matí, 2,9 punts (del 71,5% al 74,7%), i la nit, 0,2 punts (34,8% al 35%). Pel que fa als caps de setmana, la situació és desigual. D'una banda, cal destacar l'augment de l'escolta de la ràdio generalista durant les nits del dissabte, amb un creixement de 6 punts en cinc anys (del 42,1% al 48,1%), i de l'altra, hi ha una tendència a la baixa en l'escolta de ràdio generalista durant les franges de tarda i nit dels diumenges, en el primer cas baixa del 35,5% al 28,7% (-6,8 punts) i, en el segon, del 53,9% al 49,3% (-4,6 punts).

Si analitzem les mateixes categories del cap de setmana pel que fa a la ràdio temàtica, tant musical com informativa, els darrers cinc anys mostren que totes les franges han augmentat l'escolta de ràdio, especialment a la tarda amb un creixement de 3,6 punts del 2007 al 2011, 2,6 punts al matí i 1,9 punts al migdia. En contra, la nit dels dissabtes de la ràdio temàtica ha patit un lleuger descens de 0,8 punts. Pel que fa al diumenge, el oients de la ràdio temàtica de la franja matinal han baixat 4,9 punts respecte del 2007 i, molt lleugerament, també han disminuït les franges de migdia (0,8 punts) i nit (1 punt). Només la franja de tarda dels diumenges ha incrementat minsament els oients de ràdio temàtica en 1,5 punts respecte 2007.

Quant als dies feiners, les dades mostren que és la tarda quan més ha crescut l'escolta de ràdio temàtica, amb un augment acumulat de 1,9 punts (del 37,9% al 39,8%), seguit del matí, amb 1,6 punts (del 65,7% al 67,3%), i el migdia, amb 0,7 punts (del 41,6% al 42,3%), mentre que la nit ha patit un retrocés d'0,9 punts en l'escolta de ràdio temàtica (del 25,3% al 24,4%).

Pel que fa als rànquings de cadenes, la classificació del sector de la ràdio generalista s'ha vist alterada per la pujada imparable de RAC1, que ha passat de ser la tercera ràdio a molta distància de Catalunya Ràdio i la SER a agafar el lideratge, seguida de prop per Catalunya Rà-

dio i una SER que és la que més oients ha perdut durant aquests cinc anys (2007-2011), tal com es pot observar a la taula 2. Pel que fa a la resta de cadenes d'àmbit estatal, experimenten un creixement proporcional a la seva audiència, excepte la cadena COPE, que pateix un descens. Pel que fa a les cadenes catalanes més petites, també han guanyat oients en els darrers cinc anys, però a una escala menor, excepte ONA FM, que ha crescut més que altres emissores similars.

Taula 2. Guany o pèrdua d'audiència de les cadenes generalistes amb més audiència a Catalunya entre 2007 i 2011. Audiència acumulada

	Dies feiners	Total setmana
RAC1	+285	+258
CATALUNYA RÀDIO	+1	+24
SER	-60	-58
ONDA CERO	+29	+21
RADIO 1 / RNE 1	+25	+28
COPE	-28	-20
ONA FM	+66	+52
COMRÀDIO	+22	+19
RÀDIO 4	+4	+1
TOTAL OIENTS RÀDIO GENERALISTA	+243	+242

Dades: Valors absoluts en milers.

Univers: Persones de 14 anys o més, residents a Catalunya.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'EGM Ràdio Catalunya i Informes sobre la ràdio a Catalunya 2007-2010.

Quant a les cadenes temàtiques, cal destacar el creixement de gairebé totes les emissores temàtiques musicals excepte M-80 i Radio Clásica (RNE). Destaquen els augments per sobre dels 100.000 oients de Flaix FM, Ràdio Flaixbac i Kiss FM. De fet, si bé Los 40 Principales conserva el lideratge després de cinc anys, el seu domini ja no és tan aclaparador com ho era el 2007. Aquell any, aquesta cadena tenia 411.000 oients els dies feiners, la cadena de Flaix FM n'aplegava 152.000 i Ràdio Flaixbac en tenia 131.000. La distància era gairebé de 260.000 oients. Cinc anys més tard, la diferència s'ha reduït a 100.000 oients. El 2011, Los 40 Principales tenia 435.000 oients, Flaix FM en tenia 335.000 i Ràdio Flaixbac en tenia 242.000. A la part mitjana del rànquing, a banda de la pèrdua de 42.000 oients de M-80, les cadenes que han experimentat creixements similars, vora els 100.000 oients, són Kiss FM i Cadena 100, mentre que RAC105, Europa FM i Cadena Dial, tot i que han crescut, s'han quedat una mica enrere i han perdut llocs en la classificació. Finalment, cal desta-

car també els 144.000 oients de Catalunya Informació, un augment de 39.000 de 2007 a 2011.

Taula 3. Guany o pèrdua d'audiència de les cadenes temàtiques amb més audiència a Catalunya entre 2007 i 2011. Audiència acumulada

	Dies feiners	Total setmana
LOS 40 PRINCIPALES	+24	+12
FLAIX FM	+183	+166
RAC105	+80	+86
RÀDIO FLAIXBAC	+111	+110
CADENA 100	+93	+92
CADENA DIAL	+56	+56
EUROPA FM	+74	+66
KISS FM	+100	+89
MÀXIMA FM	+44	+39
M-80	-42	-42
RADIO OLÉ	+1	+4
ICAT	+23	+19
CATALUNYA MÚSICA	+20	+17
RADIO 3 / RNE	+7	+6
GUM FM	+4	+5
RADIO CLÁSICA / RNE	-4	-4
RÀDIO ESTEL	+4	+4
CATALUNYA INFORMACIÓ	+36	+39
RADIO MARCA	+53	+45
RADIO INTERECONOMÍA	+9	+9
RADIO 5 TODO NOTICIAS	-13	-9
TOTAL OIENTS RÀDIO TEMÀTICA	+516	+498

Dades: Valors absoluts en milers.

Univers: Persones de 14 anys o més, residents a Catalunya.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'EGM *Ràdio Catalunya* i *Informes sobre la ràdio a Catalunya 2007-2010*.

1.1. Conclusions de l'evolució del consum radiofònic en el període 2007-2011

- El fet més destacable és el creixement de l'escolta de la ràdio en 7,4 punts: del 52,3% del 2007 al 59,7%

de 2011. És a dir, s'han incorporat 560.000 oients en aquest mitjà en un període de dura competència entre mitjans per l'audiència, i entre plataformes d'oci pel temps del públic. L'augment és degut, en gran part, pel seguiment més estès de la ràdio temàtica musical, i en menor grau, a l'augment moderat d'escolta de la ràdio generalista i de la ràdio temàtica informativa.

- Hi ha futur. Cal destacar un augment molt important de l'audiència més jove, la compresa entre els 14 i els 19 anys. En aquesta franja d'edat, s'ha passat del 39,3% de penetració del 2007 al 60,1% de l'any 2011, un augment de més de 20 punts! La ràdio, i especialment la ràdio temàtica musical, no només conserva l'atractiu entre el públic jove sinó que l'augmenta. Aquesta situació albira un futur positiu per al mitjà, perquè un percentatge creixent de l'audiència més jove s'està acostumant a escoltar la ràdio, tot i l'abundor de dispositius i serveis alternatius per escoltar música.
- La classificació del sector de la ràdio generalista s'ha vist alterada per la pujada imparable de RAC1, que ha passat de ser la tercera ràdio a molta distància de Catalunya Ràdio i la SER a agafar el lideratge, seguida de prop per Catalunya Ràdio i una cadena SER que és la que més oients ha perdut durant aquests cinc anys. Quant a les cadenes temàtiques, cal destacar el creixement de gairebé totes les emissores temàtiques musicals excepte M-80 i Radio Clásica (RNE). Los 40 Principales conserva el lideratge després de cinc anys, però el seu domini ja no és tan aclaparador com ho era el 2007. Destaquen els augments per sobre dels 100.000 oients de Flaix FM, Ràdio Flaixbac i Kiss FM.

2. Dades generals del consum radiofònic del 2011

El 59,7% de la població de més de 14 anys resident a Catalunya escolta la ràdio, segons les dades de l'EGM *Ràdio Catalunya* corresponents a l'any 2011 (febrer-novembre)¹. Aquest índex suposa augmentar en quasi 2 punts el percentatge de l'any anterior, situat al 57,8%. Es confirma, així, un creixement lent però sostingut de l'escolta de ràdio al nostre país. A més, la ràdio se situa com el segon mitjà en penetració a Catalunya després de la televisió, que obté un 87,2% de penetració.

1. Les dades d'Onda Rambla-Punto Ràdio no s'analitzen en aquest informe, perquè l'EGM no disposa de les dades d'aquesta cadena.

Taula 4. L'audiència de ràdio a Catalunya, per gènere, nivell econòmic, edat, llengua familiar preferent i nacionalitat (2011)

	Població	Total ràdio
UNIVERS (000)	6.228	59,7
Gènere		
Home	3.041	63,9
Dona	3.187	55,7
Nivell econòmic		
Alt	808	66,9
Mitjà-alt	1.188	65,6
Mitjà	2.854	60,6
Mitjà-baix	1.245	49,5
Baix	133	41,1
Edat		
14-19	400	60,1
20-24	379	61,9
25-34	1.120	64,7
35-44	1.229	66,1
45-54	1.022	63
55-64	827	58,8
65 i més	1.252	46,1
Llengua familiar preferent		
Català	2.260	63,2
Indistintament	1.071	63,4
Castellà	2.680	56,3
Altres	217	46,9
Nacionalitat		
Espanyola	5.701	60,7
Resta	527	48,9

Dades: Percentatge sobre el total de l'univers en sentit horitzontal.

Univers: Persones de 14 anys o més, residents a Catalunya.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'EGM Ràdio Catalunya (febrer-novembre).

En aquesta tendència a l'alça de l'escolta el 2011, hi contribueixen tant les cadenes generalistes com les musicals i informatives, tot i que la contribució principal correspon a la ràdio temàtica musical. Així doncs, l'índex de penetració de la ràdio musical ha crescut 2,1 punts respecte del 2010; el de la generalista, 0,5 punts, i en el cas de la ràdio temàtica informativa, 0,1 punts. Per tant, els augments en audiència són minsos en la ràdio generalista i temàtica informativa, mentre que a la ràdio temàtica musical es dona el gruix del creixement del mitjà.

Un altre aspecte que cal destacar és que si bé la ràdio augmenta l'escolta a totes les franges d'edat, és especialment significativa la pujada entre la població més jove. Entre els joves catalans d'entre 14 i 19 anys, el 60% va escoltar la ràdio el 2011, mentre que un any abans era el 55%, un augment destacable de 5 punts.

Tots els sectors, generalista, musical i informatiu, han contribuït al fet que el consum radiofònic a Catalunya arribi al 59% de la població major de 13 anys

Pel que fa a nivells econòmics, del 2010 al 2011 també augmenta l'escolta de ràdio en tots els nivells excepte en el mitjà-baix, en què baixa un 0,2%. On més puja és en el sector econòmic baix, on es guanyen 3,1 punts. En analitzar l'evolució dels últims sis anys, es detecta un augment important en tots els nivells econòmics, però sobretot en el sector mitjà-alt, amb un guany de 8 punts, del 57% al 65% de penetració.

Pel que fa a la llengua, l'índex de penetració de la ràdio entre les persones de la mostra que parlen preferentment català ha crescut més que entre les que parlen castellà de manera preferent, 1,9 punts i 1,5 punts, respectivament. Si s'analitza l'escolta de la ràdio per idioma, l'informe *El català, al 2011: capacitat d'atracció i llengua de consum als mitjans* (FUNDACC i IEC, 2012) permet constatar que la ràdio en català gaudeix d'un creixement any rere any. Segons aquest estudi, el 33,1% de la població de Catalunya escolta la ràdio en català el 2011, mentre que l'any anterior la xifra era del 29,4%. En canvi, l'escolta de ràdio en castellà, si bé és encara dominant, decreix del 35,9% el 2010 al 34,6% el 2011. Segons aquest informe, l'evolució dels últims quatre anys mostra un creixement de l'escolta de la ràdio en català de 3,1 punts (un augment del 22,7%) i un descens del consum de ràdio en castellà d'1,2 punts (un descens del 4,4%).

El 33,1% de la població a Catalunya escolta la ràdio en català, fet que suposa un augment de gairebé un 13% respecte a l'any anterior

Finalment, cal destacar que, malgrat que el consum radiofònic continua concentrant-se durant els dies feiners, el cap de setmana augmenta l'audiència. Aquesta tendència es detecta principalment el dissabte, quan el 52% de la població escolta la ràdio, una xifra que suposa un augment de 2,3 punts respecte del 2010 i de 6,8 punts en comparació amb l'any 2007, mentre que el creixement d'oients durant

els diumenges entre 2007 i 2011 ha crescut notablement, 8,2 punts. Pel que fa als dies feiners, l'escolta de ràdio s'ha incrementat també 2 punts entre 2010 i 2011, i 7,3 punts durant el període 2007-2011. La majoria d'aquests augments són deguts a l'evolució positiva de l'escolta de la ràdio temàtica tant en dies feiners com el cap de setmana.

Taula 5. L'audiència de la ràdio generalista a Catalunya, per gènere, nivell econòmic, edat, llengua familiar preferent i nacionalitat (2011)

UNIVERS (000)	28,5
Gènere	
Home	34,8
Dona	22,5
Nivell econòmic	
Alt	39,6
Mitjà-alt	36,1
Mitjà	27,2
Mitjà-baix	18,4
Baix	16,2
Edat	
14-19	9,5
20-24	14,1
25-34	22,2
35-44	30
45-54	33,7
55-64	38,7
65 i més	32,1
Llengua familiar preferent	
Català	37,5
Indistintament	29,6
Castellà	21,4
Altres	16
Nacionalitat	
Espanyola	29,9
Resta	13,3

Dades: Percentatge sobre el total de l'univers en sentit horitzontal.
Univers: Persones de 14 anys o més, residents a Catalunya.
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'EGM Ràdio Catalunya (febrer-novembre).

L'índex de penetració de la ràdio és del 60% entre els adolescents de 14 a 19 anys el 2011

Taula 6. L'audiència de la ràdio temàtica a Catalunya, per gènere, nivell econòmic, edat, llengua familiar preferent i nacionalitat (2011)

	Total ràdio temàtica	Ràdio musical	Ràdio informativa
UNIVERS (000)	36,3	33	4,3
Gènere			
Home	36,9	32,1	6,5
Dona	35,6	33,9	2,3
Nivell econòmic			
Alt	36,1	31	6,9
Mitjà-alt	36,8	32,9	5
Mitjà	38,1	35,3	4,2
Mitjà-baix	32,6	30,4	2,6
Baix	25,6	22,4	3,4
Edat			
14-19	52	51,4	0,9
20-24	50,2	49,5	1,2
25-34	48,9	46,5	3,8
35-44	44,1	39,9	6,2
45-54	36,6	32,2	6,1
55-64	24,9	21,5	4,2
65 i més	15,1	11,6	3,8
Llengua familiar preferent			
Català	32	28	5
Indistintament	39,8	36,3	4,9
Castellà	38,7	36,1	3,7
Altres	32,5	30,2	3,1
Nacionalitat			
Espanyola	36,2	32,8	4,5
Resta	37	35	2,9

Dades: Percentatge sobre el total de l'univers en sentit horitzontal.
Univers: Persones de 14 anys o més, residents a Catalunya.
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'EGM Ràdio Catalunya (febrer-novembre).

2.1. Variables demogràfiques i hàbits de consum

Pel que fa a les variables sociodemogràfiques, es constata que la ràdio continua tenint un major índex de penetració entre els homes que entre les dones, tot i que la diferència s'ha escurçat entre 2010 i 2011 en gairebé 1 punt. Enguany, el percentatge de penetració de la ràdio musical torna a ser, com el 2010, lleugerament superior entre les dones (34%) que entre els homes (32%).

El percentatge de penetració de la ràdio musical és lleugerament superior entre les dones (34%) en comparació amb el dels homes (32%)

Pel que fa a les classes socials, la relació directament proporcional entre major nivell econòmic i més escolta de ràdio es manté. El 2011 els índexs de penetració més elevats romanen entre els sectors amb més poder adquisitiu. En els nivells mitjà, mitjà-alt i alt, la mitjana de consumidors arriba al 64%, 2 punts més que el 2010. En canvi, en els sectors mitjà-baix i baix, la dada és molt inferior, un 45%, però també 2 punts per sobre de 2010. Al costat d'aquestes tendències de caire favorable, només s'observa un apunt negatiu. El consum radiofònic entre la classe social mitjana-baixa enguany tendeix a la baixa i es queda en un 49,5%, un descens de 0,2 punts respecte de 2010. Malgrat que la reducció és mínima, cal destacar-ho, ja que és l'únic grup social on es detecta una tendència descendent en el seguiment del mitjà i perquè suposa, en xifres absolutes, la pèrdua de 84.000 oients. En l'àmbit de les generalistes és on aquesta distància entre nivells econòmics apareix més marcada: mentre que el 39% de la classe social alta escolta aquest tipus de programació, només ho fa el 18% de la mitjana-baixa i el 16% de la baixa.

Mentre que el 39% de les persones de classe social alta escolta la ràdio generalista, només ho fa el 18% de la mitjana-baixa i el 16% de la baixa

Les dades globals sobre el consum radiofònic a penes mostren diferències poblacionals segons l'edat respecte de 2010. Amb l'excepció dels majors de 64 anys, on l'índex de penetració del mitjà radiofònic és del 46%, a la resta de franques d'edat aquest supera en tots els casos el 55%. A banda de la ja esmentada pujada percentual del consum de ràdio entre els joves de 14 a 19 anys fins a arribar al 60%, cal assenyalar el creixement de les franques mitjanes d'edat, que, tot i que són inferiors a l'anterior, impliquen un creixement més important en el nombre absolut d'oients. Destaquen, en aquest sentit, la crescuda en 26.000 oients de la franja de més de 65 anys, que suposa un augment de 0,3 punts, i els 20.000 oients que s'afegeixen a escoltar la ràdio entre els 45 i els 54 anys, que implica un augment d'1,3 punts.

Pel que fa al tipus de ràdio i les franques d'edat, la relació inversament proporcional entre edats més joves i menys escolta de ràdio generalista es manté. Així, l'audiència juve-

nil de menys de 35 anys es concentra majoritàriament a la ràdio musical, amb penetracions superiors al 45%, mentre que la població de més de 35 anys escolta més la ràdio generalista, amb penetracions al voltant del 30%.

Els menors de 35 anys es concentren en la ràdio musical, amb penetracions superiors al 45%, mentre que a partir dels 35 anys s'escolta més la ràdio generalista, amb penetracions vora el 30%

L'índex de penetració del mitjà radiofònic en els diferents sectors sociolingüístics definits per l'EGM continua sent molt homogeni. Entre els catalanoparlants, castellanoparlants i bilingües, aquesta xifra supera el 50% còmodament; en canvi, l'índex de consum de la població que parla altres llengües tendeix enguany a baixar el seu consum radiofònic molt lleugerament.

2.2. Rutines del consum radiofònic

La ràdio generalista continua acaparant els majors índexs de penetració els matins dels dies feiners: el 75% dels seus oients de dilluns a divendres es reuneixen en aquesta franja de 6 a 12 h del matí. A continuació, apareixen les franges de la nit i del migdia (35% ambdues) i de la tarda (30%). Respecte de l'any 2010, destaquen els ascensos de 4 punts al matí i de 2 punts de la franja de tarda, i el descens de 2 punts en l'escolta de ràdio generalista durant la nit dels dies feiners.

Pel que fa a la distribució de l'audiència de la ràdio temàtica entre les diferents franques horàries durant els dies feiners, la situació és similar al 2010. El matí és quan es concentra la major proporció (67%), seguida del migdia (42%), la tarda (40%) i la nit (24%). És a dir, a mesura que avança el dia, el seu seguiment manté una tendència decreixent. De tota manera, sí que cal esmentar un nou fenomen: es detecta una major compensació entre franques. Hi ha un augment de l'escolta de les franques de tarda (1,5 punts) i nit (1 punt), on era més fluixa, i un descens de l'escolta de la ràdio temàtica al matí (0,9 punts) i al migdia (0,5 punts), quan era més forta.

A mesura que avança el dia, el consum de ràdio temàtica es va reduint. El 67% dels seus oients es concentra al matí, i a la nit, la xifra és del 24%

Respecte al cap de setmana, el fet més destacable en comparació amb el 2010 és la baixada de l'escolta de la ràdio generalista durant la primera part del diumenge, especialment durant el matí i el migdia (2,1 punts), i l'augment de l'audiència durant el matí i el migdia del dissabte (1,7 i 1,1 punts, respectivament). Aquesta situació també es dona a la ràdio temàtica, amb un creixement de l'escolta els dissabtes de 2,9 punts al matí i 2,2 punts al migdia, si bé la caiguda del diumenge es dona només a la franja d'entre 6 i 12 h del matí (3,5 punts).

Taula 7. Distribució de l'audiència de la ràdio generalista i temàtica segons el període setmanal a Catalunya (2011)

	Generalista	Temàtica	Total oients
Dies feiners	30,9	39	63,8
Dissabte	23,1	32	52,6
Diumenge	21,8	26,9	46,6

Dades: Percentatge sobre el total de l'univers.

Univers: Persones de 14 anys o més, residents a Catalunya.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'EGM Ràdio Catalunya (febrer-novembre).

Taula 8. Distribució de l'audiència de la ràdio generalista segons el període setmanal i per franges horàries a Catalunya (2011)

	Total oients	Dies feiners	Dissabte	Diumenge
Matí (de 06.00 a 12.00)	69,6	74,7	55,5	48
Migdia (de 12.00 a 16.00)	32,7	35	27,2	22,5
Tarda (de 16.00 a 20.00)	28,4	29,6	20,2	28,7
Nit (de 20.00 a 06.00)	38,1	35	48,1	49,3

Dades: Percentatge sobre el total d'oients de la ràdio generalista en sentit vertical.

Univers: Persones de 14 anys o més, residents a Catalunya.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'EGM Ràdio Catalunya (febrer-novembre).

Taula 9. Distribució de l'audiència de la ràdio temàtica segons el període setmanal i per franges horàries a Catalunya (2011)

	Total oients	Dies feiners	Dissabte	Diumenge
Matí (de 06.00 a 12.00)	63,8	67,3	58,3	45,1
Migdia (de 12.00 a 16.00)	42,6	42,3	45,8	41,1
Tarda (de 16.00 a 20.00)	38,8	39,8	34,7	36,9
Nit (de 20.00 a 06.00)	25	24,4	25,9	28,5

Dades: Percentatge sobre el total d'oients de la ràdio temàtica en sentit vertical.

Univers: Persones de 14 anys o més, residents a Catalunya.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'EGM Ràdio Catalunya (febrer-novembre).

2.3. Rànquings de cadenes

2.3.1. Les cadenes generalistes

La ràdio generalista continua oferint un pòdium de tres grans cadenes: RAC1, Catalunya Ràdio i la Cadena SER. Els dies feiners, l'audiència de RAC1 arriba als 598.000 oients, mentre que Catalunya Ràdio assoleix els 536.000, i la Cadena SER, els 419.000. Pel que fa a l'audiència acumulada de tota la setmana, RAC1 és seguida per 536.000 oients; Catalunya Ràdio, per 506.000, i la Cadena SER, per 386.000. Per tant, el lideratge assolit per RAC1 l'any 2010 i el segon lloc de Catalunya Ràdio es consoliden, amb la cadena pública molt a prop de les xifres del líder.

Ara bé, la principal variació important respecte de l'any 2010 és que enguany la distància de les dues primeres cadenes, RAC1 i Catalunya Ràdio, respecte de la tercera s'ha eixamplat. RAC1 té 179.000 oients més que la SER en dies feiners, i Catalunya Ràdio en té 117.000 de marge. Fa un any, les diferències eren de 104.000 i 54.000 oients, respectivament. Les altres cadenes generalistes d'àmbit estatal també pateixen un descens d'oients respecte del 2010, excepte la COPE, que aconsegueix 17.000 oients més els dies feiners, fins a arribar a 139.000. Tot i així, no recupera els índexs de 2007, quan tenia 156.000 oients. Igualment, cal esmentar els creixements de les cadenes catalanes, com ara ONA FM i COMRàdio, que

van guanyar 29.000 i 24.000 oients, respectivament, durant el 2011. En canvi, Ràdio 4 va perdre 4.000 oients i es queda amb 13.000.

RAC1 es consolida en el primer lloc del rànquing, Catalunya Ràdio obté la segona plaça i ambdues eixamplen la distància amb la SER

Per províncies, les dades mostren que RAC1 repeteix lideratge a Girona i Barcelona, amb el 36% i 30%, respectivament, però conquereix una nova província: és la ràdio líder generalista a Tarragona, amb un 30%, i supera Catalunya Ràdio, que es queda amb un 20%. La cadena pública segueix dominant a Lleida, amb un 35%. Per la seva banda, la SER perd la segona posició de Barcelona (18%) i és tercera en la resta de províncies (amb quotes de mercat entre l'11% i el 18%).

Taula 10. Rànquing de les cadenes generalistes amb més audiència a Catalunya (2011). Audiència acumulada

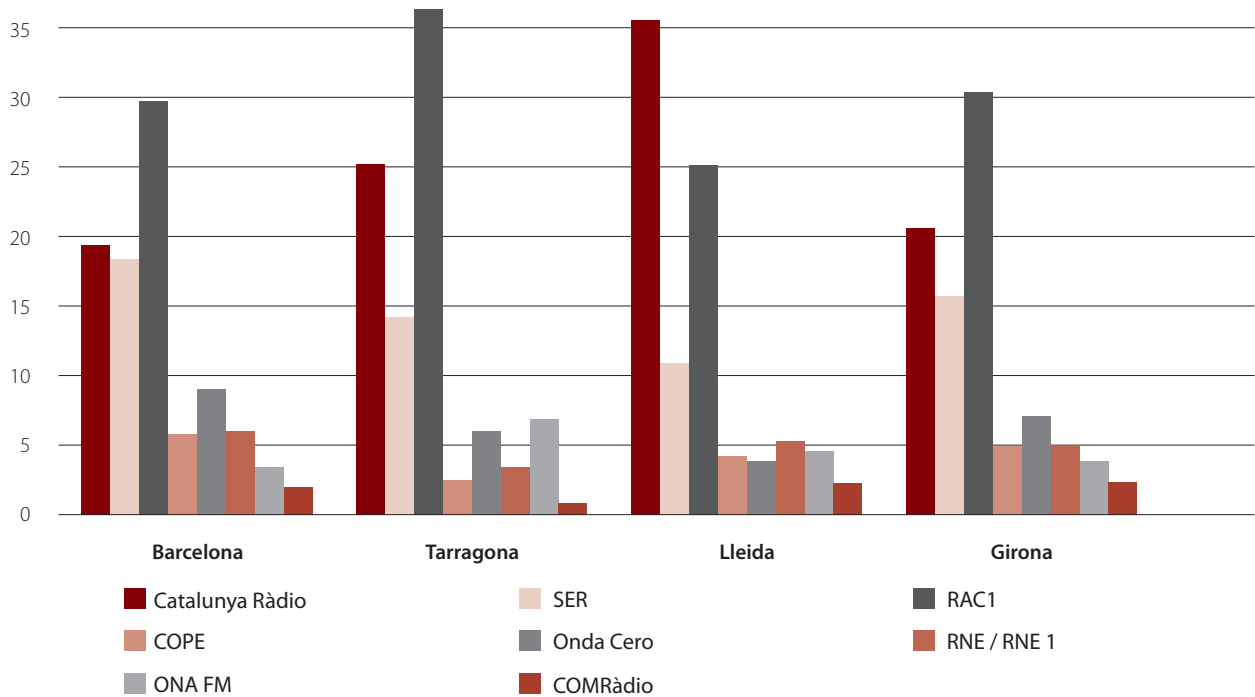
	Dies feiners	Total setmana
RAC1	598	536
CATALUNYA RÀDIO	536	506
SER	419	386
ONDA CERO	183	156
COPE	139	135
RADIO 1 / RNE1	128	123
ONA FM	80	64
COMRÀDIO	59	51
RÀDIO 4	13	10
TOTAL OIENTS	1.926	1.775

Dades: Xifres absolutes, en milers d'oients.

Univers: Persones de 14 anys o més, residents a Catalunya.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'EGM Ràdio Catalunya (febrer-novembre).

Gràfic 1. Quota d'audiència de les cadenes generalistes per províncies a Catalunya (2011)

Univers: Persones de 14 anys o més, residents a Catalunya.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'EGM Ràdio Catalunya (febrer-novembre).

El creixement de RAC1 pel que fa a grups socials específics és gairebé proporcional. Tret d'algunes excepcions, creix moderadament a totes les variables. Potser el més destacat és que l'any 2011 RAC1 creix 0,8 punts entre l'audiència femenina, però encara és gairebé la meitat que la masculina (11,4% vs. 6%). En referència a les classes socials, les diferències són també molt minses. Per exemple,

RAC1 guanya terreny entre la classe mitjana-alta, on passa de l'11% al 12%. Un canvi més notable, però negatiu, apareix entre els joves de 20 a 24 anys. Si l'any 2010 la xifra de penetració de RAC1 en aquesta franja d'edat era del 8%, enguany ha baixat al 6%. Aquesta baixada es veu compensada, en certa manera, per la pujada entre la franja d'edat de 35 a 44 anys, que ha passat de l'11% al 12%.

Taula 11. Audiència de les cadenes generalistes per característiques sociodemogràfiques a Catalunya (2011)

	RAC1	Catalunya Ràdio	SER	Onda Cero	Radio 1 / RNE 1	COPE	ONA FM
Gènere							
Home	11,4	9,4	7,7	2,9	2,4	3	0,8
Dona	6	6,9	4,7	2,1	1,6	1,3	0,9
Nivell econòmic							
Alt	14,7	13,4	8,3	3,3	2,2	2,4	0,9
Mitjà-alt	12,4	12,6	6,6	2,7	2	2,2	1,5
Mitjà	7,8	6,6	6,2	2,6	1,9	2,5	1
Mitjà-baix	3,5	4,3	4,7	1,8	1,9	1,3	0,8
Baix	3,1	3,8	3,9	0,8	2,4	1,4	0,4
Edat							
14-19	3,4	2	1,6	0,7	0,2	0,8	0,1
20-24	5,7	3	2,3	0,7	0,3	1,6	0,5
25-34	10	4,2	4,3	1,2	0,8	1,5	0,5
35-44	12,6	7,4	6,7	2,3	1,1	1,9	0,8
45-54	9,2	10,7	7,6	3,4	2,3	2,3	0,8
55-64	8,2	12,8	9,6	4,3	3,7	2,5	1,2
65 i més	5,7	10,6	6,7	3,1	3,5	3,3	1,3
Llengua familiar preferent							
Català	15,5	16,4	4,4	1	1,2	1,1	1,1
Indistintament	8,9	6,8	7,7	3,2	1,9	2,4	1,2
Castellà	3,2	2	7,3	3,6	2,6	3,1	0,9
Altres	2,5	3,9	3,8	1,4	3,1	0,9	0,8
Nacionalitat							
Espanyola	9,2	8,7	6,4	2,6	2	2,3	1
Resta	2,2	1,7	3,5	1,6	1,6	1,2	0,7

Dades: Percentatge en sentit horitzontal. Audiència acumulada. Mitjana diària de dilluns a diumenge.

Univers: Persones de 14 anys o més, residents a Catalunya.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'EGM Ràdio Catalunya (febrer-novembre).

Pel que fa a Catalunya Ràdio, hi ha canvis en grups socials específics? La resposta aquest any també és negativa excepte en dos aspectes. El primer és que la penetració a l'audiència d'un nivell econòmic mitjà-alt ha crescut 3,3 punts fins a situar-se en el 12,6%, i supera en aquesta franja RAC1, que en té el 12,4%. El segon és la consolidació de la tendència a l'envelliment de l'audiència de Catalunya Ràdio: en un any l'escolta ha crescut 2 punts tant en el col·lectiu dels que superen els 55-64 anys com en el de més de 65 anys; les dues franges tenen una penetració del 12,8% i el 10,6%, respectivament.

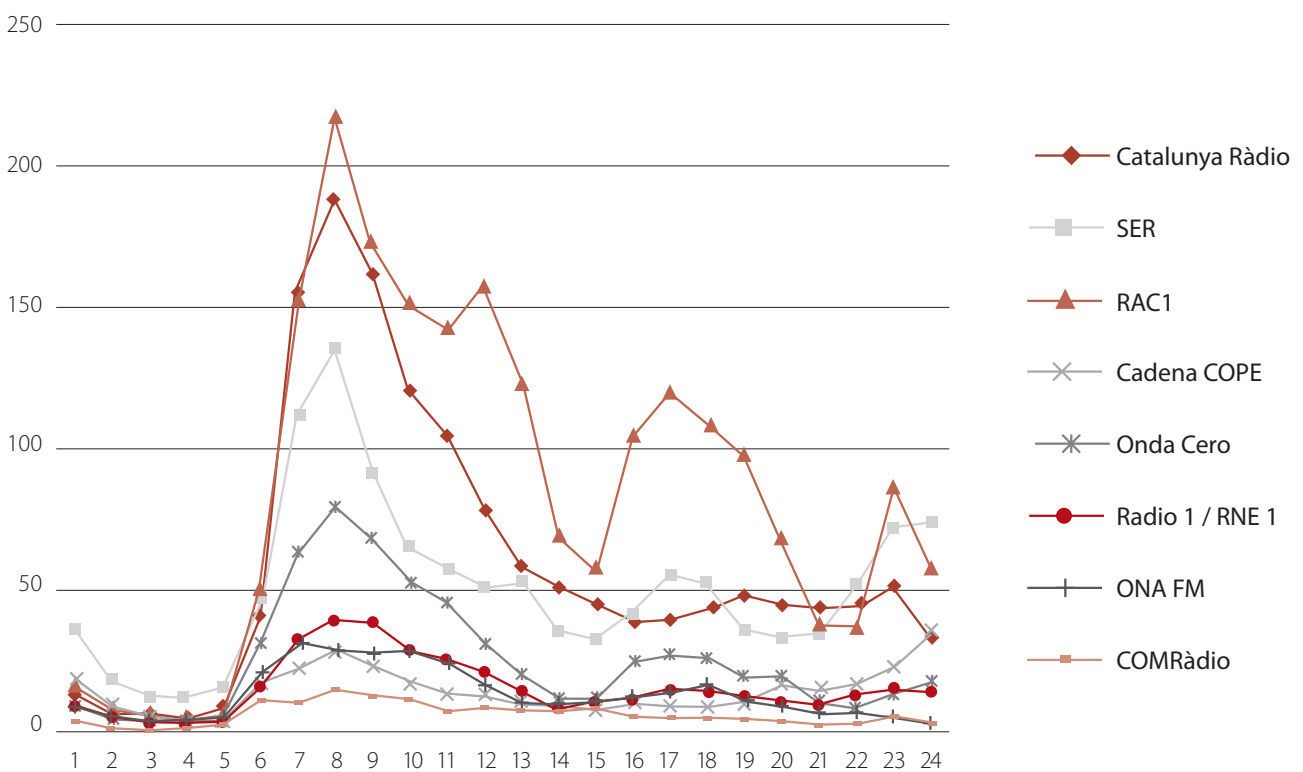
L'observació de l'evolució de l'audiència acumulada durant les 24 hores del dia demostra clarament la lluita per la conquesta del lideratge entre RAC1, Catalunya Ràdio i la Cadena SER. En horari diürn (entre les 7 i les 20 h), RAC1 és clarament la guanyadora, especialment entre les 12 i les 14 h. La nit i la matinada són liderades per la Cadena SER. Pel que fa a Catalunya Ràdio, la seva posició en horari diürn acostuma a ser la segona en nombre d'oients; ara bé, entre les 16 i les 18 h, el segon lloc pertany a la cadena SER.

De la resta de cadenes, els fets més destacables són l'estabilitat o els lleus descensos de l'audiència d'Onda Cero i RNE en pràcticament totes les variables sociodemogràfiques estudiades per l'EGM. Així, el 2011, a partir del sisè lloc del rànquing, totes les cadenes tenen menys de 100.000 oients, tant els dies feiners com durant el cap de setmana.

2.3.2. Les cadenes temàtiques

La ràdio musical a Catalunya continua amb un líder fort, Los 40 Principales, que pràcticament no creix, però que aplega 435.000 oients els dies feiners. En canvi, Flaix FM creix de manera notable: incorpora 58.000 nous oients el 2011 i retalla distàncies amb el líder amb els seus 335.000 oients els dies feiners. La lluita pel tercer lloc és més incerta. RAC105 ha perdut aquesta posició a favor de Cadena Dial, que guanya 64.000 oients els dies laborables fins a arribar als 257.000. Ràdio Flaixbac se situa quarta, amb 242.000 oients, i RAC105 baixa a

Gràfic 2. Evolució de l'audiència de les cadenes generalistes a Catalunya (2011). Audiència acumulada d'01.00 a 24.00 hores

Univers: Persones de 14 anys o més, residents a Catalunya.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'EGM Ràdio Catalunya (febrer-novembre).

la cinquena posició perquè perd 3.000 oients i es queda en 236.000. Cal destacar també que Europa FM entra al club dels 200.000 oients i experimenta el tercer creixement més gran en nombre d'oients, en té 47.000 de nous. En resum, la situació es podria descriure així: hi ha un líder i una segona posició clars, Los 40 Principales i Flaix FM, i, amb aproximadament la meitat de nombre d'oients, tres cadenes competeixen estretament per la tercera posició: Cadena Dial, Ràdio Flaixbac i RAC105. Alhora, Cadena 100 i Europa FM, a poc a poc, si continuen creixent podrien incorporar-se en aquesta lluita pel tercer lloc.

Taula 12. Rànquing de les cadenes temàtiques amb més audiència a Catalunya (2011). Audiència acumulada

	Dies feiners	Total setmana
MUSICALS		
LOS 40 PRINCIPALES	435	391
FLAIX FM	335	311
CADENA DIAL	257	233
RÀDIO FLAIXBAC	242	225
RAC105	236	228
CADENA 100	207	192
EUROPA FM	199	174
KISS FM	128	114
MÀXIMA FM	114	104
M-80	106	96
RADIO OLÉ	49	45
ICAT FM	43	40
RADIO 3 / RNE	40	39
CATALUNYA MÚSICA	37	34
RÀDIO ESTEL	14	13
RADIO CLÁSICA / RNE	8	7
GUM FM	4	5
INFORMATIVES		
CATALUNYA INFORMACIÓ	144	136
RADIO MARCA	106	91
RADIO INTERECONOMÍA	22	19
RADIO 5 TODO NOTICIAS	14	14
TOTAL OIENTS RÀDIO TEMÀTICA	2.428	2.258

Dades: Xifres absolutes, en milers d'oients (audiència acumulada).

Univers: Persones de 14 anys o més, residents a Catalunya.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'EGM Ràdio Catalunya (febrer-novembre).

L'anàlisi a partir de les franges d'edat de la ràdio temàtica musical mostra que es poden establir dos grups de programacions. Les cadenes amb una major presència entre els més joves (Los 40 Principales, Flaix FM, Ràdio Flaixbac i EuropaFM) i les que obtenen els millors resultats entre els majors de 25 anys (RAC105, Cadena 100 i Cadena Dial). Cal, però, fer esment a la pèrdua del públic adolescent per part de Los 40 Principales, que perd 0,7 punts respecte del 2010 i es queda en un 9%. En canvi, Flaix FM ha guanyat 3,4 punts en aquesta franja d'edat dels 14 als 19 anys fins a arribar al 19%. La franja d'edat immediatament superior, dels 20 als 24 anys, confirma aquesta tendència: Los 40 Principales perd 3 punts i es queda en un 11,4% de penetració, i Flaix FM en guanya 1,5 i arriba al 14,7%.

D'altra banda, també s'ha de tenir en compte la diferència de resultats segons la província. Los 40 Principales, tot i que baixa en penetració, recupera el lideratge a les quatre províncies (Girona: 20%, Tarragona: 19%, Lleida: 18%, i Barcelona: 12%). Flaix FM perd el lideratge de Lleida, ja que perd 8 punts en un any, i es queda en segona posició amb un 14%. Perd també la segona posició a Barcelona (8,1%) en perdre 3 punts i es col·loca la cinquena, darrere de Cadena Dial (9,1%), Cadena 100 (8,7%) i RAC105 (8,6%). És tercera a Tarragona (14%), superada per poc per Cadena Dial (14%), i guanya la segona posició a Girona (14%) i supera RAC105 (12%). Com es pot observar, el 2011 s'ha de destacar la pujada de posicions de Cadena Dial: és segona a Barcelona —era la setena el 2010— i Tarragona —era la tercera—, i es manté tercera a Lleida i sisena a Girona. Cal destacar, finalment, el quart lloc d'Europa FM a Tarragona, amb un 9,7% en avançar RAC105.

Catalunya Informació i Radio Marca incrementen la seva audiència en 6.000 i 7.000 oients, respectivament

Pel que fa a les cadenes informatives, Catalunya Informació és l'única que aconsegueix dades d'audiència rellevants: creix en 6.000 oients, arriba als 136.000 oients setmanals i el seu seguiment continua concentrant-se majoritàriament durant les primeres hores del dia. Cal fer esment també del creixement progressiu de Radio Marca, que incorpora 7.000 oients nous fins a arribar als 91.000, sobretot entre la població de 35 a 44 anys. En referència a la resta d'emissores temàtiques informatives, cal assenyalar el descens del nombre d'oients de Radio Intereconomía el 2011, que va assolir els 19.000 (enfrent dels 22.000 del 2010), i el lleuger augment en 2.000 oients de Radio 5 Todo Noticias per arribar als 14.000.

Taula 13. Audiència de les cadenes temàtiques musicals per característiques sociodemogràfiques a Catalunya (2011)

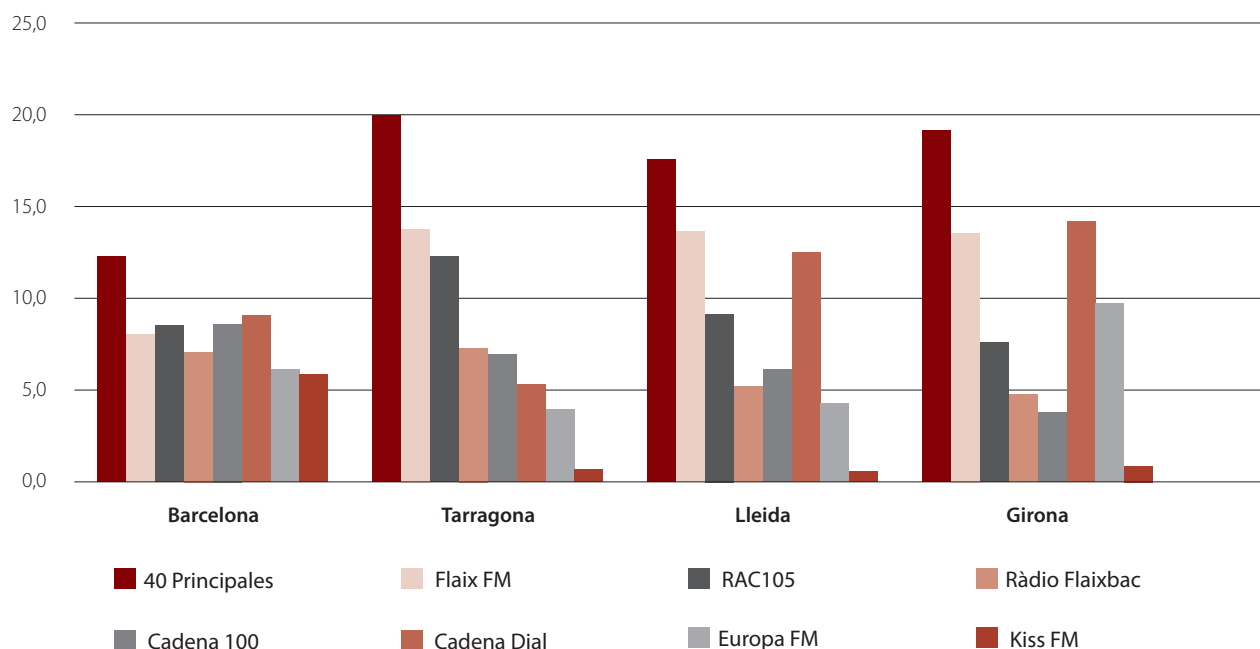
	LOS 40 PRINCIPALES	FLAIX FM	RAC105	RÀDIO FLAIXBAC	CADENA 100	CADENA DIAL	EUROPA FM	KISS FM	MÀXIMA FM
Gènere									
Home	5,7	5,9	2,7	3,9	3,3	2,6	2,8	1,6	2,2
Dona	6,9	4,1	4,7	3,4	3,9	3,5	2,8	2,1	1,2
Nivell econòmic									
Alt	3,9	4,3	1,6	5,5	5,3	2,3	1,9	2,2	0,9
Mitjà-alt	5,7	4,3	3,4	5	4,8	3,3	2,6	2	1,5
Mitjà	7,4	5,7	4,2	3,8	3,3	3,6	3,4	1,9	2
Mitjà-baix	6,3	4,7	4,6	1,3	2,3	2,4	2,5	1,3	1,8
Baix	1,9	3,2	3,1	0,4	1,3	1,2	0,2	0,7	0,2
Edat									
14-19	9,3	19,4	2,2	2,2	11,8	2,7	5	1	5,1
20-24	11,4	14,7	3,5	3,3	10,1	4,1	6,1	1,8	5,5
25-34	12,7	6,9	5,3	4,4	5,5	5,3	5,2	2,6	2,5
35-44	7,9	4,8	5,2	5,1	3,1	4,7	3,6	3,2	1,9
45-54	4,7	2,9	4,5	5	2,8	3,3	1,9	2,2	0,7
55-64	2,1	1	3,1	3,6	1	1,5	0,8	1,1	0,3
65 i més	0,5	0,3	1,4	1,1	0,2	0,2	0,2	0,3	0,1
Llengua familiar preferent									
Català	4,3	4,7	2,2	6	4,7	1,6	1,3	1,4	0,6
Indistintament	7,9	5,9	4	3,8	4,3	3,5	3,6	2,7	2,1
Castellà	7,1	4,8	5,1	1,7	2,4	4,2	3,7	1,9	2,4
Altres	8	6,2	2,1	2,3	4	2,9	2,6	1,2	1,2
Nacionalitat									
Espanyola	6,2	5	3,8	3,8	3,7	3	2,8	1,9	1,6
Resta	7,6	4,9	3,5	1,9	2,6	4,3	3,2	1,2	2,2

Dades: Percentatge en sentit horitzontal. Audiència acumulada. Mitjana diària de dilluns a diumenge.

Univers: Persones de 14 o més anys, residents a Catalunya.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'EGM *Ràdio Catalunya* (febrer-novembre).

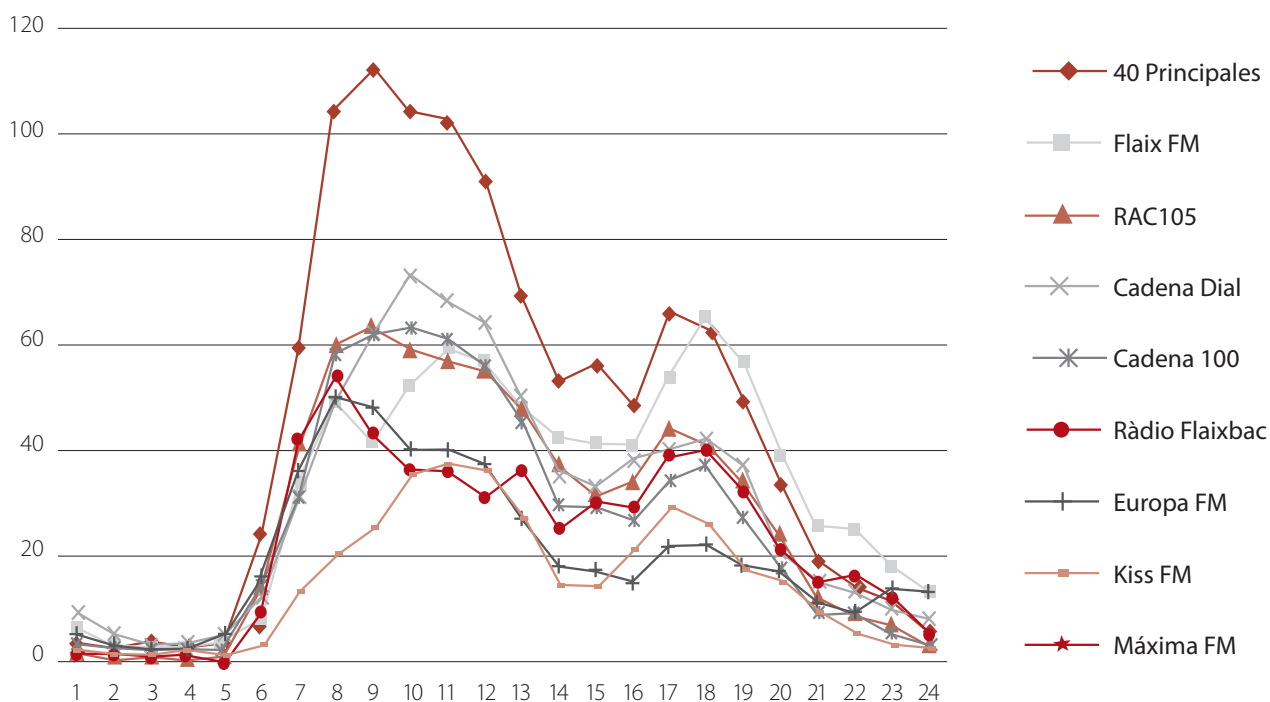
Gràfic 3. Quota d'audiència de les cadenes temàtiques musicals per províncies a Catalunya (2011)

Univers: Persones de 14 anys o més, residents a Catalunya.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'EGM Ràdio Catalunya (febrer-novembre).

Gràfic 4. Evolució de l'audiència de les cadenes temàtiques musicals a Catalunya (2011). Audiència acumulada d'01.00 a 24.00 hores

Univers: Persones de 14 anys o més, residents a Catalunya.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'EGM Ràdio Catalunya (febrer-novembre).

Taula 14. Audiència de les cadenes temàtiques informatives per característiques sociodemogràfiques a Catalunya (2011)

	CATALUNYA INFORMACIÓ	RADIO MARCA
Gènere		
Home	3	2,7
Dona	1,4	0,3
Nivell econòmic		
Alt	4,9	0,9
Mitjà-alt	2,7	1,6
Mitjà	1,8	1,8
Mitjà-baix	1	1
Baix	1,3	1,6
Edat		
14-19	0,5	0,3
20-24	0,6	0,6
25-34	1,4	1,9
35-44	2,9	2,8
45-54	3,2	2,0

	CATALUNYA INFORMACIÓ	RADIO MARCA
55-64	2,5	0,9
65 i més	2,1	0,4
Llengua familiar preferent		
Català	2,7	1,8
Indistintament	1,7	0,9
Castellà	1,2	0,3
Altres	1,3	1,1

Dades: Percentatge en sentit horitzontal. Audiència acumulada.

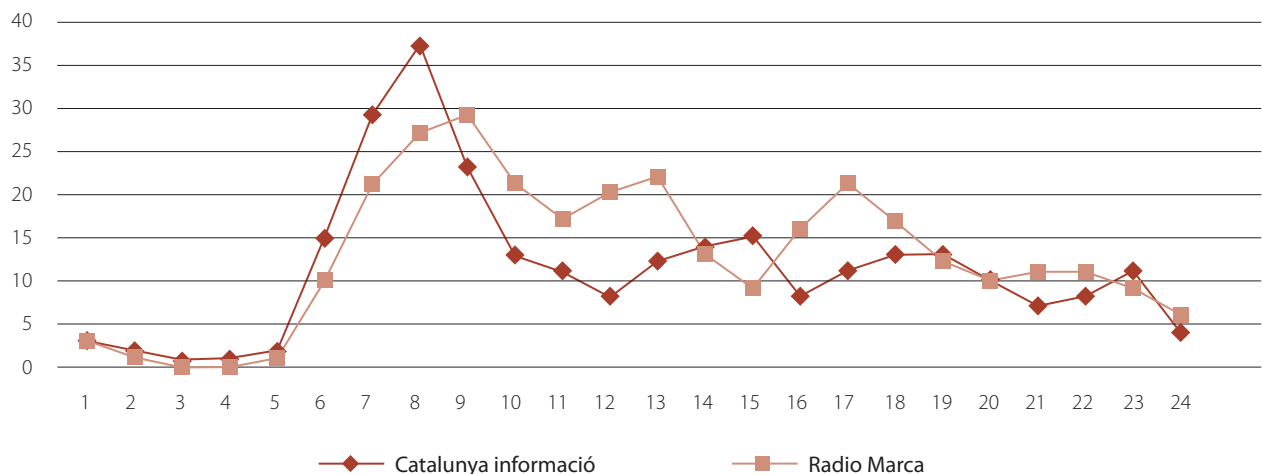
Mitjana diària de dilluns a diumenge.

Univers: Persones de 14 anys o més, residents a Catalunya.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'EGM Ràdio Catalunya (febrer-novembre).

No obstant això, el que defineix clarament la ràdio temàtica informativa és que la lluita per obtenir un lloc destacat es concentra a la província de Barcelona. Si bé l'any 2010 Catalunya Informació era líder a Barcelona i a la resta de províncies, enguany ho és Radio Marca. Catalunya Informació i Radio Marca obtenen quotes de mercat per sobre del 5% tan sols aquí. En canvi, a la resta de províncies, només té rellevància el consum de la cadena informativa pública. També es pot percebre que l'escolta de Catalunya Informació augmenta en els moments del dia en què hi ha desplaçaments.

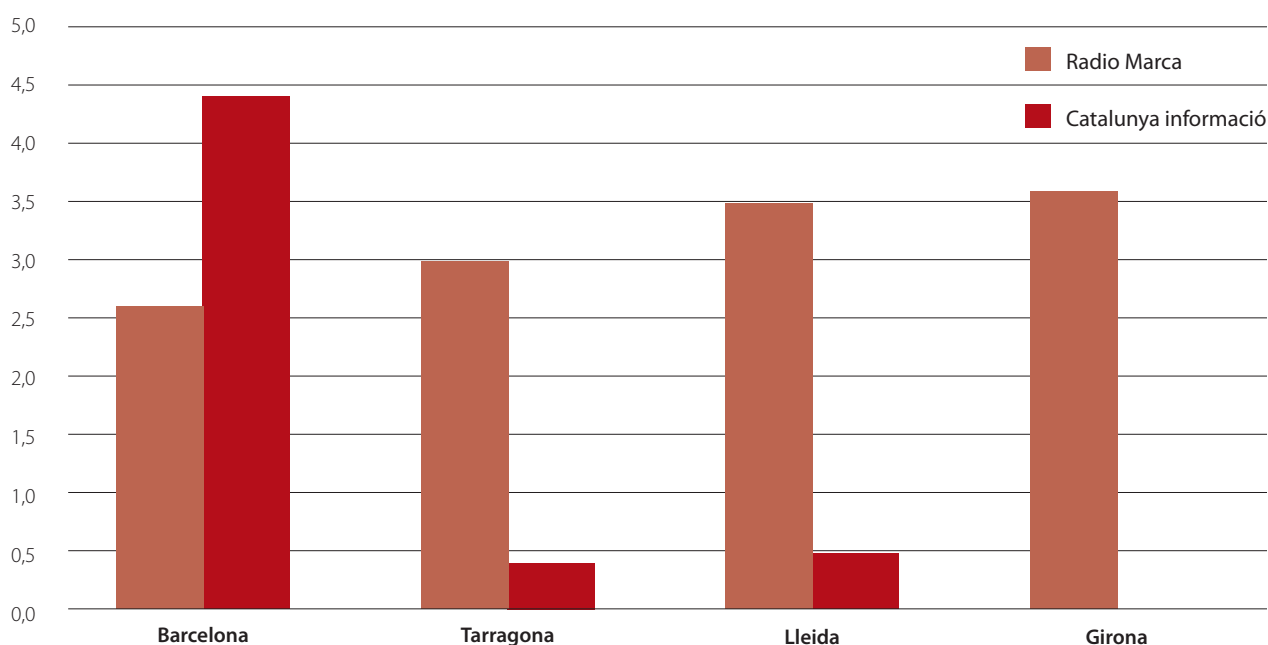
Gràfic 5. Evolució de l'audiència de les cadenes temàtiques informatives a Catalunya (2010). Audiència acumulada d'01.00 a 24.00 hores. Milers de persones

Univers: Persones de 14 o més anys, residents a Catalunya.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'EGM Ràdio Catalunya (febrer-novembre).

Gràfic 6. Quota d'audiència de les cadenes temàtiques informatives per províncies a Catalunya (2011)

Univers: Persones de 14 anys o més, residents a Catalunya.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'EGM Ràdio Catalunya (febrer-novembre).

2.4. Conclusions

- Les xifres d'audiència no menteixen: entre els majors de 14 anys, l'escolta de la ràdio ha crescut gairebé 2 punts respecte al 2010 i ja arriba pràcticament al 60%. Per tant, tot i la crisi econòmica, o potser precisament per la crisi econòmica, l'audiència de la ràdio creix. De tota manera, aquest creixement no ha estat homogeni. Les dues primeres cadenes generalistes, RAC1 i Catalunya Ràdio, superen el mig milió d'oients els dies feiners, mentre que la Cadena SER se n'ha quedat amb uns 400.000 i escaig. De fet, la cadena SER perd oients i RAC1 i Catalunya Ràdio en guanyen respecte del 2011, amb la qual cosa la cadena propietat del grup PRISA Radio té més lluny les dues cadenes líders de la ràdio generalista a Catalunya. Cal destacar també que mentre que RAC1 eixampla distància respecte de la cadena pública els dies feiners, Catalunya Ràdio recupera oients el cap de setmana. Hi ha un segon grup de cadenes d'àmbit estatal, com ara Onda Cero i RNE, que es mantenen gairebé estables amb petites pèrdues d'audiència. La cadena COPE avança RNE i guanya la cinquena posició, tot i que encara no ha recuperat els índexs d'audiència del 2007. En un tercer esglaió, cadenes com ara COMRàdio, ONA FM o Ràdio 4 queden molt per sota dels 50.000 oients.
- En l'àmbit de les musicals, Los 40 Principales manté el lideratge absolut amb més de 400.000 oients, i hi ha dos fenòmens que cal remarcar: el creixement de Flaix FM, que ja supera els 335.000 oients i es destaca com a segona cadena de ràdio musical a Catalunya, i la lluita per la tercera plaça entre Ràdio Flaixbac, Cadena 100 i RAC105, totes tres al voltant dels 200.000 oients. L'emissora del grup Godó perd la tercera plaça i passa a la cinquena. Pel que fa a les emissores informatives, el fenomen de Catalunya Ràdio encara no coneix un límit de creixement: ha incorporat 11.000 oients més els dies feiners el 2011 i es queda amb 136.000. Al seu torn, Radio Marca també creix en 12.000 oients i arriba als 91.000 els dies feiners.
- Hi ha dos fets positius addicionals que cal destacar en l'anàlisi de l'evolució del consum radiofònic del 2011. D'una banda, queda patent el bon estat de salut de la ràdio en català, i de l'altra, el fet que la ràdio continuï sent un mitjà atractiu per als joves, especialment la ràdio temàtica musical. L'escolta de ràdio en català gairebé ja arriba al nivell de la de castellà, amb un creixement del 13% respecte al 2010. L'augment d'audiència de RAC1, la consolidació de Catalunya Ràdio en els dos primers llocs del rànquing de la ràdio generalista i el creixement de Flaix FM el 2010 segurament hi han contribuït.

- El segon aspecte positiu és l'augment de la penetració de la ràdio musical entre els adolescents de 14 a 19 anys, que ha crescut 5 punts el 2011, després de fer-ho 6 punts el 2010, i se situa, així, en el 51,4%. La situació en la ràdio generalista no és tan positiva. El seu seguiment entre la població de 20 a 24 anys ha baixat 3,2 punts, fins al 14,1%. Aquest descens es compensa, en part, per l'augment de 0,8 punts en la franja dels 14 als 19 anys fins a arribar al 9,5%. També és compensat per l'augment d'1,5 punts en la franja dels 35 als 44 anys fins a arribar al 30%, i la pujada d'1,7 punts en els oients d'entre 55 i 64 anys, franja on la ràdio generalista té la màxima audiència, amb el 38,7%.
- Pel que fa als perfils sociodemogràfics, cal destacar que hi ha una certa segmentació de l'audiència. Entre les cadenes musicals, les preferides pels menors de 25 anys són Los 40 Principales, Flaix FM i Ràdio Flaixbac, mentre que les que obtenen millors resultats en edats superiors són RAC105, Cadena 100 i

Cadena Dial. En l'àmbit de les generalistes, també hi ha una diferència generacional: mentre que RAC1 té més audiència entre els més joves, l'audiència de Catalunya Ràdio i la cadena SER es concentra en les franges més adultes.

3. Fonts d'informació consultades

- ASOCIACIÓN PARA LA INVESTIGACIÓN DE MEDIOS DE COMUNICACIÓN (AIMC) (2012). *Estudi general de mitjans (EGM) Ràdio Catalunya*, febrer-novembre 2011. Madrid: AIMC.
- FUNDACIÓ AUDIÈNCIES DE LA COMUNICACIÓ I LA CULTURA (FUNDACC); XARXA CRUSCAT. INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS (IEC) (2012). *El català, al 2011: capacitat d'atracció i llengua de consum als mitjans*, maig 2012. <http://www.iec.cat/Comunicacio_IEC/catala_2011.pdf> [Consulta: març 2013]

CAPÍTOL IV

Perspectiva econòmica del sector radiofònic a Catalunya: evolució els darrers anys

Per **Joan Maria Corbella**, professor de la Universitat Pompeu Fabra i membre del grup UNICA (Unitat d'Investigació en Comunicació Audiovisual), i **Xavier Cubeles**, professor de la Universitat Pompeu Fabra i investigador de la Fundació Barcelona Media.

L'anàlisi econòmica del sector radiofònic de Catalunya del període 2007-2011 ofereix un resultat clarament negatiu, ja que els ingressos del conjunt d'operadors van mantenir la línia descendent que es va iniciar l'any 2008, després d'un període de creixement en els exercicis centrals de la dècada, amb la seva culminació el 2007. Tot i les oscil·lacions positives puntuals del 2010, tant els resultats de l'explotació dels comptes oficials de les empreses com els indicadors indirectes a partir de les estimacions de la inversió publicitària descriuen la contracció del mercat en el conjunt dels cinc anys. Això no obstant, la dinàmica interna pròpia del sector a Catalunya permet veure que hi ha operadors que van aconseguir mantenir un balanç positiu per a la ràdio privada.

1. Introducció

Fer un balanç de l'economia del sector radiofònic català en els darrers cinc anys implica, en primer lloc, apuntar el sentit de la corba creixement-decreixement de la seva activitat econòmica, però també exposar algunes consideracions que expliquen la seva evolució, per matisar les interpretacions excessivament genèriques que emmascaren els factors que hi han contribuït.

En conseqüència, el primer que cal dir és que el procés de creixement que es produí fins a l'inici de la crisi econòmica general internacional, l'any 2008, es va truncar en els exercicis següents, i el sector radiofònic català (com l'espanyol) va seguir les mateixes pautes d'evolució anual que l'economia del país, amb una profunda caiguda el 2009, una suavització el 2010, per acabar davallant el 2011. En aquestes pàgines s'analitzen aquests moviments a partir de les dades oficials dels comptes de les empreses i dels estudis sobre l'evolució de la inversió publicitària.

Un cop feta la presentació metodològica, s'ofereix una primera part de balanç de cinc anys de mercat radiofònic, i en una segona part, l'informe corresponent a l'exercici de 2011, en relació amb els seus immediats.

2. Plantejament metodològic de l'estudi

2.1. Plantejament general

En aquesta edició de l'informe sobre l'economia de la ràdio de Catalunya s'ha mantingut l'orientació dels anys anteriors, per la qual cosa es construeix la part fonamental de l'anàlisi a partir de les dades econòmiques i comptables oficials de les empreses públiques i privades que intervenen en el sector a Catalunya, amb les limitacions inevitables que s'apunten en el punt 2.2.

D'aquestes dades, l'estudi es focalitza en els ingressos per vendes declarades pels agents radiofònics —la publicitat contractada és l'entrada principal de recursos— i els altres ingressos d'explotació reconeguts, incloses les subvencions i altres formes d'aportació econòmica de les administracions públiques a empreses públiques i privades. A partir d'aquestes dades s'han elaborat les ràtios principals

que descriuen la caracterització econòmica bàsica del sector a Catalunya.

També com en anys anteriors, s'introdueix un apartat dedicat a l'evolució de les plantilles professionals de les emissores i cadenes de ràdio, un altre dels indicadors de l'evolució que tenen més interès, especialment en l'escenari actual de crisi i reduccions de personal que afecten tot el sector dels mitjans de comunicació. L'ús de les dades oficials de les empreses permet, a més, fer la contrastació amb les aproximacions fetes per altres mètodes de recaptació de la informació.

Per poder oferir una visió completa de la situació econòmica del sector, es continua oferint també, prèviament a la presentació dels indicadors econòmics de Catalunya, la contextualització de les dades en l'entorn espanyol, atès que l'activitat radiofònica de Catalunya està fortament influïda per dues circumstàncies clau.

La primera fa referència al fet que les tres grans empreses radiofòniques privades d'abast estatal (SER - PRISA Radio, COPE - Radio Popular i Onda Cero - Uniprex) representen més del 90% dels ingressos del sector en el conjunt del mercat espanyol¹, i això condiciona absolutament l'evolució de qualsevol indicador que es prengui com a referència. Alhora, ajuda a entendre la importància dels principals operadors públics i privats de Catalunya, en el mercat propi i en total.

La segona circumstància és que l'activitat publicitària a la ràdio està —en coherència amb el que s'ha indicat en el paràgraf anterior— altament centralitzada en aquests operadors espanyols, i en conseqüència també està molt focalitzada en el circuit espanyol, sobretot en xifra de negoci, tot i el volum d'anunciants que utilitzen els circuits local i autonòmic. El circuit local va a la baixa, segons tots els indicis i com es fa evident a la vista de la reducció d'actius dedicats a la ràdio local per part de les grans cadenes.

1. La Comisión del Mercado de Telecomunicaciones estimava que, per al conjunt del mercat espanyol, les tres grans cadenes privades (SER, Onda Cero i COPE) van concentrar l'any 2011 el 93,2% dels ingressos comercials del sector, i els altres operadors públics i privats, d'àmbit espanyol, autonòmic i local, el 6,8% restant (corresponent a un 2,1% a Radio Publi, i un 4,7% per a la resta) (CMT, 2011).

L'activitat publicitària a la ràdio està altament centralitzada en els tres grans operadors espanyols, i en conseqüència també està molt focalitzada en el circuit espanyol, sobretot en xifra de negoci

Cal advertir també que la mesura del valor de l'activitat publicitària a Espanya i a Catalunya segueix sent controvertida i, com es posa de manifest en aquest treball, presenta uns resultats amb uns marges considerables de desviació respecte als resultats comptables de les empreses. Això no obstant, la ja llarga tradició de rastreig i tractament de dades per part d'Infoadex i les innovacions aportades per Arce Media amb Media Hotline amb el seu estudi i2p els han convertit en referències ineludibles a l'hora de tractar de l'economia del sector. Per aquest motiu, tot i que no es tracta de dades reals, sinó d'estimacions, es considera d'utilitat incloure-les en aquest informe econòmic.

2.2. Univers de l'estudi

L'anàlisi econòmica del sector de la ràdio de Catalunya s'ha elaborat a partir dels comptes de les emissores i cadenes dipositats al Registre Mercantil corresponents als exercicis compresos en el període de 2007 a 2011.

Com s'ha anat indicant en edicions anteriors d'aquest informe, el cens d'empreses s'ha elaborat a partir de la llista de membres de l'Associació Catalana de Ràdio, de la qual són membres totes les societats privades principals de ràdio que operen a Catalunya, ampliat amb altres societats vinculades als grups o les cadenes de ràdio incloses en aquesta llista, i amb les dues societats de titularitat pública del sector amb cobertura autonòmica.

No obstant això, no s'han pogut fer els càlculs del sector comptant amb les ràdios privades locals, comarcals o independents, ateses les dificultats existents per obtenir informació comptable d'un grup prou representatiu de les empreses que integren aquest segment del sector. Aquestes dificultats són, fonamentalment, les següents²:

- a) La impossibilitat de distingir els comptes corresponents a l'activitat de ràdio en aquelles societats que,

2. En aquest grup hi ha identificades les empreses següents: Aranesa de Ràdio i Televisió, SAU; Cadena Pirenaica de Ràdio i Televisió, SL; Catalana i Aranesa de Telecomunicacions, SLU; D-9 Comunicació, SL; Edicions Intercomarcals, SA; Emissores Catalanes Audiovisuals de Proximitat, SL; Grupo Simalro, SL; La Seva Llar El Seu Món, SL; La Veu de l'Ebre, SL; Llegeix, Escriu, Escolta Català, SL; Mola TV, SL; Osonenca de Ràdio i Televisió, SAU; Premsa d'Osona, SA; Publicacions Penedès, SA; Ràdio Marina, SA; Ràdio Olot, SA, i, també, persones físiques.

a més de la prestació de serveis de ràdio, proveeixen altres serveis de comunicació (premsa i televisió principalment).

- b) Les limitacions que hi ha per obtenir les dades comptables oficials de bona part d'altres titulars de serveis de ràdio local, comarcal o independents, per raó de la seva naturalesa jurídica (ja que no són societats mercantils) o de la seva reduïda dimensió.

En estudis anteriors ja s'advertia que les dades presentades tenien fortes limitacions respecte d'aquest grup de l'activitat radiofònica de Catalunya. Cal considerar, així mateix, que la dimensió econòmica d'aquest grup és molt reduïda, tant a Catalunya com al total espanyol, com es constata en els estudis de la Comisión del Mercado de Telecomunicaciones³ i en el fet que tradicionalment també són excloses dels estudis sobre la inversió publicitària existents a Espanya.

En concret, s'han obtingut les dades comptables de la resta de societats amb activitat radiofònica, corresponents als exercicis compresos en el període de 2007 a 2011. Això suposa incloure la pràctica totalitat de les principals societats privades i públiques del sector que presten serveis de ràdio a Catalunya format pels grups següents (vegeu l'Annex per al detall):

- **A. Ràdios privades de Catalunya:** societats mercantils de titularitat privada que operen en el mercat de la ràdio i que tenen la seva seu social a Catalunya. Aquestes empreses s'han classificat en els dos grups següents:
 - A.1. De cobertura autonòmica.
 - A.2. D'abast estatal (delegacions a Catalunya).
- **B. Ràdios públiques de Catalunya d'abast autonòmic:** societats mercantils de titularitat pública que proveeixen serveis de ràdio per a l'àmbit del territori de tot Catalunya (Catalunya Ràdio, emissores radiofòniques de la Generalitat i Agència de Comunicació Local).
- **C. Ràdios privades d'abast estatal que operen a Catalunya (amb seu central a Madrid):** societats mercantils de titularitat privada que operen en el mercat de la ràdio de Catalunya i que tenen la seva seu social a Madrid.

Davant d'això, i com a resum d'aquestes remarques de caràcter metodològic, cal fer les consideracions següents respecte de l'abast del contingut de l'estudi que es presenta:

3. Vegeu la nota núm. 1.

- a) El treball dona una visió exhaustiva de les ràdios privades de Catalunya de cobertura autonòmica i d'abast estatal (delegacions a Catalunya). Respecte d'aquest darrer grup, però, cal remarcar que no s'inclou l'activitat comercial que porten a terme directament les empreses dominants de les societats que en formen part (vegeu el punt c a continuació).
- b) Es dona un tractament complet del segment de les ràdios públiques de Catalunya d'àmbit autonòmic o supracomarcal.
- c) La informació sobre les ràdios privades d'abast estatal que operen a Catalunya (amb seu central a Madrid) s'ofereix com a referència indicativa de l'evolució de l'activitat radiofònica en el conjunt del mercat espanyol (sense que això suposi, tanmateix, una visió específica de la seva participació en el mercat català).
- d) Finalment, no s'inclouen les ràdios d'abast municipal o comarcal, tant les privades com les públiques.

3. Evolució dels aspectes econòmics del sector radiofònic a Catalunya en el període 2007-2011: balanç de cinc anys

3.1. Introducció

El període 2007-2011, pel que fa a la ràdio a Catalunya, no difereix substancialment del que va succeir a la totalitat del mapa comunicatiu: després d'uns anys de bonança econòmica al país i a tot l'Estat espanyol, que permeté assolir les xifres més altes d'inversió publicitària de les empreses en els mitjans just en l'exercici de 2007, es va produir la davallada generalitzada de l'economia de la premsa, la ràdio i la televisió. Aquesta circumstància ha estat la clau que descriu el paisatge resultant en aquest quinquenni, per molt que hi va haver una lleu recuperació, transitòria, l'any 2010.

Ara bé, cal fer matisacions per afinar aquesta descripció. Així, a l'interior del sector es detecten dos fets clau que no són visibles amb les dades globals: la ràdio privada d'abast nacional català ha aguantat relativament bé el període, sobretot per la bona evolució de la cadena RAC1 i la seva empresa Radiocat XXI en tots els anys, mentre que l'activitat de les grans cadenes espanyoles amb emissores territorials a Catalunya ha patit un procés de retrocés molt important. A banda de la bona gestió de l'empresa líder de la ràdio privada catalana, hi ha contribuït el fet que algunes de les grans cadenes espanyoles van portar a terme durant el període un procés de reducció i tancament d'instal·lacions locals i de les finestres de programació locals.

La ràdio privada d'abast nacional català ha aguantat relativament bé el període, mentre que l'activitat de les grans cadenes espanyoles amb emissores territorials a Catalunya ha patit un procés de retrocés

Per al conjunt del sector radiofònic català, els resultats quasi s'equilibraren fins al 2010, tot i que el balanç intern permet veure el predomini creixent de la ràdio d'abast nacional català, malgrat la clara baixada d'ingressos de la ràdio pública, que ha fet que la seva participació en l'estructura econòmica del sector s'hagi reduït de manera significativa en els anys estudiats. El 2011, però, la fortalesa de la ràdio privada d'abast nacional, que va mantenir els resultats, no va ser suficient per impedir un altre descens del volum econòmic de la ràdio a Catalunya.

El 2011, la fortalesa de la ràdio privada d'abast nacional no va ser suficient per impedir un altre descens del volum econòmic de la ràdio a Catalunya

3.2. El context econòmic de la ràdio a Catalunya

Per situar i avaluar adequadament les dades econòmiques de la ràdio a Catalunya, cal tenir en compte el context espanyol, ja que tant en el mercat publicitari com pel que fa a la competència per a la captació dels oients hi ha una interdependència essencial, que no sembla que hagi canviat substancialment amb els anys, tot i l'hegemonia que ha anat adquirint la ràdio d'abast nacional català en el mercat radiofònic de Catalunya.

3.2.1. Evolució econòmica del sector radiofònic a Espanya i participació catalana

L'evolució de la salut econòmica del sector de la ràdio espanyola no és bona i va empitjorar al llarg del període 2007-2011, a la vista de les xifres agregades d'ingressos comercials (publicitaris, essencialment) i de cadascun dels agents principals. Però la situació econòmica contrasta notòriament amb l'evolució de les xifres d'audiència, tant a Catalunya com a Espanya, a diferència del que succeeix amb altres mitjans: no hi ha una pèrdua d'atenció dels ciutadans cap al mitjà, sinó oscil·lacions en el total i un ball d'oients d'una proposta a l'altra a les ones, mentre que diaris i revistes veuen baixar els darrers anys el nombre de lectors, d'acord amb les dades de l'*Estudi General de Mit-*

jans (EGM)⁴. Davant d'aquesta circumstància, sembla raonable imputar la minoració d'ingressos del sector a dos factors més: la retallada de la inversió publicitària que estan efectuant les empreses i la redistribució d'aquesta inversió entre un ventall més ampli de suports, especialment amb la incorporació de nous serveis basats en Internet.

La salut econòmica del sector de la ràdio espanyola no és bona i va empitjorar al llarg del període 2007-2011

Pel que fa a l'audiència, hi ha una consideració a fer, a causa de la seva incidència econòmica. D'acord amb les dades de l'EGM, les tres grans cadenes privades espanyoles de caire generalista han anat perdent quota de mercat en conjunt des de 2007 (especialment la cadena SER i la cadena COPE, mentre que Onda Cero en guanyava). Per això, les tres grans privades van passar d'acaparar el 71,2% del mercat d'audiència de ràdio generalista l'any 2007 al 63% l'any 2011. Els principals protagonistes i beneficiaris potencials d'aquesta tendència —malgrat la redistribució d'oients entre ells— van ser les emissores líders d'àmbit territorial de Catalunya (RAC1 i Catalunya Ràdio).

Conjuntament, aquestes propostes radiofòniques, sumades a la resta de cadenes generalistes d'àmbit català (ONA FM, COMRàdio i Ràdio 4), segons l'EGM, van mantenir una evolució positiva dins el mercat espanyol pel que fa al percentatge de quota de mercat de la ràdio generalista espanyola: el 2007, un 6,1%; el 2008, un 6,6%; el 2009, un 7,1%; el 2010, un 8,2%, i el 2011, un 9,1%.

En el camp de la ràdio temàtica (musical i informativa), el tret distintiu és que la situació és molt més atomitzada entre propostes de grups empresarials diferents, tot i que les cadenes de SER - PRISA Radio van mantenir una acumulació de prop del 50% de l'audiència a Espanya i entre els tres grans grups privats sobrepassen històricament dues tercers parts del mercat. En aquest panorama, la participació de les cadenes catalanes públiques i privades va mantenir al llarg del període estudiat una quota de mercat que oscil·la al voltant del 5%, sense una pauta d'evolució clara, tot i que les propostes musicals autòctones líders (Flaix FM, Ràdio Flaixbac i RAC105, a banda de Radio TeleTaxi, no mesurada per l'EGM) es pot considerar que han consolidat la seva quota, lentament, en el total del mercat espanyol.

L'evolució de l'estructura de l'audiència té la seva correlació amb la distribució dels ingressos dins el sector radiofònic espanyol i, en conseqüència, les tres grans empreses radiofòniques privades espanyoles (SER, COPE i Onda Cero) concentren, sense variacions que afectin l'estructura del sector, almenys el 90% dels recursos econòmics comercials (RNE no compta amb publicitat). Aquesta xifra, però, al llarg del període mostrava una lleugera tendència a baixar, sigui quin sigui l'indicador que es prengui com a referència.

Entre les causes que expliquen aquest fet, cal esmentar l'augment de vendes de la ràdio privada d'àmbit català, focalitzat exclusivament en el grup Radiocat XXI (RAC1 i RAC105), que, en el període de 2007 a 2011, no va deixar d'augmentar la seva xifra neta de negoci cap any, per arribar a superar els 15,5 milions d'euros en el darrer exercici de referència d'aquest estudi, tot i la crisi general de la inversió publicitària i l'específica del sector de la ràdio. En un sentit invers va influir el grup de Catalunya Ràdio, que, si el 2007 encara experimentà un creixement de la xifra de vendes fins a 15,8 milions, va encadenar posteriorment un seguit d'exercicis amb davallades, fins als 8,2 milions de 2011, fet que va facilitar que l'empresa del Grup Godó se situés des del 2009 en el primer lloc entre els operadors catalans d'acord amb la seva xifra de vendes.

Les tres grans empreses radiofòniques privades espanyoles (SER, COPE i Onda Cero) concentren, sense variacions que afectin l'estructura del sector, almenys el 90% dels recursos econòmics comercials

L'altra causa fonamental dels canvis en el mercat espanyol radica en la mateixa evolució de les magnituds econòmiques de les principals corporacions radiofòniques privades espanyoles (SER - PRISA Radio, COPE - Radio Popular, Onda Cero - Uniprex i Radio Publi - Vocento). La gran davallada de la xifra de negocis es va produir durant els exercicis de 2008 i 2009 per al conjunt de les grans cadenes, amb el 7% i el 10%, respectivament, mentre que el 2010 van frenar la caiguda del 2008, encara que l'any 2011 altre cop baixà la xifra de negoci, a un nivell més suau per sota del 4% interanual⁵.

En el conjunt del mercat espanyol, prenent com a base les dades de l'estudi anual de *Notícies de la Comuni-*

4. Associació per a la Investigació de Mitjans de Comunicació (AIMC), *Estudi General de Mitjans*, elaborat anualment.

5. Vegeu l'estudi amb les dades de les principals empreses del sector a Espanya a *Notícies de la Comunicació*, núm. 328 (octubre 2012).

cación⁶, els dos grans operadors d'abast català (Catalunya Ràdio i Radiocat XXI) l'any 2010 haurien assolit una quota del 5,6% dels ingressos d'explotació, mentre que l'any just immediat abans de la crisi (2007) aquesta quota era del 5,2%.

En el conjunt del mercat espanyol, els dos grans operadors d'abast català (Catalunya Ràdio i Radiocat XXI) l'any 2010 haurien assolit una quota del 5,6% dels ingressos d'explotació, mentre que l'any just immediat abans de la crisi (2007) aquesta quota era del 5,2%

Per la seva banda, la Comisión del Mercado de Telecomunicaciones (CMT), l'organisme públic de control del sector, tot i que desplaçava la fase més aguda de la crisi a l'any 2009, coincidia a apuntar la lleu recuperació del 2010 en el sector i la recaiguda del 2011.

Segons aquesta font, no ha canviat significativament el poder de les tres grans corporacions privades espanyoles, ja que malgrat que havien perdut una xifra d'ingressos remarkable en el quinquenni seguien concentrant la posició hegemònica sobre els ingressos comercials. Alhora, els operadors públics no estatals acaparen dues tercers parts dels ingressos comercials que es reparteixen els altres agents del sector. Cal advertir, però, la discrepància entre les dades de la CMT i els estudis usant com a font els comptes oficials de les empreses: les vendes netes de Catalunya Ràdio i Radiocat XXI sumades equivalen a la pràctica totalitat de la xifra d'ingressos comercials que la CMT atorga a la «resta del sector».

Una darrera consideració en el mateix sentit, respecte a l'estructura i les magnituds econòmiques del sector, fa referència a la participació conjunta dels agents amb activitat a Catalunya sobre el conjunt espanyol. Sense comptar les emissores de ràdio local sense vinculació a cadenes, el valor total de les vendes netes dels operadors de Catalunya (públics i privats, d'abast autonòmic o vinculats a agents d'abast estatal) va baixar d'una xifra a l'inici del període analitzat superior al 12% dels ingressos comercials del sector a Espanya (xifra de la CMT) fins al 10% l'any 2011, en un procés de reculada progressiva. A aquest resultat hi van contribuir la davalla d'ingressos publicitaris de Catalunya Ràdio i la majoria d'operadors privats d'abast català, no compensada per l'espectacular augment de Radiocat XXI, però també de manera significativa la reducció de l'aportació de les emissores locals catalanes dels grups espanyols: va passar de 19 milions

d'euros just abans del quinquenni 2007-2011 a únicament 8,6 milions l'any 2011.

L'evolució de l'aportació als ingressos totals de les emissores locals a Catalunya de les cadenes espanyoles permet veure com perden importància en el funcionament del sector

L'evolució de l'aportació als ingressos totals de les emissores locals a Catalunya de les cadenes espanyoles, segons l'explotació de dades dels estudis anuals de *Noticias de la Comunicación*, permet veure com perden importància en el funcionament del sector. La Cadena SER avaluava l'aportació de les vendes de Catalunya al total en prop de 14 milions els anys 2009 i 2010 (que es tradueix en un 7,3% i 7,5% del total, respectivament), però els poc més d'11 milions de l'any 2011 van fer caure la quota al 6,4% del total. Per la seva banda, a COPE - Radio Popular, amb poc més de 3 milions anuals generats a Catalunya en cadascun d'aquests exercicis, la participació catalana va caure del 4,3% de 2009 al 3,4% del total. Onda Cero no aportava dades sobre aquest punt.

3.2.2. Les estimacions sobre la inversió publicitària: evolució fins al 2011

Segons l'estudi anual d'Infoadex, la referència més veterana a l'Estat espanyol pel que fa a la quantificació de la inversió publicitària per als diversos mitjans de comunicació, l'any 2007 marcà el final d'un període de creixement sostingut molt important, que va precedir l'entrada en crisi dels ingressos publicitaris a partir de 2008 (taula 1). La corba que descriu, tant pel que fa al conjunt dels mitjans com de la ràdio en particular, coincideix clarament amb les estimacions de caràcter econòmic a assenyalar l'any 2010 com de breu repunt, però amb una continuïtat del procés recessiu l'any 2011. Ara bé, el fet més destacat és que la inversió publicitària en ràdio a Espanya mostra un comportament amb alts i baixos menys accentuats que per al conjunt dels mitjans, tant en els anys de pujança com en els de davallada. Això va contribuir a fer augmentar la seva quota de participació en el mercat publicitari. En total, al llarg del període de l'estudi, el conjunt dels mitjans van perdre el 31% de la inversió, mentre que la ràdio va perdre el 23%, segons Infoadex.

L'any 2007 marcà el final d'un període de creixement sostingut molt important, que va precedir l'entrada en crisi dels ingressos publicitaris a partir de 2008

6. Dossier «El negoci de la radio privada», *Noticias de la Comunicación*. [Anual]

Taula 1. Inversió publicitària total i en la ràdio a Espanya, segons Infoadex (2007-2011)

	2007	2008	2009	2010	2011
Total inversió estimada en mitjans convencionals	7.985,1	7.102,8	5.630,9	5.858,8	5.501,1
Variació sobre l'any anterior (%)	9,3	-11,1	-20,7	4,0	-6,1
Inversió estimada en ràdio	678,1	641,9	537,3	548,5	524,9
Variació sobre l'any anterior (%)	6,5	-5,3%	-16,3	2,1	-4,3
Participació de la ràdio en el total dels mitjans convencionals (%)	8,5	9,0	9,5	9,4	9,5

Dades: Xifres en milions d'euros.

Font: Infoadex.

L'estudi alternatiu a Infoadex, que elabora Arce Media juntament amb Media Hotline (taula 2), mostra diferències significatives en tots els anys del període estudiat en els valors absoluts, sempre inferiors en aquest darrer estudi, tant per a la ràdio com per al total de la inversió en mitjans (en aquest cas, cal tenir present que inclouen un ventall de formes publicitàries diferents respecte a Internet). Això no obstant, les tendències que es manifesten en l'evolució són coincidents en ambdós casos. Així, la davallada de la inversió durant el període amb aquesta font seria del 37,6% per al conjunt dels mitjans i del 27,5% per a la ràdio.

Per a l'estimació del valor econòmic de l'activitat comercial de la ràdio espanyola, però, cal fer una darrera consideració molt important: per bé que els estudis sobre estimació de la inversió publicitària i els basats en els

comptes de resultats de les empreses coincideixen en la descripció de les tendències, hi ha una gran discrepància en la determinació del valor en termes absoluts. Així, en el cas d'Infoadex, que l'any 2007 ofería una xifra superior en un 52% a la que proporciona la CMT, s'ha anat reduint el diferencial fins al voltant del 35% a partir de 2009. Per la seva part, l'estudi d'Arce Media ha anat limitant progressivament el marge de diferència des del 45% de 2007 respecte a la CMT fins al 20% de 2011.

3.2.3. Estimacions sobre la inversió publicitària a la ràdio a Catalunya

Els estudis sobre el valor de la inversió publicitària en els mitjans de Catalunya tenen una tradició recent i sovint controvertida per la dificultat d'imputació a la cadena o

Taula 2. Inversió publicitària total i en la ràdio a Espanya, segons i2p (2007-2011)

	2007	2008	2009	2010	2011
Total inversió estimada en mitjans convencionals	7.583,1	6.572,0	5.096,1	5.158,1	4.734,6
Variació sobre l'any anterior (%)	8,7	-13,3%	-22,5	1,2	-8,2
Inversió estimada en ràdio	648,8	596,2	500,5	497,5	470,6
Variació sobre l'any anterior (%)		-8,1	-16,1	-0,6	-5,4
Participació de la ràdio en el total dels mitjans convencionals (%)	8,6	9,1	9,8	9,6	9,9

Dades: Xifres en milions d'euros.

Font: Arce Media.

Taula 3. Inversió publicitària total i en la ràdio a Catalunya (2007-2011)

	2007	2008	2009	2010	2011
Total inversió estimada en mitjans convencionals	711,6	597,9	471,5	470,8	394,1
Variació sobre l'any anterior (%)	1,7	-16,0	-21,1	-0,2	-16,3
Inversió estimada en ràdio	75,4	71,1	57,8	56,4	50,4
Variació sobre l'any anterior (%)	7,5	-5,6	-18,8	-2,5	-10,5
Participació de la ràdio en el total dels mitjans convencionals	10,6	11,9	12,3	12,0	12,8
Estructura interna de la inversió publicitària en ràdio					
Ràdio generalista	41,6	40,3	32,5	32,6	30,2
% del total	55,3	56,7	56,4	57,8	59,8
Ràdio temàtica	33,7	30,8	25,2	23,8	20,3
% del total	44,7	43,3	43,6	42,2	40,2
Ràdio pública	17,9	16,1	10,7	10,0	8,6
% del total	23,7	22,7	18,5	17,7	17,1
Ràdio privada	57,5	55,0	47,1	46,4	41,8
% del total	76,3	77,3	81,5	82,3	82,9

Dades: Xifres en milions d'euros.

Font: Elaboració pròpia amb dades de Media Hotline per a l'Associació Catalana de Ràdio.

a les emissores locals d'una part dels ingressos obtinguts, però sobretot també pel ventall de mitjans que formen part de l'univers mesurat per fer els còmputos.

Aquesta darrera circumstància, atès el nombre molt més gran de propostes radiofòniques, televisives i de premsa del qual fa seguiment, és l'argument fonamental per considerar que, en el cas de Catalunya, l'índex de representació de l'estudi de Media Hotline sobre les dades d'Arce Media sigui clarament superior al d'Infoadex i es pugui adoptar com a referència per complementar l'estudi sobre els comptes oficials de les empreses que es presenta en les pàgines següents⁷.

7. En aquest informe s'han utilitzat les dades proporcionades per Media Hotline per a l'Observatori de la Ràdio a Catalunya (Informes 2006-2009) i per a l'Associació Catalana de la Ràdio (ACR) (Informe 2010 i aquest informe), elaborades sobre la base de l'estudi i2p d'Arce Media. Conté variacions significatives en l'estimació total i per a la ràdio respecte a l'*Estudi de la inversió publicitària* del 2011, elaborat per les mateixes empreses per a l'Associació Empresarial de Publicitat (AEP, 2012), ja que aquest darrer sobreestima la inversió en ràdio entre un 9,3% (any 2010) i un 17,6% (any 2009) respecte a la font adoptada aquí. Per a l'any 2011, l'increment és del 13,2%.

La taula 3 mostra l'evolució recent de la inversió publicitària, i s'observa que al llarg del període va seguir pràcticament la mateixa pauta que per al conjunt de l'Estat espanyol, tant pel que fa al conjunt dels mitjans com per a la ràdio. La diferència principal radica en el fet que l'any 2010 la reducció de la inversió en ràdio fou superior a la del conjunt, cosa que no passa cap altre any ni tampoc succeïa al total espanyol.

Com a resultat, en el període analitzat, la ràdio de Catalunya va perdre un 33% de la inversió publicitària entre 2007 i 2011, i es va quedar just per sobre de la ratlla dels 50 milions d'euros en aquest darrer exercici. Com s'ha indicat per al cas espanyol, però, aquestes xifres aporten una valoració superior de la publicitat en ràdio de la que s'obté dels comptes oficials de les empreses, encara que cada cop amb un diferencial menor, i aquí passa el mateix. Així, també en el cas català les dades de l'estudi han passat de ponderar el 29% més l'any 2007 al 21-22% durant els darrers exercicis respecte a les xifres de vendes netes que registren els comptes empresarials. Alhora, si es té en compte que en el present estudi no hem tingut en compte els ingressos de

les emissores locals per manca de dades suficients, es pot considerar que el marge de discrepància real és molt inferior al que es dona per al conjunt d'Espanya.

La ràdio de Catalunya va perdre un 33% de la inversió publicitària entre 2007 i 2011, i es va quedar just per sobre de la ratlla dels 50 milions d'euros en aquest darrer exercici

Pel que fa a l'estructura interna, es detecta que la davallada publicitària és més pronunciada i constant al llarg del període en el segment de la ràdio temàtica, mentre que la ràdio generalista, després de la sotragada de 2009, apuntava a una estabilitat o davallada de rang molt menys pronunciada.

L'altre element de gran significació és el fet que al llarg de tot el període la ràdio pública perd quota de mercat, i l'any 2011 es va quedar amb només el 17% de la inversió publicitària del mitjà, mentre que la ràdio privada aconseguí consolidar-se com a absolutament dominant dels ingressos publicitaris de la ràdio de Catalunya. El transvasament del lideratge del sector de Catalunya Ràdio a RAC1 explica en gran manera aquesta situació.

Al llarg de tot el període, la ràdio pública perd quota de mercat, i l'any 2011 es va quedar amb només el 17% de la inversió publicitària del mitjà

3.3. Els recursos públics al sector ràdio

Si la publicitat és la font principal d'ingressos comercials de les empreses radiofòniques, a l'hora de presentar la to-

talitat dels recursos econòmics del sector cal completar-ho amb l'aportació de fons públics, ja sigui sota la forma de subvencions directes a les empreses públiques i privades, o altres formes d'ajut econòmic. En aquest balanç quinquennal, només es fa l'anàlisi de les aportacions de la Generalitat de Catalunya als mitjans privats i les que corresponen a les dues entitats públiques amb activitats radiofòniques d'abast nacional (Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals i Agència de Comunicació Local), per la impossibilitat d'obtenir informació sobre el suport de les administracions públiques locals a les emissores públiques i privades dels territoris que governen.

3.3.1. Les subvencions a la ràdio privada

Des que l'any 2005 es va estendre a la ràdio (i també a la televisió i a la premsa digital) la política d'ajuts de la Generalitat als mitjans de comunicació en català d'empreses privades, per al foment de la presència de la llengua pròpia i en suport de l'espai català de comunicació, les empreses radiofòniques catalanes han pogut optar a dues línies d'acció, encara que molt minorades en dotació l'any 2011.

La primera fa referència als anomenats *ajuts estructurals*, que s'atorguen de manera automàtica en funció d'uns paràmetres de càlcul predeterminats i coneguts públicament. A partir de 2007 i fins a 2010 aquesta línia va aportar sempre més de mig milió d'euros per a les emissores i grups que emeten íntegrament en català (taula 4). El 2011, però, la xifra va ser retallada en el marc de la política general de reducció de la despesa de la Generalitat, fins a quedar en un 40% de la que havien percebut en els exercicis anteriors, mentre que el nombre de perceptors es mantenia sempre al voltant de les vint emissores i grups, amb la qual cosa el resultat percebut per cadascun dels operadors s'ha vist clarament minorat (el màxim beneficiari, Radiocat XXI, va percebre menys de 29.000 euros).

En conseqüència, l'impacte dels ajuts públics estructurals a la ràdio privada en català a final del període ja representava només un 0,7% dels ingressos de tota la ràdio

Taula 4. Import total dels ajuts de la Generalitat a la ràdio privada de Catalunya (2007-2011)

Modalitat d'ajut	2007	2008	2009	2010	2011
Ajuts estructurals	584.793	536.362	545.000	551.691	217.531
Ajuts a projectes	1.356.560	1.214.800	1.198.000	1.451.836	493.700
Total	1.941.353	1.751.362	1.747.000	2.003.527	711.231

Dades: Xifres en euros.

Font: Elaboració pròpia amb les dades publicades al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

privada i per sota del 0,3% dels ingressos d'exploració de tot el sistema radiofònic català.

L'impacte dels ajuts públics estructurals a la ràdio privada en català a final del període ja representava només un 0,7% dels ingressos de tota la ràdio privada i per sota del 0,3% dels ingressos d'exploració de tot el sistema radiofònic català

Pel que fa als ajuts a projectes per a la millora de les empreses, l'evolució va seguir forçosament el mateix patró al llarg del quinquenni, i va baixar d'una mitjana de quinze o setze actuacions beneficiades anualment a només sis l'any 2011, i amb un import de la tercera part dels anys anteriors.

3.3.2. El finançament de les empreses públiques de ràdio de Catalunya

Al costat dels ajuts a les empreses privades, la major dotació de recursos públics per a la ràdio de Catalunya consisteix en l'aportació a les corporacions públiques. A continuació s'analitza l'evolució al llarg dels cinc anys del sector radiofònic de titularitat pública de Catalunya d'abast autonòmic o supracomarcal, integrat per les emissores de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (Catalunya Ràdio SRG, SA) i de l'Agència de Comunicació Local (COMRàdio).

3.3.2.1. Catalunya Ràdio SRG, SA

En l'evolució dels ingressos d'exploració corresponents a Catalunya Ràdio SRG, SA s'observa un gran canvi de

l'any 2007 al 2008, quan aquests passaren de 18,1 milions d'euros a 49,2 milions d'euros, respectivament (vegeu la taula 7). Aquest fet s'explica fonamentalment perquè el règim de finançament de Catalunya Ràdio SRG, SA durant els anys anteriors al 2008 suposava que les pèrdues de la societat s'afrontaven amb una ampliació del seu endeutament. Per resoldre aquesta situació, el 2008 s'acordà fer una transferència anual de la Generalitat de Catalunya a favor de la societat amb la finalitat d'equilibrar el seu pressupost. Aquest canvi queda reflectit en l'evolució de la partida *Altres ingressos d'exploració*, que va augmentar dels 2,2 milions d'euros el 2007 a 33,9 milions d'euros el 2008 i fins a 41,9 milions d'euros el 2009. L'any 2010, però, començà un procés de lleugera davallada del total dels ingressos d'exploració, tant en les vendes (com a conseqüència de la caiguda de la inversió publicitària) com en els altres ingressos d'exploració, que es mantenia al final del quinquenni estudiat.

Pel que fa a les despeses, tot i que a partir de 2009 es moderà el seu ritme de creixement, no va ser fins al 2011 que van baixar en termes reals, d'acord amb els comptes oficials de la Corporació.

Catalunya Ràdio: Pel que fa a les despeses, tot i que a partir de 2009 es moderà el seu ritme de creixement, no va ser fins al 2011 que van baixar en termes reals

Quant a l'ocupació, els alts i baixos dels darrers anys no permeten establir cap conclusió, a la vista dels comptes oficials. Això no obstant, l'any 2011 encara tenia una xifra d'ocupats superior a la de 2007.

Taula 5. Comptes d'exploració de Catalunya Ràdio SRG, SA (2007-2011)

	2007	2008	2009	2010	2011
Ingressos d'exploració	18.064.773	49.156.476	52.489.908	49.746.481	47.376.366
Vendes netes	15.821.888	15.298.684	10.613.618	9.460.592	8.183.622
Altres ingressos d'exploració	2.242.885	33.857.792	41.876.290	40.285.889	39.192.744
Despeses d'exploració	46.313.032	51.211.604	52.484.297	52.749.194	48.952.559
Resultats d'exploració	-28.248.259	-2.055.128	5.611	-3.002.713	-1.576.193
Treballadors	419	431	426	437	428

Dades: Xifres en euros.

Font: Elaboració pròpia amb dades d'Informa D&B, SA, SABI: Sistema de Anàlisis de Balances Ibéricos.

3.3.2.2. Agència de Comunicació Local, SA

Els comptes de l'Agència de Comunicació Local (COM-Ràdio) durant el quinquenni analitzat mostren una imatge de relativa estabilitat econòmica, tant pel que fa als ingressos d'explotació com a les despeses. Ara bé, al llarg del període s'observen algunes dades que obliguen a fer-ne esment.

Així, les vendes netes van baixar a la meitat, i van ser compensades per la variació en els altres ingressos d'explotació, per l'aportació de recursos de les administracions públiques. Aquesta aportació va créixer els anys centrals del període, per caure al final, tot i que encara per damunt de les xifres de 2007.

Pel que fa a les despeses, a partir de 2009 va començar el procés de reducció, tot i que no va impedir que s'assolís un resultat negatiu en l'exercici de 2010, corregit l'any 2011, en què es produí una segona reducció significativa de recursos humans, la segona més important del període, després de la de 2008.

COMRàdio: A partir de 2009 va començar el procés de reducció, tot i que no va impedir que s'assolís un resultat negatiu en l'exercici de 2010, corregit l'any 2011, en què es produí una segona reducció significativa de recursos humans

3.4. La dimensió econòmica del sector radiofònic de Catalunya durant el període 2007-2011

En aquesta part de l'informe econòmic de la ràdio a Catalunya, es presenten les dades de l'anàlisi dels principals

indicadors elaborats a partir de l'agregació per segments dels comptes oficials de les empreses que els han dipositat als registres, i amb les limitacions indicades en el punt 2. Aquest estudi, amb coherència amb la línia dels informes anuals, se centra en l'anàlisi de l'ocupació, dels ingressos d'explotació i de la participació de les vendes en aquests ingressos.

3.4.1. L'ocupació en el sector

La xifra de treballadors en plantilla a les empreses radiofòniques de Catalunya objecte de l'anàlisi se situà l'any 2011 en un total de 794 persones (taula 7). Aquesta dada suposa un decreixement de l'11,6% respecte a l'inici del període estudiat, l'any 2007, i contrasta amb l'augment global, lleuger, que es detectava amb el total de les ràdios privades d'abast estatal que operen a Catalunya (seus centrals a Madrid), ja que en aquest cas s'observa un creixement de la xifra d'empleats durant els dos darrers exercicis (per bé que baixa el 2011).

El repartiment intern segons el tipus d'operadors, però, presenta a Catalunya algunes dades que cal remarcar: mentre que la ràdio d'abast autonòmic va preservar, i fins i tot augmentar, les xifres d'ocupació, les cadenes espanyoles amb emissores a Catalunya van sacrificar gairebé la meitat dels llocs de treball en cinc anys. Molt més escassa, en canvi, va ser la reducció en el sector públic (quinze llocs en cinc anys, sobre una base de més de cinc-centes places).

Com a conseqüència d'aquesta evolució, hi ha hagut un canvi en la distribució del nombre d'ocupats en la ràdio a Catalunya segons la titularitat de les empreses (pública o privada). En concret, les ràdios públiques d'abast autonòmic han passat al llarg del període a superar el 60% dels treballadors del sector (sense comptar la ràdio lo-

Taula 6. Comptes d'explotació de l'Agència de Comunicació Local, SA (2007-2011)

	2007	2008	2009	2010	2011
Ingressos d'explotació	10.699.466	12.810.017	12.212.958	11.619.850	10.795.075
Vendes netes	1.241.285	1.415.445	862.911	974.317	632.861
Altres ingressos d'explotació	9.458.181	11.394.572	11.350.047	10.645.533	10.162.215
Despeses d'explotació	11.098.013	12.770.903	12.210.359	11.735.454	10.703.236
Resultats d'explotació	-398.547	39.114	2.599	-115.604	91.839
Treballadors	113	99	98	97	89

Dades: Xifres en euros.

Font: Elaboració pròpia amb dades d'Informa D&B, SA, SABI: Sistema de Anàlisi de Balances Ibèrics.

Taula 7. Ocupats del sector de la ràdio a Catalunya (2007-2011) ^{(1) (2)}

<i>Nombre</i>	2007	2008	2009	2010	2011
A. Ràdios privades de Catalunya	358	356	331	303	277
A.1. De cobertura autonòmica	168	176	169	170	174
A.2. D'abast estatal (delegacions a Catalunya)	190	180	162	133	103
B. Ràdios públiques de Catalunya d'abast autonòmic	532	530	524	534	517
TOTAL RÀDIO A CATALUNYA	890	886	855	837	794
C. Ràdios privades d'abast estatal que operen a Catalunya (seus centrals a Madrid)	2.497	2.505	2.531	2.679	2.603

<i>% sobre total ràdio a Catalunya</i>	2007	2008	2009	2010	2011
A. Ràdios privades de Catalunya	40,2	40,2	38,7	36,2	34,9
A.1. De cobertura autonòmica	18,9	19,9	19,8	20,3	21,9
A.2. D'abast estatal (delegacions a Catalunya)	21,3	20,3	18,9	15,9	13,0
B. Ràdios públiques de Catalunya d'abast autonòmic	59,8	59,8	61,3	63,8	65,1
TOTAL RÀDIO A CATALUNYA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

⁽¹⁾ Dades segons el cens d'empreses de les quals s'han obtingut dades anualment.

⁽²⁾ Empleats directament per part de les empreses.

Font: Elaboració pròpia a partir de la relació de membres de l'Associació Catalana de Ràdio (ACR) i amb les dades d'Informa D&B, SA, SABI: Sistema de Anàlisis de Balances Ibèriques.

cal), fins al punt que l'any 2011 gairebé dos de cada tres treballadors ho feien al sector públic. A l'altre extrem, la ràdio de cadenes espanyoles només ocupava el 13% dels treballadors.

Mentre que la ràdio d'abast autonòmic va preservar, i fins i tot augmentar, les xifres d'ocupació, les cadenes espanyoles amb emissores a Catalunya van sacrificar gairebé la meitat dels llocs de treball en cinc anys. Molt més escassa, en canvi, va ser la reducció en el sector públic

3.4.2. Ingressos d'explotació del sector

Els ingressos totals d'explotació de les empreses incloses en aquest estudi han experimentat un lleuger decreixement de l'any 2008 al 2011, en passar de 102,1 milions d'euros a 90,1 milions d'euros d'un any a l'altre (taula 8)⁸, una rebaixa imputable a mitges als dos darrers exercicis.

A partir de 2009, tot i l'evolució a la baixa en termes absoluts, el pes dels ingressos d'explotació de les societats

8. Cal recordar, com ja s'ha assenyalat anteriorment, que el fort increment del total d'ingressos d'explotació esdevingut del 2007 al 2008 s'explica per la comptabilització de la transferència de la Generalitat de Catalunya a Catalunya Ràdio SRG, SA.

Taula 8. Ingressos d'exploració del sector de la ràdio a Catalunya (2007-2011) ^{(1) (2) (3)}

<i>Imports en euros</i>	2007	2008	2009	2010	2011
A. Ràdios privades de Catalunya	39.386.571	40.131.901	37.419.017	35.541.919	31.994.224
A.1. De cobertura autonòmica	19.327.368	21.568.175	22.446.443	23.135.857	23.387.798
A.2. D'abast estatal (delegacions a Catalunya)	20.059.203	18.563.726	14.972.574	12.406.063	8.606.426
B. Ràdios públiques de Catalunya d'abast autonòmic ⁽³⁾	28.764.239	61.966.493	64.702.866	61.366.331	58.171.441
TOTAL RÀDIO A CATALUNYA	68.150.810	102.098.394	102.121.883	96.908.250	90.165.665
C. Ràdios privades d'abast estatal que operen a Catalunya (seus centrals a Madrid)	513.391.110	472.310.749	419.222.450	412.998.381	398.757.625

<i>% sobre total ràdio a Catalunya</i>	2007	2008	2009	2010	2011
A. Ràdios privades de Catalunya	57,8	39,3	36,6	36,7	35,5
A.1. De cobertura autonòmica	28,4	21,1	22,0	23,9	25,9
A.2. D'abast estatal (delegacions a Catalunya)	29,4	18,2	14,7	12,8	9,5
B. Ràdios públiques de Catalunya d'abast autonòmic ⁽³⁾	42,2	60,7	63,4	63,3	64,5
TOTAL RÀDIO A CATALUNYA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

⁽¹⁾ Dades segons el cens d'empreses de cadascun dels anys.

⁽²⁾ Total d'ingressos d'exploració de les empreses: vendes netes (publicitat i vendes de productes), subvencions i altres ingressos d'exploració.

⁽³⁾ En el grup de ràdios públiques, i concretament en el cas de Catalunya Ràdio, a partir de l'any 2008 es comptabilitza la transferència del Govern de la Generalitat de Catalunya a la CCMA realitzada per equilibrar el pressupost d'aquesta o altres societats del grup (subvenció que no es féu efectiva els anys anteriors, i que explica la diferència entre les dades d'aquests exercicis).

Font: Elaboració pròpia a partir de la relació de membres de l'Associació Catalana de Ràdio (ACR) i amb les dades d'Informa D&B, SA, SABI: Sistema de Anàlisis de Balances Ibèrics.

de titularitat pública en el total va anar augmentant fins al 64,5% de l'any 2011, molt a prop ja de les dues tercers parts dels ingressos totals del sector radiofònic. La pèrdua de pes de les emissores vinculades a les cadenes espanyoles explica aquesta situació, ja que l'únic augment en termes absoluts es dona entre les ràdios privades de cobertura autonòmica de Catalunya, sempre per l'aportació de Radiocat XXI.

3.4.3. Aportació de les vendes als ingressos d'exploració

En els darrers cinc anys fins a l'exercici de 2011, el total de les vendes netes (de publicitat i altres serveis o productes) del conjunt del sector de la ràdio a Catalunya, d'acord

amb el perímetre analitzat (exclou les emissores privades i públiques locals i les que no havien dipositat els comptes oficials), va experimentar una davallada del 26%, i va baixar dels 40 milions d'euros anuals en el darrer exercici, i amb una tendència molt semblant a la que mostraven els estudis basats en l'estimació de la inversió publicitària (taula 9). Com ja s'ha indicat abans, només el segment de la ràdio privada d'abast català va mantenir una trajectòria positiva al llarg del període, que li va permetre passar del 34% al 58% pel que fa a la quota de mercat pel que pertoca a vendes netes (publicitat, essencialment). Paral·lelament, el sector públic no local va baixar en cinc anys de la tercera part del mercat a situar-se per sota de la quarta part.

Taula 9. Vendes netes del sector de la ràdio a Catalunya (2007-2011)^{(1) (2)}

<i>Imports en euros</i>	2007	2008	2009	2010	2011
A. Ràdios privades de Catalunya	36.213.049	37.354.452	33.363.583	32.510.625	30.174.487
A.1. De cobertura autonòmica	18.152.237	20.288.139	21.209.381	22.096.332	22.762.014
A.2. D'abast estatal (delegacions a Catalunya)	18.060.812	17.066.313	12.154.202	10.414.293	7.412.474
B. Ràdios públiques de Catalunya d'abast autonòmic	17.063.173	16.714.129	11.476.529	10.434.909	8.816.483
TOTAL RÀDIO A CATALUNYA	53.276.222	54.068.581	44.840.112	42.945.533	38.990.970
C. Ràdios privades d'abast estatal que operen a Catalunya (seus centrals a Madrid)	494.497.212	461.111.655	408.496.042	402.721.970	388.439.821

<i>% sobre total ràdio a Catalunya</i>	2007	2008	2009	2010	2011
A. Ràdios privades de Catalunya	68,0	69,1	74,4	75,7	77,4
A.1. De cobertura autonòmica	34,1	37,5	47,3	51,5	58,4
A.2. D'abast estatal (delegacions a Catalunya)	33,9	31,6	27,1	24,3	19,0
B. Ràdios públiques de Catalunya d'abast autonòmic	32,0	30,9	25,6	24,3	22,6
TOTAL RÀDIO A CATALUNYA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

⁽¹⁾ Dades segons el cens d'empreses que es detalla a l'Annex.

⁽²⁾ El total de vendes netes inclou els ingressos per publicitat i vendes de productes o serveis.

Font: Elaboració pròpia a partir de la relació de membres de l'Associació Catalana de Ràdio (ACR) i amb les dades d'Informa D&B, SA, SABI: Sistema de Anàlisis de Balances Ibèrics.

3.5. Conclusions de l'anàlisi de l'economia de la ràdio a Catalunya en el període 2007-2011

- Després de l'any 2007, que va marcar el moment de màxima expansió, els principals indicadors de l'activitat econòmica de la ràdio a Catalunya van entrar en un cicle d'evolució negativa, del qual només s'escapa de manera clara l'empresa que ha aconseguit el lideratge del sector els darrers anys: Radiocat XXI, SLU. La resta d'operadors, públics i privats, han vist com es deterioraven els seus comptes.
- En conjunt, aquesta situació es fa perceptible a través de tots els indicadors que s'han pres en consideració: ocupació, ingressos d'explotació, ingressos per vendes, aportació pública, i es reflecteix tant si

s'analitzen els comptes oficials de les empreses com si es recorre als estudis sobre l'estimació de la inversió publicitària.

- El deteriorament del sector, els darrers anys, s'ha centrat, d'una banda, en les emissores de titularitat pública, que han perdut quota de mercat en tots els indicadors observats, i de l'altra, en l'activitat de les emissores pertanyents a cadenes d'abast espanyol, que han estat les més perjudicades en l'evolució del mercat laboral i en els ingressos comercials.
- L'estructura econòmica de la ràdio després dels cinc anys observats presenta un canvi significatiu: un operador privat relleva l'operador públic tradicional com a principal mobilitzador de recursos en el mercat (publicitaris). No obstant això, entre els dos opera-

dors segueixen ocupant la posició central del sector, mentre que el pes de les delegacions de cadenes espanyoles minva considerablement.

- L'aportació pública de recursos a les emissores es va mantenir estable fins al 2010, però va baixar significativament l'any 2011. Amb tot, representa una part molt limitada dels ingressos del sector. En el sector públic, durant els darrers exercicis també s'ha reduït l'aportació de recursos públics, però de manera molt moderada.

4. Informe econòmic de la ràdio a Catalunya, 2011

4.1. Introducció

Des de la perspectiva econòmica, l'any 2011 es caracteritza pel reforçament de les tendències que s'apuntaven ja des de l'any 2008, i sobretot des de 2009. En primer lloc, per la davallada dels ingressos del sector radiofònic català, paral·lel al que succeïa al conjunt de l'Estat espanyol. Si el 2010 va permetre un cert respir, durant el darrer exercici es va reprendre el curs negatiu de l'evolució, tant pel que fa a les empreses privades com públiques.

La reducció més notòria es produï en el segment de la ràdio vinculada a les cadenes espanyoles

D'altra banda, a perímetre constant (ventall d'empreses considerades), la reducció més notòria es produï en el segment de la ràdio vinculada a les cadenes espanyoles, que va passar de 15 milions d'euros d'ingressos d'exploració l'any 2009 a 8,6 en l'exercici de 2011. El descens va ser molt menor en el sector públic, tot i que les vendes de publicitat els van baixar prop d'una quarta part. Per contra, el segment de les emissores privades d'abast nacional va mantenir, i fins i tot superar, les xifres durant el darrer any, a causa exclusivament de la progressió positiva de Radiocat XXI.

Aquesta circumstància va ajudar a consolidar la fesomia del paisatge radiofònic català, amb un referent públic indiscutible (Catalunya Ràdio) i un altre de privat també clarament distanciat de la resta en termes econòmics: Radiocat XXI amb les cadenes RAC1 i RAC105. Aquest paisatge es completa amb una pèrdua progressiva de fortalesa de la ràdio d'abast espanyol, i la supervivència d'un nombre reduït d'emissores independents d'abast local i de cadenes privades d'abast català,

a més de les emissores municipals existents al llarg de tot el territori.

En termes d'ocupació laboral, segons les fonts oficials comptables de les empreses, el conjunt del sector palesa una reducció del nombre d'empleats entre 2009 i 2011, focalitzat essencialment en la destrucció de llocs de treball a les emissores dependents de les cadenes espanyoles, que en dos anys van perdre el 27% dels treballadors. En l'altre extrem, les emissores privades d'abast nacional fins i tot van augmentar lleugerament el nombre d'empleats.

El conjunt del sector palesa una reducció del nombre d'empleats entre 2009 i 2011, focalitzat essencialment en la destrucció de llocs de treball a les emissores dependents de les cadenes espanyoles

4.2. Plantejament metodològic de l'estudi

L'estudi de 2011 s'ha fet amb els mateixos plantejaments de tota la sèrie històrica, per facilitar les comparacions, que es descriuen en les primeres pàgines d'aquest capítol. Pel que fa a l'univers d'empreses que s'ha pres en consideració per a l'informe del darrer exercici, s'ha constituït a partir dels comptes de les emissores i cadenes dipositats al Registre Mercantil corresponents als exercicis compresos en el període de 2009 a 2011.

Com en els anys anteriors, no s'han inclòs en els càlculs les ràdios privades locals, comarcals o independents, ateses les dificultats existents per obtenir informació comptable d'un grup prou representatiu de les empreses que integren aquest segment del sector, com s'ha indicat en les primeres pàgines de l'informe.

4.3. El context econòmic de la ràdio a Catalunya

Com en els informes dels anys anteriors, per avaluar adequadament les dades econòmiques de la ràdio a Catalunya, cal tenir en compte el context espanyol en què inscriuen la seva activitat, ja que la seva principal font de finançament, la publicitat, tendeix a actuar amb una unitat de mercat. Alhora, en el mercat català les grans emissores espanyoles segueixen mantenint un pes important, que afecta tot el desenvolupament del sector.

Per avaluar aquest context espanyol, es presenten dues perspectives d'anàlisi. D'una banda, la magnitud econòmica del sector d'acord amb les fonts oficials, i de

l'altra, l'evolució estimada de la publicitat que ha arribat a les empreses, tant a Catalunya com al conjunt de l'Estat espanyol.

4.3.1. Evolució econòmica recent del sector radiofònic a Espanya i participació catalana

La salut econòmica del sector de la ràdio espanyola va tornar a empitjorar el 2011, després que l'any 2010 s'havia aturat respecte al seu predecessor, d'acord amb les xifres d'ingressos totals i les dades de volum de negoci dels agents principals. Això no obstant, la caiguda interanual de vendes va ser molt menor que en els primers anys de la crisi iniciada el 2008, i va afectar de manera desigual les empreses, perquè mentre que SER - PRISA Radio seguia baixant, Onda Cero es va mantenir i COPE va millorar la seva xifra de negoci l'any 2011.

La caiguda interanual de vendes va ser molt menor que en els primers anys de la crisi iniciada el 2008, i va afectar de manera desigual les empreses

Com ja es produeix des de fa anys, però, l'evolució negativa de les magnituds econòmiques contrasta amb el comportament de les xifres d'audiència de la ràdio, tant a Catalunya com a Espanya, ja que no es detecta una pèrdua significativa d'oients per al conjunt de les emissores, tot i la redistribució interna del mercat, d'acord amb les dades de l'*Estudi General de Mitjans (EGM)*. En conseqüència, es pot mantenir la idea que la davallada de recursos econòmics del sector segueix obeint a factors aliens: retallada de la inversió publicitària de les empreses i redistribució de la inversió entre un ventall més ampli de suports, especialment en els basats en Internet, com testimonien els estudis d'Infoadex i Arce Media.

Pel que fa al repartiment de l'audiència i la repercussió en el mercat, es manté la tendència descrita en anys anteriors: les tres grans cadenes privades espanyoles de caire generalista van continuar perdent quota l'any 2011, per acumular ja només el 63% dels oients l'any 2011, d'acord amb les dades de l'*EGM*, en part per l'augment del pes de les emissores líders d'àmbit territorial de Catalunya (RAC1 i Catalunya Ràdio). Aquestes, juntament amb la resta de cadenes del seu segment (Ona, COM-Ràdio i Ràdio 4), van mantenir l'any 2011 el ritme de creixement progressiu ininterromput dels darrers temps, i ja representaven el 9,1% del consum radiofònic de l'Estat espanyol.

Pel que fa a la ràdio temàtica, l'any 2011 no presentava canvis substancials respecte als anteriors: dins un

escenari de força atomització de propostes, SER - PRISA Radio mantenia la seva quota de mercat al voltant del 50% de l'audiència a Espanya, i entre els tres grans grups privats sumaven dues terceres parts del mercat. Igualment, la participació de les cadenes catalanes públiques i privades seguia amb les oscil·lacions a l'entorn del 5% del total, la qual cosa permet parlar de consolidació de les propostes musicals autòctones més destacades (Flaix FM, Ràdio Flaixbac i RAC105, a banda de Radio TeleTaxi, no mesurada en l'*EGM*), malgrat les dificultats del mercat publicitari.

En correspondència amb l'estructura de l'audiència, el pes econòmic dels principals actors de la indústria radiofònica espanyola tampoc no va variar significativament l'any 2011: les tres grans empreses radiofòniques privades (SER, COPE i Onda Cero) concentraven el 90% dels recursos econòmics comercials (és a dir, sense subvencions), com en els darrers exercicis. Per tant, no havien recuperat el 95% aproximat que s'estimava en les èpoques de bonança fins a l'any 2007.

És remarcable l'augment de vendes de Radiocat XXI, que el 2011 seguia augmentant la xifra, ara ja per damunt dels 15,5 milions d'euros, a una distància que quasi doblava la de Catalunya Ràdio

En un mercat tan focalitzat en poques empreses, que deixa poc marge a la resta de competidors, és remarcable l'augment de vendes del grup Radiocat XXI (RAC1 i RAC105), que el 2011 seguia augmentant la xifra, ara ja per damunt dels 15,5 milions d'euros⁹, a una distància que quasi doblava la de Catalunya Ràdio, que mantenia la corba descendent fins a poc més de 8 milions.

Tornant a la posició dels grans actors del sistema radiofònic espanyol, cal dir que l'exercici de 2011 va ser negatiu per a SER - PRISA Radio, com ja s'ha indicat, però tot i les xifres favorables, COPE i Onda Cero restaven lluny de les assolides en l'època de creixement de la inversió publicitària a Espanya, fins al 2007. Per al conjunt de les grans cadenes, el 2011 es va produir una reducció d'ingressos del 4% respecte a l'any anterior, menys dràstica que el 7% i el 10% dels exercicis de 2008 i 2009, respectivament¹⁰.

La taula 10 mostra l'evolució del pes dels tres líders tradicionals del mercat espanyol privat i del conjunt del

9. Vegeu les dades econòmiques del Grup Godó i les seves empreses participades a *Notícies de la Comunicació*, núm. 320 (gener 2012).

10. Elaboració pròpia amb dades de *Notícies de la Comunicació*, núm. 328 (octubre 2012).

Taula 10. Evolució de l'estructura de la xifra de negocis de la ràdio a Espanya, segons estimació de *Noticias de la Comunicación* (2007-2011)

	2007	2008	2009	2010	2011
Total sector	467,6	439,2	419,0	417,5	n. d.
Total tres grups líders ⁽¹⁾	445,2	417,4	377,1	378,9	367,9
Quota de mercat dels tres grups líders	95,2%	95,1%	90,0%	90,8%	n. d.

⁽¹⁾ Fa referència a la cadena SER (PRISA Radio), COPE (Radio Popular) i Onda Cero (Uniprex).

Dades: Xifres en milions d'euros.

n. d.: Dades no publicades per la font.

Font: Elaboració pròpia amb dades de *Noticias de la Comunicación*, número 328 (octubre 2012).

mercat. D'acord amb aquest indicador i amb les dades estimades per al conjunt del sector per l'estudi anual de *Noticias de la Comunicación*¹¹, els dos operadors principals d'abast català (Catalunya Ràdio i Radiocat XXI), l'any 2010 haurien assolit una quota del 5,6% del total espanyol, una mica superior al 5,2% de l'any immediatament anterior a la crisi (2007). Per a l'estudi de 2011, no hi ha dades disponibles, però ateses les xifres de cadascuna es pot considerar que en tot el període entre ambdues operadores de ràdio abastaven més de la meitat del mercat no controlat pels tres grans grups espanyols.

L'altra font que permet completar la mirada sobre el context econòmic espanyol de la ràdio a Catalunya és l'estudi anual de la Comisión del Mercado de Telecomunicaciones (CMT), l'organisme públic de control del sector a Espanya. D'acord amb el que s'indica en la taula 11, per a la CMT l'evolució de l'economia radiofònica té el mateix patró de conducta, i es fa palesa la recaiguda de 2001, després de la lleu recuperació del 2010 en el sector.

Es fa palesa la recaiguda de 2011, després de la lleu recuperació del 2010 en el sector

Segons les dades recopilades per la CMT, les tres grans corporacions privades espanyoles seguien concentrant l'any 2011 la pràctica totalitat dels ingressos comercials, mentre que els operadors públics d'àmbit autonòmic acaparaven dues terceres parts dels ingressos comercials que es repartien la resta dels operadors radiofònics espanyols. Cal advertir, però, que aquestes dades són útils únicament per descriure les tendències i l'evolució de l'estructura del mercat, ja que d'acord amb la metodologia de recopilació

de dades i la informació disponible presenten diferències significatives amb altres estudis. Així, si es posen en relació amb les dades usades pels autors d'aquest capítol, les vendes netes de Catalunya Ràdio i Radiocat XXI sumades equivalen a la pràctica totalitat de la xifra d'ingressos comercials que la CMT atorga a la «resta del sector».

En relació amb la participació conjunta dels agents radiofònics catalans sobre el conjunt espanyol, i sense comptar les emissores de ràdio local sense vinculació a cadenes, com ja s'ha advertit, el valor total de les vendes netes dels operadors de Catalunya (públics i privats, d'abast autonòmic o vinculats a agents d'abast estatal) va continuar baixant l'any 2011, per bé que en procés lent, per assolir el 10% dels ingressos totals que calcula la CMT per al sector a Espanya. Seguint la dinàmica dels anys anteriors, a aquest resultat hi va contribuir l'evolució dispar de les dues empreses líders de Catalunya, però també i de manera significativa la reducció de l'aportació de les emissores locals catalanes dels grups espanyols: va passar de 19 milions d'euros just abans del quinquenni 2007-2011 a únicament 8,6 milions l'any 2011.

Per a SER - PRISA Radio les vendes des de Catalunya aportaven al total prop de 14 milions els anys 2009 i 2010, que es tradueix en un 7,3% i 7,5% del total, respectivament, però l'any 2011 van caure fins al 6,4% amb poc més d'11 milions. Per la seva banda, a COPE - Radio Popular, amb poc més de 3 milions anuals en cadascun d'aquests exercicis, la participació catalana en el total va caure del 4,3% de 2009 al 3,4% de 2011

11. Dossier «El negocio de la radio privada», *Noticias de la Comunicación*. [Anual]

La informació subministrada per les mateixes empreses a *Noticias de la Comunicación* (dossier esmentat),

Taula 11. Evolució de l'estructura d'ingressos comercials de la ràdio a Espanya⁽¹⁾, segons la Comisión del Mercado de Telecomunicaciones (2007-2011)

	2007	2008	2009	2010	2011
Total sector	445,5	442,7	395,3	406,2	391,5
Tres grups líders ⁽²⁾	424,8	407,7	375,8	374,1	365,1
Quota de mercat dels tres grups líders	95,4%	92,1%	95,1%	92,2%	93,3%
Resta del sector (públic i privat)	20,7	35,0	19,5	31,8	26,4
Operadors públics	14,9	30,0	19,4	21,1	17,7
Quota de mercat dels operadors públics	3,4%	6,8%	4,9%	5,2%	4,5%

⁽¹⁾ La pràctica totalitat de la xifra d'ingressos correspon a ingressos publicitaris, inclosos els patrocinis (per valor de 4,5 milions els anys 2010 i 2011).

⁽²⁾ Fa referència a la Cadena SER (PRISA Radio), COPE (Radio Popular) i Onda Cero (Uniprex).

Dades: Xifres en milions d'euros.

Font: Elaboració pròpia amb dades de la Comisión del Mercado de Telecomunicaciones.

tot i que tampoc no coincideix amb les altres fonts, també matisa aquesta aproximació a l'impacte de Catalunya en el mercat radiofònic espanyol. Per a SER - PRISA Radio, les vendes des de Catalunya aportaven al total prop de 14 milions els anys 2009 i 2010, que es tradueix en un 7,3% i 7,5% del total, respectivament, però l'any 2011 van caure fins al 6,4%, amb poc més d'11 milions. Per la seva banda, a COPE - Radio Popular, amb poc més de 3 milions anuals en cadascun d'aquests exercicis, la participació catalana en el total va caure del 4,3% de 2009 al 3,4% el 2011. Mentre que la facturació catalana restava estancada, al conjunt de l'Estat havia augmentat prop de 10 milions en aquest exercici, i això explica la pèrdua de pes de l'activitat radiofònica catalana en termes econòmics. Onda Cero no aportava dades sobre aquest punt.

4.3.2. Les estimacions sobre la inversió publicitària

Com en la sèrie d'informes anteriors, també en aquesta ocasió sembla pertinent posar en contrast les dades obtingudes de l'explotació dels comptes oficials dels operadors radiofònics amb les estimacions que fan sobre la despesa publicitària institucions amb una trajectòria acreditada.

Per al cas espanyol, i d'acord amb Infoadex (taula 12), es confirma el que ja es veia amb els comptes empresarials: l'any 2011 va reprendre la senda negativa de l'any 2009, fet que va aïllar l'any 2010 com un exercici de falsa recuperació. Ara bé, la caiguda va ser molt inferior als dos dígits que van caracteritzar el segon any de la crisi actual. I també com l'any 2009, la ràdio va perdre menys inversió publicitària proporcionalment que el conjunt dels suports

Taula 12. Inversió publicitària total i en la ràdio a Espanya, segons Infoadex (2009-2011)

	2009	2010	2011
Total inversió estimada en mitjans convencionals	5.630,9	5.858,8	5.501,1
Variació sobre l'any anterior (%)	-20,7	4,0	-6,1
Inversió estimada en ràdio	537,3	548,5	524,9
Variació sobre l'any anterior (%)	-16,3	2,1	-4,3
Participació de la ràdio en el total dels mitjans convencionals (%)	9,5	9,4	9,5

Dades: Xifres en milions d'euros.

Font: Infoadex.

Taula 13. Inversió publicitària total i en la ràdio a Espanya, segons i2p (2009-2011)

	2009	2010	2011
Total inversió estimada en mitjans convencionals	5.096,1	5.158,1	4.734,6
Variació sobre l'any anterior (%)	-22,5	1,2	-8,2
Inversió estimada en ràdio	500,5	497,5	470,6
Variació sobre l'any anterior (%)	-16,1	-0,6	-5,4
Participació de la ràdio en el total dels mitjans convencionals (%)	9,8	9,6	9,9

Dades: Xifres en milions d'euros.

Font: Arce Media.

tradicionals, però també és cert que l'any 2010 la breu recuperació havia estat menor.

L'estudi alternatiu a Infoadex, sota el nom d'i2p, que elabora Arce Media juntament amb Media Hotline (taula 13), que a diferència d'Infoadex per a l'any 2010 establia poc més de l'1% d'augment per a la suma dels mitjans clàssics i una inapreciable caiguda de la publicitat a la ràdio, en el darrer exercici estudiat seguia mostrant un panorama més negatiu, encara que el significat de represa de la davallada sigui el mateix, i també mostrava un afebliment de la tendència respecte al 2009. També coincidia amb Infoadex a quantificar el pes total de la ràdio en el conjunt de la publicitat en mitjans per sota del 10%, encara que amb una tendència a augmentar.

També com en els informes dels anys precedents, cal advertir que la discrepància entre les estimacions d'aquestes institucions de mesura de l'activitat publicitària i les dades de l'organisme oficial (Comisión del Mercado de Telecomunicaciones) havia entrat en una via de correcció significativa. Si el diferencial entre CMT i Infoadex es manté constant al voltant del 35%, amb i2p l'any 2011 era ja només del 20%.

4.3.3. Estimacions sobre la inversió publicitària a la ràdio a Catalunya

Per a l'avaluació del comportament publicitari a la ràdio de Catalunya i el seu pes en el conjunt dels mitjans, la sèrie d'informes anuals sobre el sector s'ha anat fent a partir dels estudis de Media Hotline sobre dades d'Arce Media (i2p), ja que cobreix un ventall d'emissores molt superior al d'Infoadex.

La taula 14 corrobora en els trets principals allò que l'anàlisi dels comptes empresarials apuntava respecte a la dinàmica negativa del quinquenni. Ara bé, si el 2010 la pèrdua d'ingressos publicitaris va ser molt baixa a la ràdio catalana, encara que superior a la del conjunt dels mitjans

(per primer i únic cop en els darrers anys), l'any 2011 va tornar a la senda més negativa amb caiguda de dos dígit (10,5%), encara que el resultat fos millor que per al conjunt dels mitjans (16,3% de descens). A conseqüència d'això, el pes de la ràdio en el conjunt de la publicitat va augmentar fins al 12,8%, encara que d'acord amb l'estudi de Media Hotline va superar molt just els 50 milions d'euros entre tots els operadors.

Si el 2010 la pèrdua d'ingressos publicitaris va ser molt baixa a la ràdio catalana, l'any 2011 va tornar a la senda més negativa amb caiguda de dos dígit (10,5%)

D'aquesta xifra, gairebé un 60% anà adreçat a les emissores generalistes, seguint una tendència a créixer lentament, ja observada al llarg dels darrers anys. Paral·lelament, el pes del sector públic, que l'any 2009 havia baixat per primer cop del 20% del total, seguia també minvant gradualment l'any 2011.

4.4. Els recursos públics al sector ràdio

L'aportació de recursos públics al sector radiofònic, sigui en forma de subvencions a les empreses privades o per a la viabilitat del sector públic d'abast català, va experimentar una reculada molt important l'any 2011, a causa de les polítiques d'austeritat pressupostària de les administracions públiques, i especialment de la Generalitat de Catalunya. Com en els anys anteriors, per a l'elaboració d'aquest apartat no ha estat possible comptar amb les dades de les aportacions de les administracions locals a les emissores dels territoris respectius.

Taula 14. Inversió publicitària total i en la ràdio a Catalunya (2009-2011)

	2009	2010	2011
Total inversió estimada en mitjans convencionals	471,5	470,8	394,1
Variació sobre l'any anterior (%)	-21,1	-0,2	-16,3
Inversió estimada en ràdio	57,8	56,4	50,5
Variació sobre l'any anterior (%)	-18,8	-2,5	-10,5
Participació de la ràdio en el total dels mitjans convencionals	12,3	12,0	12,8
Ràdio generalista	32,5	32,6	30,2
% del total	56,4	57,8	59,8
Ràdio temàtica	25,2	23,8	20,3
% del total	43,6	42,2	40,2
Ràdio pública	10,7	10,0	8,6
% del total	18,5	17,7	17,1
Ràdio privada	47,1	46,4	41,8
% del total	81,5	82,3	82,9

Dades: Xifres en milions d'euros.

Font: Elaboració pròpia amb dades de Media Hotline per a l'Associació Catalana de Ràdio.

4.4.1. Les subvencions de la Generalitat a la ràdio privada

L'any 2011, els ajuts que atorga la Generalitat anualment a les empreses radiofòniques privades que emeten la seva programació íntegrament en català van patir una reducció molt important.

Pel que fa als anomenats *ajuts estructurals*, que tenen per objecte contribuir a pal·liar les despeses d'explotació ordinària i s'atorguen de manera automàtica a tots els sol·licitants que compleixen els requisits, van baixar a 217.531 euros, lluny dels més de 500.000 euros que s'atorgaven anualment¹². D'aquesta manera, l'import mitjà percebut per cada sol·licitant va passar de 34.500 euros l'any 2010 a 11.500 euros l'any 2011, i la quantia màxima atorgada el 2010 a una cadena (77.000 euros) va quedar reduïda el 2011 a menys de 29.000 euros (Radiocat XXI, SL).

En conseqüència, l'impacte dels ajuts públics estructurals a la ràdio privada en català, sempre molt baix, va passar de representar l'any 2010 el 2,3% dels ingressos d'explotació de la ràdio privada d'àmbit català i local (i

l'1,5% dels ingressos de tota la ràdio privada de Catalunya i el 0,6% dels ingressos de tot el sector radiofònic català) a unes xifres per a l'any 2011 que, aproximadament, representaven un 1% dels ingressos de la ràdio privada local i autonòmica, un 0,7% dels ingressos de tota la ràdio privada de Catalunya i per sota del 0,3% dels ingressos d'explotació de tot el sistema radiofònic català.

L'import mitjà percebut per cada sol·licitant va passar de 34.500 € l'any 2010 a 11.500 l'any 2011

Pel que fa als ajuts a projectes puntuals per a la millora de les empreses comunicatives, que s'atorguen per concurs competitiu entre les propostes presentades per les empreses i grups radiofònics, l'any 2011 van tenir un impacte molt baix en el sector, ja que només van ser seleccionats sis projectes (menys de la meitat que els anys anteriors) i amb un import reduït en dues terceres parts, pràcticament. Els dos grups que van rebre la part principal de l'ajut a projectes (93% de l'import total) van ser Radiocat XXI i Grup Flaix.

12. Dades publicades anualment al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

Taula 15. Import total dels ajuts de la Generalitat a la ràdio privada de Catalunya (2009-2011)

Modalitat d'ajut	2009	2010	2011
Ajuts estructurals	545.000	551.691	217.531
Ajuts a projectes	1.198.000	1.451.836	493.700
Total	1.747.000	2.003.527	711.231

Dades: Xifres en euros.

Font: Elaboració pròpia amb les dades publicades al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

Sumant les dues línies d'ajut, es pot estimar que l'aportació dels recursos públics a emissores privades en català a l'economia global del sector a Catalunya, per primer cop inferior al milió d'euros, fou del 0,8% dels ingressos d'explotació (2% el 2010), del 2% sobre els ingressos de la ràdio privada a Catalunya (5,4% el 2010) i de poc més del 3% sobre els ingressos de la ràdio privada local i autonòmica (8,6% l'any 2010).

4.4.2. El finançament de les empreses públiques de ràdio de Catalunya

A la vista de les dades de l'epígraf anterior, durant l'any 2011, l'aportació de recursos públics al sector radiofònic seguia adoptant com a fórmula principal el finançament de les corporacions públiques. A continuació s'analitza el darrer exercici en el sector radiofònic de titularitat pública de Catalunya d'abast autonòmic o supracomarcal, integrat per les emissores de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (Catalunya Ràdio SRG) i de l'Agència de Comunicació Local, SA (COMRàdio).

Com en els informes anteriors, es consideren les dades clau següents: els ingressos d'explotació (diferenciant les vendes netes i els altres ingressos d'explotació), les despeses d'explotació, els resultats d'explotació i la xifra de treballadors (empleats directes). Aquesta informació permet copsar l'evolució de la dotació de recursos humans propis d'aquestes institucions, el resultat assolit (ingressos menys despeses d'explotació) i la distribució dels seus ingressos entre vendes (publicitat, principalment) i altres ingressos d'explotació (que inclouen els fons públics aportats a aquestes societats).

4.4.2.1. Catalunya Ràdio SRG, SA

Allò que caracteritza l'evolució dels comptes de Catalunya Ràdio SRG, SA en el darrer exercici de 2011 és el fre que ha experimentat en les magnituds bàsiques, els seus ingressos i les despeses d'explotació en comparació amb els dos exercicis precedents, però sobretot respecte a l'any 2010.

Des de la perspectiva dels ingressos, la reducció s'ha donat tant en relació amb les vendes, que inclouen els ingressos en concepte de publicitat (8,1 milions d'euros el 2011, una pèrdua superior al 20% en dos anys), com en relació amb els altres ingressos d'explotació, concepte sota el qual es comptabilitza la transferència del Govern de la Generalitat a aquesta societat (39,2 milions d'euros el 2011, amb una lleugera baixada respecte als dos exercicis precedents).

D'altra banda, tot i l'esforç de disminució de les despeses d'explotació, perceptible per primer cop en els comptes de 2011 (que han passat de 52,7 milions d'euros el 2010 a 48,9, milions d'euros), el resultat d'explotació de Catalunya Ràdio SRG, SA torna a ser de pèrdues durant aquest exercici, encara que per un import que és la meitat del de l'any 2010. Un dels components principals de la despesa, la plantilla de treballadors, ha estat minorat en el darrer exercici, encara que es manté lleugerament per damunt de la de 2009.

4.4.2.2. Agència de Comunicació Local, SA

La característica de l'evolució dels comptes econòmics de l'Agència de Comunicació Local, SA (COMRàdio) per al darrer exercici també és de reducció de totes les magnituds, excepte pel que fa al resultat d'explotació, que torna a ser moderadament positiu, després de les pèrdues de l'any anterior. L'explicació rau fonamentalment en una reducció important de les despeses, que es tradueix en la supressió de més del 10% dels llocs de treball en relació amb l'any 2009.

4.5. La dimensió econòmica del sector radiofònic de Catalunya

Aquest apartat de l'estudi del sector radiofònic a Catalunya considera globalment les empreses públiques i privades, en el marc de les consideracions metodològiques assenyalades en l'apartat 2 del capítol. Aquest estudi, com els informes

Taula 16. Comptes d'explotació de Catalunya Ràdio SRG, SA (2009-2011)

	2009	2010	2011
Ingressos d'explotació	52.489.908	49.746.481	47.376.366
Vendes netes	10.613.618	9.460.592	8.183.622
Altres ingressos d'explotació	41.876.290	40.285.889	39.192.744
Despeses d'explotació	52.484.297	52.749.194	48.952.559
Resultats d'explotació	5.611	-3.002.713	-1.576.193
Treballadors	426	437	428

Dades: Xifres en euros.

Font: Elaboració pròpia amb dades d'Informa D&B, SA, SABI: Sistema de Anàlisis de Balances Ibèrics.

Taula 17. Comptes d'explotació de l'Agència de Comunicació Local, SA (2009-2011)

	2009	2010	2011
Ingressos d'explotació	12.212.958	11.619.850	10.795.075
Vendes netes	862.911	974.317	632.861
Altres ingressos d'explotació	11.350.047	10.645.533	10.162.215
Despeses d'explotació	12.210.359	11.735.454	10.703.236
Resultats d'explotació	2.599	-115.604	91.839
Treballadors	98	97	89

Dades: Xifres en euros.

Font: Elaboració pròpia amb dades d'Informa D&B, SA, SABI: Sistema de Anàlisis de Balances Ibèrics.

d'anys anteriors, està centrat en l'anàlisi de les variables següents: ocupació, ingressos d'explotació i participació de les vendes en aquests ingressos.

4.5.1. L'ocupació en el sector

L'evolució del total de treballadors en plantilla a les empreses radiofòniques de Catalunya incloses en el perímetre de l'estudi de 2011 ha seguit una tendència de decreixement respecte a l'any anterior, ja que va passar de 837 a 794 persones d'un exercici a l'altre. Això representa un decreixement interanual del 5,1%.

A diferència d'exercicis anteriors, també es constata una reducció del total d'empleats (no només a Catalunya) de les principals societats titulars d'emissores de ràdio pri-

vada d'abast estatal i que operen a Catalunya (seus centrals a Madrid). En concret, s'observa una reducció del 2,8% interanual per a tot l'Estat.

El total de treballadors en plantilla a les empreses radiofòniques de Catalunya ha seguit una tendència de decreixement respecte a l'any anterior

Del 2010 al 2011, atenent l'evolució del nombre de treballadors segons els segments considerats, es poden destacar els fets següents:

Taula 18. Ocupats del sector de la ràdio a Catalunya (2009-2011) ^{(1) (2)}

<i>Nombre</i>	2009	2010	2011
A. Ràdios privades de Catalunya	331	303	277
A.1. De cobertura autonòmica	169	170	174
A.2. D'abast estatal (delegacions a Catalunya)	162	133	103
B. Ràdios públiques de Catalunya d'abast autonòmic	524	534	517
TOTAL RÀDIO A CATALUNYA	855	837	794
C. Ràdios privades d'abast estatal que operen a Catalunya (seus centrals a Madrid)	2.531	2.679	2.603

<i>Evolució interanual</i>	2009-2010	2010-2011	2009-2011
A. Ràdios privades de Catalunya	-8,3	-8,6	-16,2
A.1. De cobertura autonòmica	0,6	2,4	3,0
A.2. D'abast estatal (delegacions a Catalunya)	-17,6	-22,6	-36,2
B. Ràdios públiques de Catalunya d'abast autonòmic	1,9	-3,2	-1,3
TOTAL RÀDIO A CATALUNYA	-2,0	-5,1	-7,1
C. Ràdios privades d'abast estatal que operen a Catalunya (seus centrals a Madrid)	5,8	-2,8	2,8

<i>% sobre total ràdio a Catalunya</i>	2009	2010	2011
A. Ràdios privades de Catalunya	38,7	36,2	34,9
A.1. De cobertura autonòmica	19,8	20,3	21,9
A.2. D'abast estatal (delegacions a Catalunya)	18,9	15,9	13,0
B. Ràdios públiques de Catalunya d'abast autonòmic	61,3	63,8	65,1
TOTAL RÀDIO A CATALUNYA	100,0	100,0	100,0

⁽¹⁾ Dades segons el cens d'empreses que es detalla a l'Annex.

⁽²⁾ Empleats directament per part de les empreses.

Font: Elaboració pròpia a partir de la relació de membres de l'Associació Catalana de Ràdio i amb les dades d'Informa D&B, SA, SABI: Sistema de Anàlisis de Balances Ibèrics.

- El grup de les ràdios privades de Catalunya amb cobertura autonòmica és l'únic que manté una tendència positiva, ja que va augmentar lleugerament el total d'empleats de 170 a 174 persones. Aquest creixement s'explica per l'increment del nombre de treballadors de Radiocat XXI, SLU del Grup Godó, que ha passat de 103 treballadors el 2010 a 107 el 2011 (vegeu l'Annex).
- En el cas de les delegacions a Catalunya de les cadenes privades d'abast estatal, s'accentua la forta caiguda de persones ocupades ja observada en anys anteriors. Així, aquest grup passa de 162 treballadors el 2009 a 103 el 2011, la davallada més important de tot el sector.
- A la ràdio pública de Catalunya d'abast autonòmic també s'ha experimentat una reducció del nombre d'empleats, però amb unes dimensions molt petites:

es redueix un 3,2% l'any 2010 i només un 1,3% en el darrer exercici.

Com a resultat d'aquesta evolució, les ràdios públiques d'abast autonòmic han concentrat el 65,1% del total de treballadors del sector a Catalunya el 2011 (xifra que era del 61,3% el 2009). Aquest percentatge ha estat del 34,9% a les ràdios privades considerades en l'estudi (les quals concentren el 38,7% del total de les ràdios considerades el 2009).

4.5.2. Ingressos d'explotació del sector

Del 2009 al 2011, els ingressos totals d'explotació de les empreses incloses en l'estudi han seguit una evolució negativa ininterrompuda, amb una disminució al llarg del període de l'11,7%, i l'any 2010 van baixar dels 100 milions d'euros per primer cop, des del canvi de criteri en l'aportació pública a Catalunya Ràdio SRG de 2008 (taula 19).

Taula 19. Ingressos d'explotació del sector de la ràdio a Catalunya (2009-2011) ^{(1) (2)}

<i>Imports en euros</i>	2009	2010	2011
A. Ràdios privades de Catalunya	37.419.017	35.541.919	31.994.224
A.1. De cobertura autonòmica	22.446.443	23.135.857	23.387.798
A.2. D'abast estatal (delegacions a Catalunya)	14.972.574	12.406.063	8.606.426
B. Ràdios públiques de Catalunya d'abast autonòmic	64.702.866	61.366.331	58.171.441
TOTAL RÀDIO A CATALUNYA	102.121.883	96.908.250	90.165.665
C. Ràdios privades d'abast estatal que operen a Catalunya (seus centrals a Madrid)	419.222.450	412.998.381	398.757.625

<i>Evolució interanual</i>	2009-2010	2010-2011	2009-2011
A. Ràdios privades de Catalunya	-5,0	-10,0	-14,5
A.1. De cobertura autonòmica	3,1	1,1	4,2
A.2. D'abast estatal (delegacions a Catalunya)	-17,1	-30,6	-42,5
B. Ràdios públiques de Catalunya d'abast autonòmic	-5,2	-5,2	-10,1
TOTAL RÀDIO A CATALUNYA	-5,1	-7,0	-11,7
C. Ràdios privades d'abast estatal que operen a Catalunya (seus centrals a Madrid)	-1,5	-3,4	-4,9

<i>% sobre total ràdio a Catalunya</i>	2009	2010	2011
A. Ràdios privades de Catalunya	36,6	36,7	35,5
A.1. De cobertura autonòmica	22,0	23,9	25,9
A.2. D'abast estatal (delegacions a Catalunya)	14,7	12,8	9,5
B. Ràdios públiques de Catalunya d'abast autonòmic	63,4	63,3	64,5
TOTAL RÀDIO A CATALUNYA	100,0	100,0	100,0

⁽¹⁾ Dades segons el cens d'empreses que es detalla a l'Annex.

⁽²⁾ Total d'ingressos d'explotació de les empreses: vendes netes (publicitat i vendes de productes), subvencions i altres ingressos d'explotació.

Font: Elaboració pròpia a partir de la relació de membres de l'Associació Catalana de Ràdio i amb les dades d'Informa D&B, SA, SABI: Sistema de Anàlisis de Balances Ibèricos.

La davallada dels ingressos d'exploració del sector (que inclouen tant els generats per vendes comercials com els obtinguts en concepte de transferències públiques i altres) s'ha donat a les empreses tant de titularitat privada com pública. No obstant això, ha estat més intensa entre les primeres (del 14,5% del 2009 al 2011), comparativament amb les de titularitat pública (el 10,1% de reducció), pel pes de les subvencions que reben aquestes últimes. Per tant, el pes relatiu dels

ingressos generats per part de les societats públiques sobre el total s'ha incrementat lleugerament (fins al 64,5% el 2011) en detriment de les privades (35,5%).

Com s'ha observat respecte dels ocupats, l'evolució d'aquesta variable en les empreses privades del sector del 2010 al 2011 també posa de manifest l'enfortiment de les ràdios privades de cobertura autonòmica de Catalunya (amb un augment de l'1,1% d'un any a l'altre), enfront

Taula 20. Vendes netes del sector de la ràdio a Catalunya (2009-2011) ^{(1) (2)}

<i>Imports en euros</i>	2009	2010	2011
A. Ràdios privades de Catalunya	33.363.583	32.510.625	30.174.487
A.1. De cobertura autonòmica	21.209.381	22.096.332	22.762.014
A.2. D'abast estatal (delegacions a Catalunya)	12.154.202	10.414.293	7.412.474
B. Ràdios públiques de Catalunya d'abast autonòmic	11.476.529	10.434.909	8.816.483
TOTAL RÀDIO A CATALUNYA	44.840.112	42.945.533	38.990.970
C. Ràdios privades d'abast estatal que operen a Catalunya (seus centrals a Madrid)	408.496.042	402.721.970	388.439.821

<i>Evolució interanual</i>	2009-2010	2010-2011	2009-2011
A. Ràdios privades de Catalunya	-2,6	-7,2	-9,6
A.1. De cobertura autonòmica	4,2	3,0	7,3
A.2. D'abast estatal (delegacions a Catalunya)	-14,3	-28,8	-39,0
B. Ràdios públiques de Catalunya d'abast autonòmic	-9,1	-15,5	-23,2
TOTAL RÀDIO A CATALUNYA	-4,2	-9,2	-13,0
C. Ràdios privades d'abast estatal que operen a Catalunya (seus centrals a Madrid)	-1,4	-3,5	-4,9

<i>% sobre total ràdio a Catalunya</i>	2009	2010	2011
A. Ràdios privades de Catalunya	74,4	75,7	77,4
A.1. De cobertura autonòmica	47,3	51,5	58,4
A.2. D'abast estatal (delegacions a Catalunya)	27,1	24,3	19,0
B. Ràdios públiques de Catalunya d'abast autonòmic	25,6	24,3	22,6
TOTAL RÀDIO A CATALUNYA	100,0	100,0	100,0

⁽¹⁾ Dades segons el cens d'empreses que es detalla a l'Annex.

⁽²⁾ El total de vendes netes inclou els ingressos per publicitat i vendes de productes o serveis.

Font: Elaboració pròpia a partir de la relació de membres de l'Associació Catalana de Ràdio i amb les dades d'Informa D&B, SA, SABI: Sistema de Anàlisis de Balances Ibèricos.

de l'afebliment de les delegacions a Catalunya dels grups d'abast estatal (en les quals els ingressos d'explotació han caigut un 30,6% del 2010 al 2011).

Els ingressos totals d'explotació de les empreses incloses en l'estudi ha seguit una evolució negativa ininterrompuda, amb una disminució de l'11,7% del 2009 al 2011, i l'any 2010 van baixar dels 100 milions d'euros per primer cop

4.5.3. Aportació de les vendes als ingressos d'explotació

L'anàlisi específica dels ingressos comercials de les empreses del conjunt del sector de la ràdio a Catalunya considerat (les vendes netes en publicitat i altres serveis o productes) mostra una disminució del 13% del 2009 al 2011, manté la trajectòria negativa dels darrers anys i baixa per primer cop en molt de temps dels 40 milions anuals en conjunt (cal dir que no es tenen en compte les emissores locals privades i públiques). En concret, s'ha passat d'un total de 44,8 milions d'euros per aquest concepte a 39 milions d'euros d'un any a l'altre, una pèrdua d'ingressos del 13% en dos anys. En el mateix temps, les grans cadenes espanyoles amb emissores a Catalunya han perdut només el 5% de la facturació, segons els comptes oficials.

Ara bé, són aquestes emissores precisament les que tenen un comportament més negatiu pel que fa a ingressos comercials a Catalunya, amb una reducció del 39% acumulat els dos darrers anys. I en la mateixa línia de les observacions fetes en apartats anteriors, cal remarcar l'evolució

positiva del segment de la ràdio privada de Catalunya de cobertura autonòmica, les vendes del qual han augmentat un 7,3% del 2009 al 2011. Amb tot, resulta insuficient per compensar l'evolució negativa de les emissores de cadenes espanyoles i les públiques d'abast català, que han baixat més del 23%.

Com a conseqüència de la trajectòria negativa de la resta de competidors en el mercat, les cadenes privades de Catalunya amb cobertura autonòmica han concentrat el 58,4% de les vendes netes del sector de la ràdio de Catalunya el 2011, amb un increment d'11 punts en els dos darrers exercicis.

L'anàlisi dels ingressos comercials del conjunt del sector de la ràdio a Catalunya mostra una disminució del 13% del 2009 al 2011, i baixa per primer cop en molt de temps dels 40 milions anuals

Per completar aquesta anàlisi, cal assenyalar que la proporció del total de les vendes netes sobre el total dels ingressos d'explotació del sector de la ràdio a Catalunya segueix mostrant l'any 2011 l'estructura de finançament desigual dels serveis, segons la seva titularitat. En proporcions molt similars a les d'anys anteriors, aquest percentatge ha estat del 97,3% en les ràdios privades de Catalunya de cobertura autonòmica, del 86,1% en les delegacions catalanes de les d'abast estatal i del 97,4% en les seves estructures d'abast estatal, i del 15% en les de titularitat pública d'abast català.

Taula 21. Pes de les vendes netes sobre el total d'ingressos d'explotació del sector de la ràdio a Catalunya (2009 a 2011) ^{(1) (2)}

	2009	2010	2011
A. Ràdios privades de Catalunya	89,2	91,5	94,3
A.1. De cobertura autonòmica	94,5	95,5	97,3
A.2. D'abast estatal (delegacions a Catalunya)	81,2	83,9	86,1
B. Ràdios públiques de Catalunya d'abast autonòmic	17,7	17,0	15,2
TOTAL RÀDIO A CATALUNYA	43,9	44,3	43,2
C. Ràdios privades d'abast estatal que operen a Catalunya (seus centrals a Madrid)	97,4	97,5	97,4

Dades: Xifres en percentatges

Font: Elaboració pròpia a partir de la relació de membres de l'Associació Catalana de Ràdio i amb les dades d'Informa D&B, SA, SABI: Sistema de Anàlisis de Balances Ibèrics.

4.6. Conclusions

L'anàlisi de l'evolució econòmica del sector de la ràdio a Catalunya del 2009 al 2011 ha permès constatar les conclusions següents:

- Des d'una perspectiva del conjunt del sector de la ràdio de Catalunya, s'observa una davallada dels recursos assignats a aquestes activitats, tant públics (mitjançant subvencions a empreses privades o transferències a empreses públiques) com privats (derivats de la venda de serveis de publicitat o altres productes).
- El deteriorament ha estat, però, molt més important pel que fa al mercat de recursos comercials, essencialment publicitaris, com es posa de manifest amb les dades dels comptes empresarials i també amb els estudis sobre l'estimació de la inversió publicitària.
- Del 2009 al 2011, les magnituds principals analitzades mostren l'evolució següent:
 - a) L'ocupació (treballadors en plantilla a les empreses) s'ha reduït en un 7,1%.
 - b) El total d'ingressos d'exploració (vendes, subvencions i altres ingressos) ha davallat un 11,7%, sobretot del 2010 al 2011 (amb el 7%).
 - c) Les vendes (de serveis de publicitat i altres) han baixat un 13%, també sobretot del 2010 al 2011 (9,2%).
- Aquesta evolució negativa, però, es manifesta de manera desigual segons els diferents segments del sector de la ràdio:
 - a) Les ràdios privades de Catalunya de cobertura autonòmica han seguit una tendència de creixement, tot i que menys intens que en anys anteriors. Això és degut gairebé exclusivament a la bona marxa dels indicadors de Radiocat XXI.
 - b) S'ha accentuat l'afebliment de l'activitat de les delegacions a Catalunya de les cadenes radiofòniques d'abast estatal.

- c) Les ràdios públiques d'abast autonòmic han experimentat una baixada dels seus ingressos, tot i que han mantingut la major part dels ocupats del sector a Catalunya.

5. Bibliografia i fonts consultades

- ARCE MEDIA. *Índice de inversión publicitaria (i2p)* [en línia]. <<http://www.arcemedia.es/i2p.htm>> [Diversos anys]
- ASSOCIACIÓ EMPRESARIAL DE PUBLICITAT (2012). *Estudi de la inversió publicitària a Catalunya*.
- ASSOCIACIÓ PER A LA INVESTIGACIÓ DE MITJANS DE COMUNICACIÓ (AIMC). *Marco general de los medios en España*. Madrid. [Anual]
- COMISIÓN DEL MERCADO DE TELECOMUNICACIONES. *Informe económico sectorial 2011* [en línia]. <<http://informecmt.cmt.es/docs/Informe%20economico%20sectorial/Informe%20Economico%20Sectorial%20CMT%202011.pdf>>
- CORPORACIÓ CATALANA DE MITJANS AUDIOVISUALS. *Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (ens públic) i societats dependents. Comptes anuals consolidats i informe de gestió. 31 de desembre del 2011* [en línia]. <<http://statics.ccma.cat/multimedia/pdf/nohash/comptes-anuals-2011.pdf>>
— *Memòria anual d'activitats 2011* [en línia]. <<http://statics.ccma.cat/multimedia/pdf/nohash/memoria-anual-2011.pdf>>
- IDESCAT. *Enquesta anual de serveis* [en línia]. <<http://www.idescat.cat/serveis>>
- INFOADDEX. *Estudio Infoadex de la inversión publicitaria en España* [en línia]. <<http://www.infoadex.es/estudios/resumen2011.pdf>> [Diversos anys]
- «El negocio de la radio privada española». *Noticias de la Comunicación*, núm. 317 (octubre 2011). [Dossier]
- SABI: Sistema de Análisis de Balances Ibéricos.

Annex. Relació d'empreses sobre les quals s'ha fet l'estudi econòmic de la ràdio a Catalunya

Taula 22. Evolució dels empleats de la ràdio a Catalunya, 2009 a 2011, per empreses

		2009	2010	2011
A. Ràdios privades de Catalunya				
A.1. De cobertura autonòmica				
Flaix FM, SL	Grup Flaix	8	8	8
Grup Flaix, SL	Grup Flaix	22	19	19
Ràdio Flaixbac, SA	Grup Flaix	11	11	11
Comunicacions Pla, SL	Grup Godó	n. d.	n. d.	n. d.
Radiocat XXI, SLU	Grup Godó	99	103	107
Ens de Comunicacions, SL	Ràdio Estel	n. d.	1	1
Radio TeleTaxi FM Radiodifusión ,SA	Radio TeleTaxi	18	16	16
RM Radio, SA	Radio TeleTaxi	10	12	12
A.2. D'abast estatal (delegacions a Catalunya)				
Ràdio 13 de Catalunya, SAU	COPE	n. d.	19	18
RKOR Radio, SLU	Planeta	n. d.		
Club de Ràdio Terrassa, SA	Ràdio Blanca	4	n. d.	n. d.
Radio Club 25, SA	Ràdio Blanca	11	6	4
Radio Salut, SA	Unidad Editorial	16	16	15
Radio España de Barcelona, SA	Unión Radio	24	17	17
Ràdio Olot, SL	Unión Radio	9	7	7
Ràdio Ripoll, SL	Unión Radio	5	5	5
Ràdio Terra Ferma de Lleida, SA	Unión Radio	10	6	1
Taelus, SL	Unión Radio	12	15	16
Onda Ramblas, SA	Vocento	50	39	18
B. Ràdios públiques de Catalunya d'abast autonòmic				
Catalunya Ràdio SRG, SA	CCMA	426	437	428
Agència de Comunicació Local, SA		98	97	89
TOTAL RÀDIO A CATALUNYA				
C. Ràdios privades d'abast estatal que operen a Catalunya (seus centrals a Madrid)				
Radio Popular, SA, Cadena de Ondas Populares Españolas	COPE	802	775	768
Uniprex, SA	Planeta	585	585	589
Antena 3 de Radio, SA	Unión Radio	93	107	95
Sociedad Española de Radiodifusión, SA	Unión Radio	984	1.146	1.097
Radio Publi, SL	Vocento	65	64	51
Zeta Rock & Gol, SL	Zeta	n. d.	2	3

Font: Elaboració pròpia a partir de la relació de membres de l'Associació Catalana de Ràdio, de les dades d'Informa D&B, SA, SABI: Sistema de Anàlisis de Balances Ibèrics.

Taula 23. Evolució de l'import total dels ingressos d'exploatació de la ràdio a Catalunya, de 2009 a 2011, per empreses (en euros)

		2009	2010	2011
A. Ràdios privades de Catalunya				
A.1. De cobertura autonòmica				
Flaix FM, SL	Grup Flaix	1.110.614	1.057.270	674.368
Grup Flaix, SL	Grup Flaix	2.468.904	1.959.007	1.898.507
Ràdio Flaixbac, SA	Grup Flaix	316.975	353.177	409.056
Comunicacions Pla, SL	Grup Godó	35.518	40.004	n. d.
Radiocat XXI, SLU	Grup Godó	12.568.750	14.645.368	15.903.039
Ens de Comunicacions, SL	Ràdio Estel	58.848	53.507	52.540
Radio TeleTaxi FM Radiodifusión, SA	Radio TeleTaxi	3.256.586	2.622.843	2.313.653
RM Radio, SA	Radio TeleTaxi	2.630.248	2.404.679	2.106.632
A.2. D'abast estatal (delegacions a Catalunya)				
Ràdio 13 de Catalunya, SAU	COPE	n. d.	1.299.362	1.206.131
RKOR Radio, SLU	Planeta	1.125.959		
Club de Ràdio Terrassa, SA	Ràdio Blanca	458.625	284.139	192.741
Radio Club 25, SA	Ràdio Blanca	966.343	653.569	440.467
Radio Salud, SA	Unidad Editorial	1.504.385	1.555.407	1.460.484
Ràdio España de Barcelona, SA	Unión Radio	2.798.000	2.772.000	1.406.000
Ràdio Olot, SL	Unión Radio	299.880	279.458	284.806
Ràdio Ripoll, SL	Unión Radio	213.489	213.440	195.309
Ràdio Terra Ferma de Lleida, SA	Unión Radio	338.175	185.507	37.226
Taelus, SL	Unión Radio	1.566.767	1.579.165	1.337.640
Onda Ramblas, SA	Vocento	4.174.148	3.584.016	2.045.623
B. Ràdios públiques de Catalunya d'abast autonòmic				
Catalunya Ràdio SRG, SA	CCMA	52.489.908	49.746.481	47.376.366
Agència de Comunicació Local, SA		12.212.958	11.619.850	10.795.075
TOTAL RÀDIO A CATALUNYA				
C. Ràdios privades d'abast estatal que operen a Catalunya (seus centrals a Madrid)				
Radio Popular, SA, Cadena de Ondas Populares Españolas	COPE	84.156.505	84.494.385	98.043.309
Uniprex, SA	Planeta	88.665.000	90.340.000	89.441.000
Antena 3 de Radio, SA	Unión Radio	23.775.000	18.617.000	15.815.000
Sociedad Española de Radiodifusión, SA	Unión Radio	210.205.000	209.101.000	187.191.000
Radio Publi, SL	Vocento	11.418.408	10.265.854	8.050.793
Zeta Rock & Gol, SL	Zeta	1.002.537	180.142	216.523

Font: Elaboració pròpia a partir de la relació de membres de l'Associació Catalana de Ràdio, de les dades d'Informa D&B, SA, SABI: Sistema de Anàlisis de Balances Ibèrics.

Taula 24. Evolució de l'import net de les vendes de la ràdio a Catalunya, 2009 a 2011, per empreses (en euros)

		2009	2010	2011
A. Ràdios privades de Catalunya				
A.1. De cobertura autonòmica				
Flaix FM, SL	Grup Flaix	1.066.658	1.020.688	661.057
Grup Flaix, SL	Grup Flaix	1.929.897	1.722.057	1.687.036
Ràdio Flaixbac, SA	Grup Flaix	278.379	311.438	394.180
Comunicacions Pla, SL	Grup Godó	35.518	40.004	n. d.
Radiocat XXI, SLU	Grup Godó	11.953.246	13.921.115	15.516.914
Ens de Comunicacions SL	Ràdio Estel	58.848	53.507	52.540
Radio TeleTaxi FM Radiodifusión SA	Radio TeleTaxi	3.256.586	2.622.843	2.313.653
RM Radio SA	Radio TeleTaxi	2.630.248	2.404.679	2.106.632
A.2. D'abast estatal (delegacions a Catalunya)				
Ràdio 13 de Catalunya, SAU	COPE	n. d.	1.147.265	1.005.579
RKOR Radio, SLU	Planeta	n. d.		
Club de Ràdio Terrassa ,SA	Ràdio Blanca	456.915	280.949	190.099
Radio Club 25, SA	Ràdio Blanca	966.343	653.569	440.467
Radio Salud, SA	Unidad Editorial	1.504.385	1.555.305	1.459.558
Radio España de Barcelona, SA	Unión Radio	1.813.000	1.760.000	985.000
Ràdio Olot, SL	Unión Radio	230.827	226.893	252.772
Ràdio Ripoll, SL	Unión Radio	178.933	180.372	182.417
Ràdio Terra Ferma de Lleida, SA	Unión Radio	259.042	153.775	37.226
Taelus, SL	Unión Radio	1.524.943	1.561.881	1.278.611
Onda Ramblas, SA	Vocento	2.898.643	2.894.283	1.580.745
B. Ràdios públiques de Catalunya d'abast autonòmic				
Catalunya Ràdio SRG, SA	CCMA	10.613.618	9.460.592	8.183.622
Agència de Comunicació Local, SA		862.911	974.317	632.861
TOTAL RÀDIO A CATALUNYA				
C. Ràdios privades d'abast estatal que operen a Catalunya (seus centrals a Madrid)				
Radio Popular, SA, Cadena de Ondas Populares Españolas	COPE	82.373.328	82.632.715	93.307.443
Uniprex, SA	Planeta	86.440.000	88.746.000	87.689.000
Antena 3 de Radio, SA	Unión Radio	20.460.000	14.624.000	13.045.000
Sociedad Española de Radiodifusión, SA	Unión Radio	208.307.000	207.519.000	186.942.000
Radio Publi, SL	Vocento	10.205.764	9.072.687	7.303.047
Zeta Rock & Gol, SL	Zeta	709.950	n. d.	n. d.

Font: Elaboració pròpia a partir de la relació de membres de l'Associació Catalana de Ràdio, de les dades d'Informa D&B, SA, SABI: Sistema de Anàlisis de Balances Ibèrics.

Nota metodològica

Les dades no disponibles (n. d.) de les empreses analitzades s'han estimat a partir de la informació d'altres anys de cadascuna de les empreses, o bé a partir de l'evolució de la resta de societats de cadascun dels grups considerats. En el cas del nombre de treballadors, també s'ha tingut en compte el volum de la despesa en personal de cada societat segons es publica en el SABI: Sistema de Anàlisis de Balances Ibèrics.

CAPÍTOL V

Evolució de la ràdio catalana a Internet: nous reptes, vells pressupostos

Per **Xavier Ribes**, professor titular del Departament de Comunicació Audiovisual i Publicitat de la UAB i membre del Grup de Recerca en Imatge, So i Síntesis (GRISS)*.

Malgrat la recensió econòmica, l'allau de novetats tecnològiques ha estat imparable. I les emissores de ràdio han de fer front a aquests canvis, en el millor dels cassos, amb idèntics equips humans i els mateixos recursos que en exercicis anteriors. I és que s'espera dels seus professionals que assumeixin noves funcions, produeixin peces originals, pensin formes imaginatives d'obtenir retorns econòmics, es ressituin dins del mercat davant agents i formes comunicatives incipients, interactuïn amb l'audiència i gestionin la presència dels continguts radiofònics en plataformes i entorns fins ara aliens a la ràdio. Es presenten nous reptes; però vells pressupostos.

* Grup de recerca reconegut per la Generalitat de Catalunya (Grup2014SGR1674)

1. Introducció

Internet es mostra com una realitat canviant, on els fenòmens es succeeixen de forma ràpida. Algunes de les propostes que van sorgint no arriben a popularitzar-se o perden l'embranzida inicial i en pocs mesos s'obliden. Però aquelles que són assumides pels internautes s'incorporen a la quotidianitat amb prou força perquè sigui difícil entendre Internet sense la seva existència: el 2005 neix Youtube; el 2006 apareix Twitter; el 2007 es llença Facebook; el 2008 Spotify es presenta al mercat europeu; el 2010 Apple presenta el primer iPad...

L'agilitat necessària i mostrada per adoptar i adaptar-se als canvis tecnològics i socials ha comportat, de vegades, una manca de reflexió i de plantejament estratègic a l'hora d'implantar les innovacions en el si de les organitzacions i d'integrar-les en els productes radiofònics.

Amb tot, les emissores de ràdio catalanes han sabut reaccionar als canvis i els han anat incorporant, amb diferents ritmes i intensitats, a les seves ofertes, produccions i rutines, tant en l'antena convencional com formant part de la seva presència a la xarxa. I avui per avui, seria difícil concebre les emissores a Internet d'una altra manera.

Abordarem, a continuació, la forma com les emissores catalanes han seguit el ritme de l'evolució tecnològica per integrar Internet en el seu quefer quotidià i, a voltes, fer-la part de les seves produccions. Donat que l'apartat de «La ràdio catalana a Internet» dels informes anteriors ja estava dissenyat de manera que integrés la trajectòria del fenomen, en la redacció d'enguany, per mantenir la coherència, s'ha mantingut la mateixa filosofia. Amb tot, en el punt 3 d'aquest treball s'ha volgut fer una reflexió històrica que abasta una aproximació teòrica (3.1.) i una altra de més pràctica (3.2.) de l'evolució de la ràdio catalana a la xarxa en el període 2007-2011.

2. Plantejament metodològic

Com en altres ocasions, hem cregut que calien diferents eines metodològiques per acostar-se al fenomen de la ràdio a Internet. Per això la informació recollida i presentada en aquesta part de l'informe prové: 1) de l'observació directe

del conjunt de més de 300 *bitcasters* catalanes catalogades per l'Observatori de la Ràdio a Catalunya; 2) de l'anàlisi exhaustiva de 37 emissores catalanes que distribueixen els seus continguts per Internet; 3) de les dades recollides relatives a la presència d'aquestes *bitcasters* a Twitter i a Facebook.

La selecció de les 37 *bitcasters* analitzades exhaustivament es va realitzar tenint en compte els grups de comunicació auditats en l'*Estudi General de Mitjans (EGM) Ràdio Catalunya 2011*: així, formen part de la mostra analitzada les 34 emissores de ràdio incloses a l'*EGM* que tenen presència a Internet a les quals s'han afegit tres més (Radio Exterior de España, Segre Ràdio i CatClàssica), corresponent a webs d'emissores no incloses a l'*EGM* però que pertanyen a algun dels grups empresarials que tenen alguna altra emissora auditada. Així, la mostra ha quedat configurada per: 40 Principales, Cadena 100, Cadena Dial, SER, Canal Fiesta Radio, Catalunya Informació, Catalunya Música, Catalunya Ràdio, CatClàssica, COMRàdio, COPE, Europa FM, Flaix FM, GUM FM, iCat fm, Intereconomía, Kiss FM, M-80, Màxima FM, ONA FM, Onda Cero, RAC1, RAC105, Ràdio 4, Radio 5 Todo Noticias, Ràdio Estel, Ràdio Flaixbac, Radio Marca, Radiolé, RNE Radio Exterior de España, Radio 1 / RNE 1, Radio Clásica / RNE 2, Radio 3 / RNE 3, Rock & Gol (ara Rock FM), Segre Ràdio, Styl Classics i Styl FM. Sobre aquesta mostra s'ha aplicat una plantilla d'anàlisi formada per 29 variables d'observació.

Les variables d'observació estan relacionades amb l'ús dels diferents elements multimèdia, la integració d'eines de comunicació, la difusió sincrònica i asincrònica dels continguts sonors, la presència de publicitat, l'ús de les xarxes socials, la necessitat de registrar-se per gaudir de tots els avantatges de la web o l'oferta de codi HTML o de *widgets* per facilitar la integració dels continguts sonors en blocs o pàgines d'inici. Onda Melodia, tot i ser auditada en l'*EGM*, no disposa de presència oficial a Internet i per això no es contempla en aquesta part de l'informe.

Com en l'edició anterior, i pel que fa a les xarxes socials, s'han emprat eines analítiques que ens han permès registrar aspectes com la quantitat de tuits publicats o el nombre de seguidors registrats.

Cal destacar que ens hem centrat en la presència oficial de les empreses radiofòniques a les xarxes socials i, per completar l'anàlisi que es fa sobre les emissores als dispositius mòbils, enguany s'ha afegit com a variable la presència específica de les emissores en els dispositius iPads, apareguts a inicis de 2010. L'any 2011 les tauletes tàctils han tingut una penetració que podem considerar baixa —sobre el 8% de la població espanyola, segons IABSpain (2012). Tot i que l'ús d'aquests dispositius encara no és majoritari, se'n detecta un ràpid creixement. Això ens fa intuir que les tauletes tàctils esdevindran de manera imminent un actor important dins les formes d'accés a la xarxa i, per tant, en la recepció de continguts *on line*.

És per això que entenem que les tauletes, com a nova finestra per als distribuïdors de continguts audiovisuals, obre noves vies d'explotació per al mercat radiofònic que els operadors hauran d'explorar i, per tant, aquest estudi ha d'incorporar-les en previsió del potencial que s'intueix que aportaran als operadors.

3. Les emissores de ràdio a la xarxa: de la presència a la web a la ubiqüitat geotemporal

3.1. Estadis evolutius de la ràdio a Internet

Les emissores de ràdio han establert una relació amb Internet marcada per l'evolució mateixa de la xarxa. Els grups de comunicació en general han volgut estar, pràcticament des dels inicis, immersos en el que es va batejar com «autopistes de la informació». La ràdio, com altres mitjans, ha anat formulant propostes per adaptar-se a les possibilitats d'Internet amb els condicionants imposats pels recursos disponibles, tan econòmics com humans. Així, la presència de les emissores de ràdio a Internet ha passat per cinc etapes cronològiques (Bonet, Fernández-Quijada i Ribes, 2011), prou diferenciades i amb característiques pròpies.

En un primer estadi, on el so encara no podia distribuir-se amb eficiència a través d'Internet, els espais web de les emissores de ràdio eren merament descriptius de la seva activitat comunicativa i empresarial i no mostrava trets diferenciats respecte dels entorns webs d'empreses d'altres sectors productius aliens a la comunicació: s'indicava la ubicació física de l'emissora, quin era el seu dial dins l'espectre, s'informava de la graella programàtica o es mostraven quins eren els locutors. Fou l'anomenada «etapa de presència» o «pre-sonora».

A l'etapa «de descàrrega», la millora de les infraestructures permet que l'operador posi a l'abast de l'usuari fitxers amb continguts sonors per tal que, un cop descarregats, els

pugui escoltar. La descàrrega en aquells moments era lenta i el temps necessari per obtenir un document complet i, per tant, poder escoltar-lo, podia comportar esperes d'hores i, fins i tot, de dies.

Aquesta etapa quedà superada amb l'arribada de les tecnologies *streaming*. En aquesta «etapa de la transmissió» o «etapa d'*streaming*», l'escolta de documents sonors no està supeditada a la descàrrega. A més, s'obre la possibilitat d'oferir simultàniament a través d'Internet els continguts que s'estan distribuïnt en l'emissió en directe. Un altre avantatge d'aquesta tecnologia és que el document sonor va del servidor de l'operador a l'altaveu de l'oient, sense que l'usuari mantingui una còpia del contingut al seu ordinador. Amb l'*streaming*, l'empresa podrà mantenir un major control sobre els drets dels seus continguts.

El següent salt cap a «l'etapa 2.0» es dona amb la incorporació de les eines de l'anomenada «web 2.0» on l'usuari serà capaç de manipular la informació de les bases de dades (incorporar elements, esborrar-los, combinar-los, etiquetar-los, comentar-los...) i pot integrar-se en xarxes socials amb interessos comuns.

Finalment, l'evolució tecnològica ha dut els mitjans a un «estadi de la ubiqüitat», caracteritzat per la connectivitat sense fils. La ràdio, que primigèniament fou coneguda com «la telegrafia sense fils», en vincular-se a Internet havia tornat a lligar-se als cables. Les connexions actuals, però, han permès que la connexió a Internet es pugui establir sense dependències físiques i, per tant, la ràdio a la xarxa es pot rebre ara a través de diferents tipus de dispositius mòbils i que s'estenen ràpidament entre la població.

El desenvolupament de les diferents emissores respecte d'Internet s'ha dut a terme a diferents velocitats i, per tant, els cinc estadis d'aquesta evolució coexisteixen actualment. Amb tot, resulta difícil trobar exemples d'emissores ancorades encara en el primer estadi d'aquesta evolució: la tecnologia ha fet que fins i tot les emissores no professionals, com ara les escolars, puguin oferir àudios en descàrrega o produir emissions en directe de manera esporàdica.

3.2. L'evolució del fenomen

Fent una mirada enrere, trobem que, sobre l'any 2005, les innovacions productives de les emissores relacionades amb la xarxa estaven relacionades amb la incorporació d'elements gràfics i la publicació de continguts al web. Pel que fa al consum de continguts sonors, es presentaven formes alternatives a la de l'escolta en rigorosa sincronia. I, a mig camí entre els àmbits de la producció i el consum, es provaven, de manera incipient, vies de participació que buscaven aconseguir un major grau d'això que els experts anomenen

engagement. Dit d'una altra manera, es pretenia captivar uns oients que, sense saber-ho, s'estaven transformant en «audiència 2.0».

Tecnològicament, les xarxes sense fils, bàsicament suportades en tecnologies WiFi, començaven a expandir-se. La ràdio per Internet donava així els primers passos per retornar als seus orígens (la recepció en mobilitat), que culminaria anys després gràcies a l'alta penetració dels dispositius mòbils i les «apps».

Altres desenvolupaments tecnològics, com ara el Really Simple Syndication (RSS), adoptats en un principi per les emissores, han estat superats tècnicament i, per tant, les *bitcasters* els han deixat de banda. Això mateix ha passat amb les eines de participació: xats, fòrums o enquestes tenen actualment una presència pràcticament testimonial en els aparadors virtuals de les emissores; aquests espais han estat fagocitats per les xarxes socials generalistes (Twitter i Facebook) o per entorns socials propis (plataformes socials privades).

4. La ràdio catalana a Internet 2011

4.1. La «retransistorització» de l'escolta

Tot i que Internet ha esdevingut un nou i gran competidor dins el mercat de la comunicació i que algunes veus, de caire tecnòfob, veuen la xarxa com un mitjà predador de tota la resta de mitjans contra el qual és difícil defensar-se, s'han establert estratègies per aprofitar els avantatges tecnològics de tota mena de dispositius per ampliar les finestres d'exposició dels continguts informatius i d'entreteniment que generen els «mitjans tradicionals». Així, s'amplia la possibilitat que un interactor esdevingui oient (o lector o telespectador o...) i s'acosta l'oferta radiofònica a moments, indrets o situacions quotidianes on, fins fa poc, l'escolta radiofònica no es produïa perquè o bé no era possible tècnicament o bé no existia l'hàbit cultural o social d'escolta vinculat a aquell entorn, a aquell moment o a aquella situació.

En aquest sentit, l'estudi *La radio: Tradicional vs Online* de l'Asociación para la Investigación de Medios de Comunicación (AIMC) de l'any 2012 és il·lustratiu¹. Revela que el 47,2% dels internautes escolten ràdio per Internet. A més, el 15% escolta el mateix dia tant ràdio hertziana com ràdio per Internet. Una altra dada que cal destacar és que el 18% de la població espanyola s'acosta a les *bitcasters* mitjançant el seu telèfon mòbil, la qual cosa

el situa en tercera posició com a dispositiu d'escolta de ràdio per Internet². També és cert, però, que, en el cas espanyol, el 48,4% dels internautes afirma no escoltar ràdio a través de la xarxa.

Els dispositius mòbils, amb les aplicacions dissenyades per les emissores de ràdio, estan esdevenint el transistor del segle XXI

Amb tot, s'observa un creixement en l'escolta mitjançant dispositius mòbils que, probablement, es consolidarà en el futur. Així, es poden entendre les aplicacions que les emissores dissenyen per a aquests dispositius com una manera de retornar al mitjà ràdio dues de les seves característiques originals i definitòries: la ubiqüitat i la mobilitat. Un alt percentatge de la població du a sobre, durant tot el dia, el seu mòbil, fet que permet tenir a l'abast un dispositiu capaç de connectar-lo amb els continguts radiofònics. Les apps de les emissores es poden veure com a una sofisticació del transistor que a la pràctica havia desaparegut com a *gadget* tecnològic. Ara, gràcies a aquestes apps, es recuperen les funcions i prestacions que oferia, la qual cosa possibilita una altra vegada l'escolta «retransistoritzada».

Internet ha deixat de ser sols una eina per potenciar la imatge corporativa i institucional de les empreses radiofòniques; ha esdevingut una via de promoció de programes radiofònics, locutors i col·laboradors i, evidentment, un canal de relació amb l'audiència

4.2. Facebook i Twitter: immediatesa, sincronia i relació

La presència de les emissores a Internet està esdevenint molt variada i complexa. Si bé en un principi l'aposta per la xarxa va ser la de donar visibilitat a l'empresa radiofònica, és a dir, a l'emissora com a tal, d'uns anys ençà s'està emprant també, de forma majoritària, com una via més per donar a conèixer programes radiofònics concrets. Així, a banda de la imatge corporativa i institucional de l'emissora com a empresa, Internet està complint funcions de promoció de productes radiofònics concrets, dels seus locutors,

1. Cal destacar que aquest informe ofereix dades obtingudes a partir d'enquestes realitzades en el primer trimestre de 2012 sobre una mostra de tot l'Estat espanyol.

2. Els dispositius més emprats per escoltar la ràdio per Internet són, segons aquest informe, l'ordinador portàtil (48%) i el de sobretaula (29%).

col·laboradors i equips de producció i, no cal dir-ho, està actuant també com un canal de relació amb l'audiència.

En aquest sentit, s'observa una clara tendència a reclamar objectius comunicatius per a les pàgines web que són diferents dels perseguits en els blocs o en els espais de Facebook. Els responsables de les emissores comencen a distingir les peculiaritats i característiques de cada entorn i, per tant, poden optimitzar millor les seves qualitats. Així, es pot apreciar com s'estan construint les pàgines web com un aparador per mostrar l'existència de l'ens corporatiu, de l'empresa radiofònica; els blocs estan esdevenint la part virtual dels programes de ràdio; i Facebook s'usa com una eina que, a banda de donar suport a l'emissió i ser un lloc on facilitar continguts addicionals als oients, també permet la intervenció de l'audiència, fins i tot, en els continguts del programa.

Pot semblar estrany que algunes pàgines corporatives a Facebook tinguin molts menys seguidors que el perfil d'algun dels programes d'aquesta mateixa emissora, però cal tenir present que els oients escolten les veus dels locutors i dels col·laboradors dels programes i els resulta més

fàcil identificar-se amb un programa en concret o amb unes persones que s'adrecen a ells i que, a més, publiquen continguts actualitzats de forma constant. En canvi, aquests oients no deuen veure tan propera l'empresa radiofònica que, al cap i a la fi, no és més que un ens impersonal amb el qual no tenen cap relació directa i que no els anima a «fer-se amics».

L'altre *social media* que gaudeix d'un alt índex de penetració entre la població és Twitter. Twitter comparteix amb la ràdio, entre d'altres característiques, la immediatesa i la fugacitat dels missatges. Des dels programes s'està incorporant aquesta eina de comunicació per mantenir el contacte amb els oients, tant amb els que estan simultanejant l'escolta radiofònica amb la connexió a Twitter com amb aquells que, per qualsevol motiu, no estan escoltant el programa en directe. Twitter s'utilitza com a canal comunicatiu bidireccional: d'una banda, el programa ofereix material addicional a la producció sonora de l'antena o, fins i tot, avança continguts del programa de l'endemà; i de l'altra, recull les aportacions de l'audiència i, si escau, les incorpora a la producció radiofònica.

Aquesta participació de l'audiència es potencia al màxim en alguns *podcasts*, on s'arriba, fins i tot, a compartir el guió del programa amb els oients mentre s'està redactant. D'aquesta manera, emprant espais col·laboratius com ara Google Docs, els futurs oients poden intervenir, literalment, en la confecció del guió del programa. No hem detectat, però, cap d'aquestes experiències vinculades a les emissores o programes analitzats en la mostra.

Segons les dades obtingudes de l'anàlisi, la presència de les emissores catalanes a Facebook en el 2011 és del 78,4%. Això vol dir que 29 de les 37 *bitcasters* disposen de perfil en aquesta xarxa social. L'expansió de Facebook entre les emissores catalanes ha continuat, fet que ha suposat un increment del 8,1% respecte l'any 2010.

Pel que fa a Twitter, l'índex de penetració de la mostra analitzada arriba al 84,5% o, el que és el mateix, 32 de les 37 *bitcasters* tenen obert un compte a Twitter. L'augment no ha estat tan espectacular com en el període anterior, que va ser del 43,6%, però ha estat superior al de Facebook, que suposa l'11,5%.

Imatge 1. Exemple de l'ús de Facebook com a eina de promoció i de relació amb l'audiència

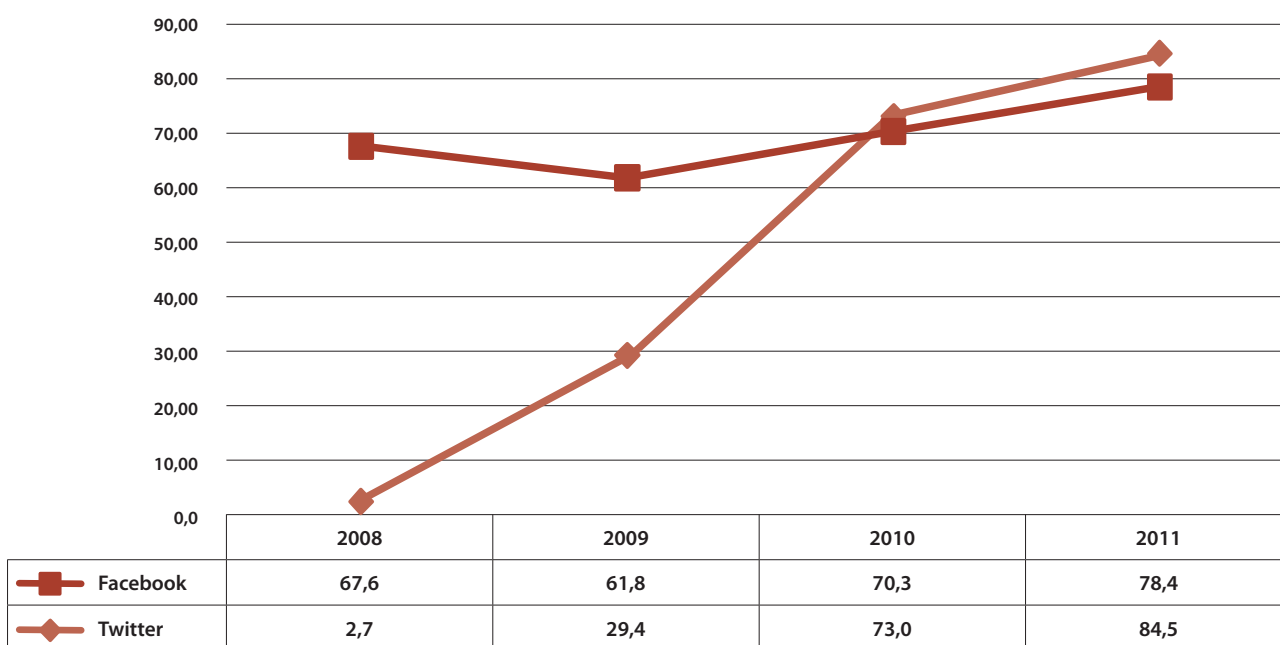

Font: Captura de pantalla d'una publicació feta al Facebook del programa *El Món a RAC1*, de 30 de novembre de 2011.

Durant el 2011 els perfils a de les bitcasters catalanes a Twitter ha seguit creixent i ja supera les pàgines a Facebook en més de 6 punts percentuals

És evident que les característiques d'aquests dos *social media* són prou diferents. Amb tot, si els comparem entre ells, veurem que el nombre de perfils d'emissores de ràdio

Gràfic 1. Evolució de la presència de les *bitcasters* catalanes a Facebook i a Twitter (2008-2011)

Font: Elaboració pròpia.

catalanes a Twitter sobrepassa els de Facebook. De fet, va ser en el període anterior quan el nombre de perfils a Twitter va superar els de Facebook (+2,7%), però cal destacar que en el període 2011, i malgrat que la presència a Facebook també ha crescut, aquesta diferència s'ha incrementat fins el 6,1% (vegeu gràfic 1).

En 2010, la mitjana de tuïts emesos pels 28 perfils actius a Twitter va ser de 905,29. Durant el 2011, la mitjana de tuïts redactats pels 31 perfils dels quals tenim dades ha estat de 954,87. Així doncs, no només s'incrementa la presència de la ràdio catalana a Twitter (+11,5%), sinó també l'ús que se'n fa d'aquesta eina (+5,47%).

No només ha augmentat la presència de les bitcasters catalanes a Twitter, sinó també l'ús que es fa d'aquesta eina de comunicació electrònica

La taula 1 mostra les dades referides a l'ús de Twitter per part de les *bitcasters* catalanes, ordenades per nombre de seguidors.

No s'han observat canvis significatius pel que fa a la relació entre els espais webs i les xarxes socials. Algunes *bitcasters* insereixen els *timelines* de Facebook o de Twitter en la seva pàgina web d'inici, la qual cosa facilita al visitant del web l'accés a les converses que s'estan generant en els

social media, fins i tot a aquells que no són usuaris registrats en aquests entorns. Així, qualsevol usuari, tant si té perfil a Facebook o a Twitter com si no, pot llegir els missatges i només en el cas de voler participar de manera activa en la conversa, haurà de crear-se un perfil o registrar-se amb algun de prèviament definit. Igualment, es continuen observant-se insercions de reproductors del directe radiofònic en els perfils de Facebook d'algunes emissores.

S'estableixen, doncs, relacions entre els entorns sonor i els d'activitat social i, si més no tècnicament, pretenen establir sinergies per presentar-se davant l'oient internauta com un únic producte multimèdia.

4.3. L'accés a l'oferta radiofònica a través d'Internet: un producte, moltes finestres

La distribució del senyal hertzià a través d'Internet és un fet consolidat que caracteritza la presència de les emissores de ràdio a la xarxa. En el període analitzat novament el 100%, és a dir, les 37 *bitcasters* que componen la mostra, permet l'escolta del directe de la seva programació.

Pel que fa a l'oferta de continguts a la carta, la tendència a l'alça observada des de 2007 es trenca per primera vegada i disminueix fins el 75,7%, la qual cosa suposa un decreixement del 5,4%. Ja anunciàvem en l'edició anterior que les dades de l'evolució dels continguts a la carta descriuen una gràfica asimptòtica amb el sostre definit a prop

Taula 1. Ús de Twitter per part de les *bitcasters* (2011)

Emissora	Nom usuari a Twitter	Tuits totals 2011	Tuits al dia	Tuits al mes *	Seguidors **	Data de Creació
40 Principales	Los40_Spain	847	2,3	105,9	77.586	08/07/2009
Cadena SER	La_ser	3200	8,8	457,1	75.328	01/06/2009
RNE Radio 3	radio3_rne	785	2,2	130,8	42.006	12/04/2009
Intereconomía	intereconomia	2002	5,5	166,8	40.112	16/09/2008
Europa FM	europa_fm	1411	3,9	235,2	35.083	05/11/2009
RAC1	rac1	1118	3,1	93,2	27.086	03/01/2009
Catalunya Ràdio	catalunyaradio	919	2,5	153,2	18.891	24/07/2007
COPE	cope_es	822	2,3	274	15.884	26/10/2007
Cadena 100	cadena100	480	1,3	40	15.283	05/11/2009
Cadena SER	serdirecto	1299	3,6	144,3	14.518	21/01/2010
Onda Cero	OndaCero_es	456	1,2	152	12.327	29/09/2010
RNE	radio1_rne	1044	2,9	87	12.049	17/07/2009
Flaix FM	flaixfm	1806	4,9	164,2	11.763	28/10/2008
Radio 5 Todo Noticias	radio5_rne	369	1	123	8.365	17/07/2009
Ràdio Flaixbac	radioflaixbac	1389	3,8	115,8	7.356	27/10/2008
Radio Clásica RNE	radioclasica	68	0,2	22,7	6.766	17/07/2009
Catalunya Informació	Catinformacio	ND	ND	ND	6.316	08/03/2011
Kiss FM	kissfm	215	0,6	71,7	6.242	09/03/2010
Cadena Dial	Cadena_Dial	257	0,7	85,7	6.102	05/10/2011
iCat	icatfm	1277	3,5	106,4	5.595	30/09/2009
Canal Fiesta Radio	canalfiesta	528	1,4	264	5.278	13/09/2010
Ràdio 4	radio4_rne	385	1,1	128,3	4.009	17/07/2009
RAC105	Rac105oficial	3513	9,6	439,1	3.046	31/08/2010
COMRàdio	comradiocom	2568	7	214	1.679	03/02/2010
ONA FM	onafmcat	27	0,1	3,4	1.407	19/07/2010
M-80	m80radio_	483	1,3	96,6	1.271	01/08/2011
Radio Marca	radiomarcabcn	ND	ND	ND	1.120	03/02/2011
Catalunya Música	catalunyamusica	850	2,3	170	971	01/10/2010
Ràdio Estel	radioestel	535	1,5	59,4	207	15/12/2010
GUM FM	GumFM	8	0	1,6	127	03/05/2010
Rock FM	RockFM_ES	595	1,6	49,6	ND	27/09/2010
Màxima FM	maximafm_radio	212	0,6	30,3	ND	12/05/2011
STYL FM	StylFM	133	0,4	13,3	ND	21/03/2011

*Aquesta dada surt de dividir els missatges anuals entre els mesos en què s'ha publicat, al menys, un missatge.

** Nombre de seguidors a 31 de desembre de 2011, segons Twittercounter.com.

Nota: En l'anàlisi es comptabilitzen 32 bitcasters amb Twitter; en aquesta taula apareixen 33 entrades atès que s'han recollit els dos perfils diferents que utilitza cadena SER.

Font: Elaboració pròpia.

Taula 2. Percentatge de *bitcasters* segons l'oferta de formes d'accés als continguts sonors (2011)

	Streaming		Descàrrega	
Consum sincrònic	En directe	100%	Descàrrega	67,6%
Consum asincrònic	A la carta	75,7%	Podcast	62,2%

Univers: Mostra de 37 espais web d'emissores radiofòniques (2011).

Font: Elaboració pròpia.

del 81% i que era molt possible que en el futur el creixement d'aquest índex s'estabilitzés sobre els 80 punts o que, fins i tot, pogués descendir lleugerament, com així ha estat. Sembla, doncs, que hi ha entre el 20% i el 25% d'emissores que no tenen la voluntat d'oferir els seus continguts sota demanda. No hem analitzat les raons d'aquest fet, però segurament són variades i en podem apuntar unes quantes com a hipòtesi de treball per a futurs estudis: des de la percepció d'un baix (o nul) retorn de la inversió fins a la necessitat de fer canvis en certes rutines productives, passant per la manca de formació o de recursos tècnics.

Pel que fa a l'oferta de continguts sonors que poden ser descarregats, el percentatge es manté en el 67,6%. És una oferta de consum que, com en el cas anterior, sembla que ha arribat al seu límit de penetració: les emissores que no han incorporat aquest servei és molt probable que no ho facin atès que certs condicionants externs (drets de distribució) o interns (polítiques o estratègies empresarials) desaconsellen la implantació. El servei de *podcast* també sembla entrar en una dinàmica estable, segurament per raons similars a les anteriorment esmentades: en aquest cas, però, s'observa un lleuger decreixement (-5,4%), que el situa en el 62,2% del total (vegeu taula 2).

Els continguts no estrictament sonors experimenten una situació similar: la informació textual (a vegades complementada amb informació gràfica) en forma de RSS, llistes de distribució i alertes a mòbil minva o, en el millor dels casos, es manté respecte a l'edició anterior. Així, els continguts accessibles mitjançant RSS decreixen per primera vegada des de 2007 (-8,1%).

Les alertes per a dispositius mòbils no han parat de minvar des de 2008 i enguany aquesta tendència tampoc no s'ha trencat (-2,7%). Ja apuntàvem que una de les raons perquè aquest servei no tingui una bona acceptació és el cost que cal pagar per cada missatge SMS que es rep. A més, ara, a través dels dispositius mòbils avançats (*smartphones* o tauletes) és possible accedir a la informació que podrien proporcionar aquestes alertes mitjançant apps, aplicacions que no suposen necessàriament un cost addicional per l'abonat a un servei de connexió mòbil a

Internet, les quals, a més, poden gaudir de característiques multimèdia.

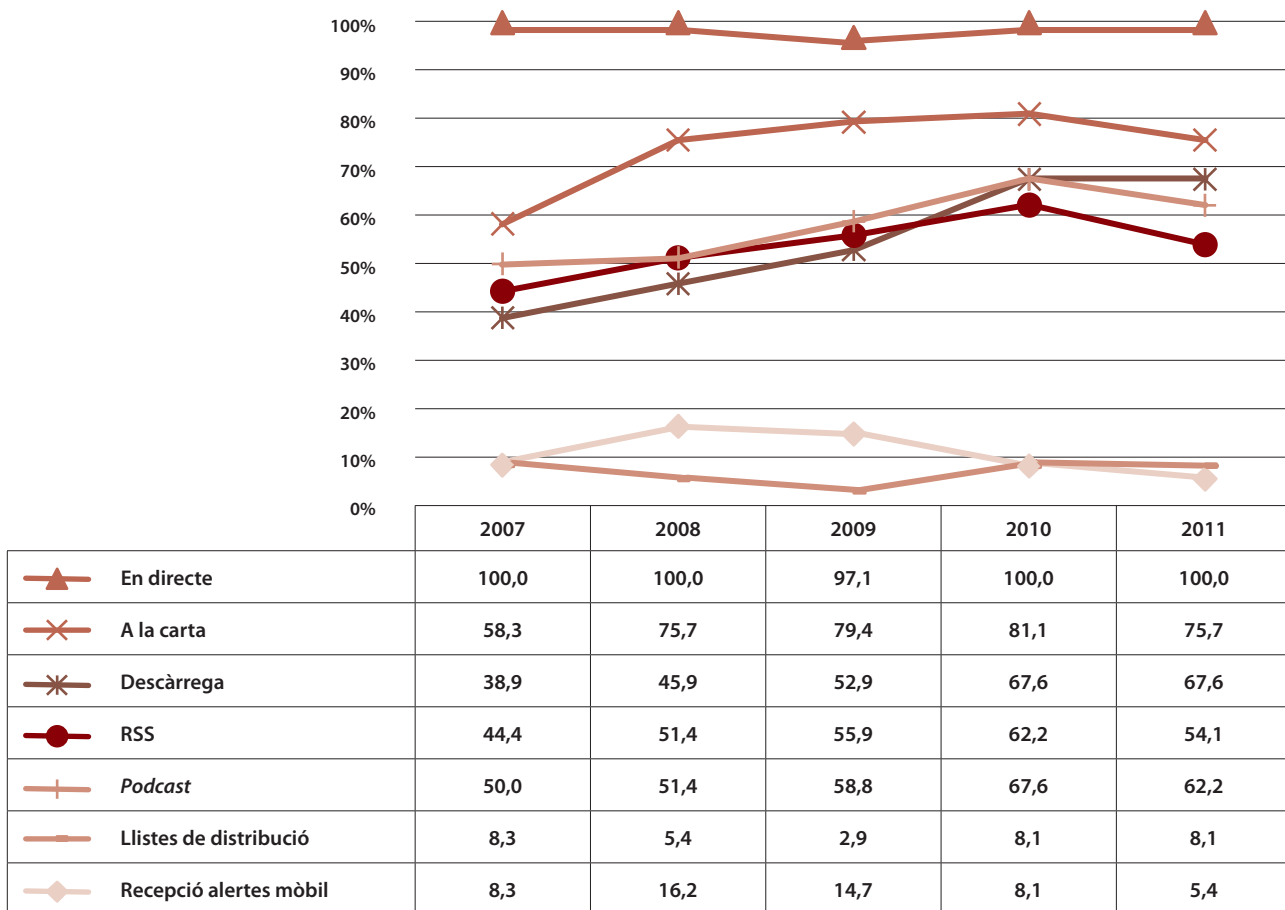
Les llistes de distribució són l'únic servei que, enguany, es manté en el 8,1% (vegeu gràfic 2).

Els dispositius mòbils han esdevingut una nova finestra per exposar-se als continguts radiofònics, principalment el directe, però també alguns fragments o seccions accessibles de manera asíncrona. En el període 2011 les xifres ens diuen que hi ha una índex de penetració del 86,5%. Això suposa un lleuger decreixement respecte l'edició 2010 (-2,7%). Malgrat això, si observem el detall ens adonarem que la variació no és deguda al fet que alguna emissora hagi deixat d'oferir els seus continguts a través de mòbils, sinó perquè han entrat a la mostra *bitcasters* que encara no operen amb aquest servei i han sortit de l'anàlisi emissores que sí que són accessibles via mòbils. Cal tenir en compte que aquesta dada fa referència exclusiva a dispositius mòbils del tipus *smartphone*. És per això que enguany s'ha afegit una nova variable d'anàlisi que contempla la presència de les *bitcasters* en les tauletes. Si bé és cert que les 11 emissores (29,7%) que tenen versió específica per a tauleta tenen, a més, versió per *smartphone* (i per tant no es poden sumar els índex) sí que apunten al fet que la presència en el mercat de dispositius mòbils s'està consolidant i reforçant: podem intuir, doncs, que la penetració de les *bitcasters* en els *smartphones* pot créixer relativament poc, però que els increments pel que fa a les tauletes anirà en augment.

La presència de les emissores de ràdio en els telèfons mòbils intel·ligents es reforça amb les apps dissenyades expressament per les tauletes

Com a detall, l'any anterior anunciàvem que l'aplicació de «Los40» no era gratuïta (a la venda en iTunes des del 15 de juny de 2010 per 0,79 €). En la darrera versió, publicada el 7 de març de 2011, es va renunciar a la modalitat de fer pagar per emprar l'aplicació d'escolta, segurament perquè el

Gràfic 2. Evolució de les formes d'accés a la informació dels continguts oferts en els espais web radiofònics (2007-2011)

Univers: Mostra de 37 espais web d'emissores radiofòniques (2011).
Font: Elaboració pròpia.

mercat encara no està prou madur com perquè els beneficis obtinguts de la venda de l'app compensin el nombre d'oients que renuncien a la seva descàrrega. Així que totes les aplicacions, tant per iPhone com les dissenyades expressament per iPad, actualment, són de franc.

Si bé fins ara l'oferta a la xarxa es configurava amb la producció radiofònica de l'antena convencional, cal destacar l'aposta de cadena COPE per crear canals especialitzats, temàtics i exclusius per a Internet. Així compta amb espais dedicats a futbol internacional, futbol sala, futbol de categories inferiors i femení, handbol, golf, moda, cotxes o taumàquia que s'ofereixen regularment, distribuïts de dilluns a dijous, a través de cope.es (vegeu taula 3).

Un altre fenomen que cal recordar és l'utilització d' Spotify per posar a disposició dels oients cançons relacionades d'una o una altra forma amb un programa concret. Així, hi ha *bitcasters* que posen enllaços a cançons concretes i d'altres que elaboren seleccions musicals i confeccionen llistes que actualitzen i mantenen. Aquestes llistes recullen cançons que poden haver sonat totalment o parcialment

Taula 3. Programes temàtics de cadena COPE exclusius per a Internet (2011)

Dia de la setmana	Nom del programa	Tema
Dilluns	<i>ShowTime COPE</i>	Bàsquet
	<i>De Rosca</i>	Handbol
	<i>This is Fútbol</i>	Futbol internacional
Dimarts*	<i>Ryder COPE</i>	Golf
	<i>Esto es futbol</i>	Futbol 2a, 3a, femení
	<i>Cope Chic</i>	Moda
Dimecres	<i>FutSal COPE</i>	Futbol Sala
Dijous	<i>Cope Auto</i>	Cotxes
	<i>El Albero</i>	Toros

Font: Elaboració pròpia.

a l'antena o temes musicals que, per qüestions de temps, no han pogut ser emesos, però als quals s'ha fet esment durant l'emissió. Així, els oients poden accedir a continguts musicals íntegres que són renovats periòdicament. També es poden trobar reculls musicals relacionats amb seccions o espais concrets d'algun programa.

D'altra banda, com Spotify permet que qualsevol usuari creï llistes de reproducció, es poden trobar llistes «no oficials» de programes o emissores, creades per algun seguidor fidel sense vincles laborals amb l'emissora.

4.4. Les eines de participació: l'hegemonia de les xarxes socials

A les eines convencionals de comunicació i participació de l'audiència a través de la xarxa, com són els fòrums, les enquestes, els sistemes de valoració, la participació amb continguts o els blocs, s'hi han afegits, des de fa uns anys, els anomenats *social media*. Facebook i Twitter han robat protagonisme als sistemes abans esmentats i han esdevingut l'eix vertebrador de la relació audiència-programa.

Aquestes eines de participació experimenten, en línies generals, certa tendència a la baixa.

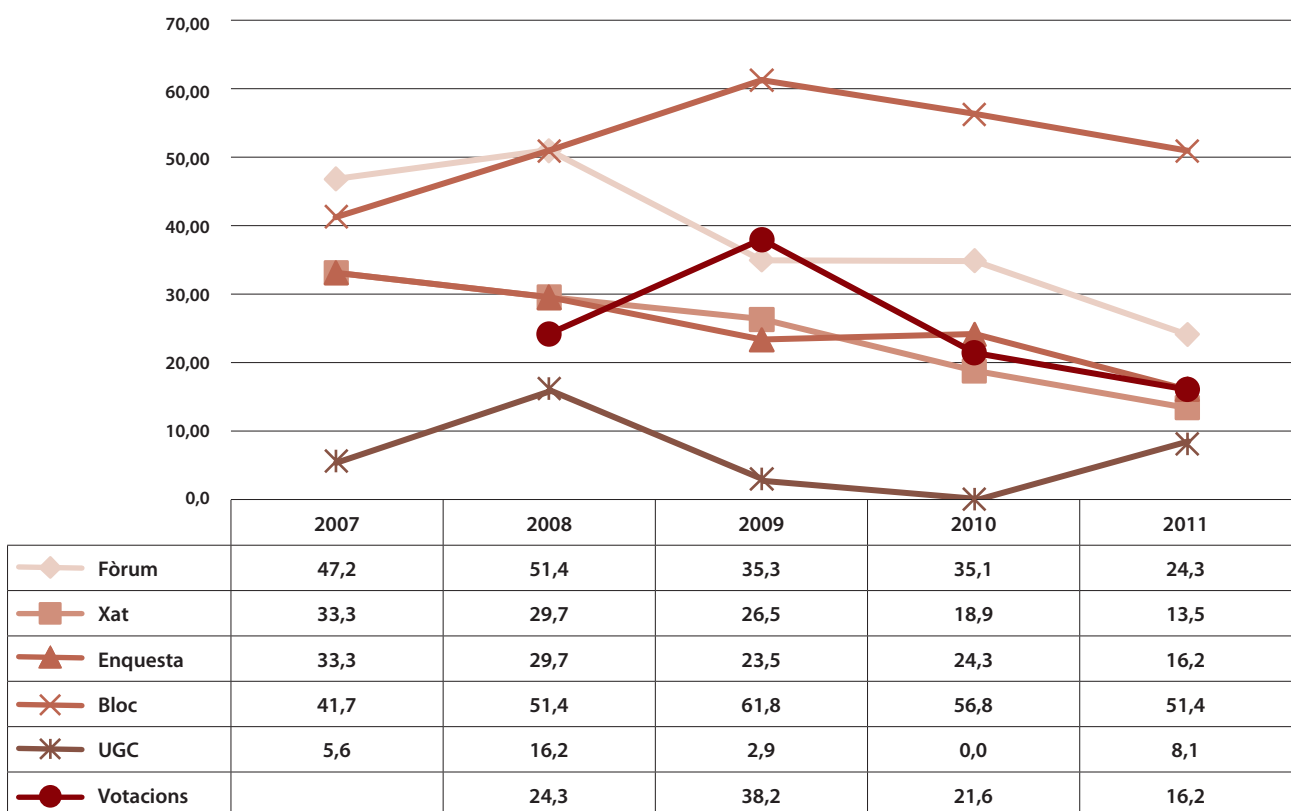
Taula 4. Percentatge de *bitcasters* segons les eines de participació a disposició dels usuaris (2011)

EINES DE PARTICIPACIÓ	
Fòrum	24,3%
Xat	13,5%
Enquesta	16,2%
Bloc	51,4%
UGC	8,1%
Votacions	16,2%

Univers: Mostra de 37 espais web d'emissores radiofòniques (2011).
Font: Elaboració pròpia.

Així, el nombre de fòrums respecte l'any anterior minva i passa del 35,1% al 24,3% (-10,8%). Igualment, els xats perden presència i es redueixen del 18,8% al 13,5% (-5,4%). Les enquestes, tot i que hi són en el 16,2% de la mostra, també pateixen una forta davallada (-8,1%). I segueixen la mateixa línia, d'una manera més moderada, els blocs (51,4%) i les votacions (16,2%), ambdues amb pèrdues del 5,4%.

Gràfic 3. Evolució de les eines de comunicació en els espais web radiofònics (2007-2011)

Univers: Mostra de 37 espais web d'emissores radiofòniques (2011).
Font: Elaboració pròpia.

L'única eina de participació que es veu incrementada és la que permet als oients aportar continguts per complementar els continguts oferts per l'emissora (*User Generated Content*) a través de la xarxa. Si bé en l'edició anterior no vam detectar cap emissora que reclamés o fes ús de continguts creats per l'audiència, enguany han estat 3 de les 37 emissores auditades les que, de manera explícita i directa, demanen material als oients (bàsicament fotogràfic) per poder-lo difondre (vegeu gràfic 3).

4.5. La Publicitat: velles formes en nous mitjans

Les pàgines web de les emissores de ràdio utilitzen els *banners* de forma majoritària per fer arribar missatges comercials als internautes que les visiten. Les emissores de la mostra que utilitzen la seva web com a aparador publicitari són 28 o, el que és el mateix, el 75,7%. Segueix, doncs, la tendència a l'alça ja apuntada l'any anterior (+2,7%). Com sempre, volem recordar que aquesta xifra sols fa referència al nombre de webs amb missatges comercials i en cap cas al volum de facturació produït per la contractació publicitària.

Durant l'any 2011 s'ha detectat un lleuger increment en l'ús del web com a suport publicitari

Pel que fa a la inclusió de falques publicitàries dins del material sonor reproduït a la xarxa es detecta, en algun cas, la tendència a tractar els continguts *on line* com a suport diferenciat dels continguts del senyal radiofònic convencional. Així, a banda dels anuncis en forma de *pre-rolls* (alguns d'ells, fins i tot, videogràfics), algunes *bitcasters* inclouen missatges publicitaris exclusius per a Internet en els productes oferts per ser consumits a la carta.

4.6. El vídeo a les *bitcasters*: mira la ràdio

L'ús del vídeo en les pàgines web de les *bitcasters* no ha deixat de créixer. L'anàlisi de 2011 no ha estat una excepció. Així, les emissores de ràdio que inclouen vídeo en els seus webs representen el 67,6%, la qual cosa suposa un increment del 13,5%.

Com en anys anteriors, la publicitat i els videoclips musicals de les radiofòrmules són les manifestacions audiovisuals més habituals. L'ús de la webcam per part de les *bitcasters* catalanes (5,4%), però, pateix un decreixement del 5,4%. Continua sent una eina que el conductor del programa pot tenir a la seva disposició per, si escau, oferir a l'oient imatges de l'estudi.

Si algunes emissores continuen aprofitant YouTube com a eina per crear canals de vídeo específics per tal de promocionar els seus productes radiofònics o, fins i tot, televisius (18,9%), d'altres que, en edicions anteriors, comptaven amb aquest servei, en l'edició 2011 hi han renunciat. El decreixement ha estat del 5,4%³.

5. On hem arribat: conclusions d'un període

- L'oferta de les formes de consum, tant sincrònic com asincrònic (directe, a la carta, *podcast*...), estan força consolidada i forma part de les estratègies comunicatives de les *bitcasters*. Creiem que aquest és el motiu pel qual els índexs de penetració d'aquests serveis donen mostres d'estabilització i es mantenen a nivells d'edicions anteriors o varien molt lleugerament a l'alça o a la baixa.
- Els anomenats *social media*, en especial Facebook i Twitter, es consoliden com a forma de presència de les emissores a Internet. A més, es comencen a intuir usos comunicatius diferents, fruit de les característiques pròpies i intrínseques de cadascun, la qual cosa apunta a una millor comprensió i adopció de les eines per part de les emissores.
- En aquest sentit, es reafirma la tendència que s'intuïa en l'edició anterior on el web esdevé el canal de comunicació més corporatiu mentre que es reserva el contacte directe amb l'audiència a Facebook i a Twitter i, en alguns casos, als blocs dels programes.
- L'aparició de canals temàtics no musicals exclusius per a la xarxa és una possibilitat que no havia estat explotada fins el moment, segurament per qüestions econòmiques (suposa una despesa tant de producció com en l'increment de la transferència de dades a la xarxa). Malgrat això, una emissora ha començat a oferir programes exclusius per a Internet.
- L'aposta de les emissores per tenir presència en els dispositius mòbils continua ferma. Si bé el nombre de *bitcasters* que disposen d'aplicacions no s'ha incrementat, sí ho ha fet la diversificació de les aplicacions per diferents dispositius (de l'*smartphone* a la tauleta), i han augmentat les possibilitats d'algunes d'elles a l'adaptar-se a pantalles més grans.
- L'ús de Twitter per part de les emissores de ràdio catalana augmenta, tant en volum de penetració, com en nombre de tuits que es generen.

3. Cal recordar que només estem comptabilitzant els canals de YouTube que es presenten des de l'emissora com a empresa radiofònica i no es compten els programes amb canal propi.

- Spotify s'està emprant de vegades per oferir als oients material addicional, vinculat, directament o indirectament, amb els continguts que s'han emès per l'antena convencional.
- Minva l'ús de xats, fòrums i enquestes en els espais web de les emissores, fagocitats per les xarxes socials. També baixen els blocs i els sistemes de votació.
- El nombre de *bitcasters* que utilitzen la seva web com a suport de missatges comercials continua creixent. Cal advertir, però, que no es pot establir d'aquest fet una correlació directa amb un increment en el volum de facturació publicitària atret per Internet.

6. Una mirada al futur

És evident que les emissores estan aprofitant les característiques tecnològiques de les diferents plataformes (web i apps, principalment) per oferir continguts exclusius per aquests entorns. Atès que els dispositius mòbils (i també el propi ordinador) afavoreixen el consum individualitzat i que els entorns poden «conèixer» cada vegada millor el perfil del consumidor (amb l'ús de *cookies* i similars), no sembla agosarat intuir que el següent pas hauria de ser oferir no tan sols productes exclusius, sinó també experiències radiofòniques personalitzades i úniques per a cada usuari.

D'altra banda, els dispositius mòbils han introduït el geoposicionament de l'usuari dins de la llista d'opcions a les quals pot accedir una app, la qual cosa permet relacionar els continguts (especialment publicitaris) amb la ubicació de l'oient. Això la ràdio ja ho podia fer (aprofitant les desconexions territorials), però ara es pot ser molt precís i arribar, fins i tot, a la contextualització total i personalitzada del producte comunicatiu. Això, però, és un àmbit on encara no han entrat els operadors radiofònics. Igualment, en altres entorns, i gràcies a dispositius *wearables*, comencen a introduir-se aspectes de contextualització relacionats amb la biomètrica, que permeten, per exemple, establir els estats d'ànim d'un individu a partir de sensors que monitoritzen la pressió sanguínia, el ritme cardíac o la temperatura corporal. És possible que, en un futur, la ràdio aprofiti aquestes variables per, com comentàvem anteriorment, individualitzar el seu producte per adaptar-lo al moment vivencial de cada oient.

El *podcast*, com a forma de consum de continguts radiofònics, ha seguit creixent, segurament pel creixement de la penetració dels dispositius mòbils, per la publicitat que han fet les mateixes emissores i per l'alfabetització dels

usuaris respecte d'aquesta forma d'accedir a les produccions radiofòniques. El *podcast* és ja una característica de la «nova» ràdio, un avenç consolidat fruit de la integració amb les tecnologies. La ràdio a la carta és una innovació que ha renovat el mitjà i no se n'ha valorat suficientment el potencial. Pot ser una eina molt efectiva, per exemple, per desvincular del mitjà l'etiqueta de ser «sols per a la gent gran».

Si bé la potència de la tecnologia ha permès explorar formes de producció i selecció vinculades a algorismes (com els serveis web de recomanació musical tipus Pandora) i que la ràdio pot aprofitar aquestes eines per personalitzar el seu producte, el mitjà compta amb la força de prescriptors, d'especialistes i de la mateixa comunitat d'oients per construir discursos i productes sonors que tendeixin a la cohesió, al sentiment de pertinença i a la vinculació emotiva entre ràdio i oient.

Finalment, cal que els responsables dels ens radiofònics estiguin amatents a fenòmens que s'estan estenen en àmbits aliens a la mateixa ràdio com són la ludificació o els projectes transmediàtics. Malgrat que, de moment, no estan influïent en el mitjà, cal observar com evolucionen i conèixer els seus principis, les seves mecàniques i les seves característiques per, quan es consideri oportú (si es considera oportú), poder aplicar-los, aprofitant les seves potencialitats en benefici de les produccions radiofòniques.

7. Fonts consultades

- ASOCIACIÓN PARA LA INVESTIGACIÓN DE MEDIOS DE COMUNICACIÓN (AIMC) (2012). *La Radio: Tradicional vs Online. (Radio On Off)* [en línia]. <<http://www.aimc.es/-La-Radio-Tradicional-vs-Online,196-.html>> [Consulta: juny de 2012]
- BONET, M.; FERNÁNDEZ-QUIJADA, D.; RIBES, X. (2011). «The Changing Nature of Public Service Radio: A Case Study of iCat fm». A: *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies*, p. 177-192.
- IAB SPAIN (2012). «IV Estudio IAB Spain sobre Mobile Marketing: Informe de resultados. Septiembre de 2012» [en línia]. <<http://www.iabspain.net/wp-content/uploads/downloads/2012/09/IV-Estudio-IAB-Spain-sobre-Mobile-Marketing-Versi%C3%B3n-Completa1.pdf>> [Consulta: octubre de 2012].

CAPÍTOL VI

Els fets més rellevants: Les publicacions sobre la ràdio a Catalunya en els últims cinc anys i la repercussió mediàtica en el 2011

Per **Sílvia Espinosa**, professora del Departament de Filologia i Comunicació de la Universitat de Girona (UDG)*.

Aquest darrer capítol de l'informe s'estructura en primer lloc amb un primer relat on s'han seleccionat els fets més rellevants que la ràdio catalana ha viscut en el període 2007-2011. Es tracta d'un recull d'informacions de diferent temàtica que han estat publicades en els diversos mitjans de comunicació. En segon lloc, es presenta el detall mensual de les informacions relatives al mitjà que s'han fet públiques al llarg del 2011.

*L'autora d'aquest capítol vol agrair la col·laboració de Luis Segarra, editor de la *Guía de la radio en España*, en el procés de documentació.

1. Fets i normatives que han marcat la ràdio catalana en el període 2007-2011

A continuació es presenta un relat anual amb la selecció dels fets més rellevants que han determinat l'evolució del mitjà a través de la mirada de les informacions fetes públiques ens els diversos mitjans de comunicació.

Per ampliar aquesta informació podeu adreçar-vos a l'Informe anual de la data que encapçala cada epígraf.

2007

20/01/2007

- **El Tribunal Constitucional aixeca la suspensió de 53 articles de la Llei de Comunicació Audiovisual.** Havien estat impugnats pel Govern en el seu recurs d'inconstitucionalitat. Queda només la suspensió per a l'article 56.

17/04/2007

- **Es constitueix l'Observatori de la Ràdio a Catalunya (L'OBS).** Forma part del Grup de Recerca en Imatge, So i Síntesi (GRISS), grup de recerca reconegut per la Generalitat de Catalunya (2014SGR1674), adscrit al Departament de Comunicació Audiovisual i de Publicitat de la Universitat Autònoma de Barcelona, i compta amb el suport del sector públic i privat de la radiodifusió a Catalunya.

03/10/2007

- **Nova Llei 11/2007, d'11 d'octubre, de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals.** La Llei reformarà la ràdio i la televisió públiques de titularitat autonòmica. La CCRTV es converteix en la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA).

2008

25/01/2008

- **Es renova el Consell de Direcció de la CCMA.** Albert Sáez, com a president, i Anna Balletbò, Eduard

Berraondo, Brauli Duart, Xavier Guitart, Roger Lop-pacher, Núria Llorach, Joan Manuel del Pozo, Marc Puig, Armand Querol, Àngela Vinent i Josep Viñeta, prenen possessió del càrrec com a nous membres del Consell de Direcció de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA).

18/04/2008

- **Aprovat l'Estatut de la Informació de RTVE.** Els professionals de la informació de RTVE aproven en referèndum el primer Estatut de la informació de la història del servei públic estatal de ràdio i televisió.

20/05/2008

- **Llibre blanc de la ràdio local pública a Catalunya.** La Conselleria de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya i la Federació de Ràdios Locals de Catalunya (FRLC) presenten *el Llibre blanc de la ràdio local pública a Catalunya*.

07/11/2008

- **El CAC atorga freqüències per primera vegada.** El Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) fa pública l'adjudicació de les 83 freqüències de ràdio comercial en FM previstes en el Pla Tècnic Nacional de l'FM. Per primera vegada a Catalunya i a la resta de l'Estat espanyol, un organisme regulador independent del poder executiu adjudica mitjançant concurs l'explotació de freqüències de ràdio privada.

24/11/2008

- **Es presenta el primer Informe sobre la Ràdio a Catalunya.** El conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Joan Manel Tresserras, i el director de l'Observatori de la Ràdio a Catalunya (L'OBS), Josep Maria Martí, presenten aquesta radiografia de la realitat de la radiodifusió catalana que conté, entre d'altres, anàlisis sobre el mapa radiofònic analògic i digital, la programació, el consum radiofònic, la dimensió econòmica del sector, la inversió publicitària i la ràdio a Internet durant el 2006-2007.

2009

30/01/2009

- **Ramon Font nou president del CAC.** Font pren possessió com a nou president del Consell de l'Audiovisual de Catalunya, en substitució de Josep Maria Carbonell.

02/06/2009

- **Ràdio 4 preocupa el sector.** Diversos mitjans es fan ressò de la delicada situació que viu Ràdio 4. Diversos programes desapareixen de la graella, com ara l'històric *Gran gala*, amb més de quaranta anys en antena, i la música es converteix en el principal contingut de l'emissora.

10/06/2009

- **Ramon Mateu, director de Catalunya Ràdio.** Ramon Mateu és nomenat nou director de Catalunya Ràdio per la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuels.

22/10/2009

- **Es presenta l'Informe sobre la Ràdio a Catalunya 2008 de l'OBS.** El conseller Joan Manel Tresserras presenta l'Informe sobre la ràdio a Catalunya corresponent a l'any 2008 i explica que ha d'ajudar el sector català i ha de servir de guia per a les polítiques del seu Departament.

27/10/2009

- **Patricia Remiro, Directora General de Comunicació.** El Govern de la Generalitat nomena Patricia Remiro com a directora general de Comunicació i Serveis de Difusió Audiovisuels. Remiro substitueix en el càrrec Gemma Domènech.

03/11/2009

- **El sector contra les emissores pirata.** En un acte sense precedents a Europa, totes les ràdios i televisions, públiques i privades, locals, nacionals i estatals fan públic, el *Manifest contra les il·legals pirata*. Segons el text, a Catalunya un 15% de les freqüències del dial són ocupades per emissores il·legals.

24/11/2009

- **Alberto Oliart substitueix Luis Fernández a RTVE.** Alberto Oliart és escollit pel Congrés dels Diputats com a nou president de RTVE.

27/11/2009

- **I Congrés de la ràdio de proximitat.** Se celebra a Tarragona el I Congrés de la Ràdio de Proximitat en Català, organitzat per la Federació de Ràdios Locals de Catalunya (FRLC).

2010

7/01/2010

- **S'aprova la Ley General de la Comunicación Audiovisual.** El projecte de la nova llei espanyola endegarà un pla tècnic per a la digitalització integral del servei de radiodifusió sonora terrestre i permetrà la creació d'un Consell Audiovisual i l'Agència Estatal de Radiocomunicacions.

01/02/2010

- **Tanca Ràdio Terrassa (Cadena SER).** A les 07.05 h, després de vuitanta anys d'emissions.

17/02/2010

- **El govern català invertirà menys publicitat a la ràdio.** La Generalitat de Catalunya reduirà aquest any la presència de les seves campanyes institucionals a Internet (un 8,4%), ràdio (11,9%) i televisió (16%).

15/04/2010

- **EGM: RAC1 líder a Catalunya.** Per primer cop, RAC1 ha superat en audiència Catalunya Ràdio i és l'emissora més escoltada a Catalunya, d'acord amb les últimes dades de l'*Estudi General de Mitjans Catalunya (EGM)*.

22/04/2010

- **109 emissores de ràdio i televisió expedientades.** Des de 2007 s'han incoat un total de 109 expedients a ràdios i televisions que no tenien llicència per emetre.

23/04/2010

- **El govern renova les concessions radiofòniques.** El CAC ha declarat inadmissibles només 4 projectes aspirants a concessió. Així, de les noves llicències concedides per ràdio, 178 són concessions de radiodifusió d'FM amb caràcter comercial i 60 corresponen a radiodifusió DAB.

11/05/2010

- **La Generalitat valenciana no vol escoltar Catalunya Ràdio al seu territori.** Ha exigit a Acció Cultural del País Valencià (ACPV) el tancament d'una dotzena de repetidors de Catalunya Ràdio a la Comunitat Valenciana.

25/05/2010

- **L'Associació Catalana de Ràdio (ACR) vol que se suprimeixi la publicitat a les emissores públiques.** El CAC aprova un màxim de 6 minuts de publicitat per hora en les emissores públiques.

30/09/2010

- **La Comissió Europea vol que es modifiqui la Llei de finançament de RTVE.** Europa insta Espanya (i també França) a suprimir la taxa als operadors de telecomunicacions.

20/10/2010

- **Es presenta l'Informe sobre la Ràdio a Catalunya 2008 de l'OBS.** L'audiència radiofònica va augmentar a Catalunya quatre punts. Paral·lelament, el descens en les inversions publicitàries ha fet que la majoria d'empreses tanquessin amb balanços negatius.

02/12/2010

- **Nou òrgan estatal per regular el camp audiovisual.** El Consell Estatal de Mitjans audiovisuals serà un ens regulador i supervisor del sector.

1.1. Durant aquests anys han desaparegut per sempre les mítiques veus, entre d'altres de...

Per ampliar aquestes referències podeu adreçar-vos a l'Informe anual pertinent segons la data indicada.

• Manuel Tarín Iglesias	15/07/2007
• Jesús de Polanco	21/07/2007
• Jaume Esquiús	03/10/2007
• Carlos Llamas	03/10/2007
• Juan Antonio Cebrián	03/10/2007
• Joan Desplans	12/11/2007
• José Luis Pécker	20/12/2007
• Miquel Roso	22/12/2007
• Teodor Garriga	10/06/2008
• Esteve Aubó	18/08/2008
• Esther Buendía	02/09/2008
• Isidre Moragas	27/03/2009
• Enrique Franco	27/04/2009
• Julián Lago	04/08/2009
• Julio de Benito	06/09/2009
• Sonia Briz	25/09/2009
• Tomás Martín Blanco	02/10/2009
• Odette Pinto	22/02/2010
• Ricard Palmerola	22/02/2010
• Juan Manuel Gozalo	12/04/2010
• Jordi Estadella	30/04/2010
• Joaquín Soler Serrano	07/09/2010
• Alberto Oliveras	14/10/2010
• Joan Grau	25/11/2010
• Encarna Sánchez	30/06/2011

2. Els fets més rellevants de la ràdio a Catalunya 2011

L'any 2011 ha estat un any difícil i el sector radiofònic català no n'ha estat cap excepció. Infoadex ha xifrat la inversió publicitària a la ràdio espanyola en un 4,3% menys que el 2010. Aquest decreixement de les inversions s'ha traduït en una davallada de la publicitat institucional al sector, en un abaratiment de les tarifes comercials i en una precarització evidenciada, per exemple, en el tancament d'estacions arreu de Catalunya, tal com posa de manifest aquest capítol.

L'any 2011, però, ha estat també el de la «guerra del futbol» entre les emissores i la Lliga de Futbol Professional (LFP). Una història que començava el mes d'agost quan els clubs van impedir a les emissores radiar els partits programats. Si les ràdios volien retransmetre els partits de la lliga espanyola, com sempre, a partir de la nova temporada que començava havien d'abonar un cànon a la LFP. Els drets audiovisuals d'explotació de la LFP els té Mediapro, empresa presidida per Jaume Roures, que considera legítim cobrar el cànon ja que les empreses radiofòniques exploten comercialment les seves retransmissions. Les emissores van considerar que tot plegat els impedia poder acostar als ciutadans una informació que, d'altra banda, és un dret constitucional. Així, es van posar d'acord a no pagar cap quota i van intentar entrar als camps de futbol com havien fet sempre, però foren convidats a abandonar els estadis.

Aleshores van començar negociacions entre les emissores, representades per l'Asociación Española de Radios Comerciales (AERC), i la LFP per intentar acostar posicions, cosa que, a data de tancar aquest informe, encara no s'ha aconseguit. Mentre les negociacions es portaven a terme, i els mesos i els partits anaven passant, els periodistes esportius van anar desplegant el seu enginy i van fer servir estratègies molt creatives per accedir als camps de les seves ciutats. Posar-se en mig de les grades amb un mòbil amagat, narrar partits vistos per televisió o emprar un globus aerostàtic per explicar el partit, per exemple, han estat algunes de les iniciatives emprades.

El mes de novembre, i veient que la situació no variava, les emissores privades varen demanar suport a Mariano Rajoy, que encara no havia guanyat les eleccions, i compromís per canviar la Ley General de Comunicación Audiovisual que, en certa manera, propiciava la situació ja que permet interpretacions força contraposades. En aquest sentit, Rajoy, en declaracions a la cadena COPE recollides per Europa Press, va arribar a afirmar que «Esto es como prohibir que vayan a informar al Congreso, las radios». Però, de moment, res no ha canviat.

Catalunya Ràdio va decidir retransmetre els partits de futbol per ràdio després que la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) entengués, i així ho comunicués, que el contracte entre l'ens públic i Mediapro pels drets de futbol en televisió incloïa també les retransmissions per ràdio. Tot i les explicacions del director, Ramon Mateu, Catalunya Ràdio ha estat durament criticada pel sector radiofònic. Precisament, la força que tenien les emissores defensant una posició comuna enfront la LFP i Mediapro va començar a trontollar quan Onda Madrid i Catalunya Ràdio, segons va confirmar la mateixa LFP, van entrar als estadis esgrimint l'explicació dels drets de retransmissió per a ambdós mitjans. D'aquesta manera, i davant la imminència del primer «clàssic», RAC1 va decidir pagar per poder accedir a fer la narració. Arran d'això, l'AEER va decidir excloure l'emissora del Grup Godó de l'Associació, encara que RAC1 va manifestar, tal com recollí PRNotícies, que pagava per fer servir les instal·lacions del camp, no per fer la retransmissió del futbol.

Radio Nacional de España (RNE) primer, la cadena COPE després i el desembre de 2011 la SER i Onda Cero van denunciar la LFP als tribunals, entenent que els vetaven l'accés als camps i, per tant, els impedi- en dur a terme la seva feina. Les estacions perjudica- des van arribar a l'acord que podrien fer efectius alguns pagaments, sempre, però, a partir de criteris que no es poguessin vincular al seu dret a informar, com ara pagar una entrada per accedir a les instal·lacions o per emprar les cabines de retransmissió, conceptes que les emissores associades quantificaven en uns 800.000 € com a màxim. Aquesta quantia a la LFP no li semblava suficient. Jaume Roures per intentar desencallar la situació va manifestar a *elEconomista.es* que podria restringir el 30% dels contractes de televisió d'empreses que també tenen ràdios.

Mentre aquesta història es perllongava, les retransmissions esportives de la ràdio espanyola de cap de setmana, en genèric, eren guardonades amb un Premi Ondas al millor tractament d'un esdeveniment esportiu. Segons apuntava el jurat i explicaven a la Gala els presentadors, els motius del guardó eren clars: «Por su servicio a los oyentes desde hace más de 50 años, fomentando la afición futbolística y animando las competiciones, siendo un claro ejemplo de la mutua y beneficiosa aportación y convivencia entre dos sectores tan populares de la sociedad española como son los clubes de fútbol y las emisoras de radio».

A banda d'aquest tema, que com dèiem encara cueja, la història de la ràdio de Catalunya durant l'any 2011 s'ha d'escriure segons aquests paràmetres.

GENER

31/12/2010

- El *podcast* del programa de Catalunya Ràdio *L'ofici de viure*, de Gaspar Hernández, rep l'European Podcast Award, el Premi Europeu de Podcasting, en l'apartat professional.

Font: Catalunya Ràdio.

- Ràdio Pica, Ràdio Bronka, Contrabanda, Radio Línea IV i Ràdio RSK impulsen, de nou, la creació d'una Coordinadora de Ràdios Lliures de Catalunya.

Font: www.revistarambla.com.

- El «Tió solidari» de Catalunya Ràdio reparteix 2,5 tones d'aliments entre persones necessitades de la ciutat de Barcelona.

Font: *Avui*.

03/01/2011

- Mor el periodista científic de COMRàdio Josep Català. Divulgador en diferents mitjans, aquest biòleg i enginyer químic va començar a fer-se conegut gràcies a les seves divulgacions de ciències amb Josep Cuní.

Font: 324.cat.

05/01/2011

- Una trucada en directe al rei Joan Carles I, que no es va emetre, sinó que es va filtrar a YouTube, aixeca una forta polèmica a Catalunya Ràdio. L'equip del programa *Tot és molt confús* va aconseguir felicitar, per telèfon, el monarca en el seu 73è aniversari, saltant-se tots els filtres telefònics aprofitant la confusió generada amb el cognom del president de la Generalitat i el del director del programa, Pere Mas. La trucada broma es va aturar abans d'emetre-la.

Font: *La Vanguardia* i Catalunya Ràdio.

06/01/2011

- «Cap nen sense joguina» de Ràdio Barcelona arriba a la seva 44a edició. Subhasta objectes dels famosos i aconsegueix enguany 30.405 € per ajudar 13.000 nens de 34 centres benèfics de la ciutat. En aquesta edició, i com a novetat, es podien fer també donacions a través del web de l'estació degana de Catalunya.

Font: Ràdio Barcelona.

07/01/2011

- Mor l'exdirector de Ràdio Arenys, Àlex Aguiló. Vinculat a l'emissora del Maresme des de 1979, Aguiló fou un incondicional de la cultura local i va participar en l'organització del Festival de Jazz d'Arenys o de la Cavalcada dels Reis.

Font: Ràdio Arenys.

13/01/2011

- Ràdio Lleida de cadena SER passa a capitanejar totes les emissores del Grup Segre a la província de Lleida, set freqüències, després que el CAC donés llum verda a la unió entre les dues empreses. L'acord tindrà vigència mentre perdurin els contractes de concessió que són, ara per ara, de cinc anys.

Font: *Expansión*.

- *SER esports*, el programa esportiu dels migdies de cadena SER a Catalunya, augmenta la seva durada en antena per analitzar amb periodistes especialitzats els esdeveniments esportius més destacats. L'espai està dirigit per Xavier Saisó i s'emet diàriament abans de *La Ventana*.

Font: Ràdio Barcelona.

14/01/2011

- El programa de Catalunya Ràdio *Solidaris*, dirigit per Rita Marzoa, rep la Menció Especial de Mitjans de Comunicació del Premi Solidaritat que atorga l'Institut de Drets Humans de Catalunya (IDHC).

Font: Catalunya Ràdio.

21/01/2011

- Hit FM de Kiss FM ocupa l'antiga sintonia de Ràdio Terrassa i es pot sintonitzar als 828 kHz de l'ona mitjana vallesana.

Font: *guiadelaradio.com*.

22/01/2011

- El web de la biblioteca municipal de Palamós té un fitxer, *Fonohistòria*, a través del qual es poden consultar més de 850 programes de la història de l'emissora municipal.

Font: Ràdio Palamós.

24/01/2011

- *Cara quemada*, de Luis Galter, com a millor *opera prima*; *Enterrado*, de Rodrigo Cortés, i *La red social*, de David Fincher, han estat guardonades amb els Premis Sant Jordi de Cinematografia, que atorga Radio Nacional de España a Catalunya des de fa 55 anys.

Font: RTVE.

26/01/2011

- La Direcció de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) anuncia una congelació de sou per a tots els treballadors de l'ens. Aquesta situació se suma a la rebaixa del 5% que la Corporació ja aplicava seguint les directrius dels governs central i autonòmic.

Font: PRNotícies.

- El setmanari *El Triangle* anuncia la creació de la seva emissora de ràdio per Internet coincidint amb la publicació del seu número 1000.

Font: *Comunicació21*.

28/01/2011

- **Javier Mérida és el nou director de Ràdio Barcelona en substitució de Josep M. Girona**, que passa a ser director de comunicació de la cadena SER. Mérida arriba a Barcelona després d'haver estat director general de les emissores de PRISA Radio a Mèxic. Girona, d'altra banda, s'encarregarà, a partir d'ara, de dirigir la comunicació interna i externa del grup radiofònic, així com de participar en les decisions estratègiques de PRISA Radio.

Font: Ràdio Barcelona i *Cadenaser.com*.

29/01/2011

- «L'univers del Montsec», de COMRàdio, guanya el Pica d'Estats de la Diputació de Lleida en la categoria de millor programa de ràdio. El guardó, en aquesta 22a edició dotat amb 5.000 €, ha anat a parar a aquest espai del programa setmanal *Eureka* de COMRàdio, on en forma d'entrevistes es repassa la importància científica i divulgativa del Parc d'Observació de l'Univers, situat al Montsec.

Font: *www.araponent.cat*.

- *La taverna de la Rambla*, d'Eduard Cid, emès per Onda Rambla Girona ha obtingut el guardó Miquel Diumé dels Premis de Comunicació Local Carles Rahola que impulsen des del Col·legi de Periodistes de la demarcació de Girona. L'espai, escollit com a millor programa de ràdio, fa 16 anys que s'emet.

Font: Col·legi de Periodistes i *El Punt Avui*.

- Solsona FM ja forma part de COMRàdio. L'Ajuntament s'ha adherit al Consorci de Comunicació Local i així, amb aquesta, són ja 139 les emissores de ràdio que conformen la xarxa d'emissores locals de la COM.

Font: *www.ajsolsona.cat*.

FEBRER

02/02/2011

- **Olga Rodríguez Rodríguez és la nova directora de RNE Catalunya substituint Montserrat Melià**. Rodríguez està vinculada a RNE des de 1989 i exerceix funcions diverses en la redacció d'informatius de Catalunya. Jacint Felip Almuzara, per la seva banda, s'ha convertit en el nou sotsdirector de Ràdio 4.

Font: *Comunicació21*.

- **Joan Barutel és el nou director general de continguts de Kiss FM.** Barutel era fins ara coordinador d'Euro-
pa FM a Catalunya. El nou càrrec implica també la
gestió de Hit FM i de Kiss TV. Segons ha publicat
El confidencial digital, Blas Herrero vol, amb aquest
fitxatge, retenir i comercialitzar millor la imatge de
Kiss FM.

Font: *El Confidencial Digital*.

03/02/2011

- Un reportatge de Sandra Camps titulat «Acoso esco-
lar» i emès al programa *En primera persona* de RNE
guanya la VI edició dels Premios Derechos de la In-
fancia y Periodismo, que convoquen l'Asociación de
la Prensa de Madrid (APM) i el Defensor del Menor.

Font: *apmadrid.es*.

04/02/2011

- Toni Marín, director del programa de Ràdio 4 *Matí
a 4 bandes*, guanya el Premi Ciutat de Barcelona per
un espai d'actualitat que té una cura especial del plu-
ralisme, segons manifestava el delegat de Cultura de
l'Ajuntament de Barcelona en anunciar els guanya-
dors.

Font: *Comunicació21*.

06/02/2011

- Segons els resultats acumulats de 2010 del *Baròmetre*,
Catalunya Ràdio va ser l'any passat l'emissora més
escollida a Catalunya, especialment a les comarques
de Lleida. En el segon lloc de l'estudi d'audiència que
publicava *El Punt*, hi havia RAC1. L'emissora del
Grup Godó i Catalunya Ràdio tenien pràcticament
els mateixos seguidors a les comarques de Barcelona,
28.000 menys la segona, i eren seguides molt de prop
per Ràdio Barcelona - Cadena SER, que era l'emis-
sora preferida pels oients de la Catalunya central, el
Barcelonès i el Baix Llobregat.

Font: *El Punt*.

08/02/2011

- **El Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) no
autoritza la transmissió de les set llicències** de ràdio
digital DAB obtingudes pel Grup 100% Comunica-
ció a Radio TeleTaxi. El CAC entén que, si es fes
la transacció, es vulneraria el compromís del Grup
100% de no traspasar concessions. Les empreses que
varen rebre més concessions per a DAB tant en l'àm-
bit comarcal com en el supracomarcal, en el darrer
concurso, foren Ona Catalana, Mediapro i Grup Edi-
torial 100%.

Font: *fntarragona.info*.

21/02/2011

- *Sons d'Occitània*, d'Anna Geli, programa emès en ara-
nès a Catalunya Ràdio, aconsegueix el Premi Milà de
Periodisme per a la Igualtat de Gènere. El guardó
lleidatà té per objectiu remarcar treballs periodístics
que procurin per la promoció de la dona en tots els
àmbits i denunciïn la discriminació.

Font: *Paeria.es*.

22/02/2011

- **Els treballadors de COMRàdio reclamen la revisió
salarial** que recull el seu conveni col·lectiu i denunci-
en, així, que la Diputació de Barcelona els deu l'IPC
corresponent al 2010, amb la temença que l'ens pro-
vincial els podria aplicar les mateixes retallades que al
personal funcionari.

Font: COMRàdio.

25/02/2011

- **Mobilitzacions dels treballadors de cadena SER arreu
de l'Estat.** Els treballadors de Ràdio Barcelona, igual
que d'altres de centres de treball de cadena SER a la
resta de l'Estat, com ara Madrid, València o Mallor-
ca, es manifesten i es mobilitzen per preservar els seus
llocs de treball després que l'empresa hagi anunciat
l'acomiadament de 2.500 treballadors de la companyia.
L'expedient de regulació d'ocupació (ERO) de PRISA
Radio preveu que un centenar de treballadors s'acullin
voluntàriament a la baixa i que després es comenci un
procés d'acomiadaments, segons els termes acordats,
que podria afectar un centenar més de persones.

Font: *ABC*.

MARÇ

02/03/2011

- *La II Jornada Ràdio 2.0*, organitzada per Actuonda i
Audioemotion a Barcelona, conclou que mentre que la
televisió està estratificant els seus continguts, la ràdio
busca noves maneres d'intervenir en les xarxes socials i
caldrà que apostés pel mateix camí que segueix la te-
levisió. Segons els organitzadors de la jornada, cal em-
prar a la ràdio la potencialitat que té la segmentació de
l'audiència que promouen les xarxes. Això només serà
possible amb continguts específics per a cada públic.

Font: *comradio.com* i *panoramaaudiovisual.com*.

03/03/2011

- Els alumnes de comunicació de la Universitat Rovira
i Virgili de Tarragona (URV) estrenen un progra-

ma a Tarragona Ràdio, *Factoria 2.0*. L'espai setmanal s'adreça a un públic jove a partir d'un format de magazín amb continguts culturals.

Font: Tarragona Ràdio.

14/03/2011

- **Les emissores públiques catalanes no podran emetre més de sis minuts de publicitat comercial cada hora**, però podran estendre's més si el que radien són patrocinis, anuncis de servei públic, promocions benèfiques o autopromocions, segons el que ha aprovat definitivament el CAC. La normativa té una excepció ben definida, les emissores municipals de poblacions inferiors als 20.000 habitants, que tindran el límit de la publicitat a 10 minuts per hora. L'Associació Catalana de Ràdio (ACR) ja ha fet saber la seva intenció de presentar un recurs contenciós administratiu contra aquesta norma que entén que afavoreix el doble finançament cap a la ràdio pública.

Font: *El Mundo*.

- El *Butlletí Oficial de l'Estat* publica la Llei orgànica complementària de la Llei d'economia sostenible, per la qual es modifica la Llei General de Comunicació Audiovisual en el seu article 18. A partir d'ara i segons el text, **les emissores de ràdio podran emetre publicitat política durant qualsevol període de l'any** i no només durant les campanyes electorals. Les televisions, però, hauran de continuar cenyint-se als espais de propaganda electoral de les eleccions per tal d'emetre la publicitat política. La norma específica que s'ha d'interpretar amb efectes retroactius des de l'1 de març.

Font: *El Mundo*.

- El FC Barcelona es planteja demandar la COPE per les seves insinuacions sobre el possible dopatge dels jugadors del Barça i exigeix a la cadena que es retracti. El periodista de la COPE que va ser autor de les afirmacions, Juan Antonio Alcalá, demana disculpes i explica que ell només va posar en antena una informació que li arribava des de fonts properes al Reial Madrid, on dubtaven de la professionalitat dels metges que atenien els esportistes blaugrana. En aquest sentit, el Col·legi de Periodistes de Catalunya ha recordat l'obligació de complir el Codi deontològic, contrastant les informacions degudament i defugint els rumors.

Font: *Comunicació21, E-notícies i Madrid-Barcelona.com*.

18/03/2011

- Enric Canals, exdirector de TV3, és el nou delegat a Catalunya de Vocento. Canals, llicenciat en Ciències de la Informació, també va dirigir *El Observador*

i havia treballat a *El País*, *Diario de Barcelona* i Ràdio Barcelona. Enric Canals fou membre del Consell d'Administració de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió entre 2004 i 2008, i director general de Difusió de la Presidència de la Generalitat.

Font: *La Vanguardia*.

25/03/2011

- El president de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA), Enric Marín, diu al Parlament que el **pla per reduir les despeses de TV3 i Catalunya Ràdio passa per reduir un 5% el sou dels treballadors**, però que en cap cas comportarà un ERO. Marín afegeix que la conversió de l'ens en única empresa es farà en dos anys.

Font: *El País*.

- L'entrada en vigència de la instrucció del Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) sobre la limitació de publicitat provoca un descens d'un 15% de la publicitat que Catalunya Ràdio emet, ara com ara, en *prime time*. Aquesta és la preocupació que el director de l'emissora, Ramon Mateu, ha traslladat a la Comissió de Control de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA). Aquesta normativa permet com a màxim emetre 6 minuts de publicitat per hora.

Font: Catalunya Ràdio.

26/03/2011

- La periodista d'Olesa Ràdio Anna Casado aconseguí el premi Rosalia Rovira al millor programa de ràdio municipal, en els guardons Tasis-Torrent que atorga la Diputació de Barcelona. Casado rep el guardó pel programa *Explica'm un conte*.

Font: *Regió 7*.

30/03/2011

- **Robert Serentill és el nou president de l'Associació Catalana de Ràdio (ACR)**. Serentill, de Segre Ràdio, substitueix així Eugeni Sallent, de RAC1, que passa a integrar-se a la Junta de l'entitat, formada, a més a més, pel degà del Col·legi de Periodistes de Catalunya Josep M. Martí (representant de cadena SER), Miquel Miralles (Radio TeleTaxi), Jordi Martí (Ràdio Ripoll i Ràdio Vic), Enric Frigola (Ràdio Estel) i Francesc Robert (Onda Cero). Posar fi a les emissores pirates i al doble finançament de les estacions públiques són els seus primers objectius.

Font: *Comunicació21*.

- La Generalitat valida les concessions provisionals que tenien i explotaven les emissores locals Ràdio Cassà, Ràdio Martorell (que enguany fa 30 anys), Rà-

dio Banyoles, Ràdio Mataró, Ràdio Vilafant i Ràdio Salt (que fa 27 anys que es manté activa).

Font: *Comunicació21*.

31/03/2011

- L'Associació Catalana de Ràdio (ACR), que agrupa les emissores privades catalanes, ha demanat a la Generalitat que COMRàdio es limiti a la comunicació local, cosa que segons el seu parer ara no fa, ja que actua com una «cadena pública pseudomunicipal» d'abast català. Això fa que a Catalunya, sota l'òptica de l'ACR, hi hagi tres xarxes d'emissores públiques amb el mateix rol, Catalunya Ràdio, Ràdio 4 i COMRàdio.

Font: *Ara*.

- Barcelona inaugura el Museu del Rock de Jordi Tardà a l'antiga plaça de toros de les Arenes. La col·lecció privada del periodista musical d'iCat fm i Catalunya Ràdio posa a l'abast del públic més de 5.000 objectes diferents que només representen un 10% del seu fons.

Font: *El Periódico*.

Imatge 1. El periodista musical d'iCat FM Jordi Tardà exposa part del seu fons al Museu del Rock (31/03/2011)

Font: *elperiodico.com*.

ABRIL

02/04/2011

- Josep Lluís Merlos recupera a Ràdio Marca el programa de motor *Fórmula Marca*. Merlos, conegut pels seus programes de motor a TV3, està vinculat a les retransmissions automobilístiques des de 1974, moment en què va començar a generar continguts es-

pecialitzats que han trobat sortides en ràdio, premsa i televisió.

Font: Radio Marca Barcelona.

06/04/2011

- **El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) anul·la una resolució de la Generalitat de 2006 que atorgava a COMRàdio 22 freqüències que corresponien a operadors privats.** Aquestes concessions que varen ser reclamades per l'Associació Catalana de Ràdio tornen ara a mans de propietaris privats.

Font: *Comunicació21*.

08/04/2011

- **Segons les dades de l'EGM corresponents al primer trimestre de 2011, RAC1 és l'emissora més escoltada a Catalunya, amb 572.000 oients diaris, i el programa *El món a RAC1*, de Jordi Basté, assoleix la xifra rècord de 402.000 oients en el seu horari de *prime time* radiofònic.** A la tarda, Toni Clapés dirigeix el programa preferit pels catalans, *Versió RAC1*, i seguidament, en segona posició, destaca *La ventana*, de Gemma Nierga, a cadena SER, per davant d'*El secret*, de Sílvia Cópulo, a Catalunya Ràdio. A escala estatal, la cadena SER continua sent líder absoluta d'audiència (4.695.000 oients diaris) i es col·loca a 2 milions d'oients per davant de la segona emissora, Onda Cero (2,5 milions d'oients). La cadena COPE té 1.770.000 oients a tot Espanya, i RNE en té 377.000, xifra que representa un augment del 17% de la seva audiència a tot l'Estat. Los 40 Principals continua sent l'emissora musical més escoltada amb quasi 4 milions d'oients diaris.

Fonts: RAC1, RTVE, Ràdio Barcelona.

09/04/2011

- Marta Romagosa, com a millor professional de ràdio; *La competència*, de RAC1, com a millor programa, i *Solituds*, de Ràdio Sant Joan les Fonts, com millor espai de ràdio local, s'emporten els guardons de l'11a edició dels Premis de Ràdio Associació. A més a més, enguany el jurat ha destacat les trajectòries d'Adelina Castillejo i Joan Anton Ramoneda, amb una menció d'honor, i el programa *Tot gira*, de Marc Negre, per la seva visió plural i apassionada de l'esport.

Font: *Avui*.

- Albert Castellón, de Punto Radio, guanya el Premi Kapital 2011. Aquest guardó, que atorga una coneguda discoteca de Madrid, vol reconèixer la trajectòria professional dels guardonats, que sovint són actors, models o esportistes d'elit.

Font: *Antena3.com*.

11/04/2011

- Oleguer Sarsanedes, exdirector de Catalunya Ràdio i actualment director de continguts de noves plataformes de la CCMA, és un dels directius acomiadats de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals. L'ens ha decidit prescindir de sis directius en total: a més de Sarsanedes, Jordi Alié, Santiago Miralles, Jordi Rueda, Joan Serra i Manel Blasco.

Font: *E-notícies*.

25/04/2011

- *El Punt* i Ràdio Girona duran a terme debats electorals de manera conjunta per primera vegada. Els debats, que es faran a diferents indrets de la demarcació, seran moderats indistintament per periodistes de la ràdio o del diari i seran sempre davant de públic i retransmesos íntegrament per l'emissora gironina.

Font: *El Punt*.

28/04/2011

- L'Associació de Donants de Sang de Girona ha guardonat Ràdio Palamós per la difusió que fa l'emissora de les activitats solidàries que promou aquesta entitat.

Font: Ràdio Palamós.

MAIG

03/05/2011

- El programa de Catalunya Ràdio *Generació digital* es podrà seguir a partir d'aquest mes al Canal 33, els dimecres al vespre. L'espai és un contenidor sobre entreteniment digital que es fixa especialment en les novetats del sector tant de dispositius com de continguts.

Font: *324.cat*.

05/05/2011

- Els IV premis a la llibertat d'expressió de Càceres, Avepluma, reconeixen l'espai dirigit per Àngels Barceló a cadena SER *Hora 25*. En el mateix certamen són guardonats també l'organització del festival World of Music, Arts and Dance (WOMAD) i el supervisor d'efectes especials i nou vegades Premi Goya, Reyes Abades.

Font: *ABC*.

08/05/2011

- Comencen a Lleida les emissions d'Onda Melodía Cataluña, la nova cadena de música adulta d'Uniprex, del grup Antena 3. Aquesta nova cadena musical, que re-

passa èxits dels anys vuitanta, neix arran del darrer concurs de concessions que va donar a l'empresa, a Lleida i Girona, la possibilitat d'explotació de sengles freqüències. A Girona les emissions també s'iniciaran aquest mes.

Font: Onda Cero Catalunya.

10/05/2011

- **El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) considera que el CAC no és un organisme competent per estimar si cadena COPE incompleix les seves obligacions** com a empresa concessionària de ràdio a Catalunya. El Consell de l'Audiovisual va considerar que l'empresa vulnerava els límits de la llibertat d'expressió pel to que emprava en les seves emissions i va creure que això era motiu de pèrdua de les concessions que li havien estat atorgades. Aquests arguments del CAC, que van guanyar en primera instància als jutjats de Barcelona, foren recorreguts per la cadena de l'Església i ara el recurs de la cadena COPE al més alt tribunal català els ha donat la raó.

Font: *El Mundo*.

15/05/2011

- Mor Sebastià Gràcia, l'home de la sardana a Ràdio Lleida des de 1960. Gràcia havia merescut diversos guardons per la seva dedicació a la cultura catalana, com ara la Creu Sant Jordi, el 1987, o la Medalla d'Or al Mèrit Cultural de la ciutat de Lleida, el 2007.

Font: *Segre*.

16/05/2011

- **L'Associació Catalana de Ràdio (ACR) vol que es revisi el rol de les emissores municipals** per tal de comprovar si realment s'ajusten als paràmetres legals que van possibilitar la seva creació i el seu finançament. Actualment a Catalunya hi ha 250 emissores en aquest règim que, juntament amb Catalunya Ràdio i COM-Ràdio, signifiquen el 75,5% del sector radiofònic en termes de freqüències.

Font: *Expansión*.

16/05/2011

- Els estudiants de publicitat i relacions públiques de l'Abat Oliva guardonen *La competència*, de RAC1, amb el GoliADs UAO CEU Awards com a millor iniciativa de ràdio.

Font: RAC1.

17/05/2011

- La campanya «Un juguete, una ilusión», de Radio Nacional de España i la Fundació Crecer Jugando,

ha recaptat 3,3 milions d'euros, cosa que els permetrà repartir 520.000 joguines i instal·lar 148 ludoteques a 21 països diferents. La iniciativa començarà fent donacions i ajudant ONG que treballen al Marroc.

Font: Europa Press.

18/05/2011

- **Jordi Finazzi és el nou director general de PRISA Música.** Finazzi assumeix aquest repte amb la intenció de potenciar el lideratge que ja té la música en el negoci d'aquesta corporació. Llicenciat en direcció i administració d'empreses i enginyer tècnic industrial, entre d'altres, Finazzi havia estat fins ara director de continguts musicals de PRISA Radio a Amèrica.

Font: Cadena SER.

22/05/2011

- Catalunya Ràdio rebutja, via referèndum, la rebaixa del sou d'un 5% que la Direcció proposava als treballadors per tal d'evitar un ERO. Així doncs, el Consell d'Administració demana ara al director un pla per reduir en un 5% el nombre de treballadors de la ràdio pública. Els treballadors de TV3 sí que van acceptar aquesta reducció per evitar l'expedient.

Font: *E-notícies* i *Regió 7*.

24/05/2011

- Ràdio Trinitat Vella, amb el programa *La cara oculta de la lluna*, guanya la modalitat de producció radiofònica dels Premis de Civisme 2010 de la Generalitat de Catalunya. Aquest programa, que s'emet des de fa quatre temporades a l'emissora barcelonina, té format de magazín i juga amb seccions de notícies, esports, entrevistes, poesies, biografies, informacions de les entitats del barri, crítica musical i reflexions.

Font: *gencat.cat* i *comradioblocs.com*.

JUNY

04/06/2011

- El Col·legi de Periodistes de la demarcació de Tarragona premia amb la Petxina al Periodista de l'Any el director de Tarragona Ràdio, Ricard Lahoz. D'aquesta manera es reconeix la trajectòria de Lahoz, que és, a més, professor als estudis de comunicació de la URV i fa disset anys que dirigeix l'emissora de la capital del Tarragonès.

Font: *periodistes.org*.

09/06/2011

- **El monestir de Montserrat ha endegat la seva pròpia emissora de ràdio en FM** en col·laboració amb el Grup Taelus de Comunicació que inclou Canal Taronja, Cadena SER Radio Manresa i Els 40 Principals Catalunya Central. L'objectiu de l'emissora és informar de les activitats del monestir, així com radiar els diferents serveis litúrgics que se celebren al religiós indret.

Font: *Comunicació21*.

10/06/2011

- José Antonio Ponseti aterra a Madrid per presentar, amb Manu Carreño, *Carrusel Deportivo*. Ponseti és llicenciat en ciències de la informació per la UAB i té estudis de comunicació de la Universitat de San Francisco, Califòrnia. Abans del *Carrusel*, Ponseti presentava *Efectos Secundarios*, un programa de Caracol Radio a Miami (USA) i col·laborava a *SER Aventureros*, entre d'altres.

Font: *Cadena SER*.

12/06/2011

- **El Govern estatal ha aprovat el Plan de Digitalización del Servicio de Radiodifusión Sonora Terrestre**, i així compleix la 15a disposició transitòria de la Ley General de Comunicación Audiovisual. D'aquesta manera, el Govern no imposa un estàndard tecnològic de recepció pel DAB i subscriu que la cobertura pot ser només del 20% de territori, anul·lant la primera proposta que apostava per un 50% de cobertura. La ràdio digital terrestre es va regular a Espanya per primera vegada el 1999, però encara no està instal·lada entre la població per la manca d'aparells receptors.

Font: *Público*.

25/06/2011

- Tatiana Sisquella substitueix Sílvia Cópulo a la tardes de Catalunya Ràdio per a la temporada 2011-2012. Sisquella és llicenciada en comunicació audiovisual per la UAB i ha fet programes de ràdio i televisió (*Guerra de sexes*, a TV3). Ara dirigirà un magazín combinant actualitat, entreteniment i humor que portarà per títol *La tribu de Catalunya Ràdio*.

Font: *E-notícies*.

JULIOL

01/07/2011

- El periodista Daniel Giménez és el nou responsable de RNE a Girona i substitueix Xavier Cusell, que a partir d'ara dirigirà la pàgina web de Ràdio 4.

Font: *Comunicació21*.

- **Mor Encarna Sánchez, locutora de ràdio i presentadora de televisió.** Sánchez fou la mítica veu del quadre escènic de Ràdio Barcelona. Protagonista de moltes radionovel·les des de 1945, any en què va entrar a l'emissora, Sánchez es va fer molt coneguda treballant a *Taxi Key* amb Isidro Sola. La periodista va desenvolupar també la seva carrera professional a Radio España, Radio Miramar i cadena COPE, entre d'altres.

Font: Ràdio Barcelona.

Imatge 2. Encarna Sánchez recollint el Premi ONDAS com a millor locutora l'any 1968 (01/07/2011)

Font: premiosondas.com.

17/07/2011

- La periodista Neus Tomàs és la nova cap de política d'*El Periódico* i Gemma Robles és la nova delegada del rotatiu a Madrid. Ambdues periodistes han desenvolupat bona part de la seva carrera professional a la ràdio, Tomàs a cadena SER i Robles a Onda Cero.

Font: *El Periódico*.

19/07/2011

- **Mort, als 99 anys, Carles Sentís.** Periodista, escriptor i diputat per UCD, l'exdirector de Ràdio Barcelona es recordarà també com una de les persones encarregades del retorn de Josep Tarradellas de l'exili. Exdegà del Col·legi de Periodistes, Sentís, doctor en Dret Internacional per la Sorbona de París, havia començat en aquest ofici quan va acabar la Guerra Civil, escrivint a *La Vanguardia* i a l'*ABC*.

Font: *El Mundo*.

Imatge 3. Fotografia retrospectiva del periodista i exdirector de Ràdio Barcelona, Carles Sentís (19/07/2011)

Font: *abc.es*.

24/07/2011

- Dani Sanabre deixa la redacció d'esports de cadena COPE de Barcelona per integrar-se a l'equip de RAC1. Sanabre presentarà el programa *Tu diràs* i rellevarà, d'aquesta manera, Joan Maria Pou.

Font: *La Vanguardia*.

- El periodista d'esports de Catalunya Ràdio Francesc Garriga s'encarregarà de fer un nou programa esportiu de migdia a l'emissora, concretament entre el *Tot és molt confús*, que queda reduït a una hora, i l'informatiu del migdia.

Font: *E-notícies*.

28/07/2011

- El periodista d'esports Sique Rodríguez dirigirà la nova temporada de *Fora de joc*, el programa matinal d'esports d'ONA FM. Sique Rodríguez serà, d'aquesta manera, el relleu de Xavi Rodríguez.

Font: ONA FM.

AGOST

14/08/2011

- Neix *Enredados*, una aposta per al concurs radiofònic cultural a RNE. Aquest gènere, mític a la ràdio espanyola dels anys cinquanta, tornarà a les graelles de Ràdio Nacional amb un concurs de proves dirigit per Arturo Martín i copresentat amb Noemí Hernández.

Font: RTVE.

23/08/2011

- Àlex García torna a l'antena amb el programa *Boira*, però ara des d'Onda Cero Catalunya. El programa,

que s'emetrà a les matinades del cap de setmana, serà molt semblant al programa que García duia a terme a l'emissora municipal, Tarragona Ràdio, un programa centrat en els enigmes i els misteris.

Font: *fntarragona.info*.

SETEMBRE

02/09/2011

- Lluçia Ferrer ha estat fitxat per Onda Cero Catalunya per presentar un programa nou, *Els imperdibles*. L'espai, que manté l'equip de col·laboradors habituals de Ferrer, la iaia Antònia o el senyor Mauri, entre d'altres, repassarà l'actualitat en clau d'humor «agafada amb imperdibles» i es pot escoltar cada dia de 19 a 20 hores.

Font: *E-notícies*.

09/09/2011

- **L'Agència Catalana de Notícies (ACN) assumirà la programació informativa de les emissores adscrites a la Federació de Ràdios Locals de Catalunya.** Així, l'ACN farà un informatiu local diari i s'encarregarà de produir per a la Federació programes setmanals com ara *La caixa dels trons*, *Cultura viva* i *Risc zero*, entre d'altres.

Font: *Comunicació21*.

- Les periodistes Montserrat Domínguez i Rosa M. Calaf són guardonades per l'Asociación Española de Mujeres de los Medios de Comunicación (AMECO). Aquesta Associació vol potenciar la imatge positiva de les dones a través dels mitjans i remarcar la seva influència.

Font: AMECO.

Imatge 4. Les periodistes Montserrat Domínguez i Rosa Mª Calaf guardonades per l'Asociación Española de Mujeres de los Medios de Comunicación (9/09/2011)

Font: *donesenxarxa.cat*.

15/09/2011

- Julia Otero, amb el seu programa d'Onda Cero *Julia en la Onda*, és distingida per fomentar la lectura amb un premi de la Federació de Gremios de Editores de España (FGEE).

Font: *diariosigloxxi.com*.

20/09/2011

- José Antonio Abellán, per la seva trajectòria professional, i Manolo Lama, com a millor periodista d'esports, són els guanyadors de la XXXIX edició de les Antenas de Oro, que concedeix anualment la Federación de Asociaciones de Radio y Televisión de España. En l'apartat de ràdio, han resultat també guardonats el director del programa *Queremos hablar* de Punto Radio, Albert Castellón; Juan Ramón Lucas, de RNE, responsable d'*En días como hoy*; Macarena Berlín, de cadena SER, presentadora d'*Hablar por hablar*, i el programa *En casa de herrero*, de la cadena es-Radio, dirigit i presentat pel periodista Luis Herrero. El millor programa de ràdio de les emissores autonòmiques ha recaigut enguany en *Kresala=Salitre*, d'ETB 1.

Font: *ABC*.

24/09/2011

- Joaquim Maria Puyal és el primer pregoner de les Festes de la Mercè de l'etapa Trias a l'Ajuntament de Barcelona. El periodista, en el seu pregó, va defensar la llengua que, va dir, «no som tan lluny de perdre».

Font: *catalunyapress.cat* i *vilarweb.cat*.

29/09/2011

- L'espai de Tarragona Ràdio *Tothom*, que es dedica a fomentar l'esport per a les persones amb discapacitat, ha estat guardonat pel Consell d'Esports del Tarragonès.

Font: Tarragona Ràdio.

OCTUBRE

14/10/2011

- La Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) tanca el 2011 amb un dèficit que arriba als 7.000.000 €, segons ha explicat el director general de la Corporació, Ramon Mateu. La davallada dels ingressos per publicitat tant a la ràdio com a la televisió autonòmica són, segons el director general, els motius que expliquen aquests números.

Font: *El Periódico*.

19/10/2011

- El periodista de RNE - Ràdio 4 Cinto Niqui publica el seu llibre *La comunicació es vida*. Editat per la UOC, el llibre repassa la influència de la comunicació audiovisual en la nostra vida. Niqui és el director del programa de Ràdio 4 *L'altra ràdio* i professor de ràdio a la UAB i també de tecnologia a l'ESCAC.

Font: *uoc.cat* i *L'altra ràdio*.

- Adelina Castillejo és la nova Defensora de l'Audiència de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) i dirigeix també el Servei d'Atenció a l'Audiència de TV3, Catalunya Ràdio i els seus portals. La nova Defensora agafa el relleu del periodista Carles Pérez, que ha acabat el mandat. Inspirant-se en l'*ombudsman* suec, la CCMA va crear el 2008 la figura del Defensor de l'Audiència com a mecanisme d'autoregulació periodística.

Font: *tv3.cat*.

20/10/2011

- **Les emissores locals de Catalunya es plantegen conjuntament la seva adaptació a la nova Llei de Comunicació Audiovisual de Catalunya.** Aquesta norma implica que cada emissora ha de redactar un reglament de règim intern on s'especifiquin els seus objectius generals i on es detalli la seva programació en una graella programàtica que defineixi el to general de l'empresa.

Font: Ràdio Sabadell.

- La Direcció General de Telecomunicacions del Ministeri d'Indústria ha confirmat la sanció de 60.000 € imposada a Ràdio Pica per interferir la freqüència de Ràdio Barcelona. Ràdio Pica ja ha anunciat que presentarà un recurs.

Font: *Comunicacio21*.

24/10/2011

- Aquest matí, i amb la veu de Melchor Miralles des de *Cada matí*, han començat les emissions d'ABC Punto Radio. La nova xarxa d'emissores incorpora el mític *Protagonistas*, de Luis del Olmo, en una franja de dues hores a partir de les 10.30 h. La programació generalista combina magazins de to informatiu, programes amb tertúlies variades, els noticiaris i els programes d'esports i de reflexió sobre l'actualitat. La nova xarxa resulta de la suma de l'empresa editora del diari *ABC* i de Punto Radio i segons els seus gestors és una nova aposta en el món de la comunicació.

Font: *minutodigital.com*.

NOVEMBRE

02/11/2011

- Els Premios Nacionales de Radio 2011 han decidit enguany que el millor presentador és Ramón García, de Punto Radio, i que Esther Bazán, de cadena SER, és la millor presentadora d'informatius. El millor programa de matinada és *Es amor*, d'Ayanta Barilli, a esRadio. L'Acadèmia ha reconegut també Alfredo Martínez, d'Onda Cero, i Julio Ruiz com a millor narrador esportiu i presentador musical, respectivament. ABC Punto Radio ha rebut el guardó «Mejor sección de humor» per «El jardín de los bonsáis» del programa *Protagonistas*.

Font: *ABC*.

06/11/2011

- El programa de Los 40 Principales *Anda ya* ha lliurat a un oient de Cartagena un premi de 284.040 €. És el premi més important que mai s'ha lliurat en la història de la ràdio d'Espanya. El premi és el resultat d'un concurs fet a través d'SMS començat un mes abans.

Font: Europa Press.

08/11/2011

- La ràdio esportiva del cap de setmana; les trajectòries de Jordi Basté, de RAC1, i Juan Ramón Lucas, de RNE1, i *El Gallo Máximo*, de Màxima FM, són els guanyadors dels Premis Ondas de Ràdio. En aquesta edició, el Jurat dels Ondas va haver d'escollir entre 240 candidatures nacionals i internacionals que competien per ser els millors en ràdio, en televisió, en música, en cinema i en publicitat. Aquests guardons són els degans i els més prestigiosos que es poden rebre a Espanya i compten amb l'organització de Ràdio Barcelona des de 1954 i el suport de la Unió Europea de Radiodifusió (UER).

Font: Ràdio Barcelona.

- La Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) ha posat en subhasta pública béns immobles, patrimoni de Televisió de Catalunya i Catalunya Ràdio. De moment, i segons publica el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, estan a la venda tres edificis: una oficina, un magatzem i un local de l'Hospitalet de Llobregat, una oficina de Madrid i la seu de Catalunya Ràdio a Girona.

Font: *E-noticies*.

10/11/2011

- ABC Punto Radio inicia un període de baixes voluntàries per tal que els treballadors de l'emissora de Barcelona que ho vulguin puguin deixar la feina.

Cinc persones s'acullen a la iniciativa de la companyia. L'emissora de Vocento a Catalunya afronta així les retallades després que ho hagi fet la capçalera de València i que les emissores de comarques es contaminin del nerviosisme de la situació.

Font: PRNotícias.

11/11/2011

- La Federació Catalana de Penyes del RCD Espanyol ha guardonat Sergi Mas per defensar els colors i els valors de l'Espanyol. Sergi Mas participa en els programes d'esports a COMRàdio, així com en les retransmissions de l'Espanyol juntament amb el periodista, Edu Cabré.

Font: COMRàdio i *Comunicació21*.

14/11/2011

- Els premis Protagonistas, atorgats per Luis del Olmo, han reconegut enguany la trajectòria radiofònica de Jaume Segalés, conductor de *Protagonistas Fin de Semana* a Punto Radio, i de Jordi González, en l'apartat de televisió, pels seus programes de Telecinco *La noria* o *Más allá de la vida*. Altres guardonats d'aquesta edició celebrada a Barcelona han estat José Coronado per *No habrá paz para los malvados*; el presentador de concursos televisius per excel·lència, Carlos Sobera, i la periodista de *Los desayunos de La 1*, Ana Pastor.

Font: *telemania.es*.

15/11/2011

- Ràdio Girona - Cadena SER canvia la seva mítica freqüència d'FM, el 94.4, pel 98.5. La freqüència que ara s'abandona havia estat el canal de ràdio pel qual es va donar a conèixer Ràdio SER Empordà, una emissora mixta que a la dècada dels anys vuitanta va sorprendre per la seva innovadora programació, basada en múltiples retransmissions d'esdeveniments ciutadans de tota mena. M-80 també es va poder escoltar per aquest dial que, finalment, ha estat la sintonia de Ràdio Girona per FM.

Font: *El Punt*.

- Comença a emetre Esports 360 Ràdio, una emissora que només es pot seguir des d'aplicacions d'Apple i Android i que empra els estudis de Premià de Dalt per poder realitzar la seva programació. Un equip de joves, encapçalat per Joan Prats, són els encarregats de gestar els continguts pel programa *Juga el Barça*, que és tota la programació que, de moment, s'ha generat i que es dedicarà a seguir partits del FC Barcelona de Champions League, Copa del Rei, Lliga i altres competicions.

Font: *premiadedalt.cat*.

17/11/2011

- Els treballadors i col·laboradors de Ràdio Taradell es fotografien despulats en un calendari per recaptar fons per al manteniment de l'emissora. Part dels diners que s'obtinguin de la venda del calendari seran donats, solidàriament, a l'Associació de Donants de Sang.

Font: *el9.cat*.

19/11/2011

- Grama Ràdio, l'emissora municipal de Santa Coloma de Gramenet, haurà de tancar per ordre del Ministeri d'Indústria. El motiu del tancament cal buscar-lo en les seves contínues interferències a altres emissores de ràdio. L'estació, que havia estat de Radio TeleTaxi, és gestionada per la corporació municipal que s'ha vist incapaç de trobar-li un emplaçament adequat per no interferir, amb les seves emissions, a altres ràdios locals, com ara Ràdio Silenci de la Garriga, que ha denunciat repetides vegades l'emissora de Santa Coloma. Finalment, Grama Ràdio serà clausurada, però les interferències ja li han costat 120.000 €.

Font: *Comunicació21*.

20/11/2011

- **Reduccions de canals, retransmissions i sous a la CCMA.** El secretari general de Presidència de la Generalitat, Francesc Homs, ha manifestat que la situació econòmica actual obligarà a reduir sous als treballadors de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA), però que també caldrà que Televisió de Catalunya (TVC) redueixi els seus canals de sis a quatre. L'altra mesura que es preveu passa per renunciar a l'emissió dels partits de la Lliga de Futbol.

Font: RTVE.

22/11/2011

- El programa de RAC1 *Tu diràs* s'emetrà també per 8TV. El programa d'esports serà conduït igualment per Dani Senabre i comptarà amb col·laboradors habituals a les seccions, com ara Jordi Costa i Sònia Gelmà, Roger Saperas i Raül Llimós, que farà a la televisió la secció «L'últim toc» i tractarà l'última hora del Barça. Toni Clapés, director de *Versió RAC1*, també s'incorpora en una tertúlia d'aquest nou espai.

Font: *Ara*.

23/11/2011

- L'alcalde de Blanes, Josep Marigó, ha comunicat als treballadors de la ràdio i la televisió municipal que s'acomiaran set de les nou persones que ara hi

treballen per poder fer front a l'actual situació econòmica. Aquesta dràstica reducció als mitjans locals implica que, de la plantilla actual, només en quedaran les dues directores i que la programació s'haurà de tirar endavant tal com es feia abans de professionalitzar-los, amb col·laboradors sense sou.

Font: *El Punt*.

26/11/2011

- Ràdio Santpedor rep el guardó Premi Bages de Cultura i Premi Lacetània, que aposten per ressaltar la gent del territori que es converteix en una referència i un model per als seus conciutadans.

Font: *manresa.info.cat*.

28/11/2011

- Ràdio Manlleu es queda sense cinc treballadors després que l'Ajuntament hagi decidit aplicar una retallada a Manlleu Mitjans de Comunicació, l'entitat que agrupa els mitjans locals. L'any 2010 l'ens local tenia un pressupost de prop de 290.000 €. Manlleu no arriba als 20.500 habitants.

Font: *El Punt*.

29/11/2011

- La periodista de Catalunya Música Victòria Palma ha rebut el Premi Bones Pràctiques de Comunicació no Sexista, que des de 1993 atorga l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya (ADPC). Palma ha estat guardonada per exercir un periodisme rigorós i de qualitat.

Font: *Avui*.

30/11/2011

- ABC Punto Radio tanca, a partir d'avui, les seves delegacions de Girona, Lleida i Tarragona, cosa que temien els treballadors d'aquests centres comarcals. A Girona l'emissora feia setze anys que funcionava. Els treballadors, que han lamentat aquesta mesura, han decidit acomiadar-se dels oients amb un programa especial que ocuparà l'antena durant el dia d'avui.

Font: *Diari de Girona*.

DESEMBRE

01/12/2011

- **L'alcaldesa de l'Hospitalet, Núria Marín, anuncia el tancament dels mitjans locals** per fer front a la crisi per la qual passa el consistori. Marín justifica el seu anunci dient que aquests són serveis menys bàsics per

a la població i que, per tant, afecten menys els ciutadans. Els sindicats demanen ajornaments en les decisions de clausurar la ràdio i la televisió de l'Hospitalet per intentar trobar sortida a les seixanta persones que es poden quedar sense feina. Els agents socials consideren que alguns treballadors de la ràdio municipal podrien desenvolupar tasques a l'Ajuntament mentre que els qui ara formen part de la plantilla de la televisió haurien de poder-se integrar a Lavinia Productora, que és l'empresa concessionària del servei municipal.

Font: *La Vanguardia*.

- **L'Ajuntament de Badalona preveu reduir en un 50% el pressupost de Badalona Comunicació**, l'empresa pública que gestiona Ràdio Ciutat de Badalona, Televisió de Badalona, la revista *Bétulo* i el Festival Filmets. Així, el pressupost dels mitjans municipals de 2012 passaria de 2,6 a 1,3 milions d'euros.

Font: *El Punt*.

03/12/2011

- **Es fan públiques les dades relatives a la tercera onada d'EGM Catalunya. RAC1 és l'emissora líder a Catalunya, però seguida molt de prop per Catalunya Ràdio.** *El món a RAC1*, de Jordi Basté, té mil oients diaris més que *El matí de Catalunya Ràdio*, de Manel Fuentes. A les tardes és quan més es nota l'hegemonia del Grup Godó. *Versió RAC1*, de Toni Clapés, amb 189.000 oients diaris, passa per davant de *La tribu de Catalunya Ràdio*, que en té 73.000 en la seva recent aparició a les ones i, per tant, en aquesta seva primera onada d'EGM. És significatiu, però, que Tatiana Sisquella, que ha substituït Sílvia Còppulo, obtingui un 46% més d'oients diaris que la seva antecessora. Al tercer lloc en les preferències dels oients catalans hi ha la cadena SER. La SER a Catalunya és seguida diàriament per 401.000 oients, mentre que Onda Cero Catalunya té un seguiment de 196.000 oients. Catalunya Informació manté els seus 136.000 oients, en la tercera onada de l'EGM, i iCat fm bat el seu rècord, amb 56.000 oients diaris. Localment, COMRàdio obté 52.000 oients diaris. Les emissores musicals, però, continuen encapçalades per Los 40 Principales, que se situen en 3.850.000 oients diaris, mentre que en segon lloc de preferències hi trobem la Cadena Dial, de la mateixa empresa mare, que augmenta la seva quota d'audiència i se situa als 2.354.000 oients diaris a tot l'Estat. Catalunya Música arriba als 49.000 seguidors diaris a Catalunya. RAC105 té 263.000 oients, dels quals 154.000 escolten cada dia el *Fricandó matiner*, de Vador Lladó. Ràdio Marca Barcelona arriba a les cotes més altes de

la seva història i, en aquests set anys de vida, aconseguix acumular a Barcelona 118.000 oients diaris.

Font: *E-notícies*.

- El periodista de Catalunya Ràdio Ricard Torquemada publica *Fòrmula Barça. Viatge a l'interior d'un equip*. El llibre és una anàlisi completa del Barça de Guardiola, de les seves tècniques de joc i de les tàctiques.

Font: *esports3.cat*.

06/12/2011

- L'Ajuntament de Roses ha destinat una partida pressupostària de 60.000 € per equipar una ràdio municipal de pròxima aparició al municipi. «Ràdio Roses, la nostra, la de tots» és el seu lema. Serà una emissora per Internet que emetrà *podcasts* i recollirà aspectes culturals i d'oci de Roses i dels seus voltants.

Font: TramuntanaTV i *radioroses.com*.

11/12/2011

- La Federació de Ràdios Locals de Catalunya ha fet públic un comunicat de suport als mitjans locals i públics. Aquest posicionament es fa arran de les darreres i reiterades notícies de tancaments i reduccions de plantilles que s'estan produint a Catalunya a causa de la forta crisi econòmica. L'Associació recorda que aquestes emissores, moltes amb una vida de més de trenta anys al servei del seu poble, han ajudat a vertebrar el nostre país i és per això que demanen que es mantingui la professionalitat en les emissores locals.

Font: *El Punt Avui*.

15/12/2011

- El periodista Manel Fuentes per la seva trajectòria, la sèrie *Polseres vermelles*, l'edició en català de *La Vanguardia*, la Federació de Ràdios Locals i els empresaris Dídac Lee i José Ángel Abancens han estat guardonats amb els Premis Nacionals de Comunicació 2011, en la seva 12a edició, que atorga la Generalitat de Catalunya.

Font: *El Punt Avui*.

20/12/2011

- La Mesa per a la Diversitat en l'Audiovisual, impulsada pel Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC), ha guardonat el programa *Per tot el món*, de Mataró Ràdio. Aquest espai, realitzat per l'Associació Cultural Musulmana Al Ouahda i l'Associació Forjadores de la Vida, és una de les primeres iniciatives catalanes de programa radiofònic presentat i dirigit per immi-

grants musulmans. El jurat valora amb aquest guardó aquells espais, produccions o iniciatives que reflecteixin la diversitat cultural de Catalunya.

Font: *Comunicacio21*.

22/12/2011

- El Col·legi de Periodistes de Catalunya, el Col·legi Professional de l'Audiovisual de Catalunya (CPAC) i el Sindicat de Periodistes de Catalunya, a més de CCOO, UGT i UPFIC / Sindicat de la Imatge, han creat una plataforma que vol actuar per frenar el desmantellament dels mitjans de comunicació. Els integrants de la plataforma volen reunir-se amb el president de la Generalitat, Artur Mas, per demanar-li el seu suport davant de la situació que s'està vivint al sector.

Font: *El Punt Avui*.

27/12/2011

- Mor Mari Carmen Nubiola, la tercera veu de *Montserrat Fortuny* a Cadena Catalana.

29/12/2011

- L'Associació Catalana de Ràdio (ACR) demana al Parlament que es preservi la pluralitat informativa a Catalunya, entenent així que caldria posar fi al doble finançament que, sota el seu parer, té la ràdio pública a Catalunya. L'ACR reforça el seu argument esgrimint que la ràdio privada en català supera, en més de dos milions d'oients, la pública. L'Associació Catalana de Ràdio explica que la majoria de les ràdios públiques no han tingut mai publicitat o que a hores d'ara l'estan suprimint per evitar la competència deslleial amb el sector privat, cosa que recomana, d'altra banda, la Comissió Europea. Segons l'ACR a Catalunya, la defensa del català ha servit sempre per justificar el doble finançament de les emissores públiques, que tenen publicitat i reben subvencions. Segons un informe de l'ACR d'octubre de 2011, Catalunya Ràdio, des que va començar la crisi, hauria rebut 138 milions d'euros en subvencions.

Font: PRNotícies.

2.1. Durant l'any 2011 diverses ràdios han celebrat els seus aniversaris

El 2011 ha estat l'any de Cadena Dial, que celebra 20 anys de música oferint concerts i actes arreu de l'Estat, i Radio Marca, que ha arribat als seus 10 anys d'emissions. A banda d'aquestes emissores, que tenen les seves capçaleres fora de Catalunya, al nostre país han celebrat aniversaris les estacions locals següents:

Ràdio Olot	60 anys
Cadena COPE (Lleida)	50 anys
Ràdio 4	35 anys
Ona Malgrat, Ràdio Martorell, Ràdio Pineda, Ràdio Gelida, Ràdio Mollet, Ràdio el Vendrell, Ràdio Sant Feliu (Baix Llobregat) i Ràdio Ciutat de Badalona	30 anys
Tarragona Ràdio	25 anys
Ràdio Banyoles i Nova Ràdio Lloret	20 anys
Ràdio Tiana	15 anys
Ràdio Capital i Ràdio Sabadell	10 anys
Ràdio Berga i iCat fm	5 anys

3. Fonts documentals

- <http://www.academiadelaradio.es/premios/index.html>
- *3cat24 - 324.cat* (<http://www.324.cat>)
- ABC.es - *ABC* (<http://www.abc.es>)
- Abertis Telecom (<http://www.abertistelecom.com>)
- Academia de las Ciencias y las Artes de la Televisión (<http://www.academiav.es>)
- Academia Española de la Radio (AER) (<http://www.radiofonistas.org>)
- Agència Catalana de Notícies (ACN) (<http://www.noticies.net/webACN/index.do>)
- Agencia EFE (<http://www.efe.com>)
- Agencia Europa Press (Europa Press) (<http://www.europapress.es>)
- Ajuntament d'Arenys de Mar (<http://www.arenysde-mar.cat>)
- Ajuntament de Barcelona (<http://www.bcn.es>)
- Ajuntament de Calafell (<http://www.calafell.org>)
- Ajuntament d'Igualda (<http://www.igualada.cat>)
- Ajuntament de Malgrat (<http://ajmalgrat.cat>)
- http://www.ajmalgrat.cat/el_poble_malgrat_de_mar/equipaments/Cultura/RadioMalgrat
- Ajuntament de Tarragona (<http://www.tarragona.cat>)
- Ajuntament de Vilanova i la Geltrú (<http://www.vilanova.cat>)
- Ajuntament de Vilassar de Dalt (<http://www.vilassardalt.org>)
- http://www.apeiprtv.com/revista/2003/verano/so-ler_serrano.htm
- <http://www.araponent.cat>
- Associació Catalana de Premsa Comarcal (ACPC) (<http://www.premsa.comarcal.com>)
- Associació Catalana de Ràdio
- Asociación para la Investigación de Medios de Comunicación (AIMC) (<http://www.aimc.es>)
- Audiovisual MAC (<http://www.audiovisualmac.cat>)
- AVUI.cat - *Avui* (<http://www.avui.cat>)
- Cadena SER (<http://www.cadenaser.com>)
- *catradio.cat* - Catalunya Ràdio (<http://www.catradio.cat>)
- CCRTV Interactiva (<http://www.interactiva.cat>)
- *cope.es* - Cadena COPE (<http://www.cope.es>)
- Col·legi de Publicitaris i Relacions Públiques de Catalunya (CPRPC) (<http://www.colpublirp.com>)
- Col·legi Oficial d'Enginyers Tècnics de Telecomunicació de Catalunya (COETTC) (<http://www.coettc.cat>)
- COMEmissores (<http://www.comemissores.cat>)
- COMRàdio (<http://www.comradio.com>)
- Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) (<http://www.cac.cat>)
- *Comunicació21* (<http://comunicacio21.cat>)
- Comunicàlia (<http://www.comunicalia.cat>)
- Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) (<http://www.ccma.cat>)
- *cugat.cat* - Ajuntament de Sant Cugat (<http://www.cugat.cat>)
- Dèria Editors (<http://www.geocities.com/deriaeditors>)
- *diaridegirona.cat* - Diari de Girona (<http://www.diaridegirona.cat>)
- *diaridemataró.cat* - Diari de Mataró (<http://www.diaridemataro.cat>)
- *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* (DOGC) (<http://www.gencat.net/dogc>)
- *Diario crítico* (<http://www.diariocritico.com>)
- Diputació de Barcelona. Butlletí setmanal (<https://www.diba.es/prem>)
- Diputació de Lleida

- <http://www.diputaciolleida.es/actualitat/noticies/4154/lliurament-del-premi-pica-destats>
- DRM España (<http://www.drm.org.es>)
- elcorreodigital - *Diario de Vizcaya y Álava* (<http://www.elcorreodigital.com>)
- elEconomista.es - El Economista (<http://www.economista.es>)
- elmundo.es - *El Mundo* (<http://www.elmundo.es>)
- <http://www.elmundo.es/elmundo/2010/02/22/obituarios/1266821794.html>
- EL PAÍS.com - *El País* (<http://www.elpais.com>)
- http://www.elpais.com/articulo/sociedad/Javier/Pons/nombrado/consejero/delegado/adjunto/Union/Radio/elpepusoc/20100217elpepusoc_9/Tes
- elPeriódico.cat - *El Periódico de Catalunya* (<http://www.elperiodico.cat>)
- elPeriódico.com - *El Periódico* (<http://www.elperiodico.com>)
- El Punt (<http://vilaweb.cat/elpunt/>)
- <http://emilicasademont.blogspot.com/2010/08/amanda-camps-la-gran-radiofonista.html>
- e-notícies (<http://www.e-noticies.com>)
- Expansión.com - *Expansión* (<http://www.expansion.com>)
- europa.eu - El Portal de la Unión Europea (<http://europa.eu>)
- Europa Press (<http://www.europapress.es>)
- Federació de Ràdios Locals de Catalunya (FRLC) (<http://www.radiolocal.cat>)
- Federación de Sindicatos de Periodistas (FeSP) (<http://www.fesp.org>)
- Forum E-tech - Fòrum de Noves Tecnologies de les Comarques de Girona (<http://www.forumetech.com>)
- Fundació Audiències de la Comunicació i la Cultura (FUNDACC) (<http://www.FUNDACC.org>)
- Fundación CIDOB (Centro de Investigación de Relaciones Internacionales y Desarrollo) (<http://www.cidob.org>)
- Generalitat de Catalunya (<http://www.gencat.cat>)
- http://www.gencat.cat/presidencia/creusantjordi/2010/img_hr/31.jpg
- Grupo Antena 3 (<http://www.grupoantena3.com>)
- Grupo PRISA (<http://www.prisa.com>)
- Guía de la Radio (<http://www.guiadelaradio.com>)
- iCat fm (<http://www.icatfm.cat/quisom.html>)
- InterMedios (<http://intermedios.com>)
- Justícia i Pau (<http://www.justiciaipau.org>)
- L'Altra Ràdio (<http://www.altraradio.cat>)
- lamalla.cat (<http://www.lamalla.cat>)
- LatinCOM (<http://www.latincomradio.com>)
- LAVANGUARDIA.es - *La Vanguardia* (<http://www.lavanguardia.es>)
- <http://www.lavanguardia.com/cultura/noticias/20100615/53945871127/baste-dedica-su-premial-nacional-de-comunicacio-a-la-radio-en-catalan.html>
- Los40.com (<http://www.los40.com>)
- Lleidatur.com - Patronat de Turisme de les Terres de Lleida (<http://www.lleidatur.com>)
- Merca Ham Radio (<http://www.mercaham.com>)
- Noticias de la Comunicación (<http://www.noticom.es>)
- Observatori de la Ràdio a Catalunya (L'OBS) (<http://www.l-obsradio.cat>)
- Òmnium Cultural (<http://nitdesantalluicia.omnium.cat>)
- Ona FM (<http://www.onafm.cat>)
- Parlament de Catalunya (<http://www.parlament.cat>)
- Periodistes.org - Col·legi de Periodistes de Catalunya (<http://www.periodistes.org>)
- Público.es (<http://www.publico.es>)
- Punto Radio (<http://www.puntoradio.com>)
- <http://www.prnoticias.com>
- Ràdio Associació de Catalunya (<http://www.radioasociacio.com>)
- Ràdio Barcelona - Cadena SER (<http://www.cadenaser.com>)
- Ràdio Bonmatí (<http://radiobonmati.net>)
- Ràdio Banyoles (<http://www.radiobanyoles.cat>)
- Ràdio Cornellà
- Ràdio Girona
- Ràdio l'Hospitalet de l'Infant (<http://www.radiohospitalet.cat>)
- Ràdio Puig-reig (<http://www.radiopuig-reig.net>)
- Ràdio Sabadell (<http://www.radiosabadell.fm>)
- Ràdio Sant Cugat (<http://www.radiosantcugat.cat>)
- Ràdio Taradell (<http://www.radiotaradell.net>)
- Radio Televisión Española (RTVE) (<http://www.rtve.es>)
- reusdigital (<http://www.reusdigital.cat>)
- Ràdio Roses (<http://www.radoroses.com>)
- <http://www.rtve.es/noticias/20100111/benigno-moreno-nuevo-director-rne-sustitucion-santiago-gonzalez-dirigira-tve/311359.shtml>
- <http://radio.vilassardemar.cat/historia/>
- scannerFM.com - Scanner FM (<http://www.scannerfm.com>)
- Sindicat de Periodistes de Catalunya (<http://www.sindicat.org>)
- Sociedad General de Autores y Editores (SGAE) (<http://www.sgae.es>)
- STIC.CAT - Associació STIC.CAT (Societat de Tecnologia i Coneixement) (<https://www.stic.cat>)
- TeleDigital.es - Tele Ditigal y Satélite Infos (<http://www.teledigital.es>)

- The Webby Awards (<http://www.webbyawards.com>)
- Universitat Autònoma de Barcelona (<http://www.uab.cat>)
- Universitat Abat Oliba (<http://www.uao.es>)
- Universitat de Girona (<http://www.udg.edu>)
- Universitat Ramon Llull (<http://www.url.edu>)
- Vilaweb (<http://www.vilaweb.cat>)
- <http://www.vilaweb.cat/noticia/3674921/20100107/saprova-llei-laudiovisual-congres-espanyol-sense-resoldre-reciprocitat-canal-9-tv3.html>
- Vocento (<http://www.vocento.com>)
- XARXA.COM - La revista de la comunicació local (<http://www.xarxacom.cat>)

AMB EL SUPORT

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

L'OBSERVATORI DE LA RÀDIO A CATALUNYA PERTANY A

L'OBS COMPTE AMB LA COL-LABORACIÓ DE

